

Nibedan

Paschim Guwahati Mahavidyalaya
Annual Magazine
27th Issue : 2020-21

নিবেদন

পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয় বাৰ্ষিক আলোচনী
সপ্তবিংশতিতম সংখ্যা : ২০২০-২১ বৰ্ষ

তত্ত্বাবধায়িকা
ড° অৰ্চনা বৰা

সম্পাদক
বিত্ত শৰ্মা

VARIOUS PROGRAMME

নিবেদন

সপ্তবিংশতিতম সংখ্যা : ২০২০-২১

পশ্চিম গুরাহাটী মহাবিদ্যালয় বার্ষিক আলোচনী
২৭ সংখ্যক প্রকাশ, ২০২০-২১

ওঁ অসতো মা সদ্গময়
তমসো মা জ্যোতির্গময়
মৃত্যুর্মা অমৃতং গময়
ওম্ শান্তিঃ শান্তিঃ শান্তিঃ ॥

— উপনিষদ (ঈশ)

প্রতি,

প্রীতি আৰু শ্রদ্ধাৰে -

ড°/ শ্রী .....

..... 'নিবেদন'খন আগবঢ়ালোঁ।

তত্ত্বাবধায়িকা :
ড° অৰ্চনা বৰা

সম্পাদক :
বিতু শৰ্মা

নিবেদনৰ আঁৰত

পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয় বাৰ্ষিক মুখপত্ৰ

সপ্তবিংশতিতম সংখ্যা : ২০২০-২১

অমৃত ভবালী পথ, ধাৰাপুৰ, গুৱাহাটী-৭৮১০১৭, কামৰূপ (মহানগৰ), অসম

সভাপতি	:	ড° ৰাণা শৰ্মা, অধ্যক্ষ, পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়
তত্ত্বাবধায়িকা	:	ড° অৰ্চনা বৰা, সহযোগী অধ্যাপিকা, অসমীয়া বিভাগ
শিক্ষক সদস্য	:	সৰ্বশ্ৰী - পাৰুল বৈশ্য, উপাধ্যক্ষ ড° গগনজ্যোতি বৰা, সহযোগী অধ্যাপক, ৰাজনীতি বিজ্ঞান বিভাগ ড° মেৰী কলিতা, সহযোগী অধ্যাপিকা, ইংৰাজী বিভাগ ফনীন্দ্ৰ মেধী, সহকাৰী অধ্যাপক, দৰ্শন বিভাগ সৰস্বতী ৰাজবংশী, সহকাৰী অধ্যাপিকা, অসমীয়া বিভাগ [গণেশ কলিতা (হিন্দী বিভাগ), নিশামণি দাস (অসমীয়া বিভাগ) সম্পাদনা সহযোগী]
সম্পাদক	:	বিতু শৰ্মা
ছাত্ৰ সদস্য	:	মনালিছা ৰাজবংশী, বণজিৎ দাস, ৰুবি দাস
বেটুপাত	:	সম্পাদনা সমিতি
অংগসজ্জা	:	সম্পাদনা সমিতি

কৃতজ্ঞতা স্বীকাৰ :

- ◆ যিসকল শিক্ষক, ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে বিভিন্ন বিষয়ৰ লেখনি দি 'নিবেদন'খন প্ৰকাশ কৰাত সহায় কৰিলে তেওঁলোকলৈ কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলো।
- ◆ পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ মহোদয়ে সকলো প্ৰকাৰ দিহা পৰামৰ্শৰে উৎসাহিত কৰা বাবে তেখেতৰ ওচৰত চিৰকৃতজ্ঞ।
- ◆ পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ সমূহ বিষয়ববনীয়ালৈ আন্তৰিক ধন্যবাদ জনালোঁ।
- ◆ প্ৰগতি গ্ৰাফিক্স প্ৰিন্টাৰ্চৰ সত্বাধিকাৰী আৰু কৰ্মচাৰীবৃন্দলৈ আন্তৰিক ধন্যবাদ আৰু কৃতজ্ঞতা জনালোঁ।
- ◆ ক্ষমা প্ৰাৰ্থনা : অজানিতে বৈ যোৱা ভুল-ত্রুটিৰ বাবে ক্ষমা মাগিছোঁ।

লেখনিসমূহত প্ৰকাশিত মন্তব্যবোৰে সম্পাদনা সমিতিৰ বক্তব্য প্ৰতিফলিত নকৰে আৰু কোনো তথ্য সংগ্ৰহৰ উৎস উল্লেখ নথকা বাবে সম্পাদনা সমিতি দায়ী নহয়।

মুদ্ৰণ : প্ৰগতি গ্ৰাফিক্স প্ৰিন্টাৰ্চ, বৰবজাৰ, পাণ্ডু, গুৱাহাটী-১২, ফোন নং - ৯৮৬৪১-১৫৭৪৪

পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয় ছাত্ৰ একতা সভাৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত।

উছৰ্গা

পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ পৰিয়াল বৰ্গই অকালতে হেৰুৱাব লগা হোৱা অসমীয়া বিভাগৰ সহযোগী অধ্যাপিকা, মহাবিদ্যালয়ৰ সাংস্কৃতিক উপদেষ্টা তথা মহাবিদ্যালয়ৰ Theme Song ৰ কথা/সুৰ প্ৰনেতা আৰু প্ৰায় পঁচিশ বছৰৰো অধিক সময় ছাত্ৰ / ছাত্ৰীক শিক্ষা প্ৰদান কৰা অসমৰ এগৰাকী জনপ্ৰিয় কণ্ঠশিল্পী প্ৰয়াত ড° বিজয়লক্ষ্মী দাসৰ নামত পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ বাৰ্ষিক আলোচনী 'নিবেদন (২০২০-২০২১ বৰ্ষ) উছৰ্গা কৰা হ'ল।

সম্পাদনা সমিতি
'নিবেদন'
পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়

শ্রদ্ধাঞ্জলি

প্রয়াত ৰোহিনী কুমাৰ বৰুৱা

জন্ম : ০১ জানুৱাৰী, ১৯৩৮

মৃত্যু : ০৮ জুন, ২০২১

অৱসৰ প্ৰাপ্ত প্ৰশাসনিক বিষয়া (I.A.S.)
এগৰাকী সু-লেখক, সাংবাদিক, পশ্চিম
গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতিষ্ঠাৰ দ্বিতীয় গৰাকী
পৰিচালনা সমিতিৰ সভাপতি (১৯/০৫/১৯৮৫
- ১৪/০৫/১৯৯৮) প্ৰয়াত ড° ৰোহিনী কুমাৰ
বৰুৱাৰ যোৱা ৮ জুন ২০২১ তাৰিখে পৰলোক
প্ৰাপ্তি ঘটে। পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ জন্ম
ক্ষণত এই গৰাকী মহান ব্যক্তিৰ অতুলনীয়
প্ৰচেষ্টা আছিল। বাৰ্ষিক আলোচনী 'নিবেদন'ৰ
জৰিয়তে পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ
পৰিয়াল বৰ্গই তেখেতলৈ গভীৰ শ্ৰদ্ধাঞ্জলি
জ্ঞাপন কৰে।

প্রয়াত আবুল হুছেইন

জন্ম : ২০ ফেব্ৰুৱাৰী, ১৯৫৫

মৃত্যু : ০২ আগষ্ট, ২০২১

ধৰাপুৰ উচ্চতৰ মাধ্যমিক বিদ্যালয় শিক্ষক তথা
পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ পৰিচালনা
সমিতিৰ সদস্য প্ৰয়াত আবুল হুছেইন
'নিবেদন'ৰ জৰিয়তে মহাবিদ্যালয়ৰ পৰিয়াল
বৰ্গই গভীৰ শ্ৰদ্ধাঞ্জলি জ্ঞাপন কৰে।

অশ্রু অঞ্জলি

সেউজীয়া সপোনৰ
অনন্ত মাধুৰী সানি
গাঁঠি গাঁঠি মুকুতাৰ মালা
কোন সুদূৰলৈ তুমি
নিৰৰে আঁতৰি গলা
স্মৃতি মাথোঁ আমালৈ থ'লা।।

মহাবিদ্যালয়ৰ পৰিয়ালৰ পৰা অকালতে হেৰাই যোৱা আমাৰ অতি মৰমৰ
স্বৰ্গীয় ৰাজীৱ শৰ্মা আৰু স্বৰ্গীয়া বৰ্ণালী ঠাকুৰীয়ালৈ অশ্রু অঞ্জলি নিবেদিত্বে।

— সম্পাদনা সমিতি 'নিবেদন'

স্বৰ্গীয়া বৰ্ণালী ঠাকুৰীয়া

জন্ম : ২৩ আগষ্ট, ২০০০

মৃত্যু : ২৪ ডিচেম্বৰ, ২০২০

স্বৰ্গীয় ৰাজীৱ শৰ্মা

জন্ম : ১৭ জুলাই, ২০০২

মৃত্যু : ১৮ জুলাই, ২০২১

শ্ৰদ্ধাঞ্জলি

শক্তিশালী কথা সাহিত্যিক তথা সাংবাদিক
প্ৰয়াত হোমেন বৰগোঁহাই
(জন্ম ০৭ ডিচেম্বৰ, ১৯০২- মৃত্যু ১২ মে', ২০২১)
দেৱলৈ 'নিবেদন'ৰ তৰফৰ পৰা গভীৰ শ্ৰদ্ধাঞ্জলি যাচিলোঁ।

অসমৰ এগৰাকী গল্পলেখক, ঔপন্যাসিক প্ৰয়াত
লক্ষ্মীনন্দন বৰা দেৱলৈ (জন্ম ০১ মাৰ্চ, ১৯৩২-মৃত্যু
০৩ জুন, ২০২১) 'নিবেদন'ৰ তৰফৰ পৰা গভীৰ
শ্ৰদ্ধাঞ্জলি নিবেদিলোঁ।

অসমৰ এগৰাকী বিশিষ্ট শিক্ষাবিদ, গুৱাহাটী বিশ্ব
বিদ্যালয়ৰ ৰাজনীতি বিজ্ঞান বিভাগৰ অৱসৰ প্ৰাপ্ত
অধ্যাপিকা প্ৰয়াত ড° নিৰু হাজৰীকালৈ (জন্ম ১৩
জানুৱাৰী, ১৯৪৯-মৃত্যু ২৫ জুলাই, ২০২১) 'নিবেদন'ৰ
তৰফৰ পৰা শ্ৰদ্ধাঞ্জলি জনালোঁ।

সাহিত্যিক, সমাজবিদ প্ৰয়াত ড° অনিমা গুহৰ (জন্ম
২৬ মাৰ্চ, ১৯৩২) যোৱা ২৯ জুলাই ২০২১ তাৰিখে
পৰলোক প্ৰাপ্তি ঘটে। তেখেতলৈ 'নিবেদন'ৰ তৰফৰ
পৰা গভীৰ শ্ৰদ্ধাঞ্জলি যঁচিলো।

শ্রদ্ধাঞ্জলি

পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ অসমীয়া বিভাগৰ সহযোগী অধ্যাপিকা

ড° বিজয়লক্ষ্মী দাস

(মৃত্যু : ইং ৩০ এপ্রিল, ২০২১)

আমি সকলোৰে একেলগে সানি লোৱা বঙ মচিলৈ
তুমি গুচি গলা

আমাৰ যাত্ৰা অব্যাহত
প্রতিনিয়ত একেই ব্যস্ততা

তুমি বামধেনুৰ সাতোঁটা বঙেৰে
বঙীন কৰি

বোলাব খুজিছিলো জীৱন।

আকাশৰ গভীৰ নীলাবোৰ
আঁচলেৰে বান্ধি
সজাব খুজিছিলো মন।

তাভো থাকি গ'ল

অনেক সুকুণ্ডা,

যাত্ৰা পথত বোৱাই সুবৰ মন্দাকিনী
তুমি নিৰবেই আঁতৰি গ'লা।

এইয়েন সাগৰ শুকাই গ'ল

মানিক লুকাই গ'ল !

— সম্পাদনা সমিতি 'নিবেদন'

আলোচনী সম্পাদকৰ একলম

প্ৰতিবেদনৰ পাতনিৰ প্ৰাকক্ষণত অসমৰ কালজয়ী সংগ্ৰামৰ সময়ত বুকুৰ তেজেৰে অসমী আইব চৰণ ধুবোৱা বীৰ শহীদ সকললৈ শ্ৰদ্ধাঞ্জলি জনোৱাৰ লগতে মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতিষ্ঠাপক অধ্যক্ষ প্ৰয়াত বিপিন চন্দ্ৰ বৰুৱাদেৱ আৰু এই শিক্ষাৰ মন্দিৰ স্বৰূপ মহাবিদ্যালয়খন স্থাপনৰ লগত জড়িত জ্ঞাত-অজ্ঞাত মহান ব্যক্তি সকললৈ সশ্ৰদ্ধ প্ৰশিঁপাত জনালোঁ।

মহাবিদ্যালয়ৰ আলোচনী খন মহাবিদ্যালয়ৰ এটা অংগস্বৰূপ। এই গধুৰ তথা গুৰুত্বপূৰ্ণ দায়িত্বটো সমাপন কৰাৰ যোগ্যতা আছে নে নাই সেইটো ব্যক্ত কৰাৰ সাহস মোৰ নাই যদিও এটা সাহিত্য পিপাসু মন লৈ আৰু বাৰ্ষিক মুখপত্ৰ খনক এটি ন-ৰূপত সজাই তোলাৰ লক্ষ্যৰে ছাত্ৰ একতা সভাৰ সাধাৰণ নিৰ্বাচনত আলোচনী সম্পাদক পদত প্ৰতিদ্বন্দিতা আগবঢ়াইছিলো। উক্ত নিৰ্বাচনত মোক গৰিষ্ঠ সংখ্যক ভোটত জয়যুক্ত কৰোৱাৰ বাবে পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ ওচৰত মই চিৰ কৃতজ্ঞ। ছাত্ৰ একতা সভাৰ আলোচনী সম্পাদকৰ দায়িত্বভাৰ গ্ৰহণ কৰাৰ পিছৰে পৰা মহাবিদ্যালয়ৰ 'বাৰ্ষিক সপ্তাহ'ত বিভাগীয় সম্পাদক হিচাপে বিতাতে লিখা গল্প, কবিতা, বচনা আৰু বাতৰি কাকত পঢ়া প্ৰতিযোগীতা অনুষ্ঠিত কৰে। এই প্ৰতিযোগীতা সমূহত গৰিষ্ঠ সংখ্যক ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ অংশ গ্ৰহণে মোক অধিক উৎসাহী কৰি তুলিছিল।

মহাবিদ্যালয় মুখপত্ৰ খনে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মনত সাহিত্যৰ আলোড়নৰ সৃষ্টি কৰে। এখন মহাবিদ্যালয়ৰ সৰ্বাংগীন দিশক মহাবিদ্যালয় খনৰ দাপোনস্বৰূপ মুখপত্ৰ খনত প্ৰতিফল কৰাটো অতি কঠিন আৰু গুৰুত্বপূৰ্ণ। এই আলোচনী খন সম্পাদনা কৰি প্ৰস্তুত কৰি উলিওৱাত মোক প্ৰতিটো খোজতে দিহা পৰামৰ্শ আৰু সহযোগিতা আগবঢ়োৱা আলোচনী বিভাগৰ তত্ত্বাৱধায়িকা তথা অসমীয়া বিভাগৰ অধ্যাপিকা ড° অৰ্চনা বৰা বাইদেউলৈ আন্তৰিক ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিলোঁ। আলোচনী খন প্ৰকাশৰ বাবে লিখনি বিছৰি জননী দিয়াৰ পিছতে বহু ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে লিখনি আগবঢ়াইছিল যদিও কিছুমান লিখনি উন্নত মানদণ্ডৰ নোহোৱাৰ বাবে প্ৰকাশ কৰিব নোৱাৰাত মই দুঃখিত। যিসকল ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ লিখনি প্ৰকাশ নাপালে তেওঁলোকলৈ মোৰ বিনয় অনুৰোধ তেওঁলোকে যেন নিৰাশ নহয় আৰু আগলৈ দুগুণ উৎসাহেৰে সাহিত্য চৰ্চা কৰি থাকে। মহাবিদ্যালয়খনৰ সম্পদস্বৰূপ মুখপত্ৰ 'নিবেদন' প্ৰকাশ কৰাত আলোচনী সম্পাদনা সমিতিৰ যথেষ্ট পৰিমাণে সহযোগীতা তথা দিহা পৰামৰ্শ আগবঢ়োৱাৰ বাবে মহাবিদ্যালয় সন্মানীয় অধ্যক্ষ ড° বাণা শৰ্মা ছাত্ৰক আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জনোৱাৰ লগতে মুখপত্ৰ সম্পাদনা সমিতিৰ মোৰ শ্ৰদ্ধাৰ শিক্ষাগুৰু তথা উপাধ্যক্ষা পাকল বৈশ্য, ড° গগন জ্যোতি বৰা ছাত্ৰ, সৰস্বতী ৰাজবংশী বাইদেউ, ফনীন্দ্ৰ মেধী ছাত্ৰ, ড° মেৰি কলিতা বাইদেউ আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সদস্য মনালিছা ৰাজবংশী আৰু বণজিত দাস আৰু কবি দাসলৈ আন্তৰিক ধন্যবাদ আৰু কৃতজ্ঞতা জনালোঁ। ইয়াৰ উপৰিও মই ছাত্ৰ একতা সভাৰ আলোচনী সম্পাদকৰ দায়িত্বভাৰ গ্ৰহণ কৰাৰ দিনৰে পৰা মোক সকলো ক্ষেত্ৰতে সহযোগীতা আৰু দিহা পৰামৰ্শ আগবঢ়োৱাৰ বাবে মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ সন্মানীয় শিক্ষাগুৰু কৰ্মচাৰী বৃন্দক, সদৌ গুৱাহাটী ছাত্ৰ সন্থাৰ বিত্ত সম্পাদক নিতু ৰাজবংশী, পশ্চিম গুৱাহাটী ছাত্ৰ সন্থাৰ সভাপতি জিন্টুমনি শৰ্মা, মোৰ বন্ধু ভাস্কৰ, অংকুৰ, সোনমণি, ধ্ৰন, অনুপম আৰু ছাত্ৰ একতা সভাৰ সমূহ বিষয়ববীয়ালৈ মোৰ শ্ৰদ্ধা আৰু কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলোঁ।

সদৌ শেষত মুখপত্ৰ 'নিবেদন' প্ৰকাশ কৰোতে অনিচ্ছাকৃত ভুল-ভ্ৰুটি বোৰৰ বাবে মাৰ্জনা বিচাৰি মোৰ প্ৰতিবেদনৰ সামৰণি মাৰিলোঁ।

জয় আই অসম
জয়তু পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়

—ধন্যবাদেৰে
বিতু শৰ্মা
আলোচনী সম্পাদক
ছাত্ৰ একতা সভা
পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়
GAUHATI UNIVERSITY

Prof. Pratap Jyoti Handique

Vice Chancellor

Phone : 9435012920

E-mail ID : vc@gauhati.ac.in

শুভেচ্ছা বাণী

পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ বাৰ্ষিক মুখপত্ৰ 'নিবেদন'ৰ ২৭ সংখ্যাটি
প্ৰকাশৰ দিহা কৰা বুলি জানিব পাৰি মই আনন্দিত হৈছোঁ।

আশা কৰিছোঁ, মুখপত্ৰখনত সন্নিবিষ্ট লিখনী সমূহৰ জৰিয়তে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ
নিজৰ মাজত লুকাই থকা প্ৰতিভা বিকাশৰ সুযোগ লাভ কৰিব।

'নিবেদন'ৰ লগত জড়িত শিক্ষক, ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলোকে মই আন্তৰিক হিয়াভবা
অভিনন্দন জনাই মুখপত্ৰখনৰ উত্তৰোত্তৰ কামনা কৰিলোঁ।

(অধ্যাপক ড° প্ৰতাপজ্যোতি সন্দিকৈ)

উপাচার্য

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়

দিনাংক : ১২-০৮-২০২১

UNIVERSITY OF SCIENCE & TECHNOLOGY, MEGHALAYA

(Established under Act 6 of 2008 enacted by the State Legislative Assembly of Meghalaya & incorporated under section 2(f) & 22 of the UGC Act 1956)

Dr. Balendra Kumar Das

M.Sc., Ph.D., IDHL

Director, Administration

*Rtd. Principal, Paschim Guwahati Mahavidyalaya
Former President, Assam College Principals' Council
Former member Gauhati University Court/EC/AC etc.
Steering Committee Member, Assam Sahitya Sabha*

MESSAGE

Congratulations on the publication of this 27th issue of Nivedan of Paschim Guwahati Mahavidyalaya, I wholeheartedly appreciate the efforts of the team in being able to bring out this magazine during this pandemic period. Today's education system is in a total mess because of the abnormal phage through which we are going on, but let's hope for the best, Online education system which is a new concept in our part of the world will never be equal to physical classes but there is no way out and so teachers and students have accepted this new normal! I personally am hoping against hope for normalcy to prevail once again.

I wish this magazine could cater to the creative instincts of the College family.

Lastly I appreciate the effort made by the contributors, Prof-in-charge, editor of the magazine, members of the press, authority and management of the college for taking pain to publish this issue of the magazine. Long live 'NIVEDAN'. Long live 'PASCHIM GUWAHATI MAHAVIDYALAYA'.

(Dr Balendra Kr Das)

Director (Administration)

University of Science and Technology, Meghalaya

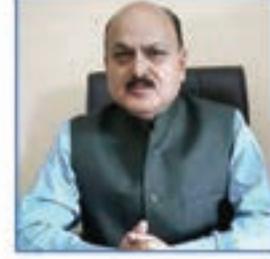
Director (Administration)
University of Science & Technology,
Meghalaya

Techno City, Kling Road, Baridua, 9th Mile, Ri-Bhoi District, Meghalaya-793101, India

Ph.: 0361-2895030, 9435012558/7086929097; E-mail : balendra.d@rediffmail.com/banendradas1958@gmail.com

Address for Correspondence : Ganesh Market, F.A. Road, Kumarpara Panchali, Guwahati-781001 (Assam)

Ph. 0361-2487330, 2487836; Website : www.balendrakumardas.com

শুভেচ্ছা বাৰ্তা

পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ে ২০২০-২১ বৰ্ষৰ বাৰ্ষিক মুখপত্ৰ 'নিবেদন' প্ৰকাশৰ যো-যা চলোৱা হৈছে বুলি জানি আনন্দিত হ'লোঁ।

শিক্ষানুষ্ঠানৰ আলোচনী এখনে ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলৰ প্ৰতিভাৰ উন্মেষত সহায় কৰাৰ উপৰিও অঞ্চলটোৰ ইতিহাস, বিভিন্ন শিক্ষামূলক দিশ অৱলোকনেৰে জ্ঞান বৰ্দ্ধনতো সহায় কৰে। আশা কৰিছোঁ মহাবিদ্যালয়ৰ মুখপত্ৰখনত প্ৰতিখিলা পাততেই পশ্চিম গুৱাহাটীত থকা সৃষ্টিশীল মনৰ মানুহখিনিৰ মনৰ ভাৱ, অনুভূতিৰ লগতে বৌদ্ধিক চিন্তাৰ ছবিখনো জিলিকি উঠিব।

শেষত 'নিবেদন' সম্পাদনা সমিতিলৈ শুভেচ্ছা শিক্ষাগুৰু সকলোক শ্ৰদ্ধা আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলক মৰম যাছি পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ সৰ্বাংগীন উন্নতি কামনা কৰিলোঁ।

শ্ৰী ৰামেন্দ্ৰ নাৰায়ণ কলিতা
১২/০৮/২০২১
ৰামেন্দ্ৰ নাৰায়ণ কলিতা
বিহাৰত, পশ্চিম গুৱাহাটী বিহাৰ সভা সমিতি

সদৌ অসম ছাত্ৰ সন্থা ALL ASSAM STUDENTS' UNION

মুখ্য কাৰ্যালয় : গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়
H. O. : GAUHATI UNIVERSITY, GUWAHATI - 781 014

প্ৰসঙ্গ :

শুভেচ্ছা

দিনাংক : ২৬/০৮/২০২১

গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ বৈচিত্ৰ্য আৰু পশ্চিম
গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ বাৰ্ষিক 'আলোচনী' নিৰ্বাচন
প্ৰকাশৰ প্ৰযুক্তি চলোৱা বুলি জানি আনন্দিত হ'লো।

বৰ্তমান সমসাময়িক ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সুৰক্ষিত মৌখিক
তথ্যসমূহৰ বাবে ফলপ্ৰসূ পদক্ষেপৰ লগতে
এনে শিক্ষা এনে শিক্ষানুষ্ঠান আৰু সমাজত অৰ্থাৎ
সহকাৰে জীয়াই থাকিবলৈ উপযুক্ত সংস্থাপনৰ
প্ৰয়োজন -।

অসমৰ ঐতিহাসিক আনুহৰ পৰিচয় স্বাক্ষৰমূল
বিষয়বস্তুৰ লগতে এটা পৰিকল্পিত সাংস্কৃতিক
আৰু অর্থনৈতিক পদক্ষেপেৰেই অসমৰ জাতীয়
জীৱনক-বলিষ্ঠে এৰে আগবঢ়াই-নিয়া অক্ষুৰ।

আলোচনী 'নিৰ্বাচন' বিত্ত লোক সকলৰ লিখনিৰ
জৰিয়তে অসমৰ জাতীয় জীৱনৰ সমসাময়িক সমাধানৰ
পথ প্ৰদৰ্শন হোৱাৰ লগতে মহাবিদ্যালয়খনৰ ছাত্ৰ-
ছাত্ৰীৰ বৈদিক চিন্তা-চৰ্চাৰ প্ৰতিফলন ঘটিব বুলি
আশা কৰিলো-।

পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ,
প্ৰিন্সিপাল-শিক্ষায়ত্নী, কৰ্মচাৰী সকলক আৰু, আৰু
ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলক শুভেচ্ছা জনালো-।

বিশ্বজিৎ
(ড° অক্ষয় কলিতা)
মুখ্য উপদেষ্টা
সদৌ অসম ছাত্ৰ সন্থা

অধ্যক্ষৰ মেজৰ পৰা

পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ বাৰ্ষিক মুখপত্ৰ 'নিকেনন'ৰ সপ্তবিংশতিতম সংখ্যাটি প্ৰকাশ কৰি উলিওৱাৰ প্ৰস্তুতি প্ৰায় শেষ হৈছে বুলি জানিব পাৰি অতিশয় আনন্দিত হৈছো। একেটি শিক্ষাবৰ্ষৰ বৌদ্ধিক উৎকৃষ্টতাৰ মাপকাঠি স্বৰূপ এই মুখপত্ৰখন আচলতে অনুষ্ঠানটোৰ শিক্ষাবৰ্ষৰ দলিল স্বৰূপ। শিক্ষক,কৰ্মচাৰী, ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলোৰে নিজৰ অধ্যয়ন, অভিজ্ঞতা আৰু সাধনা লব্ধ জ্ঞান গৰিমা, আবেগ অনুভূতি আদি সৃষ্টিশীল প্ৰতিভা সমূহ প্ৰকাশৰ সুযোগ দিয়ে এই আলোচনীখনে। আচলতে মহাবিদ্যালয়ৰ মুখপত্ৰখন উল্লেখস্বৰূপী এজাক ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ বিদ্যায়তনিক মানব দাপোন স্বৰূপ।

মহাবিদ্যালয় এখনত প্ৰতিবছৰে এজাক ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে প্ৰবেশ কৰে, নতুন, নতুন চিন্তাব, নন প্ৰতিভাৰ সঁফুৰা লৈ। জীৱন যুদ্ধৰ বিশাল ক্ষেত্ৰ স্বৰূপ এই মহাবিদ্যালয়খনে প্ৰতিজন ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ পথ নিৰ্দ্ধাৰণ কৰে, সপোন বাস্তৱস্বৰূপী কৰে লগতে এনে চিন্তাৰ প্ৰাৱণে সমাজ জীৱনকো এই সুযোগতে সমৃদ্ধ কৰে। মহাবিদ্যালয়ৰ মুখপত্ৰখনেই এই নতুন পুৰুষৰ ন গঁজালি বহন কৰে।

প্ৰকৃত মানৱ সম্পদ গঢ় দিয়াটোহে হৈছে শিক্ষাৰ মূল লক্ষ্য। সময়ৰ প্ৰয়োজনত চিৰাচৰিত শিক্ষানীতি, লক্ষ্য আদিৰ সাল-সলনি ঘটে বা ঘটাবলগা হয়; কিন্তু আত্ম প্ৰতিষ্ঠাৰ বাঁটত খোজ পেলোৱা ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকল যাতে কোনো কাৰণতে লক্ষ্যভ্ৰষ্ট নহয় বা নিৰ্দ্ধাৰিত পথৰ পৰা পিছলি নাযায়, তাৰ বাবে শিক্ষক সকলেই হৈছে অতল প্ৰহৰী স্বৰূপ। কেৰিয়াৰ গঢ়াৰ প্ৰচণ্ড চাপত আজিৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলে জীৱনৰ সঁচা ৰং আৰু সুৰভি হেৰুৱাই পেলাইছে। ইয়াৰ ফলত এটা চামে অসুস্থ প্ৰতিযোগিতাবে পদস্থলিত হৈ বিদ্যায়তনিক পথ একেবাৰে পৰিহাৰ কৰিছে আৰু আনটো চামে জীৱনটোকে তুচ্ছজ্ঞান কৰিছে বা ইয়াতকৈও চূড়ান্ত নেতিবাচক সিদ্ধান্ত লৈছে। এনে পৰিপ্ৰেক্ষিতত ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলক শক্তিশালী মন আৰু ব্যক্তিত্বৰে মানসিক স্থিৰতা ঘূৰাই আনিবলৈ, ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলৰ হৃদয়ত সুস্থিতা আৰু স্বনিৰ্বাপণৰ ভাৱ দৃঢ় কৰিবলৈ শিক্ষানুষ্ঠান তথা শিক্ষক সমাজেই অগ্ৰনী ভূমিকা পালন কৰিব লাগিব। বৌদ্ধিকতা আৰু বিচাৰ বিবেচনাৰে জীৱনক আগুৱাই নিবলৈ নেতৃত্ব দিব লাগিব।

শিক্ষা বিনামূলীয়া হোৱাৰ বাবে শিক্ষাৰ সুযোগ এতিয়া সংখ্যাগৰিষ্ঠ লোকলৈ সম্প্ৰসাৰিত হৈছে। এই সুযোগ গ্ৰহণ কৰি আত্মপ্ৰতিষ্ঠাৰ বাবে নিজৰ নিজৰ লক্ষ্য স্থিৰ কৰি কঠোৰ পৰিশ্ৰমৰ বাবে ছাত্ৰ সমাজে দৃঢ় মনোবল লব লাগে। বৰ্তমান গোটেই পৃথিৱীখনেই ক'ৰোনা মহামাৰীৰ গ্ৰাসত পৰিছে। নিৰ্দ্ধাৰিত শিক্ষানীতি পদ্ধতিৰ সাল-সলনি ঘটাব লগা হৈছে। ভাৰত বৰ্ষৰ দৰে উন্নয়নশীল দেশ এখনত তাতেকৈও অসমৰ দৰে ৰাজ্য এখনৰ যত দুবেলা দুখাজ খাবলৈ পোৱা মানুহৰ সংখ্যা নগন্য তাত পৰিবৰ্তিত পদ্ধতিৰে দিয়া শিক্ষা কিমান ফলপ্ৰসূ সেইটোও বিচাৰ্য্য। মই আশা ৰাখিছো, আমাৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকল বিজ্ঞানসন্মত জীৱন ধাৰাৰে পৰিচালিত হওক আৰু আনকো পৰিচালিত কৰাওক। স্বজ্ঞান আৰু স্বপৰিকল্পনাৰে অগ্ৰসৰ হৈ নিজৰ লগতে আনকো সুৰক্ষিত কৰক। অস্বৈচ্ছিক, অন্ধবিশ্বাস আদি পৰিহাৰ কৰি গতিশীলতাৰে অগ্ৰসৰ হওক। আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ মুখপত্ৰ 'নিকেনন' সকলোৰে অন্তৰত জ্যোতি বিলাওক।

শেষত পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ মুখপত্ৰ 'নিকেনন' প্ৰকাশৰ লগত জড়িত সম্পাদক, তত্ত্বাবধায়ক, প্ৰগতি প্ৰাৰ্থিক প্ৰিটাৰ্চৰ স্বত্বাধিকাৰী আৰু কৰ্মচাৰীবৃন্দক ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিলো।

— ড° বাণা শৰ্মা, অধ্যক্ষ
পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়

তত্ত্বাবধায়ক অধ্যাপিকাৰ দু-আষাৰ...

শিক্ষা প্ৰতিস্থান এটাৰ বিদ্যায়তনিক আৰু আনুসংগিক দিশ সমূহৰ প্ৰতিফলন ঘটে আলোচনী খনৰ যোগেদি। সাহিত্যৰ মাধ্যমত ব্যক্তিশেষৰ বৌদ্ধিকতা, মৌলিক চিন্তাচৰ্চা সুপ্ত আৰু অঙ্কুৰিত হ'বলৈ অপেক্ষাৰত প্ৰতিভা সমূহক আলোচনী বা বাতৰি কাকত একোখনে সাৰাৰ ৰূপ প্ৰদান কৰে। কেৱল সেয়াই নহয় এই মৌলিক প্ৰতিভা তথা চিন্তা চৰ্চা সমূহে সমাজ জীৱনকো সুস্থ আৰু শৃঙ্খলিত কৰে। কোনো কোনো সময়ত সমাজৰ সংকট মোচনৰ বাবে এই সাহিত্যই গাণ্ডীৰ হৈ ঠিয় দিয়ে। আমাৰ মনত আছে যে, কেইজন মান কলেজীয়া ছাত্ৰ উচ্চ শিক্ষা লবলৈ গৈ বঙ্গদেশত ৰবীন্দ্ৰ নাথৰ বিশাল প্ৰতিভাৰ সংস্পৰ্শলৈ আহিছিল, জাতীয়তা বোধে তেওঁলোকৰ অন্তৰত পীড়া দিছিল; আৰু তাৰেই ফলশ্ৰুতিত আজীৱন অসমীয়া সাহিত্যৰ সেৱাত ব্ৰতী হৈ অসমীয়া সাহিত্যৰ উৰাল টনকীয়া কৰিছিল। অসমীয়া ছাত্ৰ সমাজৰ পথ প্ৰদৰ্শক সেই সকল ব্যক্তি হৈছে স্বনামধন্য লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা, হেমচন্দ্ৰ গোস্বামী পদ্মনাথ গৌহাই বৰুৱা আদি মহান ব্যক্তি সকল।

বৰ্তমান ব্ৰহ্ম পৰিবৰ্তনে সমাজখনক তথা ব্যক্তিজীৱনক চুই গৈছে। শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত হোৱা পৰিবৰ্তন আটাইতকৈ চকুত পৰা। বৰ্তমান উন্নত দেশ সমূহৰ বিশ্বমানৰ শৈক্ষিক পদ্ধতি সমূহ আমাৰ দৰে উন্নয়নশীল দেশসমূহত প্ৰসাৰণ ঘটোৱা হৈছে। দূৰ সংযোগী ব্যৱস্থাবে আজিৰ শিক্ষা জীৱন পৰিচালিত হৈছে। দূৰ সংযোগী ব্যৱস্থাবে পৃথিবীৰ বিভিন্ন দেশৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, গৱেষক শিক্ষানুষ্ঠান তথা ব্যক্তিৰ সৈতে নিজৰ চিন্তা ধাৰাৰ আদান প্ৰদান কৰিব পাৰি। আমাৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলে ফেচবুক, টুইটাৰ, আৰু বাটছএপ সৰ্বস্ব পৃথিবী খনতে মগ্ন নাথাকি পৰিবৰ্তনমুখী এই সুযোগবোৰে গ্ৰহণ কৰিব লাগে।

বৌদ্ধিক তথা শাৰীৰিক শক্তি প্ৰদৰ্শনত আমাৰ দেশ তথা আমাৰ ডেকাগাভক যথেষ্ট আগবঢ়ুৱা। ইতিহাসেও সৌৱৰায় আৰু বৰ্তমানো আমি দেখা পাওঁ যে, যিসকলে সময়ৰ লগত খোজমিলাই কঠোৰ সাধনা আৰু অনুশীলনেৰে জীৱনৰ এটা লক্ষ্য স্থিৰ কৰিছে তেওঁলোক সাফল্য মণ্ডিত নোহোৱাকৈ থকা নাই। মৌলিক সত্ত্বাৰ গভীৰতমত অবগাহন কৰি চিন্তাৰ পৰিধি বঢ়াই আজিৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়েই সুন্দৰ জীৱন বোধৰ স্বাক্ষৰ উত্তৰ পুৰুষৰ বাবে থৈ যাব লাগিব।

পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ সপ্তবিংশতিতম সংখ্যক আলোচনী 'নিবেদন' নিষ্ঠা সহকাৰে আপোনাসবৰ আগত তুলি দিবলৈ পাই মই কৃতার্থ হৈছোঁ। 'নিবেদন' প্ৰকাশত মহাবিদ্যালয় পৰিয়ালৰ বহুজনৰ সহায় সহযোগিতা আৰু উপদেশ লাভ কৰিছোঁ। অতি জটিল সন্ধিক্ষণত 'নিবেদন'ৰ তত্ত্বাবধায়কৰ দায়িত্ব ল'ব লগা হ'ল। ছাত্ৰ-ছাত্ৰী শিক্ষক বা অন্যান্য সকলৰ সুকুমাৰ অনুভূতি প্ৰকাশৰ অনুকূল বাতাবৰণ বৰ্তমান ব্যক্তিজীৱন বা সমাজ জীৱনত উপলব্ধ নহয়। তথাপি অনুৰোধ আৰু তাগিদাক উপেক্ষা কৰিব নোৱাৰি সতীৰ্থ শিক্ষক, কৰ্মচাৰী আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলে 'নিবেদন'ৰ পৃষ্ঠা সঁজোৱাত মোক যথেষ্ট সহায় জনালে। এই সুযোগত সকলোলৈকে মোৰ কৃতজ্ঞতা জনালোঁ। বহুসময়ত ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলৰ লিখনিৰ গুণগত মান বা সাহিত্যিক মূল্য বিচাৰ নকৰাকৈ উদগনি বা প্ৰেৰণা যোগাবলৈহে প্ৰয়াস কৰা হৈছে। আশা কৰো এনে প্ৰচেষ্টাবেই পৰিপক্ক লিখনিৰে এদিন তেওঁলোকে আশ্ব প্ৰকাশ কৰিব।

সদৌ শেৰত মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ ড° ৰাণা শৰ্মা চাৰ, উপাধ্যক্ষা পাকুল বৈশ্য, ছাত্ৰ তথা সহকৰ্মী ড° হেমন্ত কলিতা, অধ্যাপিকা নিশামণি দাস, অধ্যাপক গনেশ দাস, সম্পাদনা সমিতিৰ সদস্য ড° গগনজ্যোতি বৰা, ড° মেৰী কলিতা, অধ্যাপক ফনীন্দ্ৰ মেধি, অধ্যাপিকা সৰস্বতী ৰাজবংশীলৈ মোৰ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা যাচিলোঁ। প্ৰগতি গ্ৰাফিক্স প্ৰিণ্টাৰ্চৰ সমূহ কৰ্মকৰ্তালৈও মোৰ ধন্যবাদ জনালোঁ। পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ বৰ্তী আৰু সফল জীৱন কামনা কৰিলোঁ লগতে মহাবিদ্যালয়ৰ আলোচনী খনৰো দীৰ্ঘায়ু কামনা কৰিলোঁ।

— ড° অৰ্চনা বৰা

তত্ত্বাবধায়ক
আলোচনী বিভাগ

সূচীপত্ৰ

প্ৰবন্ধ শিতান :

- ◆ বিজয়লক্ষ্মীৰ বিজয়গাঁথাৰে
- ◆ বৰ্তমানৰ শিক্ষা ব্যৱস্থা আৰু আমাৰ কৰণীয়
- ◆ ভূটান — The Land of Happiness
- ◆ অসমীয়া সংস্কৃতিৰ ৰূপকাৰ ৰূপকোঁৱৰ জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালা
- ◆ চিৰাজ নাটকত মানৱতাবাদ
- ◆ কবিতাৰ উদ্দেশ্য
- ◆ ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়াৰ গল্পত আৰ্থ সামাজিক দিশ
- ◆ Obsession, আৰু ইয়াৰ পাৰ্শ্বক্ৰিয়াঃ
- ◆ পৰিৱৰ্তনৰ পথ বিচাৰি
- ◆ শিশুৰ মানসিক বিকাশত সমাজৰ দায়বদ্ধতা
- ◆ বাভাসকলৰ বায়খো উৎসৱ
- ◆ ঐতিহ্যমণ্ডিত দীপৰ বিল : এক চমু পৰ্যালোচনা
- ◆ বিষ্ণুপ্ৰসাদ ৰাভাৰ গীতত সমাজ পৰিৱৰ্তনৰ ধাৰা
- ◆ শ্ৰমজীৱী জনগণৰ মহান নেতা কলাগুৰু বিষ্ণুপ্ৰসাদ ৰাভা
- ◆ মাৰ সমান হ'ব কোন
- ◆ ধৰ্ষণ : এক সামাজিক ব্যাধি
- ◆ সমাজৰ কু-সংস্কাৰ, অন্ধবিশ্বাস আঁতৰিবনে ?
- ◆ প্ৰেম, এক স্বৰ্গীয় অনুভূতি, মোৰ কিছুঅনুভৱ
- ◆ বৰ্তমানৰ সময়ৰ যুৱক-যুৱতীৰ মানসিকতা
- ◆ মৰমৰ বান্ধৱী
- ◆ শিক্ষা আৰু কৰ্ম
- ◆ বৰ্তমান সময়ত চলি থকা শিক্ষা ব্যৱস্থা আৰু ভৱিষ্যত
- ◆ ৰাজনীতিত গণমাধ্যমৰ ক্ৰমবৰ্দ্ধমান প্ৰভাৱ

গিৰীন্দ্ৰ কাকতি	১
ড° ৰাণা শৰ্মা	৩
ড° মৃগয়ী ভট্টাচাৰ্য্য	৬
ড° সত্যজিত দাস	৮
সৰস্বতী ৰাজবংশী	১০
ড° পূৰ্বী কলিতা	১৩
নিশামণি দাস	১৪
বিকাশ দত্ত	১৭
শ্ৰীভৱেশ কলিতা	২০
জ্যোতিপ্ৰসাদ ভূঞা	২১
বৰ্ণালী ৰাভা	২২
জিলমিল ৰূপালী জোনাক	২৪
ৰঞ্জিত দাস	২৬
জ্যোতিৰ্ময় দাস	২৮
ভাস্কৰ জ্যোতি কলিতা	৩০
বিতু শৰ্মা	৩১
দীপাঞ্জলি ঠাকুৰীয়া	৩২
ৰঞ্জন কলিতা	৩৪
নিৰ্মালী দত্ত	৩৫
বৰ্ণালী বৰুৱা	৩৫
মানস প্ৰতীম মালী	৩৬
শিখা দাস	৩৭
নমী বুঢ়াগোঁহাই	৩৮

গল্প শিতান :

- ◆ হানাবাঘ
- ◆ স্মৃতিয়ে আমণি কৰে
- ◆ সত্যৰ উপলব্ধি
- ◆ ওলোটাই নকবি বুলি নক'বি

মুদুল শৰ্মা	৩৯
চয়নিকা দাস	৪১
জেছিকা দাস	৪৩
মনালিছা ৰাজবংশী	৪৪

অসমীয়া কবিতা শিতান :

- ◆ তোমাৰ স্মৃতি
- ◆ স্মৃতিত পাতত
- ◆ ধিক এই জীৱন
- ◆ অনুভৱ
- ◆ সাঁচা মিলন

ড° মমতা ঠাকুৰীয়া	৪৫
পংখী হাজৰিকা	৪৬
তুলসী উপাধ্যায়	৪৭
ৰঞ্জন কুমাৰ দাস	৪৭
মুনমুন দাস	৪৮

◆ বৰষুণ	হিমাঙ্কী দেবী	৪৯
◆ সুখ আহিছিল নেকি	প্ৰিয়ংকা দাস	৪৯
◆ ভালপোৱাৰ অনুভৱ	হিৰক জ্যোতি দাস	৫০
◆ সপোন	আকাশ ৰাভা	৫০
◆ এপাহি ৰঙা গোলাপ	জুমি দাস	৫১
◆ প্ৰকৃতি আৰু মোৰ ভালপোৱা	জ্যোতিৰ্ময় দাস	৫১
◆ শ্ৰদ্ধা	লিজা শইকীয়া	৫২
◆ সন্ধ্যা	অম্বৰা বৈশ্য	৫২
◆ সময়	ৰুবি দাস	৫৩
◆ পশ্চিম গুৱাহাটী আমাৰ মহাবিদ্যালয়	বিন্দিয়া মাৰাক	৫৩
◆ স্নেপশ্ৰুট	ৰঞ্জিত দাস	৫৪
◆ শব্দ সাগৰ	বৰ্ণালী ৰাভা	৫৪
◆ মৰমৰ মা	ধনজিৎ দাস	৫৫
◆ গান গাই ভালপোৱা বাইদেউ গৰাকী আৰু নাই	নৰজ্যোতি দাস	৫৬
◆ সত্যবাদী	হিমাট্ৰী কুমাৰী	৫৬
◆ শৰতৰ মৃদু পৰশত	ৰাবিয়া খাতুন	৫৭
◆ প্ৰেমৰ চাকি গছি	অজয় বসাক	৫৭
◆ জীৱন	নিতুমানি দাস	৫৮
◆ মা	বনজিত দাস	৫৮
◆ সপোন	বনস্মিতা চৌধুৰী	৫৯
◆ মা	নিৰ্মালী দাস	৫৯
◆ নবাগত	নাজিমা খানম	৫৯
◆ প্ৰথম বৰষুণ	পম্পী কলিতা	৬০
◆ কষ্ট সহিষ্ণু আই তুমি	প্ৰদম চাংমা	৬০
◆ বান্ধবী	টিনা কাকতি	৬১
◆ গধূলিৰ আড্ডা	জগদীশ বেজবৰুৱা	৬১
◆ তুমি অভিমান কৰিবা	মৃদুল শৰ্মা	৬২
◆ মোৰ বান্ধৱী (তাই)	শ্ৰীজয়স্মীতা কলিতা	৬৩
◆ নৈ	নমী বুঢ়াগোঁহাই	৬৩
◆ কৰ'ণাময়	নিবাৰণ দাস	৬৪

English Section :

◆ Privatization of Higher Education and its impact upon society	Dr. Marie Kalita	65
◆ Mare Geet or Maroi Geet or Mare Gan o fthe Rabhas of Assam	Dr. Gaganjyoti Bora	67
An analytical study on "The State Governement Financing on Soil & water conservation and forestry & wildlife departments for Socio-economic development in Meghalaya 2015-16 to 2019-20"	Dr. Hemanta Kalita	72
◆ E-Commerce in COVID19 Pandemic	Maya Dutta	78
◆ Swayam : A way forward	Nirmali Borah	81
◆ Career of Commerce	Nitul Talukdar	83

◆ Friendship	Kajal Das	85
◆ Rape : A Social Threat	Priyanka Das	86
◆ Rainy Nights	Roshmi Bhattarai	89

हिंदी भाग :

◆ स्नेह बंधन	निवेदिता बरा	90
◆ बाइबल	अभिनाश बासफोर	91
◆ भारतीय किसानों की दयनीय स्थिति	दिपांजली नाथ	92
◆ बन्यप्राणी संरक्षण	नितम्बिनी दास	93
◆ क्षूटा-सच	श्री तुलसी उपाध्याय	94
◆ क्या लिखू ? मैं क्या लिखू ?	देवालीना शर्मा	94
◆ माँ	डेजी दास	95
◆ कोरोना तू क्यो आया ?	महावीर चौधरी	95
◆ जरा-सोचिए	दिपांजली नाथ	96
◆ भारत की संस्कृति	अभिनाश बासफोर	96

महविद्यालय गौबर		९९
प्रतिवेदन		९९
Winner of various competition in College Week 2020-21		109
Secretary and Teachers In-Charge of		
Annual College Magazine Editorial " NIBEDON"		113

বিজয়লক্ষ্মীৰ বিজয়গাঁথাৰে

গিৰীন্দ্ৰ কাকতি

অৱসৰ প্ৰাপ্ত শিক্ষক, ধাৰাপুৰ উচ্চতৰ মাধ্যমিক বিদ্যালয়

দেওলগা ৩০ এপ্ৰিল, ২০২১, দুপৰীয়াৰ সময়। টি.ভি.টো খুলি লৈ ভাত খোৱা বদ অভ্যাস মোৰ। **Breaking News** ত আহি আছে সংগীত-শিল্পী বিজয়লক্ষ্মীৰ মৃত্যু সংবাদ। প্ৰথমবাৰ গুৰুত্ব দিয়া নাছিলো। দ্বিতীয়বাৰত ভাবিলো-আমাৰ অধ্যাপিকা বিজয়লক্ষ্মীকে ফোন কৰি কওঁ নেকি যে, একেই নামৰ এগৰাকী বিজয়লক্ষ্মীৰ মৃত্যু বুলি পাই আছে, বিপৰীতে আপোনাৰ আয়ুস আৰু বৃদ্ধি হ'ল। কিয়নো বাৰু তেওঁলৈ ফোন নকৰি ফোন কৰিলো মহাবিদ্যালয়খনৰ অৱসৰী জ্যেষ্ঠ সহায়ক তথা মোৰ ভাতৃপ্ৰতীম ধনেশ্বৰ কলিতালৈ। শোকবিহ্বল কণ্ঠেৰে ধনেশ্বৰে ক'লে, 'অ' আমাৰ শ্ৰদ্ধাৰ বাইদেউ ড° বিজয়লক্ষ্মীৰে মৃত্যু হৈছে। মই বাইদেউহঁতৰ ঘৰলৈকে যাম বুলি চাৰিআলি চ'কত বৈ থাকিও যাব পৰা নাই ক'ভিড পৰিস্থিতিৰ বাবে। বিনা মেঘে বজ্ৰপাতৰ লেখীয়া দুঃসংবাদটিত মই বাক্ৰুদ্ধ হৈ পৰিছিলো। অজানিতে ওলাই আহিছিল মোৰ চকুলো। ঘৰৰ মানুহক ক'লো, মই আজি আৰু ভাত নাখাওঁ, খাব নোৱাৰো, মোৰ মৰমৰ ভগ্নীসদৃশ বিজয়লক্ষ্মীৰ বোলে অকাল মৃত্যু হৈছে। এনে ভাব হৈছিল, যেন নিমিষতে গৈ বিজয়লক্ষ্মীৰ নশ্বৰ দেহত পুষ্পাঞ্জলি একাঁজলি দি কমগৈ-বাইদেউ, আপোনাৰ মৃত্যু হ'ব নোৱাৰে। আপোনাৰ প্ৰানৰ মহাবিদ্যালয়খনৰ বাবে। দহৰ বাবে আৰু বহু কৰিবলগীয়া বহু কাম বাকী আছে নহয়। নাই, সেইদিনা যাব নোৱাৰিলো। পিচদিনাখন, ১মে' ২০২১। ধাৰাপুৰ ছাত্ৰসংস্থাৰ কৰ্মকৰ্তা কেইজনমানে মোক ফোন কৰি ক'লে - ছাৰ, পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয় প্ৰাঙ্গনত সন্ধিয়া ৬ বজাত বস্তু প্ৰজ্বলন কৰা হ'ব — বাইদেউৰ স্মৃতিত, আহিব। নোযোৱাৰ কথাই নাই। ইতিমধ্যে মহাবিদ্যালয়খনৰ অধ্যাপক তথা আমাৰ অতি বিনয়ী প্ৰাক্তন ছাত্ৰ ড° হেমন্ত কলিতা, অৱসৰী জ্যেষ্ঠ সহায়ক ধনেশ্বৰ কলিতা, জ্যেষ্ঠ সহায়ক তিলক বৰুৱাকে ধৰি ছাত্ৰসংস্থাৰ কৰ্মকৰ্তাসকল আহি পাইছে। প্ৰতিষ্ঠিত অধ্যক্ষ শ্ৰদ্ধাৰ বিপিন চন্দ্ৰ বৰুৱাদেৱৰ আৱক্ষ কৃতিৰ তলত মহাবিদ্যালয়ৰ বাকৰিত সহস্ৰাধিক বস্তু প্ৰজ্বলনেৰে ক'ভিড বিধি বক্ষা কৰি অনুষ্ঠিত শ্ৰদ্ধাঞ্জলি অনুষ্ঠানত কৈছিলো— শ্ৰদ্ধাৰ বৰুৱাছাৰ, আপোনাৰ আশিস পৰশেৰে ধন্য হৈ বিজয়গৌৰৱেৰে এদিন মহাবিদ্যালয়খনক মহীয়ান কৰা বিজয়লক্ষ্মী বাইদেউৰ চিৰবিদায়ৰ এই শোকসভা। সত্য আৰু সুন্দৰৰ

মহামন্ত্ৰেৰে সোনপৰশা কণ্ঠেৰে মহাবিদ্যালয়খনৰ চৌপাশ ৰজনজনাই ৰখা বনৰ কুলি-কেতেকীজনী যেন পুনৰ উৰি গুচি গ'ল মুক্ত আকাশলৈ। মৰমৰ ছোৱালীজনীক আগলৈও আপুনি মৰম-চেনেহেৰে ৰাখিব, আপোনাকে অপৰিলো ছাৰ।

পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতিগৰাকী ছাৰ-বাইদেউ তথা কৰ্মচাৰী আমাৰ অতি আপোন। প্ৰায় প্ৰতিগৰাকীৰে লগত আছে আমাৰ মধুৰ সম্পৰ্ক। তাৰে ভিতৰত বিজয়লক্ষ্মীও অন্যতম এগৰাকী। যদিও মই বিজয়লক্ষ্মীক বাইদেউ বুলিছিলো, বিপৰীতে তেওঁ বুলিছিল মোক দাদা। অন্তৰেৰে যেন ভাতৃ-ভগ্নীৰ সম্পৰ্ক। বিজয়লক্ষ্মীয়ে মহাবিদ্যালয়খনকে নহয় ধাৰাপুৰবাসীক ইমানেই ভাল পাইছিল যে, নামাতিলেও, নকলেও উপযাচি ধাৰাপুৰৰ বহু অনুষ্ঠান-প্ৰতিষ্ঠানৰ মঞ্চত যাউতিযুগীয়া গীত-মাত পৰিৱেশন কৰি সকলোকে আহ্বাদিত কৰিছিল। এদিন মই লিখা ধাৰাপুৰ উচ্চতৰ মাধ্যমিক বিদ্যালয়ৰ Theme Song টো তেওঁৰেই সুৰ কৰি দি সকলোৰে প্ৰিয়ভাজন হৈছিল। বিপদৰ ত্ৰানকৰ্তা প্ৰভু ভগৱন্ত বুলি সততে বিশ্বাস ৰখা ড° বিজয়লক্ষ্মীয়ে যোৱাবেলিৰ কাল কৰোনাৰ প্ৰথম টোৰ সময়ত দুটা গীত লিখিছিল। কৰোনা মহামাৰীৰ পৰা বিশ্ববাসীক ৰক্ষা কৰাৰ বাবে ভগৱানৰ ওচৰত প্ৰাৰ্থনা জনাই লিখা গীত দুটা Whatsapp যোগে মোলে পঠিয়াই দি কৈছিল — দাদা, মন্তব্য দিব - কেনে পাইছে? ইং ১০/৪/২০২০ তাৰিখৰ ময়ো উত্তৰ দিছিলো এনেদৰে — “বিজ্ঞান-প্ৰযুক্তিৰ চমৎকাৰ সৃষ্টিৰে মহাজাগতিক পৰিঘটনাৰ সূচনা কৰি মহাশক্তিমান ৰূপে দণ্ডালি মৰা দেশসমূহেও আজি হাৰ মানিব লগা হৈছে অদৃশ্য মাৰি-মাৰক “কৰোনা”ৰ ওচৰত। দেখেদেখকৈ প্ৰকৃতিৰ ওচৰত আজি বিজ্ঞানৰ যেন আত্মসমৰ্পন। এনে দুৰ্যোগৰ পৰত সমগ্ৰ মানৱ জাতিক ৰক্ষাৰ বাবে প্ৰভু ভগৱন্তৰ ওচৰত শৰণ লোৱাৰ বাহিৰে যে অন্য গতান্তৰ নাই, তাৰেই বাৰ্তা বিলাইছে যুগধৰ্মী সংগীত দুটাৰ মাজেৰে। তদুপৰি, কোকিলকণ্ঠী ড° বিজয়লক্ষ্মী দাস বাইদেউ কণ্ঠত প্ৰতিধ্বনিত হৈছে মানৱতাৰ জয়গুন।

পুনৰ শুভ-ইচ্ছা আৰু আশীৰ্বাদেৰে —

ধাৰাপুৰ তালুকৰ দুৰ্গাপূজাৰ অন্যতম অলংকাৰ ‘মা-দুৰ্গা’ নামৰ স্মৃতিগ্ৰন্থৰ বাবে আগে-পিচে দিয়াৰ দৰে ইং ২০১১ বৰ্ষৰ বাবেও এটা লেখা বিচাৰিছিলো - ড° বিজয়লক্ষ্মী বাইদেউৰ পৰা। স্মৃতিগ্ৰন্থখনৰ সম্পাদক ড° হেমন্ত কলিতাই ইতিমধ্যে বাইদেউক অৱগত কৰাইছে। যথাসময়ত লেখাটি আহিনপৰাত এদিন মহাবিদ্যালয়লৈ গ’লো-কৰ্মচাৰী অশ্চিনী কলিতাক লগত লৈ। পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ পৰিবেশেই আজি সলনি হৈ পৰিছে। চালে চকুৰোৱা মহাবিদ্যালয় ভৱন, নয়নাভিৰাম দূশাই আপ্লত কৰে সকলোকে। শৰতত শেৱালি ফুলে, বসন্তত কুলি-কেতেকীয়ে মাতে, গ্ৰীষ্মত মলয়া বতাহে মন-প্ৰান হৰে, প্ৰকৃতিয়ে হাতবাউল দি মাতে। বিভাগ অনুযায়ী অধ্যাপক-অধ্যাপিকাৰ, জিৰণী কোঠাও সলনি হৈছে। সেয়েহে অসমীয়া বিভাগটো দেখুৱাই দিবলৈ অশ্চিনীকে লগত লৈছে। অধ্যাপক ড° হেমন্ত কলিতাক মাত দি বাইদেউক পালোগৈ অধ্যাপিকা মনিষা শৰ্মা আৰু মোৰ বাবে অচিনাকি যেন লগা এগৰাকী নমস্য ব্যক্তিৰ লগত বাৰান্দাত কথা হৈ থকা অৱস্থাত। বিজয়লক্ষ্মীয়ে দাদা আৰু মনিষাই ছাৰ দেখো, ক’ৰপৰা আহিল বুলি কৈয়েই কোঠাৰ ভিতৰলৈ মাতিলে। নাই, এতিয়া নবহো, প্ৰেছৰ কাম ভালেখিনি আগবঢ়িছে, গীত এটি হ’লেও আজি বা কাইলৈৰ ভিতৰত দিব সম্পাদক ড° হেমন্তক। মই তেতিয়ালৈ জনা নাছিলো তেওঁলোকে কথা হৈ থকা সেই নমস্য ব্যক্তিগৰাকীয়েই যে পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ ড° বানা শৰ্মা। দুয়োগৰাকী অধ্যাপিকাই অধ্যক্ষৰ লগত মোক পৰিচয় কৰাই দিলে বিভিন্ন বিশেষণেৰে। তেখেতৰ লগত

প্ৰাথমিক পৰিচয় হৈ মাথো কৈছিলো বিজয়লক্ষ্মী অথবা মনিষা যেন আমাৰ ধাৰাপুৰৰ আদৰৰ ছোৱালী। কৈছিলো- ধাৰাপুৰৰ লগত এওঁলোক দুয়োগৰাকীৰে আত্মিক সম্পৰ্কৰ কথা। এনে এক আত্মিক সম্পৰ্ককে ধাৰাপুৰৰ সমাজ জীৱনৰ লগত ছাৰো যাতে জড়িত হৈ পৰে তাৰো আহান জনাইছিলো। ধাৰাপুৰ তালুকক বাদ দি পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ যে নক্সা আঁকিব নোৱাৰি তাকো প্ৰসংগক্ৰমে কৈ পেলাইছিলো। ছাৰে বা কি ভাবিছিল নাজানো মই মাথো কৈ গ’লো। ছাৰ, পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয় প্ৰতিষ্ঠাৰ সময়ত আমি তেতিয়া কলেজৰ পৰা ডিগ্ৰী লৈ ওলাই অহা ছাত্ৰ। সেই সময়ৰ যুৱ-ছাত্ৰসকলে মহাবিদ্যালয়খনৰ বাবে দিন-ৰাতি একাকৰ কৰি যৎকিঞ্চিৎ হ’লেও অৱদান আগবঢ়োৱা নজীৰ আছে। এনেবোৰ কাৰণতে মহাবিদ্যালয়খনৰ প্ৰতিষ্ঠা কালৰ জন্ম-বেদনাৰ “এহেজাৰ এনিশাৰ সাধু” নহয়। জীয়া বাস্তৱ ইতিহাসৰ হেজাৰটা কাহিনী আমি ক’ব পাৰো। সেয়েহে এইখন মহাবিদ্যালয় আমাৰ মহাবিদ্যালয় বুলি আমি গৌৰৱ অনুভৱ কৰো আৰু ইয়াৰ সুখ-দুখৰ স’তে জড়িত হৈ থাকিব বিচাৰো।

এই আপোন মহাবিদ্যালয়খনৰে এগৰাকী অধ্যাপিকা ড° বিজয়লক্ষ্মী দাস বাইদেউৰ দৰে বিদুষী তথা জনপ্ৰিয় মহিলাৰ অকাল মৃত্যু আমাৰ বাবে সহিব নোৱাৰা দুখ। বিদেহী আত্মাৰ চিৰশান্তি কামনা কৰিছো। ভগৱানে তেওঁক সৰগত স্থান দিয়ক।

ভগ্নীসদৃশ মৰমৰ বিজয়লক্ষ্মীলৈ অন্তিম শ্ৰদ্ধাৰে —

বৰ্তমান ২০২১ বৰ্ষৰ কৰনাকালীন সমস্যাৰ বাবে আটাইতকৈ বেছি ক্ষতিগ্ৰস্থ হৈছে হাইস্কুল আৰু উচ্চতৰ মাধ্যমিকৰ শিক্ষার্থী সকল। হাইস্কুল শিক্ষান্ত পৰীক্ষাটো এনে এটা পৰীক্ষা যাৰ কাৰণে সকলোৱে অতি হেঁপাহেৰে বৈ থাকে। যিয়ে হৈছে জীৱনপথত আগবাঢ়ি যোৱাৰ প্ৰথমখন দেওনা ঘৰখনৰ, সমাজখনৰ তথা দেশৰ ভৱিষ্যতৰ গতিপথ নিৰ্ণয় কৰা হয়। সেইপিনৰ পৰা এই দুটা পৰীক্ষা বাতিল হোৱা কথাটোৱে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মনত হতাশা আনি দিছে আনহাতে তাৰবিপৰীতে আকৌ একাংশই পৰীক্ষা নোহোৱাৰ কাৰণে স্মৃতি পাইছে। ইয়ে কি সূচায় বাৰু? পৰীক্ষাৰ প্ৰতি থকা অনীহাৰ ফলত ভৱিষ্যতে কি সমস্যাৰ সন্মুখীন হ'বলগীয়া হ'ব পাৰে সেই কথা তেওঁলোকে এতিয়া অনুধাৱন কৰা নাই। তথাপিও আমি আশা কৰিম যাতে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ ভৱিষ্যত সুৰক্ষিত কৰাৰ স্বাৰ্থত চৰকাৰ তথা শিক্ষা বিভাগে উচিত পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰিব।

আনফালে স্নাতক স্নাতকোত্তৰ পৰীক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত অনলাইন ব্যৱস্থা কিমান ফলপ্ৰসূ হৈ পৰে সেয়াও লক্ষণীয়। সকলো বস্তুৰে দুটা দিশ থাকে। এক ইতিবাচক আৰু আনটো নেতিবাচক। নিশ্চয়কৈ আমি হাজাৰ বিপদ বাধাৰ মাজতো ইতিবাচক হোৱাটোৱেই বিচাৰিম, যাতে শিক্ষার্থী সকলৰ ভৱিষ্যত সুৰক্ষিত হৈ থাকে।

এচাম ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে পৰীক্ষা বুলি ক'লেই যেন এলাৰ্জি অনুভৱ কৰে পৰীক্ষাৰ প্ৰতি এক অনীহাৰভাৱ দেখা যায় পৰীক্ষা প্ৰক্ৰিয়াটো শিক্ষাৰ এক এৰাব নোৱাৰা অংশ কিয়নো শিক্ষাৰ সাৰ্থকতা নিৰ্ভৰ কৰে পৰীক্ষাৰ ওপৰতহে, গতিকে প্ৰত্যেকজন শিক্ষার্থীয়ে পৰীক্ষাৰ প্ৰতি সচেতন হোৱা প্ৰয়োজন। পৰীক্ষাৰ আন বিকল্প কোনো ৰাস্তা নাই। শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত পৰীক্ষাৰ প্ৰয়োজন বুলি ক'লে সহজে মনলৈ অহা কথাটো হ'ল, শিক্ষার্থীজনৰ কৃতকাৰ্য-অকৃতকাৰ্যতাৰ ছবিখন আমি পৰীক্ষাৰ ফলাফলৰ জৰিয়তে গম পাব। ভৱিষ্যত জীৱনটোৰ কথা জনাৰ কাৰণেও আমাক পৰীক্ষাৰ প্ৰয়োজন, কিয়নো ফলাফলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি ছাত্ৰএজনৰ ভৱিষ্যত নিৰ্ধাৰণ কৰা হয়।

পৰীক্ষাই ছাত্ৰজীৱনত আত্মবিশ্বাস গঢ়ি তোলাত সহায় কৰে, উৎসাহিত কৰা দেখা যায় যিকোনো কামৰ প্ৰতি।

পৰীক্ষা কাৰ্যটোৰ লগত যে অকল ছাত্ৰজনেই জড়িত হৈ থাকে এনে নহয়, শিক্ষকসকলৰ শিক্ষাও জড়িত হৈ থাকে। এক কথাত অনুষ্ঠানটোৰ গোটেই অনুশাসন ব্যৱস্থাটোৱেই জড়িত হৈ থাকে। গতিকে বিভিন্ন ধৰণৰ কথা পৰীক্ষাব্যৱস্থাৰ লগত জড়িত হৈ থাকে।

গতিকে পৰীক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত শিক্ষার্থীসকল সতৰ্ক হোৱা অতি প্ৰয়োজন। এজন ছাত্ৰ স্নাতক ডিগ্ৰীধাৰী হ'বলৈ কিমান টকাৰ প্ৰয়োজন হয় বা খৰছ হয় সেই কথাটো শিক্ষার্থীসকলে অনুধাৱন কৰিব নোৱাৰে। অৱশেষত এটা কথাৰ শলাগ লব লাগিব যে বৰ্তমান চৰকাৰে শিক্ষা লাভ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত ছাত্ৰএজনক কলেজত নামভৰ্তি কৰাৰপৰা কিতাপ কিনালৈকে সকলো ধৰণৰ সুবিধা আগবঢ়াইছে পাঠ্যক্ৰম শেষ হোৱাৰ সময়লৈকে

দৰিদ্ৰ সীমাৰেখাৰ তলত বাস কৰা ছাত্ৰসকলৰ কাৰণে ই কিমান সহায় হৈছে সেয়া সঁচাকৈ ভাললগা কথা পিতৃ-মাতৃয়ে দেখা সপোনবোৰ পূৰণ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত চৰকাৰে যথেষ্ট অৰিহনা আগবঢ়াইছে। এয়া সঁচাকৈয়ে প্ৰশংসাৰ বিষয়।

গতিকে চৰকাৰে দিয়া সুবিধাসমূহ গ্ৰহণ কৰাৰ লগতে সাধাৰণভাৱে স্নাতক ডিগ্ৰী এটা ল'বলৈকেয়ে কিমান টকা পইচাৰ খৰছ হয় সেই কথাটোও শিক্ষার্থীসকলে ভবা উচিত। ইমান টকা পইচা খৰছ কৰাৰ পিছতো যদি এটা ভাল ফলাফল বা পাছ কৰিব নোৱাৰে তেনেহ'লে টকা পইচাৰ লগতে সেই মূল্যবান তিনিবছৰ সময়ো অথলে নগলনে? গতিকে শিক্ষার্থীসকলে সেইকথাটো দকৈ ভবা উচিত। আনহাতে ভাল ডিগ্ৰী এটাৰ অবিহনে মনে বিচৰা চাকৰি এটা পোৱাও আজিৰ দিনত যথেষ্ট কষ্টকৰ। অৱশ্যে এটা কথা চাকৰিৰ কাৰণেই যে ডিগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন এনে নহয়, সমাজত ভাল মানুহ হিচাপে চলিবলৈ, নিজক চলাবলৈ বা সকলো ফালৰপৰা উপযুক্ত কৰি গঢ়ি তুলিবলৈ আমাক জ্ঞানৰো প্ৰয়োজন। শিক্ষাৰ লগতে জীৱনৰ আন আন আনুষাংগিক দিশসমূহ জড়িত হৈ আছে। সেয়েহে শিক্ষার্থী সকলে কেতবোৰ দিশত গুৰুত্ব দিয়া উচিত।

আনফালেদি অভিভাৱক সকলৰো নিজৰ সন্তানৰ প্ৰতি অনেক দায়িত্ব আছে। ল'ৰা বা ছোৱালীজনীক কলেজত পঢ়িবলৈ admission দিয়াতেই দায়িত্ব শেষ বুলি ধৰিলে নহ'ব। সন্তানটো কলেজত পঢ়া মানেই ডাঙৰ হ'ল বুলি ভাবি লৈ যদি ছাত্ৰজনৰ শৈক্ষিক দিশটোৰ খতিয়ান নাৰাখে তেনেহ'লে সেয়াই সময়ত দুখৰ বিষয় হৈ পৰে। গতিকে পিতৃ-মাতৃৰো যথেষ্ট কৰণীয় আছে বহু সময়ত আমি দেখা পাওঁ যে কলেজত ল'ৰা বা ছোৱালীজনীক Admission কৰি দিয়াৰ পিছত মাক-দেউতাকৰ যেন দায়িত্ব শেষ, বেছিভাগ অভিভাৱকেই কলেজৰ লগত যোগাযোগ নাৰাখে। ছাত্ৰজনৰ বিষয়ে সবিশেষ লৈ থকা তেওঁলোকৰ দায়িত্ব, কলেজত অনুষ্ঠিত হোৱা P.T.M অত উপস্থিত থাকি ছাত্ৰজনৰ বিষয়ে আলোচনা কৰাটো জৰুৰী। অভিভাৱক হিচাপে কৰিবপৰা কেইটামান সহজ কামৰ কথা এনেদৰে ক'ব পাৰোঁ—

১। মাজে সময়ে অভিভাৱকসকলে কলেজলৈ আহি বা অনলাইন যোগেও বাৰ্তালাপ কৰিব পাৰি।

২। ল'ৰা বা ছোৱালীজনী শ্ৰেণীকোঠাত সদায় উপস্থিত থাকেনে নাথাকে সেইবিষয়েও খবৰ ৰাখিব লাগে।

৩। ভাল কলেজ বা স্কুলত নাম লগাই দিয়েই পিতৃ-মাতৃয়ে হাত সাৰাট বহি থাকিলে নহ'ব। তেওঁলোকে হাজাৰ ব্যস্ততাৰ মাজতো সন্তানৰ লগত সকলো কথা খোলকৈ আলোচনা কৰাটো খুবেই জৰুৰী, কলেজত দিনটো কি কি শিকিলে বা দিনটোৰ খতিয়ান লোৱা উচিত। কিন্তু সেইবুলি যে সন্তানৰ ওপৰত হেঁচা প্ৰয়োগ কৰিব তেনেধৰণৰ কথাও নহয়। অত্যধিক হেঁচাৰ ফলত ছাত্ৰ-ছাত্ৰী বহুসময়ত বিপথে পৰিচালিত হোৱাও দেখা যায়।

গতিকে অভিভাৱকৰ দায়িত্ব বহু পৰিমাণে আছে। লগতে শিক্ষকজনৰো যথেষ্ট কৰণীয় আছে। শ্ৰেণীকোঠাত প্ৰত্যেকজন ছাত্ৰই সমানে বুজিব পৰাকৈ শিক্ষা দিব পৰাটোও শিক্ষকজনৰ কৃতিত্ব, গতিকে ইও শিক্ষক এজনৰ কাৰনে প্ৰত্যাহ্বানস্বৰূপ।

বৰ্তমান সময়ত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ অধ্যয়নৰ প্ৰতি আগ্ৰহ কমি অহা যেন ধাৰণা হয়। আনকি Text book খনৰ সলনি গাইডবুক জাতীয় কিতাপহে পঢ়ি পৰীক্ষাৰ কাৰণে প্ৰস্তুতি চলায়। বাকী সৃষ্টিশীল মাহিত্য সম্পৰ্কীয় গ্ৰন্থ অধ্যয়নৰ কথা নকলোৱেইবা। অৱশ্যে ইয়াৰ মাজতো অধ্যয়নশীল ছাত্ৰ-ছাত্ৰী থাকে যদিও সংখ্যাত তাকৰ। গতিকে এই

বিষয়বোৰ চালিজাৰি চোৱাৰ প্ৰয়োজন আছে। কেৱল পৰীক্ষাত পাছ কৰাই শিক্ষা বুলি ভাবিলে সেইসকল ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সফল হ'ব নোৱাৰিব। আমাৰ দেশখন বা ৰাজ্যখনক নেতৃত্ব দিব পৰাকৈ উপযুক্ত শিক্ষা দিব পৰাটোহে বা শিক্ষিত কৰি তোলাতহে আমি গুৰুত্ব দিয়া উচিত। শিক্ষাই জীৱন, জীৱনেই শিক্ষা— বোলা এই কথাষাৰৰ গভীৰতা কিমান তাক সাৰোগত কৰি সুস্থ শিক্ষানীতি প্ৰয়োগ কৰি প্ৰকৃত মানৱ সম্পদ গঢ়ি তুলিব পাৰিলেহে এখন গতিশীল, সমৃদ্ধিশালী সমাজৰ সৃষ্টি হ'ব। ৰাজা ৰামমোহন ৰায়ে কৈছিল — “শিক্ষা জাতিৰ মেৰুদণ্ড। এই মেৰুদণ্ড ভাঙিলে জাতিৰ উন্নতিৰ সকলো পথেই অৱৰুদ্ধ হয়।”

মহৎ লোকৰ বাণী

- (১) মই বিদেশত থাকিলেও মোৰ অন্তৰাত্মা অসমতে বিয়পি আছে। — ৰসৰাজ লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা।
- (২) কৰ্তব্যজ্ঞানে লোকক উদাৰ আৰু মহৎ কৰে, এলাহে অধম কৰে। — সত্যনাথ বৰা।
- (৩) শাস্তিৰ শুভাৰম্ভ ঘটে একেটি নিৰ্মল হাঁহি আৰু মৰমসনা মিঠা মাতেৰে। — মাদাৰ টেৰেছা
- (৪) আলস্য ভাৱক হৃদয়ত স্থান নিদিবা, অন্যথা লোহাক মামৰে তিল তিলকৈ ধ্বংস কৰাৰ দৰে ই তোমাৰ হৃদয়ক গ্ৰাস কৰিব। — স্বামী বিবেকানন্দ
- (৫) জীৱনটো এক মহৎ উপহাৰ। যিসকলে জীৱনক ভাল নাপায় সেই সকলে এই উপহাৰ গ্ৰহণৰ অনুপযুক্ত। — ড° সৰ্বপল্লী ৰাধাকৃষ্ণণ
- (৬) নিজৰ পাৰদৰ্শিতা বৃদ্ধি কৰিবলৈ অসম্ভৱ বুলি জনা কামো কৰিবলৈ আগুৱাই যাবলৈ কুণ্ঠাবোধ নকৰিবা। — আব্ৰাহাম লিংকন।
- (৭) এটা কথা মনত ৰাখিবা তুমি কি বা তোমাৰ কি আছে, তাৰ ওপৰত তোমাৰ সুখ নিৰ্ভৰ নকৰে। তোমাৰ সুখ নিৰ্ভৰ কৰে তুমি কি চিন্তা কৰা তাৰ লপৰতহে। — ডেল কাৰ্নেগী।

— যুক্তিকা দাস

সমাজ সেৱা, সম্পাদিকা

‘ভূটান’

— The Land of Happiness

ড° মৃগায়ী ভট্টাচার্য্য

সহযোগী অধ্যাপিকা, অর্থনীতি বিভাগ

ক’ৰণা কালৰ অবস্থিতিত গৃহবন্দিত্বৰ সময়ছোৱাত পুৰনি স্মৃতিক মনত পেলাই মনৰ সজীৱতা অনাৰ প্ৰয়াস কৰাৰ প্ৰাক্‌মুহূৰ্ত্তত ২০১৯ চনৰ অক্টোবৰ-নৱেম্বৰ মাহত ভ্ৰমণ কৰিবলৈ যোবা পৃথিৱীৰ ক্ষুদ্ৰতম অৰ্থনীতিৰ অন্যতম তথা ‘Land of Happiness’ বুলি অভিহিত কৰা বৌদ্ধধৰ্মীয় দেশ ভূটানৰ ভ্ৰমণৰ কথা মনত পৰিছে আৰু পাঠক সকলক ‘সুখস্থল’ ভূটানৰ অৰ্থনীতিৰ সমাজ আৰু পৰ্য্যাপ্ত পৰ্য্যটন উৎসৰ আভাষ দিয়াৰ প্ৰয়াস কৰিছে।

ভূটান ভ্ৰমণ কৰিবলৈ (যদিও বিদেশ) বিশেষ অসুবিধা নাই। ভূটান চৰকাৰৰ পৃষ্ঠপোষকতাত গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ত আইনৰ স্নাতক শিক্ষা সমাপ্ত কৰি গ্ৰাম্যউন্নয়নৰ লগত জড়িত মি. তাছি নামৰ এজন ব্যক্তিৰ লগত মোৰ গৃহস্থৰ পৰিচয় থকাত তেওঁৰ উদ্যোগত ভূটান ভ্ৰমণ হঠাতে আমি পৰিকল্পনা কৰিছিলো। তেওঁৰ নিৰ্দেশ দিয়া অনুসৰি আমি গুৱাহাটীৰ পৰা ৰেলেৰে ৰাতিপুৱা ৫ বজাত গৈ দহমান বজাত আলিপুৰ দুৱাৰ জংচন পালোগৈ। তাত মি. তাছি বৰ ডাঙৰ Toyota Company ৰ ধুনীয়া গাড়ী এখন ড্ৰাইভাৰ সহিতে বৈ আছিল নিজৰ জাতীয় সাজ পিন্ধি। মোৰ লগত তেওঁৰ পূৰ্বতে পৰিচয় নাছিল যদিও খুব সুন্দৰভাৱে তেওঁৰ লগত কথাবাতা হৈছিল। তেওঁ হিন্দী আৰু ইংৰাজী লগতে কিছু পৰিমাণে অসমীয়াও জানে। মই, অসমীয়া কেনেকৈ জানে বুলি সোধাত তেওঁ গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ত ভূটান চৰকাৰৰ Sponsorship লৈ আইন পঢ়ি থকা সময়ত শিকিছিল বুলি জনাইছিল। মানুহজন ইমানেই স্মৃতিবাজ আছিল যে ভূটানৰ সেই কেইদিনৰ ভ্ৰমণটো আমাৰ মনত ‘মি. তাছিৰ’ বাবেই সজীৱ হৈ আছে। এতিয়াও তেওঁ আমাৰ লগত সম্পৰ্ক ৰক্ষা কৰি আছে। সেয়ে তেওঁক ‘সুখস্থল’ ভূটানৰ ‘সুখী মানুহ বুলি ক’ব পাৰি। তেওঁৰ পৰাই ভূটানৰ সামাজিক সাংস্কৃতিক পৰিবেশ সমূহ গম পাইছিলো। মি. তাছিয়ে পূৰ্বতে কৰি থোৱা পৰিকল্পনা অনুসৰি আমি প্ৰথম দিনা ভূটান আৰু ভাৰতৰ ফুলচিলিং বোলা ঠাইখন পালোগৈ। তাত আমি এৰাতি আছিলো ভূটানত প্ৰবেশ কৰাৰ যাৱতীয় নথি পত্ৰ সংগ্ৰহ কৰাৰ বাবে। যিহেতু আমাৰ পৰিয়ালৰ সকলোৰে পাছপোর্ট আছিল গতিকে অতি সহজতে (যদিও বহু মানুহৰ সমাগম আছিল) মি. তাছিয়ে

এই কামখিনি সম্পাদন কৰিলে। সাধাৰণতে ভূটান যাবলৈ Passport নহ’লেও ভাৰতীয় Voter -ID Card থাকিলেও অনুমতি দিয়ে। কিন্তু আধাৰ কাৰ্ডৰ কোনো কাম নাই। ফুলচিলিংত ৰাতি কটোৱাৰ দিনা আমি (যিহেতু আমি দুপৰীয়াই ফুলচিলিং পাইছিলো) ফুলচিলিংৰ স্থানীয় পৰ্য্যটনৰ স্থলী সমূহ দখল কৰিছিলো। ফুলচিলিংত থকাৰ দিনা আমাৰ হোটেলৰ কাষত এখন Public Park আছিল আৰু তাত বৌদ্ধ ধৰ্মৰ বাণী খোদিত মূৰ্তিও আছিল। Park লৈ অহা প্ৰত্যেকজন বয়সীয়া ভূটানী ব্যক্তিয়ে হাতত এডাল মালা জপ কৰি সান্ধ্য ভ্ৰমণ কৰে আৰু কাৰো লগত বিশেষ কথা বতৰা নকৈ কেইবাটাও পাক মাৰি Parkত থকা চকীত বহে। তেনে এগৰাকী মহিলাক আমি সোধাত তেওঁ বুজাই দিছিল ধৰ্মীয় প্ৰাৰ্থনা কৰাৰ লগতে সান্ধ্য ভ্ৰমণো তেওঁলোকে তেনেদৰে সম্পাদন কৰে। ফুলচিলিংত ৰাতি কটোৱাৰ পাছদিনা দুপৰীয়া আহাৰ খাই আমি ভূটানৰ ৰাজধানী থিম্পু লৈ বুলি সেই বিশেষ Toyota গাড়ী খনত যাত্ৰা কৰিছিলো আৰু প্ৰায় সন্ধিয়া লগত থিম্পুৰ ধুনীয়া হোটেল এখনত (মি. তাছিয়ে আগতেই Book কৰি থোৱা) উপস্থিত হৈছিলো থিম্পুত উপস্থিত হৈ পিছদিনা আমি পাৰ’লে গৈছিলো, এইখিনিতে ভূটানৰ অৰ্থনীতিৰ বিষয়ে কিছু কথা (মি. তাছিৰ পৰা শুনা) উল্লেখ কৰিব লাগিব। ভূটান এখন হিমালয়ৰ নামনিত দুখন বৃহতাকাৰ দেশ চীন আৰু ভাৰতৰ মাজত অবস্থিত অতিক্ষুদ্ৰ দেশ যদিও ইয়াৰ সামগ্ৰিক অৰ্থনৈতিক আৰু ৰাজনৈতিক বাতাবৰণ যথেষ্ট সুস্থিৰ। ভাৰতৰ সৈতে থকা সবল অৰ্থনৈতিক বৃজাপৰাৰ ভিত্তিতেই দেশখনে শক্তিখণ্ডৰ ক্ষেত্ৰত (Hydropower) যথেষ্ট সফলতা লাভ কৰিছে। মি. তাছিৰ লগত হোৱা কথা-বতৰাৰ পৰা গম পাইছিলো তেওঁলোকৰ মুখ্যখণ্ডটো হৈছে শক্তি খণ্ড, যিটোত ভাৰতৰ বিনিয়োগ প্ৰায় ৮০% আৰু তেওঁলোকৰ আমদানী বাণিজ্যৰ ৮০% ই ভাৰতৰ পৰা কৰে। দ্বিতীয়তে বৰ্তমান পৰ্য্যটন উদ্যোগে গা কৰি উঠিছে। প্ৰায় পাছবছৰ মানৰ পৰাই পৰ্য্যটন উদ্যোগৰ বেছি সংখ্যক মহিলাৰ দ্বাৰা পৰিচালিত হয়। কিয়নো এই উদ্যোগত মহিলা সকলৰ কৰ্মনিষ্ঠা আৰু দক্ষতাৰ দ্বাৰা উদ্যোগটো লাভান্বিত হৈছে। তৃতীয়তে

কৃষিখণ্ডৰ প্ৰাধান্য আছে। যিহেতু ভূটানখন অতি পাহাৰীয়া অঞ্চলৰে আবৰা, বেছিভাগ ঠাইতেই বুম খেতিৰ নিচিনাকৈ খাজ কাটি কৰা খেতি দেখিছিলো। সুন্দৰ ধান, মাকৈ, আপেল, কমলাৰ গছ জলকীয়া বিভিন্ন ধৰণৰ শাক-পাচলি দেখা পাইছিলো। তেওঁলোকৰ প্ৰিয় খাদ্য 'এমাডাচি' এখন বেষ্ট্ৰেণ্টত উপভোগ কৰিছিলো। (য়াকৰ গাখীৰৰ দ্বাৰা তৈয়াৰী চীজ আৰু ডাঙৰ বঙা জলকীয়াৰ আঞ্জা) ভাৰতৰ তুলনাত ভূটানত খোৱা বস্ত্ৰৰ দাম পৰিলক্ষিত হৈছিল, হয়তো পাহাৰীয়া অঞ্চল আৰু সুলভ পৰিবহনৰ অভাৱৰ বাবেই বৈয়ামৰ মানুহে খোৱা বিভিন্ন খাদ্য উপলব্ধ নহয় বাবেই খোৱাবস্ত্ৰৰ দাম বেছি আছিল। World Bank ৰ ২০১৯ ৰ তথ্য অনুসৰি ভূটানৰ জনমূৰি মুঠ ঘৰুৱা উৎপাদন (GDP Percapita) 3,316.18 USD, ইয়াৰ বৃদ্ধিৰ হাৰ 5.5% আছিল। বৰ্তমান অতিমাৰীৰ সময়ত পৰ্য্যটন উদ্যোগৰ অৰ্ধোগতিৰ ফলত ই অবনমিত হোৱা দেখা গৈছে মি. তাছিৰ ব্যক্তব্য অনুসৰি ভূটানৰ প্ৰাইমেৰী তথা হাইস্কুল শিক্ষা, স্বাস্থ্য আৰু চিকিৎসা সেৱা সকলো মানুহৰ বাবে বিনামূলীয়া, ইয়াৰ উপৰিও ভূটানৰ প্ৰতিজন ব্যক্তি পৰিবেশ সম্বন্ধে অতি সচেতন। এটা সমীক্ষা অনুসৰি তেওঁলোক মুঠ ঘৰুৱা উৎপাদন (Gross Domestic Product) বৃদ্ধিৰ তুলনাত তেওঁলোকে 'মুঠ ৰাষ্ট্ৰীয় সুখ'(Gross National Happiness, GNH) বৃদ্ধিৰ দৰ্শনৰ দ্বাৰা অনুধাৱিত হয়। সেয়ে বিশ্বৰ আটাইতকৈ ক্ষুদ্ৰ অৰ্থনীতিৰ সাংসদীয় ৰাজতন্ত্ৰ বৰ্তি থকা দেশখনত অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ ধাৰণাটো অলপ পৃথক। তেওঁলোকে নিজৰ কৃষ্টি সংস্কৃতি সাজ-পোছাক, জাতীয় চৈতন্য, পৰম্পৰাগত নীতি, পৰিবেশৰ বহনক্ষমতা মানবীয় মূল্যবোধ দয়া, সমতা, মানবতাবাদৰ লগত ৰজিতা খুৱাই অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ প্ৰক্ৰিয়াটো আগবঢ়ায় নিব বিচাৰে য'ত অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ লগত 'মুঠ ৰাষ্ট্ৰীয় সুখ' (GNH) অন্তৰ্ভুক্ত হৈ থাকে।

আমি ভূটানৰ একমাত্ৰ বিমান বন্দৰ পাৰ' লৈ যোৱাৰ সময়ত যাত্ৰাটোৰ প্ৰাকৃতিক দৃশ্য অতি মনোমোহা আছিল। গৈ থকা অৱস্থাত পাৰ' বিমান বন্দৰত বিমান সমূহ সু-উচ্চ হিমালয়ৰ উচ্চতাৰ পৰা অবতৰণ কৰাৰ মূহূৰ্ত্ত সমূহ উপভোগ কৰিছিলো। পাৰ' বিমান বন্দৰ পৃথিবীৰ ভয়ানক (উত্তৰণ আৰু অবতৰণৰ ক্ষেত্ৰত) বিমান বন্দৰৰ ভিতৰত অন্যতম। যিকোনো পাইলটে এই বিমান বন্দৰত সহজে অবতৰন কৰিব নোৱাৰে। দুশাৰী সুউচ্চ পৰ্বতমালাৰ মাজত অবস্থিত হোৱাৰ বাবে পাৰ' বিমান বন্দৰত বিমান সমূহ অবতৰন বা উত্তৰণৰ বাবে সমস্যাৰ সৃষ্টি হয়। পাৰ' চহৰখন ঘূৰি আহোতে খুব সুন্দৰ খেতিও দেখিছিলো। পাৰৰ আটাইতকৈ উল্লেখযোগ্য বিশেষত্ব থকা ঠাই Tiger Nest Monestry চাবলৈ গৈছিলো। অতি ওখ পাহাৰত থকা Monestry টো চাবলৈ বহুত মানুহৰ ভিৰ হয়। Monestry ৰ তলতেই এখন খুব সুন্দৰ ভূটানৰ ক্ষুদ্ৰশিল্পৰ বজাৰ এখন বহে। ভ্ৰমণৰ পিছদিনাখন আমি ভূটানৰ ৰাজধানী চহৰ থিম্ফু চাবলৈ গৈছিলো। থিম্ফুৰ বিশেষ বৈশিষ্ট্য হৈছে, ইয়াত অবস্থিত Buddha Point। বৃহদাকাৰ বুদ্ধৰ মূৰ্ত্তিটোক আৱৰি লৈ পাহাৰৰ শিখৰত বৌদ্ধ স্তুপা অৱস্থিত থিম্ফুৰ প্ৰায় স্থানৰ পৰাই এই বুদ্ধ মূৰ্ত্তিৰে দৃশ্যমান

হয়। ইয়াত বৌদ্ধধৰ্মৰ উপাসনা ঠাই আৰু মিউজিয়াম আছে। ইয়াৰ পিছত আমি স্থানীয় শিল্পকলাৰ মাৰ্কেট এখনলৈ গৈছিলো। বেছিভাগ মহিলা বিক্ৰেতাৰ দ্বাৰা পৰিচালিত হোৱা বজাৰখনৰ ভূটানৰ শিল্প কলাৰ, স্থাপত্যৰ সকলো সামগ্ৰী উপলব্ধ হয়। ভূটানৰ চিন স্বৰূপে দুইএপদ বস্ত্ৰ কিনিছিলো।

থিম্ফু ভ্ৰমণৰ পিছদিনাখন ভূটানৰ পুৰণি-ৰাজধানী 'পুনাখা' চহৰলৈ বুলি ৰাওঁনা হৈছিলো। 'পুনাখা' যাবলৈ Passৰ প্ৰয়োজন হৈছিল। আমাৰ সহযোগী মি. তাছিয়ে সকলো ব্যৱস্থা কৰা হৈছিল। আমি পুৱাই পুনাখালৈ যাত্ৰা কৰিছিলো। থিম্ফুৰ পৰা পুনাখা প্ৰায় ২২/ ঘণ্টাৰ বাস্তা। এই যাত্ৰা বৰ মনোমোহা আছিল। প্ৰথমে গৈ আমি Docula Pass ত উপস্থিত হৈছিলো, কুঁৱলীৰে আবৰা ঠাইডোখৰ বৰ মনোমোহা আছিল। দ্বিতীয়টো উল্লেখযোগ্য গন্তব্য স্থান আছিল 'Punakha dzong'। Dzong বুলিলে সাধাৰণতে Administrative Office বুলিব পাৰি যদিও ইয়াত বৌদ্ধ সকলৰ Monestry আছে। ইয়াৰ পৰাই ভূটানৰ প্ৰথম ৰাজধানীৰ কাম-কাজ চলোৱা হৈছিল। এই Dzong টো ১৬৩৭ ত সাজিছিল আৰু এবছৰৰ পিছত ইয়াক সমাপ্ত কৰা হৈছিল Punakha Dzong পৰা প্ৰায় ৫০০ মিটাৰ খোজকাটি আমি ভূটানৰ অন্য এটা বিশেষ চাবলগীয়া Suspension Bridge ত উপস্থিত হৈছিলো। এই দলংখন ধাতুৰে তৈয়াৰী দুখন গাওঁৰ মাজত সংযোগী ওলমা দলং। দলংখন Tsang Clu বা Po-chu নদীৰ ওপৰত। ইয়াৰ সৌন্দৰ্য্য নিজ চকুৰে নেদেখিলে বুজাব নোৱাৰি। ইয়াৰ পিছত আমি পুনৰ থিম্ফুলৈ উভতি আহিছিলো। ইয়াত থকা কেইদিনত হোৱা কিছুমান বিৰল অভিজ্ঞতা উল্লেখ নকৰিলে ভূটান ভ্ৰমণ আধৰুৱা হৈ ব'ৰ। যেনে - ইয়াৰ প্ৰতিখন গাড়ীয়ে ৰাস্তাৰ পদচাৰীক পাৰ হবলৈ ৰৈ দিয়ে, দ্বিতীয়তে ইয়াত ৰাস্তা থকা জন্তু-জানোৱাৰ (প্ৰায় নাথাকেই) বিশেষকৈ কুকুৰ গাড়ীয়ে মাৰিলে শকত অংকৰ জৰিমনা ভৰিব লগীয়া হয়। তীব্ৰবেগী আৰু overtake কৰা যান-বাহনৰ চলাচলৰ নিষেধ আছে। ৰাস্তা ঘাতত পেলনীয়া বস্ত্ৰ জাৰৰ পেলালেও লগে লগে জৰিমনা ভৰিব লগা হয়। ভূটানৰ গাড়ীৰ ভিতৰতে Duslbin ৰ ব্যবস্থা আছে। ইয়াৰ প্ৰত্যেকজন নাগৰিকে নিজৰ দেশৰ পৰিবেশ, নিজৰ জাতীয় পোছাক আৰু চৰকাৰৰ এই নিৰ্দেশবোৰৰ প্ৰতি সদা সচেতন তথা তেওঁলোক নিজৰ মনৰ পৰাই এই কামবোৰৰ প্ৰতি আগ্ৰহশীল। সেয়ে হয়তো ভূটানৰ প্ৰতিজন ব্যক্তিয়ে জনমূৰি উৎপাদনৰ বৃদ্ধিৰ সামন্তৰালকৈ জনমূৰি সুখ বৃদ্ধিৰ বাবে ধাৰমান হয়। ইয়াৰ আন এটা বিশেষত্ব, মি. তাছিৰ পৰা গম পাইছিলো যে ইয়াৰ যুৱক-যুৱতীয়ে আনদেশৰ যুৱক-যুৱতীৰ লগত আইনগত ভাবে বিবাহ কৰিব নোৱাৰে। আনুষ্ঠানিক সকলো ক্ষেত্ৰত (অফিচ, হোটেল, টেক্সিড্ৰাইভাৰ, দোকানী) তেওঁলোকে নিজৰ জাতীয় পোছাক পৰিধান কৰাতো বাঞ্ছনীয়। পুৰুষৰ সাজটোক 'ঘো' আৰু মহিলাৰ সাজ যোৰক 'কিৰা' বোলা হয়। ভূটান ভ্ৰমণৰ গোটেই কেইদিন মি. তাছি আমাৰ লগত ছাঁৰ নিচিনাকৈ সংগ দিছিল। ঘূৰি আহিবৰ সময়ত আলিপুৰ দুৱাৰ জংচনলৈকে তেওঁ আমাক বিদায় দিব আহিছিল। ভূটানৰ অনেক মনোমোহা স্মৃতি মনৰ মনিকোঠাত সামৰি লৈ আমি ঘৰ পাইছিলো।

“অসমীয়া সংস্কৃতিৰ ৰূপকাৰ ৰূপকোঁৱৰ জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালা”

ড° সত্যজিত দাস

সহঃ অধ্যাপক, ভট্টদেৱ বিশ্ববিদ্যালয় বজালী, পাঠশালা
প্ৰাক্তন সহঃ অধ্যাপক, পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়, ধাৰাপুৰ

অসমীয়া সংস্কৃতিক নৱৰূপত সজাই তোলা বৰেণ্য ব্যক্তিজনেই হ'ল ৰূপকোঁৱৰ জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালা। সংস্কৃতিৰ নানা ৰূপ সজাই তুলি তাক নতুনকৈ সৃষ্টিশীলতাৰ বহণ সানি জনতাৰ কাষলৈ লৈ যোৱাটো আছিল এজন প্ৰকৃত শিল্পীৰ প্ৰধান কাৰ্য্য বুলি জ্যোতিপ্ৰসাদে যে অকল ভাবিছিল এনে নহয়, তাক বাস্তৱায়িত কৰাতো আগভাগ লৈছিল। শিল্পচেতনাত তেওঁ বিশেষ গুৰুত্ব দিছিল আৰু এই শিল্পচেতনাৰ যোগেদি তেওঁ সৃষ্টিশীলতাৰ বীজ নতুনকৈ ৰোপণ কৰিছিল আৰু তেওঁৰ চিন্তাশক্তি আছিল শৈল্পিক ভাবেৰে পৰিপূৰ্ণ। সেয়েহে জ্যোতিপ্ৰসাদে ‘বিশ্বশিল্পী’ নামৰ কবিতাত লিখিছে—

“শিল্পী মই তিনিও কালৰ
অতীতৰ
বৰ্তমানৰ
অনাগত ভৱিষ্যতৰ।
আদিতে যাত্ৰা কৰি অনাদিলে যাওঁ
ধ্বংসৰ মাজেদি মই
ৰূপান্তৰেদি ৰূপ পাই
নৱতম সৃষ্টিৰ শলিতা জ্বলাওঁ।

অৰ্থাৎ শিল্পী এজন অতীত, বৰ্তমান আৰু ভৱিষ্যত এই তিনিওকালতে বিদ্যমান হৈ থাকি সৃষ্টিৰ নতুন নতুন ধাৰাৰ পাতনি মেলিছিল তথা ৰূপান্তৰ ঘটাইছিল নৱসংস্কৃতিৰ এক সাংস্কৃতিক বিপ্লৱৰ যোগেদি বিভিন্ন সংস্কৃতিৰ সৰ্বমুখী এক বৃহৎ জাতীয় সংস্কৃতি গঢ়ি তোলাটো তেওঁৰ কাম্য আছিল। সেইবাবেই হয়তো তেওঁৰ আদৰ্শ ব্যক্তি কেইগৰাকী হ'ল মহানতম পুৰুষ ভগৱান শ্ৰীকৃষ্ণ আৰু মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ। কাৰণ ‘ভগৱান শ্ৰীকৃষ্ণ’ আছিল এই অনাদি বিশ্ব ব্ৰহ্মাণ্ডৰ সৰ্বোৎকৃষ্ট সংস্কৃতিসম্পন্ন পুৰুষ আৰু আমাৰ অসমৰ মহাপুৰুষ

শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ হ'ল সাংস্কৃতিক সত্ৰৰ মূৰ্ত প্ৰতীক তথা আধ্যাত্মিক সাংস্কৃতিক জাগৰণৰ পিতৃ স্বৰূপ। অসমীয়া সংস্কৃতিৰ অন্যতম ৰূপকাৰ ৰূপকোঁৱৰ জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালাই অসমৰ সাংস্কৃতিক জগতখনক

প্ৰভুত পৰিমাণে আগবঢ়াই গৈছে বিশেষকৈ কবিতা, গীত, নাট্যৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁৰ অৱদান অপৰিসীম। আধুনিক অসমৰ অসমীয়া পৰম্পৰাগত সমাজ ব্যৱস্থাৰ লগত খাপ খোৱাকৈ তেওঁ বিভিন্ন উপাদানৰ নৱৰূপ দিবলৈ ধৰিলে। গীত আৰু নাট্যৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁ এক যুগান্তকাৰী ধাৰাৰ সৃষ্টি কৰিছিল। তেওঁৰ হৃদয়স্পৰ্শী গীতৰ সুৰ আৰু তালে ভাৰতৰ স্বাধীনতা যুঁজত অসমৰ ভূমিকাক বাৰুকৈয়ে

প্ৰভাৱিত কৰিছিল বা কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল। তেওঁৰেই প্ৰথম অসমৰ আধুনিক বোলছবি ‘জয়মতী’ আৰু ‘ইন্দ্ৰমালতী’ নিৰ্মাণ কৰে। অসমীয়া সাহিত্য তথা সংস্কৃতিৰ অন্যতম ৰূপকাৰ ‘জ্যোতিপ্ৰসাদে কেৱল বাণিজ্যিক লাভা-লাভৰ বাবে অসমত বোলছবিৰ নিৰ্মাণ কৰা নাছিল। বোলছবি নিৰ্মাণৰ ক্ষেত্ৰত তেখেতৰ মুখ্য উদ্দেশ্য আছিল পৰম্পৰাগত সাংস্কৃতিৰ

সম্পদসমূহক তথা থলুৱা লোক সংস্কৃতিৰ বিভিন্ন উপাদান সমূহৰ যোগেদি প্ৰচাৰ, প্ৰসাৰ, উপস্থাপন আৰু পৰিৱেশন। তেখেতৰ চিন্তাধাৰাত শিল্পী সত্তাৰ দৰ্শন দেখা গৈছিল। তেখেতৰ মতে, একোজন প্ৰকৃত শিল্পীয়েই হৈছে প্ৰকৃত নিৰ্মাণকাৰী। সংস্কৃতিৰ নৱৰূপ দিয়াত শিল্পী এজনে বিশেষ ভূমিকা লয়। প্ৰকৃত শিল্পী এজন হৈছে সুস্থ সাংস্কৃতিক চিন্তাৰ অধিকাৰী। ঐতিহ্যৰ প্ৰতি সন্মান আৰু পৰম্পৰাৰ প্ৰতি আদৰেৰে এক সুন্দৰ সাংস্কৃতিক বাতাবৰণ সকলোৱে গঢ়ি তুলিব লাগিব। কৃষ্টি-সংস্কৃতিৰ উপাদানবোৰ ভাল চৰ্চা আৰু সংৰক্ষণ নহ'লে একোটা জাতি বা জনগোষ্ঠীৰ ঐতিহ্যৰ প্ৰতি ভাবুকিস্বৰূপ হৈ পৰে। তেতিয়াই সেই জাতি, সমাজ আৰু দেশ এখনৰ অস্তিত্ব বিপদাপন্ন হৈ পৰে। জ্যোতি প্ৰসাদৰ মতে ঐতিহ্য প্ৰীতিৰ নামত পুৰণি সংস্কৃতিৰ উপাদানসমূহৰ মাজতে নাথাকি সেইবোৰ বিশ্বৰ দৰবাৰ তথা আন্তৰ্জাতিক স্তৰত প্ৰতিষ্ঠা কৰিব পৰাকৈ সজাই-পৰাই তুলিব লাগিব আৰু তাৰ মাজতে নিজৰ স্বকীয় অস্তিত্ব আৰু স্বকীয় সত্ত্বা বজাই ৰাখিব লাগিব। জ্যোতিপ্ৰসাদে সংস্কৃতি বিল্লেখণৰ বিষয়ে কৈছিল যে সংস্কৃতিৰ নৱৰূপ দিয়াটো এক ঐতিহাসিক সত্য। সময় সলনি হোৱাৰ লগে লগে সামাজিক চিন্তা আৰু ৰুচিবো পৰিৱৰ্তন হ'য়। গতিকে অতীতৰ মূল্যবান সাংস্কৃতিক সমলসমূহক ৰূপান্তৰ ঘটাই নৱৰূপ দিয়াৰ লাগিব। অৰ্থাৎ আন্তৰ্জাতিকতা বাদক আমি আদিৰ ল'ব লাগিব জাতীয় ঐতিহ্যৰ ভেঁটিত।

সেয়েহে তেওঁ লিখিছে —

“ আন য'ত জীৱনৰ নানা বিভাগৰ

বিদ্বান পণ্ডিত

কৰি আজীৱন

অনুশীলন সংস্কৃতিৰ

শিক্ষা-দীক্ষাৰে গৈ

সাবটিৰ পৰা হ'য় বিশ্ববাসীক

মই কিন্তু শিল্পী প্ৰাণে

গাঁৱৰ গণ্ডিতো থাকি

উপজিয়ে হৈ আহো

বিশ্ব নাগৰিক।

বৰ্তমান সময়ত দেখা দিয়া অপসংস্কৃতি অথবা দুস্কৃতি ভ্ৰষ্টতা ৰোধ কৰিবলৈ জ্যোতিপ্ৰসাদে জনতাৰ মাজত এজন পূৰ্ণ আৰু প্ৰকৃত শিল্পীৰ আদৰ্শ অনুসন্ধান কৰিছে। কাৰণ একোজন প্ৰকৃত শিল্পীয়েহে সংস্কৃতিৰ

নৱৰূপ দি জনতাৰ মাজত তাৰ প্ৰসাৰতা বঢ়োৱাৰ সক্ষম হয়। গতিকে বিশ্ব সংস্কৃতিৰ সমন্বয় সাধনৰ বাবে একোজন প্ৰকৃত শিল্পীয়েহে গুৰুদায়িত্ব বহন কৰিব এক সুস্থ-সংস্কৃতিক বাতাবৰণ সৃষ্টিৰ যোগেদি।

সংস্কৃতিৰ সাধক তথা পূৰ্ণ শিল্পী সত্তাৰ অধিকাৰী আৰু শৈল্পিক আদৰ্শৰে আদৰ্শবান জ্যোতিপ্ৰসাদে অসমৰ বিভিন্ন জাতি-জনজাতিৰ বিভিন্ন সাংস্কৃতিক সমল বা উপাদান সমূহ সংগ্ৰহ কৰাৰ লগতে সমগ্ৰ ভাৰতবৰ্ষৰ বিভিন্ন প্ৰান্তৰ বিভিন্ন সংস্কৃতিৰ চিৰসুন্দৰ ৰূপসমূহ একেলগে কৰি বৃহত্তৰ তথা বৰ্ণাঢ্য ভাৰতীয় সংস্কৃতিক লৈ সকলো একত্ৰ কৰি বৃহত্তৰ বিশ্ব সংস্কৃতি গঢ়ি তুলিছিল। কাৰণ এই আদৰ্শৰে তেওঁ অসমৰ গাঁৱৰ পৰা পূৰ্বাঞ্চল আৰু ভাৰতবৰ্ষৰ মাজেদি বিশ্বৰ দৰবাৰলৈ যোৱাৰ সপোন দেখিছিল নতুন অসমীয়া ডেকা গাভৰুৰ মাজেদি। তেখেতৰ ‘অসমীয়া ডেকাৰ ল'ৰাৰ উক্তি’ কবিতাত ইয়াৰ ভাৱাৰ্থ সুন্দৰকৈ ফুটি উঠিছে। যেনে —

ময়েই অসমৰ

‘ময়ে ভাৰতৰ

ময়ে ডেকা ল'ৰা অগ্নিময়।

ময়ে ভাৰতৰ নবীন সূৰ্য্য।

পূৰ্বাঞ্চলত বজাওঁ তুৰ্য্য।”

আকৌ অসমীয়া ছোৱালীৰ উক্তি তেওঁৰ এই ব্যাখ্যা অতি সুন্দৰভাৱে প্ৰস্তুটিত হৈছে —

“ পৰ্বত পাহাৰী

ভৈয়াম নগৰী

সকলো সামৰি

মোৰ হিমাদ্ৰী প্ৰদেশীৰূপ

পূৰ্বভাৰতীকপী হৈ মই

ধৰিছো ভাৰতী ৰূপ।

মোৰ জাগিছে বিশ্বৰূপ।”

ৰূপান্তৰেদি আৰু যুগান্তৰৰ মাজেৰে অতীৰ সুন্দৰ নৱৰূপ দিয়া অসমীয়া সংস্কৃতিৰ অন্যতম ৰূপকাৰ ৰূপকোঁৱৰ জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালাৰ শিল্পী সত্ত্বা তথা সাংস্কৃতিক আদৰ্শই অসমীয়া সংস্কৃতিৰ ভেটি সুদৃঢ় কৰাই নহয়, ইয়ে বিভিন্ন সংস্কৃতিৰ সমন্বয় সাধনতো বিশেষ অৰিহণা যোগাইছে।

চিৰাজ নাটকত মানৱতাবাদ

সৰস্বতী ৰাজবংশী

সহকাৰী অধ্যাপিকা, অসমীয়া বিভাগ

চিৰাজ নাটকৰ নাট্যকাৰ নটসূৰ্য ফণী শৰ্মা। আধুনিক অসমীয়া নাট্য জগতত ফণী শৰ্মাৰ এক সুকীয়া স্থান আছে নাট্যকাৰ আৰু অভিনেতা হিচাপে। অভিনয়ক সৃষ্টিশীল কলা কৰ্মলৈ উন্নীত কৰিব পৰা এগৰাকী বিৰল প্ৰতিভাৰ শিল্পী তেওঁ। ফণী শৰ্মা এগৰাকী মানৱ দৰদী সুদক্ষ আৰু বলিষ্ঠ অভিনেতা হিচাপে আজিও স্মৰণীয়। নাট্যকাৰ হিচাপে নাট্য প্ৰতিভাৰ স্বাক্ষৰো তেওঁ ৰচিত নাটকসমূহত পৰিলক্ষিত হয়। ফণী শৰ্মাৰ নাটকসমূহ হ'ল- ভোগজৰা, কিয়, চিৰাজ, ক'লাবজাৰ, নাগপাশ আৰু এন্ ইন্সপেক্টৰ কলছ। সাহিত্যৰ বুৰঞ্জীত নাটকসমূহৰ চমু আলোচনাৰ বাহিৰে বিস্তৃত আলোচনা যিমান হ'ব লাগছিল সিমান হোৱা নাই বুলিয়ে ক'ব পাৰি।

নটসূৰ্য ফণী শৰ্মাৰ বহু জনপ্ৰিয় মঞ্চ সফল নাটক 'চিৰাজ'ৰ আলোচনা এটি আগবঢ়াবলৈ প্ৰয়াস কৰা হৈছে। নাটকখনৰ মূল গ্ৰহণ কৰা হৈছে 'আৱাহন যুগ'ৰ সমাজ সচেতন গল্পকাৰ লক্ষ্মীধৰ শৰ্মাৰ 'চিৰাজ' নামৰ গল্পটিৰ পৰা। গল্পটিক নাট্যৰূপ দিয়াৰ আগতে ১৯৮৪ চনত একে নামেৰে কথাছবি নিৰ্মাণ কৰিছিল। পিছত ১৯৬২ চনত নূপেন বৰুৱা আৰু কুলেন গোস্বামীৰ অনুৰোধ আৰু তাগিদাত 'চিৰাজ' কথাছবিত নাট্যৰূপ দিয়ে আৰু তাৰ অনুভৱখিনি নাট্যতাৰ ফণী শৰ্মাই এনেদৰে প্ৰকাশ কৰিছে 'দুজন ডেকাৰ ঘন ঘন তাগিদাত প্ৰায় বিশ দিনমানৰ ভিতৰত নাটকৰ যৱনিকা পেলাই পঢ়ি চাই বুজিলো উপন্যাস বা গল্পক কথাছবি বা পোনাই নাটকৰ ৰূপ দিয়া সহজ, কিন্তু কথাছবিক নাটকৰ ৰূপ দিয়া কঠিন' এই 'কঠিন' কামটোকে কিন্তু নাট্যকাৰ শৰ্মাই পৰিৱৰ্তিত সময়ৰ লগত খাপ খোৱাকৈ 'চিৰাজ'ক নতুন ৰূপত প্ৰস্তুত কৰি উলিয়াম। গল্পত অস্পষ্ট হৈ থকা বা ইংগিতক নাটকত স্পষ্টকৈ উপস্থাপন কৰিছে। প্ৰয়োজন সাপেক্ষে গল্পত নথকা চৰিত্ৰও নাটকত সংযোগ কৰি নাট্য কাহিনীক আকৰ্ষণীয় কৰি তুলিছে। মুঠতে নাটকখনত বিষয়বস্তু উপস্থাপন আৰু চৰিত্ৰ চিত্ৰণত নাট্যকাৰ ফণী শৰ্মাৰ মৌলিক চিন্তা-চৰ্চাৰ স্বাক্ষৰ পৰিলক্ষিত হয়।

গল্পৰ কাহিনীটো এনেধৰণৰ — চাহ বাগিচাৰ মালিক অভিজাত পৰিয়ালৰ উচ্চ শিক্ষিত একমাত্ৰ ল'ৰা কন্দৰ্প পৰীক্ষা শেষ হোৱাৰ পিছত কলিকতাৰ পৰা ঘৰলৈ আহোতে ঘৰৰ কাম কৰা ছোৱালী সাৱিত্ৰীৰ

লগত দেখা হয় আৰু পিছত দুয়ো প্ৰেম পাশত আৱদ্ধ হয়। এই সম্পৰ্কৰ কথা মাক-দেউতাকে গম পাই কন্দৰ্পক পুনৰ কলিকতালৈ পঠিয়াই দিয়ে আৰু সাৱিত্ৰী ঘৰৰ পৰা পলাই যায়। চিৰাজৰ পদূলিৰ আগত অচেতন অৱস্থাত পাই চিৰাজে তেওঁৰ ঘৰলৈ নি শুশ্ৰূষা কৰাত চেতন পাই আৰু সাৱিত্ৰী যে অন্তঃসত্ত্বা সেইটো গম পায়। চিৰাজৰ ঘৰত কন্যা সন্তান এটি জন্ম দিয়াৰ পিছত সাৱিত্ৰীৰ মৃত্যু হয়। চিৰাজে তাইক নুৰ সীতা নাম দি লালন-পালন কৰে। ঘটনা চক্ৰত কন্দৰ্পই চিৰাজৰ গাঁৱলৈ আহোতে সীতাক লগ পায়। চিৰাজৰ পৰা সীতাৰ জন্মৰ সকলোবোৰ কথা শুনাৰ পিছত কন্দৰ্পই নিজৰ প্ৰকৃত পৰিচয় দিয়ে আৰু সীতাক উচ্চ শিক্ষাক বাবে কলিকতালৈ লৈ যায়। কলিকতাত সীতাই অনিল নামৰ ডেকা এজনৰ প্ৰেমত পৰে। বিয়া ঠিক হোৱাৰ পিছত সীতাৰ সকলোবোৰ কথা বিয়াৰ আগতে অনিলক কোৱাটো ভাল হ'ব বুলি ভাবি সীতা আৰু আৰু অনিলক তেওঁৰ ঘৰলৈ মাতিলে। চিৰাজকো আনিলে। চিৰাজ কন্দৰ্পৰ পত্নী সৰযু অনিল আৰু সীতাৰ আগত কন্দৰ্পই অতীতৰ সকলো কাহিনী বিৱৰি ক'লে। সীতাৰ জন্মৰ ৰহস্য জনাৰ পিছত অনিলে সীতাক বিয়া কৰাবলৈ অমান্তি হয়। সৰযুয়ো সীতাক ঘৰৰ পৰা খেদি পঠিয়াই। তেতিয়া চিৰাজে 'ঘৰলৈ ব'ল মোৰ আই' বুলি সীতাক লৈ যায়।

গল্পৰ মূল কাহিনীৰ বিশেষ পৰিৱৰ্তন নকৰাকৈ নাট্যৰূপ দিছে ফণী শৰ্মাই। গল্পৰ পৰা নাটকলৈ ৰূপ দিবলৈ যাওঁতে কিছু যোগ-বিয়োগ নিশ্চয় নাট্যকাৰে কৰিছে। যিখিনি যোগ-বিয়োগ হৈছে সেইখিনিয়ে নাট্য কাহিনীক অধিক স্পষ্ট আৰু আকৰ্ষণীয় কৰিছে তুলিছে। গল্পত সাৱিত্ৰীৰ মাক আৰু বৰুৱানীয়ে লোক লজ্জাৰ পৰা হাত সাৰিবলৈ সাৱিত্ৰীৰ গৰ্ভস্থ সন্তানটি নষ্ট কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছে। নাটকত সাৱিত্ৰী যে অন্তঃসত্ত্বা সেই কথাটো প্ৰথমে জানিছিল চিৰাজৰ ঘৰত ফাতেমাইহে। গল্পত বৰুৱাৰ ঘৰৰ পৰা পলাই গৈ চিৰাজৰ পদূলিমুখত অচেতন হৈ পৰি আছিল। নাটকত সাৱিত্ৰী মছজিদৰ ওচৰত অচেতন হৈ পৰি আছিল। গল্পত চিৰাজ কন্দৰ্পৰ চিনাকি আছিল। নাকত কন্দৰ্পক চিৰাজৰ লগত চিনাকি কৰি দিয়ে আঘোণাই। গল্পত সীতাৰ জন্ম বৃত্তান্ত শুনি কন্দৰ্প আৰু সীতাৰ প্ৰতি ভীষণ খং উঠিছে আৰু কঠোৰ দৃষ্টিভংগী গ্ৰহণ কৰিছে সৰযুৱে। কন্দৰ্প আৰু সীতাৰ প্ৰতি তেওঁৰ মন ঘূৰাৰে উপচি পৰিছে আৰু 'বেশ্যা,

পতিতা, ঘৰৰ পৰা বাহিৰ হৈ যা' বুলি খেদি পঠিয়াইছে। অনিলেও 'চাকৰণীৰ গৰ্ভত জন্মা আৰু মুছলমানৰ ঘৰত ডাঙৰ হোৱা ছোৱালী বিয়া কৰাবলৈ মোৰ ইচ্ছা থাকিলেও মোৰ পিতৃমাতাই কেতিয়াও তেনে কৰিবলৈ নিদিয়ো। তেওঁলোকৰ অবাধ্য হোৱা মোৰ পক্ষে সম্ভৱপৰনহয়।' বুলি সীতাক প্ৰত্যাখ্যান কৰিছে। 'ঘৰলৈ ব'ল মাৰ আই' বুলি সীতাক লৈ চিৰাজ পুনৰ উভতি গৈছে। ইয়াৰ পিছত গল্পকাৰে 'তাৰ পাছতে সকলো অন্ধকাৰ' বুলি গল্পটো সামৰণি মাৰিছে। নাটকত 'আমি নতুন সমাজ গঢ়িম' বুলি অনিলে সীতাক গ্ৰহণ কৰিবলৈ আগবাঢ়ি আহিছে। সৰযুগো মাতৃ মমতাৰে সীতাক আকোঁৱালী লৈছে। নাটতখনত ফণী শৰ্মাই কেইবাটাও নতুন চৰিত্ৰ সৃষ্টি কৰিছে। যেনে - আঘোণা, বিনয়, বকুলী, বুঢ়ী, ফাতেমা, আতাউৰ, ৰুচমত আদি। এই নতুনকৈ সৃষ্টি কৰা চৰিত্ৰসমূহৰ ভিতৰত আঘোণা চৰিত্ৰটোৱে নাটকত উল্লেখযোগ্য ভূমিকা লৈছে। নাটকৰ আৰম্ভণিৰ পৰা শেষলৈকে আঘোণাই যি ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিছে সিয়ে নাটকখনক অধিক ৰসাল আৰু মনোগ্ৰাহী কৰি তুলিছে। নাটকখনৰ কাহিনী বিকাশ আৰু ঘটনাক্ৰমত আঘোণা চৰিত্ৰটোত অতি সুন্দৰকৈ খাপ খাই পৰিছে। আঘোণা সহজ-সৰল কিন্তু জীৱন সম্পৰ্কীয় অভিজ্ঞতাৰে পৰিপুষ্ট আৰু উপস্থিত বুদ্ধি সম্পন্ন ৰসিক ব্যক্তি। নাট্য কাহিনী বিকাশৰ প্ৰয়োজনত সৃষ্টি কৰা বাকীকেইটা চৰিত্ৰয়ো কম সময়ৰ বাবে হ'লেও অৰিহণা যোগাইছে।

চিৰাজ নাটকখনত স্পষ্ট ৰূপত প্ৰতিফলিত তিনিটা দিশ হৈছে (ক) সংকীৰ্ণতা আৰু ৰক্ষণশীলতাৰ গোড়ামি, (খ) উদাৰ মানৱতা (গ) প্ৰগতিশীল চিন্তা বা প্ৰদতিবাদী ভাবধাৰা

(ক) সংকীৰ্ণতা আৰু ৰক্ষণশীলতাৰ গোড়ামি : জাত্যাভিমান, আভিজাত্য আৰু ধৰ্মৰ নামত সমাজৰ এচামে মানুহক মানুহ হিচাপে গণ্য কৰিব নিবিচাৰে। সময়ৰ পৰিৱৰ্তনৰ বতাহে তেওঁলোকক নোৱাৰে। সেই কাৰণে পুৰণিকলীয়া ৰীতি-নীতিকে সাৰোগত কৰি নিজেও পৰিচালিত হয় আৰু আনকো পৰিচালিত কৰিব বিচাৰে। এই দিশটো প্ৰতিফলিত হৈছে বীৰেশ্বৰ বৰুৱা, বৰুৱানী, সুবিমল ফুকন আৰু কন্দৰ্পৰ জৰিয়তে। বীৰেশ্বৰ বৰুৱাই আভিজাত্যৰ ভেৰত অন্ধ হোৱা কাৰণে সাৱিত্ৰীহঁতৰ দৰে সৰু মানুহৰ মনৰ বেদনা বুজিব নোৱাৰিলে। বাগিচাৰ জামাদাৰ বাবুৰ পুতেকৰ লগত সাৱিত্ৰীক বিয়া দিবলৈ চেষ্টা কৰি নিজৰ আভিজাত্য অক্ষুণ্ণ ৰাখিব বিচাৰিছে। সুবিকল ফুকনৰ জাত্যাভিমান আৰু আভিজাত্য আৰু এখোপ চৰা। চৰা হ'লেও সেই ভেৰে যে অনুঃসাৰশূন্য আৰু ফোপোলা সেই কথা চিৰাজে বুজাই দিলে। যেতিয়া চিৰাজে কৈছিল সীতাৰ দৰে নিষ্পাপ, ফুলৰ দৰে পৱিত্ৰ এজনী ছোৱালী যি সমাজৰ চকুত অবৈধ সন্তান হয়, অবিবাহিত সাৱিত্ৰীৰ স্বামীৰ প্ৰতি স্বৰ্গীয় প্ৰেম, ভক্তি, ভালপোৱা যি সমাজৰ চকুত ব্যভিচার হয়, ভালকৈ মন কৰি চালে দেখিব সেই উৰলি যোৱা সমাজৰ বুকুত এখন নতুন সমাজে ঠন ধৰি উঠিছে।' তেতিয়া সুবিমল ফুকনে চিৰাজৰ 'নতুন সমাজ' খনক

উপলুঙা কৰি কৈছে — 'সেই নতুন ঠন ধৰি উঠা সমাজখন আপোনালোকৰ মুছলমান সম্প্ৰদায়ৰ সমাজত ঠন ধৰি উঠিব পাৰে, কিন্তু হিন্দুৰ সমাজত এতিয়াও ঠন ধৰি উঠা নাই।' চিৰাজৰ 'নতুন সমাজ' খনত কোনো সম্প্ৰদায়ে নাই বুলি দিয়া সমাজৰ ব্যাখ্যা শুনি সুবিমল ফুকন লজ্জানত হ'লেও তাক গ্ৰহণ কৰি পৰা নাই। এইখনেই হ'ল সুবিমলহঁতৰ উৰলি যোৱা সংকীৰ্ণ সমাজ। কন্দৰ্প সেইখন সমাজৰে প্ৰতিভূ। তেওঁ উচ্চ শিক্ষিত হ'লেও ৰক্ষণশীল সমাজখনৰ বিৰুদ্ধে মাত মাতিব নোৱাৰে। ৰক্ষণশীলতাই সংকীৰ্ণতা আনে। সংকীৰ্ণতাই মানুহৰ ব্যক্তিত্ব দুৰ্বল কৰে আৰু ভল-বেয়া বিবেচনা কৰাৰ ক্ষমতা হ্ৰাস কৰে। সেই কাৰণে কন্দৰ্পই মানুহৰ আবেগ-অনুভূতিক যে টকা-পইচাৰে জুখিব নোৱাৰি তাক আঘোণাই সোঁৱৰাই দিবলগীয়া হৈছে। সীতাক চিৰাজৰ ঘৰৰ পৰা নিওঁতে কন্দৰ্পই টকা যাটিবলৈ ওলোৱাত আঘোণাই কৈছিল 'তহঁত টকা থকা মানুহবিলাকৰ অন্তৰখন বৰ ঠেক অচ। হেৰ' মানুহৰ চেনেহকো তহঁতে টকাৰে জুখিবলৈ আহ।'

(খ) মানৱতাৰ অপূৰ্ব নিদৰ্শন চিৰাজ : চিৰাজ নাটকৰ বিভিন্ন চৰিত্ৰৰ চিন্তা আৰু কাৰ্যৰ মাজেদি মানৱতাৰ আদৰ্শ প্ৰতিফলিত হৈছে। এই ক্ষেত্ৰত প্ৰথমতে নাম ল'ব পাৰি চিৰাজ চৰিত্ৰৰ।

চিৰাজ গোড়া মুছলমান। কিন্তু সেই গোড়ামিত ঠেক দৃষ্টিভংগী নাই, আছে এক মহান উদাৰতা, বহল মানৱতা। আভিজাত্যৰ ভূৱা মৰ্যাদাবোধ আৰু হিন্দু ৰক্ষণশীলতাৰ বলি হৈ সাৱিত্ৰী ঘৰৰ পৰা পলাই গৈ যেতিয়া মছজিদৰ বাকৰিত অচেতন হৈ পৰি আছিল। তেতিয়া চিৰাজে জাত-পাতৰ বিচাৰ নকৰি মানৱীয় অনুভূতিৰ প্ৰেৰণাত নিজৰ ঘৰলৈ লৈ আহি প্ৰথমে ডাক্তৰক দেখুৱাইছে। চিৰাজৰ বাবে সাৱিত্ৰী এগৰাকী 'মানুহ'। গতিকে মানুহ হিচাপে তেওঁ যিখিনি কৰ্তব্য পালন কৰিব লাগে সেইখিনি কৰিছে। চিৰাজে সাৱিত্ৰীক আশ্ৰয় দিয়াৰ পিছত যেতিয়া জানিব পাৰিলে সাৱিত্ৰী হিন্দু ছোৱালী বুলি, তেতিয়া তাই মুছলমানৰ ঘৰত থাকি বেয়া পাব বুলি ভাবিয়েই চিৰাজে হিন্দু গাঁৱলৈ পঠোৱাৰ ব্যৱস্থা কৰাত সাৱিত্ৰী অস্বীকাৰ কৰি চিৰাজৰ ঘৰতে খোৱা -বোৱা কৰিব বুলি ক'লে। সাৱিত্ৰীৰ কথাত চিৰাজৰ হৃদয় পুনৰ উথলি আৰু নিজৰ ঘৰতে নিজৰ ছোৱালী কৰি ৰাখিলে আকু ক'লে 'এহু মোৰ কিহৰ গৰজ পৰিছে হিন্দু অহিন্দুৰ বিচাপ কৰিবলৈ। মানুহে মানুহৰ ঘৰত আশ্ৰয় বিচাৰিছে, মই আশ্ৰয় নিদিলে অমানুহ নহ'মনে? এনে বিশালতাই চিৰাজ চৰিত্ৰটোক মহৎ কৰি তুলিছে। বৰ্তমান স্বলন ঘটিবলৈ ধৰা মানুহৰ সমাজখনত তেনে মানৱতাৰ সমাজ এখন গঢ়াৰ প্ৰতি প্ৰয়োজনীয়তাৰ ইংগিত নাট্যকাৰে নাটকখনৰ মাজেৰে দাঙি ধৰিছে। চিৰাজৰ দৃষ্টিত ধৰ্মৰ উৰ্বৰত সম্প্ৰদায়ৰ উৰ্বৰত, মানুহৰ এখন সমাজ আছে। মানৱতাই তাত একমাত্ৰ ধৰ্ম। সেইখনহে প্ৰকৃত সমাজ। জন্মৰ সময়ৰ পিতৃ পৰিচয়হীনতা আৰু অন্য জাতিৰ ঘৰত লালিত পালিত হোৱা অজুহাতত যেতিয়া সুবিমলে তেওঁৰ ভাগিনীয়েক অনিলৰ লগত সীতাৰ কোনোপধ্যেই তেওঁলোকৰ

সমাজত গ্ৰহণযোগ্য নহয় বুলি কৈছে আৰু চিৰাজে কল্পনা কৰা নতুন সমাজখনক উপলুঙা কৰিছে তেতিয়া চিৰাজে উত্তৰ দিছে — ‘ভুল কৰিছে, ডাঙৰীয়া, সেইখন সমাজত কোনো সম্প্ৰদায়েই নাই। হিন্দু নাই, মুছলমান নাই, পাৰ্চী নাই, খ্ৰীষ্টান নাই, জাতি নাই, ধনী নাই, নিৰ্ধনী নাই।’ আল্লাৰ আশীৰ্বাদ লৈ অহা সেই মহান সমাজখন হ’ল মানৱ সমাজ। মানৱতাৰ জয়গানেই চিৰাজৰ বাণী।

চিৰাজৰ চৰিত্ৰত উদাৰ মানৱতাবোধ আৰু সাম্প্ৰদায়িক সম্প্ৰীতিৰ উজ্জ্বল নিদৰ্শন পোৱা যায়। আন ধৰ্মৰ প্ৰতি সহিষ্ণুতা গুণৰ অধিকাৰী চিৰাজে সেয়ে হিন্দুৰ নামঘৰ সাজিবলৈ নিজৰ মাটি দান দিছে।

চিৰাজ নাটকখনিত দুটা প্ৰধান সামাজিক সমস্যা ৰূপায়িত কৰা হৈছে। এটা জাত-পাতৰ সমস্যা আৰু আনটো ধনী-দুখীয়াৰ সমস্যা। সাৱিত্ৰী আছিল সাধাৰণ মানুহৰ ছোৱালী আৰু পিতৃৰ মৃত্যুৰ পিছত তাই মাকৰ সৈতে বৰুৱাৰ বঙলাতে আশ্ৰয় লৈ আছিল। সেই সাৱিত্ৰীয়ে কন্দৰ্পৰ প্ৰতি আকৰ্ষিত হোৱা কথাটো আঘোণাই ধৰিব পাৰিছিল। সেয়ে তেওঁ সাৱিত্ৰীক প্ৰথমেই সৰুয়াই দিছিল যে অভিজাত সেই সমাজখন তাইৰ বাবে নহয়। আজীৱন অভিজাত ঘৰ এখনত থকা আঘোণাই সম্ভ্ৰান্তবংশীয় আচাৰ-আচৰণ ভালদৰেই জানিছিল। সেয়ে তেওঁ আগতেই সৰুয়াই দিছিল সাৱিত্ৰীৰ দৰে সাধাৰণ ছোৱালী এজনীক বোৱাৰী কৰিবলৈ বৰুৱা-বৰুৱানী সন্মত নহ’ব। প্ৰকৃততে সেয়ে হৈছিল। সমাজৰ ধনী-দুখীয়াৰ এই সমস্যাৰ কথা নাটকখনিত বিভিন্ন অংশত প্ৰকাশিত হৈছে। সাৱিত্ৰী শিক্ষিতা নহ’লেও তাইৰ আছিল এক উদাৰ নৈতিক দৃষ্টিভংগী। জাত-পাত সম্প্ৰদায় আদিত তাইৰ বিশ্বাস নাছিল, সেয়ে চিৰাজৰ ঘৰৰ পৰা তাই হিন্দু গাঁৱলৈ যাবলৈ ইচ্ছা কৰা নাছিল। হিন্দু হৈ মুছলমানৰ ঘৰত ভাত খোৱাত জাত যায় বুলি তাই বিশ্বাস নকৰিছিল। সেয়ে তাই চিৰাজৰ ভনীয়েক ফাতেমাক কৈছিল — ‘জাতি বিজাতি মানুহে গঢ়া ঈশ্বৰে গঢ়া নহয়। মানুহে মানুহৰ হাতে খালে যি জাত যায় তেনে চনকা জাত যোৱাই ভাল।’ এয়াও সংকীৰ্ণ সমাজৰ বিপৰীতে এক উদাৰ মানৱীয় দৃষ্টিভংগী।

(গ) প্ৰগতিশীল চিন্তা বা প্ৰগতিশীল ভাৱধাৰা : নাটকখনত শেষৰ

ফালে এই দিশটো স্পষ্ট হৈ পৰিছে। গল্পকাৰে ‘তাৰ পাছত সকলো অন্ধকাৰ’ বুলি সামৰণি মাৰিলেও নাট্যকাৰে আন্ধাৰ দূৰ কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰিছে আৰু তাতেই প্ৰতিফলিত হৈছে প্ৰগতিশীল চিন্তা। গল্পকাৰে কৰুণ পৰিণতিৰে গল্পটো সামৰিলেও নাট্যকাৰে কৰুণ পৰিণতিৰে নাটকৰ যৱনিকা পেলোৱা নাই। ‘আধুনিক শিক্ষাৰে শিক্ষিত এজন যুৱক হিচাপে অনিলে এনে পৰিস্থিতিত যি কৰা উচিত তেওঁৰ দ্বাৰা সেইখিনি কৰাইছে। এগৰাকী মাতৃ হিচাপে সৰযুৱে যি কৰা উচিত তেওঁৰ দ্বাৰা সেইখিনি কৰাইছে।’ (পাতনি, চিৰাজ) চিৰাজৰ ‘নতুন সমাজ’ খনক অনিলে সমৰ্থ কৰিছে। মোমায়েক সুবিমল ফুকনৰ বিৰোধিতা সত্ত্বেও অনিলে গভীৰ প্ৰত্যয়েৰে আগবাঢ়ি আহি সীতক লৈ এখন নতুন সমাজ গঢ়াৰ কথা কৈছে। অনিলে কৈছে ‘মানুহেহে সমাজ গঢ়ে সমাজে মানুহ নগঢ়ে।’ সুবিমলহঁতৰ উৰলি যোৱা সমাজখনক অনিলে এনেদৰে কৈছে — ‘যখিন সমাজৰ বিচাৰ আছে, বিবেক নাই, দণ্ড আছে ক্ষমা নাই — তেজ-মঙহ আছে, হৃদয় নাই তেনেখন মনুষ্যত্বহীন মানুহে গঢ়া সমাজক অতীতেহে স্বীকাৰ কৰিব পাৰে, ভৱিষ্যতে নকৰে।’ সৰযু গল্পত যিমান কঠোৰ আছিল নাটকত তাৰ বিপীৰত ৰূপ অংকিত হৈছে। বিবাহৰ আঠ বছৰৰ পাঠতো মাতৃত্বৰ গৌৰৱ অৰ্জন কৰিব নোৱাৰা সৰযুৱে অনিলে সীতাক গ্ৰহণ কৰাৰ পিছত ‘নিষ্ঠুৰ মাহী আই’ হৈ নাথাকিল। তেওঁৰ হৃদয়ত মাতৃৰ মমতা উচপি পৰিল আৰু ‘মা’ মাত শুনিবলৈ হাহাকাৰ কৰি উঠিল। ‘তই মোক এবাৰ মা’ বুলি মাত সীতা। তহঁতে মোক এবাৰ মা বুলি মাত অনিল’ বুলি দুয়োকে সাৱটি লৈছে। এনেকৈ নাট্যকাৰ ফণী শৰ্মাই নাট্য কাহিনীৰ সংবেদনশীলতা বৃদ্ধি কৰাৰ লগতে দৰ্শকৰ বাবে অধিক গ্ৰহণযোগ্য কৰিও তুলিছে।

এয়া মানৱদৰদী নাট্যকাৰৰ স্বকীয় চিন্তাৰ প্ৰতিফলন। চিৰাজে মানৱতাৰ সপক্ষে দাঙি ধৰা অকাট্য যুক্তিত সুবিমল ফুকনৰ অভিজাতৰ ফোপোলা ভেম মূল্যহীন হৈ পৰিছে। মুঠতে নাটকখনত বীৰেশ্বৰৰ বৰুৱা, বৰুৱানী, সুবিমল ফুকনহঁতৰ উচ্চ মধ্যবিত্ত মানসিকতাৰে গঢ়া সংকীৰ্ণ ৰক্ষণশীল সমাজখনৰ বিপৰীত অসাধাৰণ ব্যক্তিত্বৰ সাধাৰণ মানুহ চিৰাজৰ উদাৰ মানৱতাৰ অপূৰ্ব নিদৰ্শন প্ৰতিফলিত হৈছে।

গ্ৰন্থপঞ্জী :

শৰ্মা, ফণী : চিৰাজ (১৯৮৯) অসম প্ৰকাশন পৰিষদ

শৰ্মা, সত্যেন্দ্ৰনাথ : অসমীয়া নাট্য সাহিত্য (১৯৮৩) সৌমাৰ প্ৰিন্টিং এণ্ড, পাল্লেছিং প্ৰাইভেট লিঃ গুৱাহাটী - ৮

হাজৰিকা, অতুল চন্দ্ৰ : মঞ্চলেখা (১৯৯৫) লয়াৰ্ছ বুক ষ্টল, পাণবজাৰ, গুৱাহাটী।

কবিতাৰ উদ্দেশ্য

ড° পূৰ্বী কলিতা,
সহকাৰী অধ্যাপিকা, অসমীয়া বিভাগ

কবিতা এবিধ সুকুমাৰ কলা। সুকুমাৰ কলাই যিদৰে মানুহৰ হৃদয়ত আনন্দ দান কৰে, মনত সৌন্দৰ্যবোধৰ সৃষ্টি কৰে, কবিতায়ো কৰে। বাস্তৱৰ কাটতাৰ মাজত মানুহ যেতিয়া যত্নসদৃশ হৈ পৰে, তেতিয়া তাৰ পৰা উদ্ধাৰ কৰে একমাত্ৰ কবিতাই। মানুহৰ অশান্ত মনোৰাজ্যত সৌন্দৰ্যৰ সৃষ্টি কৰি কবিতাই আনন্দৰ জোৱাৰ তুলি দিয়ে। তেতিয়া কবিয়ে কয় —

“ নন্দনৰ ৰূপ জ্যোতি পৰিমল সুধা,
কৰি আহৰণ বিশ্ব বিজয়িনী ৰূপে
মোহিলা নিতম্ব দেশ বিজন প্ৰাস্তৰ।
বনস্পতি দ্ৰুমদলে নৰ পল্লৱেৰে
জনাইছে হৃদয়ৰ গুপ্ত সম্ভাষণ!
স্তোকনম্ৰা লতিকাক কুঞ্জ পল্লৱত
উঠিছে উঠলি যেন প্ৰেমৰ তৰঙ্গ।”

এপাহ সামান্য ফুল কিন্তু তাকৈলৈ কবিৰ অন্তৰত ইমান সুন্দৰ কল্পনা সৃষ্টি হল যে, সি স্বতঃস্ফূটভাবেই কবিতাৰ ৰূপত নিগৰি আহিল। এই কবিতাৰ্ফাকি পঢ়াৰ লগে লগে মনত এক বিমল আনন্দৰ পয়োভৰ হয়। এইখিনিতেই এটা প্ৰশ্ন হ'ব পাৰে, এই সৌন্দৰ্যৰ সৃষ্টি কেনেকৈ হয়! ইয়াৰ উত্তৰত ক'ব পাৰি যে, সুন্দৰ কল্পনাৰ লগত খাপখোৱা সুন্দৰ ভাষা, উপমাদি অলঙ্কাৰৰ সুপ্ৰয়োগ আৰু ভাব তৰংগৰ পৰিমাণক ছন্দৰ মিলনতেই সৌন্দৰ্যৰ সৃষ্টি হয়। এই সৌন্দৰ্যই পাঠকৰ অন্তৰত যি আনন্দৰ জনম দিয়ে, সি জাগতিক আনন্দ নহয়, ই অনিৰ্বচনীয় আনন্দ — ভোমোৰাই ফুলৰ লগত প্ৰেমমালাপ কৰা, দিবাকৰৰ আগমনত পুদুমে হাহি মাৰি স্বাগতম জনোৱা, ম'ৰাই ডাৱৰ দেখি পেখম ধৰা আদিয়ে আজিও পাঠকক আনন্দ প্ৰদান কৰি আহিছে। সঙ্গীতময় সুৰে যেনেকৈ আনন্দ দিছে, তেনেকৈ আনন্দ দিছে অলংকাৰ, প্ৰতীক আদিয়ে অতিকথা কথনৰ জৰিয়তে।

দুবৰি বনত জোনাকীৰ মণি,
চুলিৰ মেঘত লাহি আঙুলিৰ বহুতো জোন
(জোৱাৰৰ বাবে সাগৰ নাছিল)
বৰফৰ দৰে চোঁচা পৰশতো
সি যে কি শান্তি!
অৰুক্ষতী!

অতীতৰ সুমধুৰ স্মৃতিৰ ৰোমন্থনে, গোটেই জীৱনটো সেই মুহূৰ্তটোৰ স্মৃতিয়ে মধুৰ কৰি ৰখাৰ লগত আনন্দময় কৰিও তোলে। কবিতাই যে অকল সৌন্দৰ্য সৃষ্টিৰ জৰিয়তে আনন্দৰ যোগানেই ধৰে এনে নহয়। অৰ্থাৎ আনন্দ যোগানেই কবিতাৰ একমাত্ৰ উদ্দেশ্য নহয়। কবিতাৰ ভিন্ন উদ্দেশ্যৰ ভিতৰত আনন্দদান কৰাটোও এটা উদ্দেশ্য। যিহেতু মানুহে অন্য প্ৰকাৰেও আনন্দ লব পাৰে, গতিকে সৌন্দৰ্য সৃষ্টিৰ জৰিয়তে আনন্দ দান কৰাটো মুখ্য উদ্দেশ্য বুলি সমৰ্থন কৰিব পৰা নাযায়।

কবি সৃষ্টিকৰ্তা স্বৰূপ। তেওঁ জীৱনটো নতুনকৈ চাবলৈ শিকায়। তেওঁৰ সৃষ্টিত কেতিয়াবা এনেকুৱা জীৱন চিত্ৰিত হয় যে, সেই বিষয়ে পাঠকে নতুনকৈ চিন্তা কৰিবলৈ বাধ্য হৈ পৰে।

মানুহক নতুন নতুন দৃষ্টিভঙ্গী দান কৰাটোও কবিতাৰ এটা উদ্দেশ্য। সমাজৰ শোষিত-নিপীড়িত মানুহৰ চিত্ৰ সম্বলিত কবিতাই, মানুহক মানুহৰ প্ৰতি দয়ালু কৰি তোলে। গভীৰ মানৱতাবোধৰ জনম দিয়ে। এই মানৱতাবোধ সৃষ্টিকাৰী কবিতা সমূহৰ উদ্দেশ্যও কেবল সৌন্দৰ্যৰ সৃষ্টিৰে আনন্দ দান কৰা বুলি কব পৰা নাযায়। কবিতাৰ প্ৰধান উদ্দেশ্যই হৈছেই মানুহৰ মাজত সচেতনতা বৃদ্ধি কৰে। সমাজত যেতিয়া অন্যায়ে-অনাচার বৃদ্ধি হয়, তেতিয়া কবিতাৰ মাজত তাৰ চিত্ৰখন চিত্ৰিত হয়। পাঠকৰ মনতো ভিন্ন চিন্তা ভাৱনাৰ হিল্লোল উঠে আৰু উদ্যত হৈ পৰে অন্যায়ে-অনাচারৰ বিপক্ষে থিয় দিবলৈ।

ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়াৰ গল্পত আৰ্থ সামাজিক দিশ

.....
নিশামণি দাস
অসমীয়া বিভাগ
.....

ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়া অসমীয়া সাহিত্য জগতৰ এজন স্বকীয় বৈশিষ্ট্যৰ উজ্জীৱিত সাহিত্যিক। অনিৰ্বচনীয় ভাৱ অনুভূতিৰে তেখেতৰ গল্প, উপন্যাস আৰু নাটকসমূহে অভিভূত কৰে পাঠকক। মূলতঃ পৰম্পৰাবাদী আৰু কাহিনী প্ৰধান গল্পৰ স্ৰষ্টা বুলি সমালোচক সকলে তেওঁক স্বীকৃতি দিছে। তাৰ মাজৰেই সমাজ জীৱনৰ নানা ছবিও তেওঁৰ গল্পত পৰিস্ফুট হৈছে। ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়াই কোনো ভব্যগব্য মানুহক তেওঁৰ গল্পৰ আওতালৈ নানি সাধাৰণ মানুহৰ মনৰ দুৱাৰ খুলি তেওঁলোকক নিজৰ গল্পৰ চৰিত্ৰ হিচাপে সজাই তোলাটো আছিল এটা চমকপ্ৰদ কথা। মানুহক সমাজে পিন্ধাই দিয়া অভাৱকোটো খুলি লৈহে তেওঁ মানুহক নিৰীক্ষণ কৰিছিল। জীৱনৰ সৰু সৰু সাধাৰণতে অন্যৰ চকুত নপৰা একোটা ঘটনা, অভিজ্ঞতা বা এটা কথাক সহজ ভাষাৰে সূক্ষ্ম আৰু জীৱন্ত ৰূপত বৰ্ণনা কৰাত শইকীয়াৰ যি দক্ষতা, অতি কমসংখ্যক লেখকৰ মাজতহে তেনে দক্ষতা দেখা পোৱা যায়। তেখেতৰ গল্পৰ চৰিত্ৰসমূহত জীৱন সৰু সৰু একো একোটা ঘটনা এনেদৰে জীৱন্ত হৈ পৰে যে সি পাঠকৰ অতি চিনাকি যেন লাগে। চিনাকি আৰু অজটিল ভাষাৰে কাহিনী বা ঘটনা একোটাক অপূৰ্ব দক্ষতাৰে ফুটাই তোলা দেখা যায়, য'ত মানৱ জীৱনৰ প্ৰমূল্যসমূহ সুন্দৰ ৰূপত প্ৰতিফলিত হয়। ক'বলৈ গলে গল্পৰ যোগেদিয়েই নিজস্ব ভাষাশৈলীৰে তেখেতে যি জীৱন-ভীক্ষা আগবঢ়ায়, সেয়া মাথো অনন্য সাধাৰণ সৃষ্টিৰ বৈশিষ্ট্যসম্পন্ন লেখকৰ দ্বাৰাহে সম্ভৱ। তেওঁৰ ৰচনাৰ বেছিভাগ চৰিত্ৰই মাধ্যমিক বা নিম্ন মধ্যমিক পৰিয়ালৰ পৰা অহা। গল্পৰ চৰিত্ৰবোৰক প্ৰতি মুহূৰ্ততে সঠিকভাৱে নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব পৰা দক্ষতা আছে বাবে তেওঁৰ বৰ্ণনাৰ মাজত কতো বিক্ষিপ্ততা নাই। সাহিত্যিক হিচাপে ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়াৰ গল্পসমূহত গল্পৰ কাহিনীৰ প্ৰাসংগিকভাৱে সমাজখনৰ আৰ্থ-সামাজিক দিশে ভূমুকি মাৰিছে। ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়াৰ সাহিত্যৰ এক বিশাল অংশত আৰ্থ-সামাজিক বৈচিত্ৰ্যময় দিশৰ ওপৰত আলোকপাত কৰা হৈছে। সাহিত্য সমাজৰ দাপোন স্বৰূপ। ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়াৰ সাহিত্যত সমাজ সমালোচনা নাই। তথাপি-সমাজত প্ৰচলিত ৰীতি-নীতিৰ সীমাবদ্ধতা আদি সকলোবোৰ দিশ তেওঁৰ সাহিত্যত বিচাৰি পোৱা যায়। এইবোৰৰ আলোচনা-বিলোচনা মানুহৰ জীৱন আৰু সভ্যতা-সংস্কৃতিৰ বিকাশ আৰু উত্তৰণৰ স্বার্থত প্ৰয়োজনীয় বুলি ভবাৰ থল আছে।

বানপ্ৰস্থ গল্পত আৰ্থ-সামাজিক দিশঃ

অসমীয়া গল্প সাহিত্যত ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়াৰ বানপ্ৰস্থ এটা লেখত লবলগীয়া গল্প। শইকীয়াই বানপ্ৰস্থ গল্পত আমাৰ সাম্প্ৰতিক সামাজিক পৰিপ্ৰেক্ষিতত নগৰত চাকৰণী খাটি উভতি যোৱা দুজনী চাকৰণী ছোৱালীৰ দুৰ্ভোগ আৰু আৰ্তি ওচৰৰ পৰা নিৰীক্ষণ কৰি বাস্তৱায়িত কৰিছে। চাৰুৰ গিৰিহঁত নন্দন দাস আৰু তেওঁৰ পত্নী ভাল মানুহ। তেওঁলোক তাইৰ গুণমুগ্ধ। তেওঁলোকেও তাইক কাহানিও মনোকষ্ট দিয়া নাই। গডৰেজৰ চাবিকোছাও তাইৰ হাতত তুলি দিছে। সকলোৱে খাই উঠাৰ পিছত খাবলৈ লোৱা চাৰুৰ পাতত যদি কেতিয়াবা মাছ এটুকুৰা নাথাকে তাৰ বাবে তেওঁলোকে প্ৰত্যক্ষভাৱে দায়ী নহয়। অনুযোগো নাই, জোলেৰে ভাত খাই উঠি গৈছে। তথাপি তাইৰ সমনীয়া মাধৱীক ঘৰখনৰ পৰা উলিয়াই দিয়াৰ পিছত বিশ বছৰীয়া চাৰুৰ ৰখা অসম্ভৱ হৈ পৰিল। মাধৱীৰ পুৰণি শাৰী পিন্ধিয়েই তাই জাকত জিলিকা হৈ পৰিছে। গিৰিহঁতে তাইক খোৱা-পিন্ধাৰ উপৰিও উপযুক্ত দৰমহা দিছে — তাইৰ ইহকাল-পৰকালৰ সমস্ত দায়িত্ব কেনেকৈ ল'ব? তথাপি গাঁৱলৈ পঠিয়াই দিয়াৰ সময়ত দাসে প্ৰতিশ্ৰুতি দিলে, টানে মস্কিলে খবৰ দিলে চাব। চৰুৰ যশস্যই ভনীয়েক তৰুকো চহৰলৈ টানি আনিছিল। তায়ো ঘৰখনৰ ডেকা ল'ৰা এজনে আমনি কৰাৰ বাহিৰে আন একো অসুবিধা পোৱা নাছিল। দুয়োজনী ছোৱালী একেলগে ঘৰলৈ উভতিল। সিহঁত উভতিবৰ সময়ত লোকৰ ঘৰত বন-বাৰী কৰি পেট প্ৰবৰ্তোৱা অকাল বৃদ্ধা মাকৰ পৰলীয়া চাউল আগত লৈ জলক-তবক হৈ থকা অৱস্থা। ইফালে গাঁৱত চাকৰণী ৰখা পুহো নাই। সিহঁত হাল টেকী দিয়া বা ধান ৰোৱা-কটা কামতো অনভ্যস্ত। টাউনৰ পৰা অনা পইচাৰে দুদিনমান চলি এতিয়া নাজল-নাথল অৱস্থা। প্ৰায়েই লঘোণ পৰিবলগীয়া হয়। নন্দন দাসে দিয়া বস্ত্ৰৰ ভিতৰত মাধৱীৰ পুৰণি শাৰীখন ফিচিকা অৱস্থাত গাত লাগি আছে। কেতিয়াবা মেঘাচ্ছন্ন আকাশতো এফালি ৰ'দ বিৰিঙে। খবৰ আহিল — গাঁৱলৈ কিবা মিটিঙৰ সংক্ৰান্তত সপত্নীৰ সৈতে নন্দন দাস আহিব। স্বাভাৱিকতে ৰন্ধা-বঢ়াৰ ভাৰ চাৰুক দেখি মধ্যমিক সুলভ সাৱধানতা অৱলম্বন কৰি সিহঁতৰ সংক্ষিপ্ত খবৰ ল'লে। সময়ত ৰন্ধা-বঢ়াৰ তাৰিফ কৰিলে আৰু ৰাতি থাকিবলৈ ডাক বঙলালৈ উভতি গ'ল। সিহঁতৰ অনাহাৰে ঘৰলৈ উভতিল। সিহঁতৰ ইমান ভোক লাগিছিল যে

সিহঁতৰ কান্দিবলৈ শক্তি নাছিল। ৰাতি 'ছাৰ'ৰ ড্ৰাইভাৰক মাতি আহিছিল। তাৰো বিশেষ একো খোৱা ন'হল। খবৰ লোৱাৰ লগতে চাহ একাপকে খাই যাওঁ বুলি সোমাল। চাৰুৱে মতিক অনুৰোধ কৰিলে, সি যেন তাইক লৈ যায়। এসময়ত মতিয়ে তাইক বিয়া কৰোৱাৰ কথা ভাবিছিল। তাই প্ৰশ্ন নিদিয়াত আন ঠাইত বিয়া কৰালে যদিও সি, সম্ভৱ জন্ম দিবলৈ অপৰাগ হোৱা বাবে ঘৈণীয়েকে তাক এৰি গুচি গ'ল। মতিয়ে সকলো কথা ভাঙি-পাতি কৈ তাইক এই সিদ্ধান্ত নলবলৈ উপদেশ দিছিল। চাৰুৱে নামানিলে। মাক আৰু তৰুৱে চাৰুৱে সিদ্ধান্তৰ কথা শুনি আছিল। চাৰুৱে লগতে সিহঁতৰো এটা আশ্ৰয়ৰ থল ওলাল। চাৰুৱে সতি-সন্ততি হ'লে তেওঁক সহায় কৰিব পাৰিব এই আশাও মনতে মাকে পুহিবলৈ আৰম্ভ কৰিছিল।

“গল্পটোৰ নাট্যশ্লেষ সম্বলিত গতি আৰু পৰিণতিত গ্ৰীক ট্ৰেজেডিৰ ক্ষিপ্ৰতা আছে। তাত শইকীয়াৰ বহুবিভক্তি সূক্ষ্ম পৰ্যবেক্ষণ আৰু খুটি-নাটিৰ চমৎকাৰিত্বই তেওঁৰ ৰীতিৰ এক অনিৰ্বচনীয় মাত্ৰা দান কৰিছে। তেওঁৰ বৰ্ণন ৰীতি সহজ-সৰল, প্ৰাঞ্জল, অথচ বৰ্ণ বৈচিত্ৰ্যময়।”

গল্পকাৰে অতি সহজ-সৰল ভাষাৰে অসমীয়া সমাজত চলি থকা সামাজিক বৈষম্যৰ সুন্দৰ ৰূপত দাঙি ধৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। পেটৰ ভাতমুঠিৰ তাড়ণাত মানুহে জীৱন-যৌৱনো কিদৰে বিসৰ্জন দিবলগীয়া হয় তাৰ নিদৰ্শন পতুলী, চাৰু আৰু তৰু।

পৰ্ণবোধ গল্পত আৰ্থ সামাজিক দিশঃ

বৰ্ণবোধ গল্পটো এক অনুবাদ কৰিব নোৱাৰা সুন্দৰ গল্প বুলি বহু চৰ্চিত। ইয়াত ব্যক্তিত্ব কথকতাই সকলো পাঠকক নিশ্চয় চিৰকাল মুগ্ধ কৰিব। এখন বিয়া উপলক্ষে গোটখোৱা মানুহৰ তিনিটা বনকৰা ল'ৰা-ছোৱালীৰ মাজত গঢ় লোৱা আন্তৰিক সম্পৰ্ক, বানে-বৰ্তন ধোঁওতে কেৰাহীৰ ছাইৰে বাচন-বৰ্তনৰ গাত বৰ্ণৰ চৰ্চা আৰু সিহঁত বিচ্ছিন্ন হোৱাৰ পিছত চিঠিত বৰ্ণমালাৰ 'ক' বৰ্ণটোৰ কথকতাই গল্পটোক অসমীয়া সাহিত্যৰ এক অদ্বিতীয় গল্প কৰি গঢ়ি তুলিছে। এনেদৰে পাৰ্শ্বস্থানৰ পৰা বুটলি লোৱা চৰিত্ৰবোৰে, সিহঁতৰ ভাৱ অনুভূতি, ক্ৰিয়া-কলাপৰ চিত্ৰায়নে তেওঁৰ গল্পৰ আবেদনক বিশ্বজনীন কৰি তুলিছে। মনকৰিবলগীয়া যে চহৰীয়া, শিক্ষিত, মধ্যবিত্ত, ভদ্ৰ মানুহৰ ঘৰৰ বনকৰা ল'ৰা-ছোৱালী তেওঁৰ গল্পৰ অন্যতম উপজীব্য। মূল অসমীয়া মধ্যবিত্তীয় সমাজখনৰ সৈতে সংপৃক্ত হৈ থকা এই বনকৰা ল'ৰা-ছোৱালীৰ অধ্যায়টোক তেওঁ অবিচ্ছেদ্য অংগ হিচাপে দেখা পাইছে। মূল মানুহঘৰৰ লগত তেওঁৰ গল্পৰ বনকৰা ল'ৰা-ছোৱালীহঁতৰ এক মানবীয় অবিচ্ছেদ্য সম্পৰ্ক। বহু সময়ত মূল গৃহস্থ ঘৰতকৈ বনকৰা ল'ৰা-ছোৱালীৰ জীৱন, সমস্যা, আনন্দ-বিষাদে তেওঁৰ সন্মুখত অধিক বাস্তৱ হৈ ধৰা দিছে। সাধাৰণ মানুহবোৰ আৰু সিহঁতৰ বিচিত্ৰ জীৱন যেন গল্পকাৰে অন্তঃচক্ষুৰে দেখা পাইছিল।

গল্পটোৰ ক্লাইমেক্স ঘটলি সিহঁতহাল ঘৰা-ঘৰি যোৱাৰ আগদিনা

গধূলি। মানুহবোৰৰ ভাগৰ লাগিছিল, গতিকে— সন্ধিয়াৰ দুঘণ্টামান পাছতে কেচুৱাবোৰৰ লগে লগে ডাঙৰ মানুহবিলাকৰো সাৰ-সুৰ নোহোৱা হ'ল। কেৱল কলৰ পাৰত লেম এটা আৰু কাঁহী-বাটি এডম লৈ বহিল গজেন, জয়ন্তী আৰু ৰমা। ছবিটো ৰেমক্ৰেট ধৰ্মীয় ৰেহৰূপ মন কৰিবলগীয়া। এবাৰ আন্ধাৰৰ সুযোগ লৈ গজেনে সুধিলে — মই তোক এটা কথা কওঁনে জয়ন্তী ? এতিয়া মাখনীৰ ঘৰত ৰাতি অকলশৰীয়া খোটাৰিটোত ইকাতী-সিকাতী কৰি থাকি তাই চিঠি লিখিবলৈ বহিল। ৰমাই যিমানখিনি পঢ়িব পাৰে তাই সিমানখিনি লিখিব নোৱাৰিলে। গতিকে তাই গজেনৰ ঠিকনা লিখা কাৰ্ডখনত তাই জনা একমাত্ৰ লিখিলে— 'ক'। এয়া আছিল গজেনে সোধা প্ৰশ্নটোৰ উত্তৰ। “শইকীয়াৰ অস্মৰণীয় ভাষাত— পৃথিৱীৰ অজস্ৰ ভাষাৰ অযুত বিননি সেই এটা আখৰৰ বিন্দুৱে বিন্দুৱে সোমাই গ'ল।”

বহুদাহ গল্পত আৰ্থ-সামাজিক দিশঃ

অসমীয়া গল্প সাহিত্যত বহুদাহ এটা লেখক লবলগীয়া গল্প। গল্পটোত শৰত নামৰ কেৰাণীৰ চৰিত্ৰটোৰ পৰিয়ালৰ আৰ্থিক দীনতা সম্পৰ্কে সুন্দৰকৈ আলোচনা কৰা হৈছে। দৰমহাৰ টকাৰে মাহটো চলাবলৈ টান হোৱা কেৰাণীসকলে যে অৱশেষত উপায় নাপাই যোচ ল'বলগীয়া হয়, সেই কথা গল্পকাৰে গল্পটোৰ মাজেৰে দেখুৱাইছে। সৎ, নিষ্ঠাৱান কেৰাণী এজনেও উপায়হীন হৈ কিদৰে বেলেগে দিয়া যোচ ল'বলগীয়া হৈছে, শৰত চৰিত্ৰটোৰ মাজেৰে সেই কথা পৰিস্ফুট হৈ পৰিছে। ঘৰলৈ অতিথি বুলি আপ্যায়নৰ যোগাৰ কৰিবলৈ শৰতৰ ঘৈণীয়েকৰ কিছু পইছা ধাৰ ঋণ কৰিবলৈ শৰতক কৈছে। এইবোৰ ভাবি চিন্তি অফিচলৈ খোজ দিওতেই তেওঁ উজুটি খাবলগীয়া হৈছে।

যোৱা মাহত উজুটিটো খোৱা হ'লে সি চালেহেঁতেন জোতাপাটৰ আগটো থেতেলা খাই মুখ মেলা হৈ গ'ল নেকি, কিন্তু আজি সি ভৰিখনৰ আগটো তুলি, মূৰটো অলপ চপৰাই চালে, নতুন জোতাপাটৰ শুলটো নষ্ট হ'ল নেকি ? নতুন বস্ত্ৰ, এতিয়াৰ পৰাই আদৰ কৰি নাৰাখিলে বেছিদিন টিকোৱা টান। বেছিদিন নিটিকিলে সতকাই এযোৰ লোৱা আৰু টান।

আকৌ, ঘৈণীয়েকে ধাৰ কৰিবলৈ কোৱাত মনে মনে থকা শব্দতে উত্তৰ দিছে —

“তুমিনো বুজা নাইনে কিয় মনে মনে ৰ'লো ?

“বুজিছো, আজিতো সাতাইচ, আঠাইচ তাৰিখ হ'লেই তিনি চাৰিদিনৰ কাৰণে কাৰোবাৰ পৰা ধাৰকৈ টকা তিনিটা নাপাব নে আৰু ? অফিচৰ লগৰ কাৰোবাৰ পৰা ল'ব, দৰকহা পালেই দি দিব।”

কিন্তু শৰতৰ পত্নী অতি হিচাপত চলা গৃহিণী, সেই কথাও শৰতে বুজি পায়।

“যদি অগত্যা কেৰাণী জীৱনৰ মাহৰ শেষটোৰ সন্মুখীন হ'বলগীয়া হয়, তেন্তে অন্ততঃ সুমিত্ৰাৰ নিচিনা এজনী গৃহিণী লাগে”

উক্ত দিনটোত কাৰো পৰা টকা ধাৰলৈ ল'ব নোৱাৰি শেষত অফিচত এগৰাকী ব্যক্তিয়ে ফাইন এটা চাই দিয়াৰ বাবদ তেওঁক কিছু টকা যোচ দিছে, তেওঁ নলও বুলিও অৱশেষত না কৰিব পৰা নাই কাৰণ তেওঁৰ ঘৰলৈ সিদিনা আলহী আহিব।

“এই কামটো হ'ল হ'ল, নহ'ল নাই। কামৰ কাৰণে নহয়, এনেয়ে ৰাখকচোন। মোৰ কামটোৱে ডাঙৰ কথানে?” — মানুহজনে শৰতৰ চোলাৰ ওপৰ জেপত টকা কেইটা সুমুৱাই দিলে। শৰতে লগে লগে টকা কেইটা উলিয়াই ওভোটা হৈ দিব খোজতে তেওঁ দুয়োখন হাতেৰে শৰতৰ হাতখন হেঁহোকাই দিলে।”

সামৰণি : তিনিওটা গল্পতে গল্পকাৰে এইদৰে সাধাৰণ মানুহৰ আৰ্থ-সামাজিক দিশৰ চিত্ৰ অংকন কৰিবলৈ সাৰ্থক প্ৰয়াস কৰিছে। বাস্তৱ পৃথিৱীখনতো মানুহৰ অলক্ষিত এনে বহু মানুহে জীৱনৰ কঠোৰ সংগ্ৰাম

কৰি জীয়াই থাকে। সংবেদনশীল গল্পকাৰ ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়াই এই পৃথিৱীখনৰ পৰাই দুই এটি কাহিনী পাঠক সমাজৰ মাজলৈ লৈ আহিছে। দৈনন্দিন জীৱনতে ঘটি থকা সৰু সৰু অথচ ব্যক্তিৰ মনত তোলপাৰ লগাই যাব পৰা একো একোটা কথা বা ঘটনাক ইমান সূক্ষ্মভাৱে বিশ্লেষণ কৰি জীৱন্ত কৰি তোলে যে তাতেই পাঠকৰ অন্তৰ তৃপ্ত হয়। “মোপাছা আৰু চেকভৰ দৰেই তেওঁৰ জীৱনৰ তুচ্ছাতুচ্ছ খুটি নাতিবোৰৰ বৰ্ণনাৰ ওপৰতো সবিশেষ গুৰুত্ব দিয়ে, ফলত তেওঁৰ গল্পত জীৱনৰ প্ৰতি থকা চিত্ৰণ প্ৰকৃত পক্ষত জীৱন্ত হৈ উঠে। খুটি নাতি বিষয়ৰ সংকেতবাহী তথা ব্যঞ্জনধৰ্মী পৰ্দনাৰ পৰিৱৰ্তে ..... বা খুটি নাতি কথাবোৰৰ বহুল বৰ্ণনাৰ প্ৰতি তেওঁৰ এটা স্বাভাৱিক প্ৰৱণতা আছে। এই বৰ্ণনা বাহুল্যই অনেক সময়ত পাঠকক ঈষৎ ক্লান্ত কৰে।” কাহিনী বৰ্ণাই যাওঁতে শইকীয়াই যি অপূৰ্ব সংযম আৰু মার্জিত ৰুচিৰ পৰিচয় দিয়ে — সেই ক্ষেত্ৰতো এইজন গল্পকাৰ অতুলনীয়।

মহৎ লোকৰ বাণী

(১) মানুহৰ ভিতৰত যি পূৰ্ণতা সুপ্তভাৱে আছে তাৰ বিকাশেই শিক্ষাৰ লক্ষ্য।	— স্বামী বিবেকানন্দ
(২) নিজকে অভদ্র বুলি পৰিচয় নিদিয়ালৈকে তুমি সকলোকে ভদ্র বুলি ভাবিবা।	— মহাত্মা গান্ধী
(৩) সকলোকে ভাল পাবা, কিন্তু বিশ্বাস সকলোকে নকৰিবা। সেইবুলি কাঁৰো প্ৰতি অহিতকৰ কাম নকৰিবা।	— উলিয়াম শ্বেক্সপীয়েৰ
(৪) যি মানুহৰ শিক্ষা নাই, তেওঁ এডাল শুকান কাঠৰ দৰে।	— হজৰত মহম্মদ।
(৫) সংসাৰত দুটাই শক্তি আছে— তৰোৱাল আৰু কলম। শেষত তৰোৱালে সদায় কলমৰ আগত পৰাজয় বৰণ কৰে।	— নেপোলিয়ন
(৬) আত্মবিশ্বাসেহে সদায় জীৱনত সফলতা আনিব পাৰে।	— ডেল কাৰ্ণেগী।
(৭) মিঠা মাত ব্যৱহাৰ প্ৰণালীৰ ঘাই মন্ত্ৰ।	— সত্যনাথ বৰা।

— মনালিছা ৰাজবংশী
সাংস্কৃতিক সম্পাদিকা

Obsession, আৰু ইয়াৰ পাৰ্শ্বক্ৰিয়াঃ

বিকাশ দত্ত

মাল্টি টাঙ্কিঙ এচিছটেণ্ট

“an idea or thought that continually preoccupies or intrudes on a person's mind”. গুগল কৰোঁতে **obsession** শব্দটোৰ অৰ্থটো এইধৰণে দেখিলোঁ। হয়তো বহুবাৰ এই শব্দটো বাস্তৱ জীৱনত নিজেও ব্যৱহাৰ কৰিছোঁ। আচলতে কোনোধৰণৰ বস্তুৰ প্ৰতি থকা এক আসক্তি, বা এক অৰ্থত অতিমাত্ৰা আসক্তি বা নিচাকৈই **obsession** বুলি ক’ব পাৰি। **obsession**য়ে এজন মানুহৰ মানসিক স্বাস্থ্যৰ লগতে শাৰীৰিক স্বাস্থ্যটো প্ৰভাৱ পেলাব পাৰে। **Psychological Thriller** বিষয়ক চিনেমা সময়ে সময়ে বহুতো নিৰ্মাণ হৈ আহিছে। কিছুসংখ্যক পৰিচালকে এই বিষয়বস্তুটোৰ ওপৰত নিৰ্মাণ কৰা ছবিসমূহক চিত্ৰনাট্যৰ ৰূপ দি এখন ভৌতিক চলচ্চিত্ৰলৈও ৰূপান্তৰিত কৰিছে। যদি বলিউদলৈ চাওঁ তেন্তে প্ৰথমেই ২০২১ চনৰ বিমা কাগতীৰ পৰিচালনা আৰু আমিৰ খান, বাণী মুখাৰ্জী, কৰিণা কাপুৰ অভিনীত **Talaash** ছবিখনৰ কথাই মনলৈ আহে। এটা সাধাৰণ হত্যাকাণ্ডৰ উৎস বিচাৰি গভীৰৰ পৰা গভীৰতল সোমাই যায় এগৰাকী আৰক্ষী বিষয়াই। আৰু তাৰ পিছতেই চিনাকী হয় নিজৰ মৃত সন্তানৰ স্মৃতিৰে জৰ্জৰিত হৈ থকা এগৰাকী বৈশ্যৰ লগত। লাহে লাহে সেইবৈশ্য গৰাকীৰ সৈতে তেওঁৰ এক আৱেগিক সম্পৰ্ক গঢ়ি উঠে আৰু শেষত দৰ্শকে আৱিষ্কাৰ কৰে যে সেই বৈশ্যগৰাকী প্ৰকৃততে এটা অশৰীৰী আত্মাহুে। পিছে এই বেলছবি খনৰ কাহিনী চিত্ৰনাট্যত অকণমান আৰ্শ্বৰাহ নথকা নহয় কিন্তু পৰিচালক ৰিকা কাগতীয়ে ছবিখনত এনে এটা পৰিৱেশ গঢ় দিছে যে সেই **Mystery Thriller**ৰ **Genre** টোক ধনীয়াকৈ **Justify** কৰে। এইক্ষেত্ৰত মই **Talaash** বোলছবিখনৰ প্ৰসংগটো টানি অনাৰ এটা কাৰণ হ’ল এই ছবিখন এখন **Mainstream Movie** ! চাবলৈ গলে যিবোৰ ছবিৰ কাহিনীক আমি নিজৰ দৈনন্দিন জীৱনৰ সৈতে ৰিজাব পাৰোঁ, একাত্ম হ’ব পাৰো, যত নেকি কোনো এটা চৰিত্ৰত দৰ্শকে নিজক বিচাৰি পায় সেই ছবিবোৰেই আমাৰ প্ৰিয়। একেদৰে ছবিজগতত এনেকুৱা বহুকেইজন বিখ্যাত ছবি নিৰ্মাতা আছে যিসকলে দৰ্শকক সেই অনন্য সোৱাদ দিব পৰাকৈ সক্ষম, যাৰ বাবে দৰ্শকে তেওঁলোকৰ ছবিসমূহ নোচোৱাকৈ থাকিব নোৱাৰে। আৰু লগতে ছবি নিৰ্মাতা হিছাপে তেওঁলোক নিৰাশ হোৱা পৰিলক্ষিত হোৱা নাই।

এইক্ষেত্ৰত প্ৰথমতেই নাম ক’ব লাগিব ড° ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়া আৰু জাহ্নু বৰুৱা ছাৰ এই দুয়োজন নমস্য ব্যক্তিব। শইকীয়া ছাৰে নিৰ্মাণ কৰা বহুকেইখন কালজয়ী ছবিৰ ভিতৰত মোৰ অন্যতম প্ৰিয় এখন ছবি হ’ল “অনিৰ্বাণ”। এগৰাকী যোড়শী যুৱতীয়ে অসমীয়া সমাজ ব্যৱস্থাত কিদৰে নিজৰ দেহৰ বৰণ, সৌন্দৰ্য আদিৰ বাবে নিজৰ বান্ধৱীৰ বিপক্ষে থিয় হৈ জেদী মনোভাৱ গঢ়ি তোলে সেই দৃশ্য ৮০ ৰ দশকতেই ৰূপালী পৰ্দাত দাঙি ধৰিছিল শইকীয়া ছাৰে। আৰু বৰ্তমানেও এইখিনি আমি নিজৰ সৈতে ৰিজাই চালে বহুতো সাদৃশ্য দেখিবলৈ পাবোঁ। একেদৰে শইকীয়া ছাৰে “আৱৰ্তন”ত ভ্ৰাম্যমাণ থিয়েটাৰৰ ভিতৰচ’ৰাক দেখুৱাইছে। আকৌ জাহ্নু বৰুৱা ছাৰৰ “হালধীয়া চৰাইয়ে বাওধান খাই”, “ফিৰিঙতি”, “কণিকাৰ ৰামধেনু”, “সাগৰলৈ বহুদূৰ” আদি, এই আটাইবোৰ বাস্তৱধৰ্মী ছবি যাৰ দ্বাৰা আমি আমাৰ চাৰিওফালৰ পৰিৱেশৰ সৈতে সাদৃশ্য প্ৰত্যক্ষ কৰোঁ। দৰ্শকৰ মনৰ গভীৰতালৈ লৈ যাব পৰাকৈ অতি উচ্চ খাপৰ এই ছবিসমূহ আজিও আদিৰণীয়। যোৱাতো দশকত অসমীয়া ছবিজগতত আমি এক নতুন ধৰণৰ ট্ৰেণ্ড (সংযোজন) দেখিবলৈ পাইছোঁ। অৱশ্যে এক মিশ্ৰিত অনুভৱ বুলিও ক’ব পাৰি। বিগ বাজেটৰ ছবিৰ লগতে কাৰিকৰী ক্ষেত্ৰতো ছবি জগতৰ উত্তৰণ আমি দেখিবলৈ পাইছোঁ। **Freelancer** দিশত কাম কৰি থকা বহুতো প্ৰতিভাশালী কলা-কুশলী (গায়ক, অভিনেতা, অনিন্বেদী, পৰিচালক, চিত্ৰনাট্যকাৰ, গল্পকাৰ, গীতিকাৰ সকল) য়ে বিভিন্ন দিশত নিজৰ নিজৰ প্ৰতিভাসমূহ দাঙি ধৰিছে। কিন্তু ইয়াৰে ভিতৰত যিয়েই মোক বাৰুকৈয়ে প্ৰভাৱিত কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে সেইজন হ’ল পৰিচালক ভাস্কৰ হাজৰিকা।

২০১৪ চনত “কথানদী” প্ৰথমবাৰ চাওঁতে দৰ্শক হিছাপে প্ৰথমবাৰৰ বাবে এক সুককীয়া অভিজ্ঞতা লাভ কৰিলো। সচৰাচৰ গল্প এটাক ভৌতিক চিনেমাৰ ৰূপত এনেদৰে ও হে দেখুৱাব পৰা যায় সেই কথা পৰিচালক ভাস্কৰ হাজৰিকাৰ কথানদী বোলছবি খন চাওঁতে অনুমান হৈছিল। আচলতে ৰসৰাজৰ লোক কথা মূলক গল্পসমূহ কিতাপৰ পাতত পঢ়ি আমি সৰুতে বৰ ভাল পাইছিলো। সেয়েহে ৰূপালী পৰ্দাত দেখিবলৈ পাই আৰু ভাল লাগিল। কিন্তু শৈশৱৰ মধুৰ স্মৃতিক ভাস্কৰ দাই এখন ডাৰ্ক, থ্ৰীলাৰ ছবিলৈ যিদৰে ৰূপান্তৰ কৰিলে, তাৰ বাবে তেওঁ প্ৰশংসাৰ

যোগ্য। কিন্তু তেখেতৰ শেহতীয়া ছবি “আমিষ” এক সম্পূৰ্ণ ব্যতিক্ৰমধৰ্মী ছবি। কিয় ?? কাৰণ অৱশ্যেবছকেইটা আছে।

আদিম যুগত যত নেকি সভ্যতাৰ পোহৰে স্পৰ্শ কৰা নাছিল তেনে সময়ত মানুহৰ চাৰিত্ৰিক বৈশিষ্ট্য সমূহ জন্তুৰ লগত প্ৰাইথিনিয়িয়েই মিল আছিল। অৱশ্যে “আমিষ”ত এইবিষয়ে কোৱাৰ আগতেই প্ৰায় ৫০ বছৰ পূৰ্বে ষ্টেণলি কুৱিকৰ 2001: A Space Odesey ত এটা দৃশ্যাংশ দেখুওৱা হৈছিল। অৱশ্যে দৃশ্যাংশটোত থকা আদিম বন মানুহ এজনৰ মনলিঠ এটাক লৈ মনত যি কৌতুহলৰ উদয় হৈছিল তাকহে দেখুওৱা হৈছিল। কিন্তু তাৰ কিছুসময় পূৰ্বে সেই আদিম মানুহজন, যাৰ উদ্ভৱৰ সময়ত কোনোধৰণৰ সভ্যতাই ঢুকি পোৱা নাছিল, তেতিয়া তাৰ মনত বাস কৰি আছিল সেই জন্তু এটাই। সভ্যতাৰ অভাৱত সেই জন্তুটো পৰিস্ফূত হৈ ওলাই পৰিছিল। গতিকে সেই সম্পৰ্কে বিষদভাৱে ভাবিলে আমি ক’ব পাৰো, প্ৰত্যেক মানুহৰে মনত এটা পশু সুপ্ত হৈ থাকে আৰু সময়ে সময়ে ই জাগ্ৰত হয়। কিন্তু বৰ্তমান সময়ত মানৱ সভ্যতাৰ চূড়ান্ত উৎকৰ্ষ সাধন হোৱাৰ বাবে হয়তো সেই পৰিপ্ৰেক্ষিতত আমাৰ মাজত শুই থকা সেই জন্তুটো এতিয়াও শুইয়ে আছে। আমি যিমান সভ্য অথবা আধুনিকতাৰ ৰং সানিলেও সময়ে সময়ে সেই সুপ্ত পশু এবাৰকৈ হলেও জাগ্ৰত হয়। এই সভ্যতাৰ যি বসণ আমি ধাৰণ কৰিছো, সেইয়াই অন্য একো নিৰ্দেশ নকৰে, বৰং আমাক কৈ যায় যে আমি এক দ্বৈত ব্যক্তিত্বৰে জীয়াই আছে। পৰিচালক ভাস্কৰ হাজৰিকাই “আমিষ”ত এটা নতুন পৰীক্ষা চলাইছে। ড° নিৰ্মালী শইকীয়াৰ দৰে এগৰাকী সভ্য আৰু আধুনিক নাৰী আৰু সুমন বৰুৱাৰ দৰে এগৰাকী তেজোদ্দীপ্ত গৱেষণা কৰি থকা যুৱকৰ মাজৰ যি সম্পৰ্ক দেখুওৱা হৈছে সেইয়া সম্পূৰ্ণ পৃথক।

প্ৰেমৰ কোনো নিৰ্দিষ্ট সংজ্ঞা নাই বা নাথাকে বুলি ভাবোঁ। সেইদৰে চাবলৈ গলে প্ৰেম বিভিন্ন ধৰণৰ হ’ব পাৰে। গিয়ান্মো ডেল ট’ৰ ই The Shape of Water ত ইয়াক অতি সুন্দৰকৈ দেখুওৱাইছে। আকৌ ইমাটিয়াজ আলিয়ে Highway বোলছবি খনত প্ৰেম বা ভালপোৱাক অন্য এক ধৰণেৰে উপস্থাপন কৰিছে। কিন্তু ভাস্কৰ হাজৰিকাৰ “আমিষ”ত যেন ভালপোৱাৰ এক অন্য ৰূপ পৃথক কৈ দেখুওৱা হৈছে। ছবিখনৰ এটা দৃশ্যত সুমন আৰু নিৰ্মালীয়ে বাদুলি মাংস ভক্ষণ কৰা আমি দেখিবলৈ পাও, আৰু পিছ মূহূৰ্ততেই নিৰ্মালী শাৰীৰিকভাৱে অসহজ হৈ পৰে। লগে লগে পৰিচালক ভাস্কৰ হাজৰিকাই দৃশ্যটো কাট কৰে। তাৰ পিছতেই সুমন আৰু নিৰ্মালী দুয়োকে এখন গাড়ীৰ ভিতৰত সুমনে গাড়ী চলাই থকা আৰু কাষত নিৰ্মালী বহি থকা দৃশ্যাংশটো চকুত এক অস্থিৰ দৃষ্টি, দুয়ো আছিল সংলাপবিহীন। কেৱল দুয়োৰে মুখত হাহি নাই আৰু দুয়োজনৰে চকুত এক অস্থিৰ দৃষ্টি, দুয়ো সমুখৰ ফালে কেৱল আছে। তাৰ পিছৰ দৃশ্যটোত নিৰ্মালীৰ ঘৰৰ কলিং বেল বাজে। স্বামী দিলীপে দৰ্জাখন খোলাৰ লগে লগেই নিৰ্মালীয়ে কামোত্তেজনাৰ দিলীপক চুম্বন কৰে। কিন্তু আচৰ্যজনক ভাৱে সেই মূহূৰ্ততটোত নিৰ্মালী বৈ দিয়ে আৰু

দিলীপৰ ওচৰৰ পৰা আঁতৰি যায়। গতিকে এইক্ষেত্ৰত আমি নিৰ্মালীৰ মনৰ অস্থিৰ অৱস্থাটোক প্ৰত্যক্ষ কৰো। নিৰ্মালী এগৰাকী বিবাহিতা নাৰী আৰু সেইবাবে হয়তো নিজৰ কাম উত্তেজক স্বভাৱটোক সুমনৰ আগত দেখুৱাবলৈ তেওঁ অপাৰগ। অথচ সেই সময়ত নিৰ্মালীৰ কাষত একমাত্ৰ পুৰুষ আছিল। এইক্ষেত্ৰত মানুহ আৰু জন্তুৰ প্ৰভেদ আমি লক্ষ্য কৰোঁ। মানুহ এজনৰ সংযমশীল গুণ বাবেই কোনো মানুহেই আকস্মিকভাৱে কেতিয়াও নিজৰ ভিতৰত শুই থকা পশুটোক বাহিৰলৈ সহজে আহিব লৈ দিব নোৱাৰাজে

আকৌ সুমনৰ বেলিকা আৰু এক বিষয়বস্তু লক্ষ্য কৰিব পাৰি। সুমনে নিৰ্মালীক ভাল পাই। ইমানেই ভাল পাই যে দুয়ো হাজাৰ বাৰ নিচেই কাষত লগ পোৱাৰ সুবিধা থকা সত্ত্বেও সি নিৰ্মালীক এবাৰকৈ হলেও স্পৰ্শ নকৰে। আচলতে সুমনৰ মনত নিৰ্মালীৰ প্ৰতি আছে এক গভীৰ শ্ৰদ্ধা। অথচ নিৰিবিলি পৰিৱেশত সুমনো এগৰাকী পশুৰ দৰে হৈ পৰে, সেইবাবেই হয়তো নিজৰ গাৰ মাংস কাটি সি নিৰ্মালীক খুৱাই। একেদৰে নিৰ্মালীৰ বাস্কৰী, জুমিয়ে এগৰাকী যুৱকৰ সৈতে এক বিবাহ বিহৰ্তৃত সম্পৰ্ক স্থাপন কৰা দেখুওৱা হৈছে। সেই সময়ত জুমিৰ কাম উত্তেজনাও প্ৰকাশ পাই নিৰ্মালী সৈতে বাৰ্তালাপ কৰি থকা অৱস্থাত, য’ত নেকি এডি (জুমিৰ বয়ফ্ৰেণ্ড)ৰ সন্দৰ্ভত জুমিয়ে তাৰ শাৰীৰিক অৱয়ৱৰ কথা কৈ থাকে। আকৌ সুমনে যেতিয়া ইলিয়াছৰ সৈতে তাৰ হোষ্টেল লৈ যায় তেতিয়া এগৰাকী অন্য ছোৱালীয়ে সুমনৰ ওচৰলৈ আহি সেই একেধৰণৰ কিছুমান ইংগিত দিয়ে। এই আটাইবোৰক আচলতে আমি এক অন্য ধৰণেৰে চাব পাৰো। সেইয়া হ’ল Obsession অথবা নিচা। সুমন আৰু নিৰ্মালীৰ মাজৰ সম্পৰ্কটোক প্ৰথমতে এক অন্য ধৰণেৰে উপস্থাপন কৰা হৈছে যদিও লাহে লাহে ছবিখন আগবঢ়াত আৰু যেতিয়া সুমনে নিজৰ দেহৰ মাংস কাটি নিৰ্মালীক খুৱাই তেতিয়াৰে পৰা নিৰ্মালীৰ ব্যক্তিত্ব সম্পূৰ্ণৰূপে সলনি হৈ গৈ থাকে। এইয়াও এক নিচা, নে অন্য কিবা সেইয়া দৰ্শক হিচাপে আপুনি উপলব্ধি কৰিব নোৱাৰে বা মানি ল’ব নোৱাৰে, কিন্তু পৰিচালক ভাস্কৰ হাজৰিকাই যিধৰণে ছবিখনৰ চিত্ৰনাট্য গঢ় দিছে আৰু সামন্ত্ৰাল ভাৱে ছবিখন চলাই গৈছে, সেইক্ষেত্ৰত আমি ছবিখনৰ মূল বিষয়বস্তুক নুই কৰিব নোৱাৰি। আমি ভাবিবলৈ বাধ্য হওঁ, যে কোনোবাকৈ আমাৰ মাজতো এনেকুৱা এটা Obsession আছে নেকি! আৰু সেইবাবেই “আমিষ”ৰ বাবে ভাস্কৰ হাজৰিকা প্ৰশংসা পাত্ৰ। যিবোৰ ছবি পৰিচালকে নিজৰ ছবি আৰু ইয়াৰ চৰিত্ৰৰ উপস্থাপনেৰে দৰ্শকৰে মনত চিন্তাৰ খোৰাক আনি দিব পাৰে, সেই ছবিসমূহকেই একোখন সফল ছবি বুলি ক’ব পৰ যায়।

“আমিষ”ৰ কাৰিকৰী দিশত চালে নিৰ্মালীৰ চৰিত্ৰত লিমা দাস আৰু সুমনৰ চৰিত্ৰত অৰ্ঘ্যদীপ বৰুৱাৰ অভিনয় ভাল। যদিও মাজে মাজে কিছুমান দৃশ্যত বাস্তৱবাদী অভিনয় অভাৱ আছে তথাপিও বেছি পৰীক্ষা নিৰীক্ষা নকৰি চিত্ৰনাট্যৰ সৈতে সামঞ্জস্য ৰাখি দুয়োগৰাকী শিল্পীয়েই

যথেষ্ট উন্নত অভিনয় কৰিছে। তদুপৰি ছবিখনৰ চিত্ৰগ্ৰহণ শলাগিব লগীয়া, কিছুমান দৃশ্যত Shaky কেমেৰা এংগলেৰে পৰিৱেশটোৰ অস্থিৰতাক দাঙি ধৰিছে চিত্ৰগ্ৰহণকাৰী ৰিজু দাসে। কুৱান বে'ৰ সংগীত খুবেই শ্ৰুতিমধুৰ। পিয়ানোৰ সুন্দৰ শব্দসজ্জাই “আমিষ” যে এখন ব্যতিক্ৰমী ৰোমাণ্টিক ছবি সেইয়া সুন্দৰকৈ ফুটাই তুলিছে।

অৱশেষত আমি ক'ব পাৰো যে “আমিষ” এখন Romantic Thriller cum Experimental Drama। কাৰণ “আমিষ” হৈছে আৱেগ, প্ৰেম, ভালপোৱাৰ পৰা খাদ্যাভ্যাস আৰু লাহে লাহে মানৱ সভ্যতাৰ পশুত্ব আৰু হত্যাকাৰী স্বভাৱৰ উপস্থাপন। কাহিনী চিত্ৰনাট্যৰ গভীৰতা আৰু ভাস্কৰ হাজৰিকাৰ সুক্ষ্ম পৰিচালনাই “আমিষ”ক এক

ব্যতিক্ৰমধৰ্মী ছবিৰ শাৰীত অধিস্থিত কৰাইছে। কিদৰে মানুহে নিজৰ মাজত একোটা পশু কঢ়িয়াই লৈ ফুৰে তাৰ বলিষ্ঠ প্ৰকাশ হৈছে “আমিষ”ত। কিন্তু পশুত্ব জীয়াই থকাৰ পিছতো মানুহ যে বিবেকহীন নহয় সেইয়াও ফুটি উঠিছে “আমিষ”ত। সেইবাবেই হয়তো নিজৰ বাস্তৱক ধ্বংস কৰি অৱশেষত পূৰ্ণতা লাভ কৰে সুমন আৰু নিৰ্মালীৰ ভালপোৱাই। কোনোদিন নিৰ্মালীক স্পৰ্শ নকৰা সুমনে ছবিখনৰ শেষৰতো দৃশ্যত আৰক্ষী চকীত তাইৰ হাত খনত স্পৰ্শ কৰে। যেন নিজৰ বাস্তৱ পৃথিৱীৰ পৰা বিদায় লৈ ভালপোৱাত পৃথিৱীত অৱতৰণ কৰে দুয়ো। অৰ্থাৎ “আমিষ”ৰ শেষভাগৰ এই দৃশ্যটোৱে আমাক কৈ যায় আচলতে, প্ৰেম বা ভালপোৱাও এক নিচা বা Obsession.

G.K. on Corona Virus

বৰিয়া খাতুন, স্নাতক, দ্বিতীয় শাখাসিক

- ১। বৰ্তমান হৈ থকা ভাইৰাছখনৰ নাম ‘কৰুণা’ কিয় বখা হয় ?
উঃ- “Crown” ৰ দৰে দেখিবলৈ কাৰণে ইয়াক কৰুণা নাম দিয়া হৈছে।
- ২। কোভিডৰ বাবে ভাৰতত কেতিয়া প্ৰথম জনতা কাৰ্ফিউ দিছিল ?
উঃ- ২২ মাৰ্চ, ২০২০।
- ৩। কোন দেশে কৰুণা মুক্ত কৰিবলৈ নিজৰ দেশৰ এঘাৰ জন ব্যক্তিক গুলিয়াই হত্যা কৰে ?
উঃ- উত্তৰ কোৰিয়া।
- ৪। কৰুণা ভাইৰাছ চিনাক্ত পোন প্ৰথমে কেতিয়া কৰা হৈছিল ?
উঃ- 1960 চনত।
- ৫। কৰুণা ভাইৰাছত কেনেকুৱা মানুহ কমকৈ সংক্ৰমণ হৈছে ?
উঃ- O গ্ৰুপ তেজৰ লোক হে।
- ৬। কোনখন দেশত মাস্ক পৰিধান কৰাটো নিষিদ্ধ কৰিছে ?
উঃ- তুৰ্কমেনিস্তান।
- ৭। “বিশ্ব স্বাস্থ্য সংস্থা” - (WHO) ই আনুষ্ঠানিক ভাৱে কৰুণা ভাইৰাছক কি নাম দিছে ?
উঃ- COVID-19.
- ৮। কৰুণা মহামাৰীৰ পৰা যুক্ত হোৱা দেশৰ প্ৰথমখন ৰাজ্য খনৰ নাম কি ?
উঃ- গোৱা।
- ৯। COVID-19 মানে কি ?
উঃ- Co= Corona, VI = Virus, D= Disease, 19= 2019
- ১০। 18 জুন 2020 চনত কত মাস্ক দিৱস পালন কৰা হৈছিল ?
উঃ- কৰ্ণাটক।
- ১১। 1 কোটি কৰুণা টেষ্ট কৰাবলৈ সক্ষম হোৱা দেশৰ প্ৰথম ৰাজ্য খনৰ নাম কি ?
উঃ- উত্তৰ প্ৰদেশ।
- ১২। কভিড-19 ৰ লগত মোকাবিলা কৰিবলৈ কোন ৰাজ্যই ব্ৰেক দা চেইন মিছন আৰম্ভ কৰিছিল।
উঃ- কেৰেলা।
- ১৩। 2019 চনত বিশ্বৰ প্ৰথমটো কৰুণা ৰোগী ক’ত পোৱা গৈছিল।
উঃ- ৰোহান।
- ১৪। কৰুণাই দেহত কোন অংশত বেছি প্ৰভাৱ পেলায় ?
উঃ- হাঁওফাঁও।

- ১৫। Home Quarantine থকা সকলৰ ওপৰত চকু ৰাখিবলৈ Coronative এপ কোনে মুকলী কৰিছিল ?
উঃ- IIT, (Mumbai)
- ১৬। Covid-19 ৰ লগত মোকাবিলা কৰিবলৈ কোন ৰাজ্যই 'COVA' এপ মুকলি কৰিছিল ?
উঃ- পঞ্জাব।
- ১৭। কভিড টেষ্ট কৰা প্ৰক্ৰিয়াটোক কি বুলি কয় ?
উঃ- RT=PCR= Reverse Transcription polymerase chain reaction.
- ১৮। ভাৰতত কোন ৰাজ্য প্ৰথমলৈ কভিড টেষ্ট কৰা হৈছিল ?
উঃ- কেৰেলা।
- ১৯। কৰুণা ভাইৰাছক কোনে আৰু কেতিয়া মহামাৰি হিচাপে ঘোষণা কৰিছিল।
উঃ- বিশ্ব স্বাস্থ্য সংস্থাই 11মাৰ্চ, 2019 চনত।
- ২০। ভাৰতত কোন ৰাজ্যত পোন প্ৰথমে কাৰ্ফিউ দিয়া হৈছিল ?
উঃ- পঞ্জাব।
- ২১। কভিডৰ বাবে জৰুৰী অৱস্থা ঘোষণা কৰা প্ৰথম দেশ খনৰ নাম কি ?
উঃ- জাপান।
- ২২। "Behind The masks Covid-19" নামৰ গ্ৰন্থখন কোনে লিখিছে ?
উঃ- মুহাম্মদ আব্দুল মান্নান।
- ২৩। কোনখন ৰাজ্যত ‘Kill Corona Mission’ আৰম্ভ কৰা হৈছিল ?
উঃ- মধ্যপ্ৰদেশ।
- ২৪। বিদেশত আৱদ্ধ ভাৰতীয় সকলক নিজ দেশলৈ ঘূৰাই অনাৰ বাবে ‘ভাৰতৰ নৌ সেনাই’ কি অভিযান আৰম্ভ কৰিছিল ?
উঃ- সমুদ্ৰ সেতু।
- ২৫। প্ৰবাসী শ্ৰমিক সকলৰ বাবে কোন ৰাজ্যৰ চৰকাৰে চৰণ পদুকা নামৰ অভিযান আৰম্ভ কৰিছিল ?
উঃ- মধ্য প্ৰদেশ।
- ২৬। দ্বিতীয় বিশ্বযুদ্ধৰ পিছত আটাইতকৈ ডাঙৰ প্ৰত্যাহান হল —
‘কভিড- 19’ এই বুলি কোনে কৈছিল ?
উঃ- তেদ্যা এধানম।

পৰিৱৰ্ত্তনৰ পথ বিচাৰি

শ্ৰীভৱেশ কলিতা

ল'ৰাজন শিক্ষিত। সৰুৰে পৰাই সি নিজৰ পৰিয়াল আৰু দেশখনৰ প্ৰতি কিবা এটা ভাল কাম কৰিব খোজে। সেই তাড়নাই তাক বাৰুকৈয়ে আমনি দিয়ে। পৰিয়াল আৰু সমাজৰ নামত নিজকে উজাৰি দি সি ভালপায়। হাইস্কুলীয়া জীৱনত সি এটা জাতীয়তাবাদী সংগঠনৰ প্ৰভাৱত পৰিল। সি ভাবিলে দেশক শান্তি, প্ৰগতি, উন্নয়ন দিব পৰা নিৰ্ভৰযোগ্য সাঁকোতাল সেই সংগঠনটো। সেই সংগঠনটোৰ বাবে দেশ সুৰক্ষিত। সেই সংগঠনৰ ত্যাগ আৰু শ্ৰমেই হৈছে দেশৰ শান্তিৰ আধাৰ। সি দেশক ভালপায়। সি দেশৰ নামত নিজকে বিলীন কৰাৰ বাবে সেই সংগঠনত সোমাল। বন্ধ, হৰতাল, প্ৰতিবাদ, ৰচিদ বহী তাৰ জীৱনৰ অংগ হৈ পৰিল। এদিন সি অনুভৱ কৰিলে তাৰ কষ্ট আৰু সময় নষ্ট হৈ আছে। তাৰ সংগঠনটোৰ প্ৰতি মোহ ভংগ হল। সংগঠনটোৱে যেন দেশক ভালপোৱাৰ নাটক কৰি নিজৰ পকেট গৰম কৰি আছে। সিহঁতে ৰাইজক দেখুৱাই কিবা এটা কৰে অইন এটা। সেইবাবে দেশৰ জলন্ত সমস্যাবোৰৰ সমাধান হোৱা নাই। একাংশ এনেকুৱা সংগঠনে দেশৰ সমস্যা জীয়াই থকাটোহে বিচাৰে। কাৰণ সমস্যা থাকিলেহে সংগঠন থাকিব। সি সেই পথ বাদ দিলে। কিয়নো ছাত্ৰ সমাজক দেশৰ শান্তি, প্ৰগতিৰ দোহাই দি পাঠদান বাতিল কৰাই ৰাজপথলৈ লৈ আহে। কিন্তু সেই ছাত্ৰ সমাজৰ ভৱিষ্যতৰ প্ৰতি কোনো দায়ৱদ্ধতা নাই। সিহঁতক স্বাৱলম্বী হোৱাৰ পথ দিব নোৱাৰে। এচাম সহজ সৰল ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক সংগঠনে কামত খটুৱাই আৰু সিহঁতৰ নেতাবোৰ এদিন গৈ মন্ত্ৰী এ মেলে, হয়গৈ। ছাত্ৰ জীৱনত ৰচিদ বহী হাতত লৈ ফুৰাবোৰে যেতিয়া শাসন বাঘজৰী পায়, তেতিয়া সমাজৰ উন্নয়ন কিদৰে হব সেয়া সহজে অনুমান কৰিব পাৰি। এনেকুৱা একাংশ পাৱত গঁজা নেতাৰ নিৰ্দেশত যেতিয়া ডাক্তৰ, অভিযন্তা উচ্চস্তৰীয় প্ৰশাসনিক বিষয়া আদি চলিবলগীয়া হয়, তেতিয়া দেশৰ প্ৰগতিৰ পথত নানা আঁহকালে দেখা দিয়ে। ইফালে তাৰ ঘৰৰ হেঁচা। বোৱাৰী এজনী লাগে। তাৰো মন যায় সংসাৰ কৰিবলৈ। দেশৰ নামত ৰাজপথ ৰখি থাকোতে একো কৰা নহল তাৰ। দেউতাকে দিছে এক সহজ উপায়। বাবীৰ মাটিখিনি বেচি দিলেই হল। সি ওৰে জীৱন বহি বহি খাব পাৰিব। চুবুৰীয়াৰ সকলোৱে তাকেই কৰিছে। সি চৌদিশে চকু ফুৰালে সিহঁতৰ পথাৰবোৰ অনা-অসমীয়া হল। ডাঙৰ ডাঙৰ অট্টালিকা সাজিলে। আজিকালি এচাম অভিভাৱকে নিজৰ মাটিখিনি অনা-অসমীয়াৰ হাতত তুলি দি বৰ সন্তোষ পোৱা হল। সি তাৰ দেউতাকৰ কথাত মান্তি নহ'ল। মাটিখিনি সি নেবেচিলে। দেউতাকে তাক ৰসাতলে যোৱা বুলিয়েই

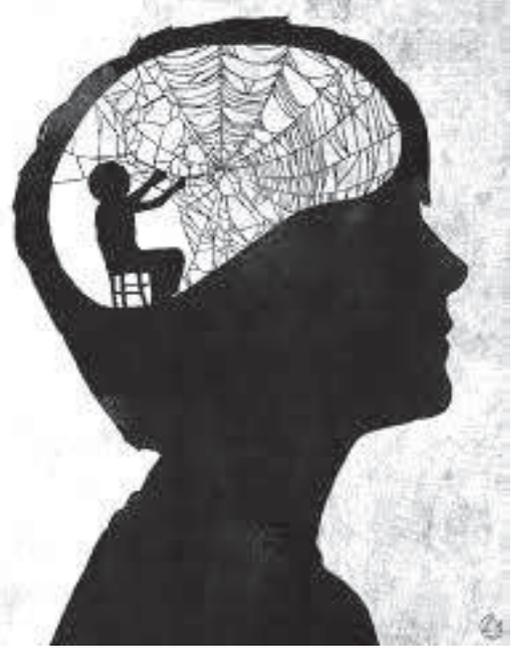
ধৰিলে। তথাপি সি অকোঁৰগোজ। সি পৰিয়াল আৰু দেশৰ হৈ কাম কৰিব। কোনো জাতীয়বাদী দলৰ যোৰাত নুঠাকৈ। সৰু কাম কৰিও দেশৰ সেৱা কৰিব পাৰি। লগতে তাৰ উপাৰ্জন হব সংসাৰো হব। সি অধ্যয়ন কৰি গম পালে অসংখ্য সৰু সূৰা কামবোৰ বহিৰাগতৰ হাতত। সিহঁতে অজ্ঞান ধন দেশৰ পৰা বাহিৰলৈ নি আছে। আমাৰ ল'ৰা নিৰনুৱা। উপায়হীন হৈ নিজৰ ভেটি বেচি দিছে অনা-অসমীয়াক। সি হাতত কেচি তুলি ললে। চেলুন খুলিব। তাৰহাতলৈ ধন আহিব। তাৰ হাতলৈ ধন আহিলে আন আন অসমীয়া ডেকাই এনেবোৰ কাম হাতত তুলি লব। এনেদৰে সৰু সৰু চিন্তাৰে দেশ এদিন প্ৰগতিৰ মুখলৈ যাবগৈ। মুঠতে সৰু বৰ কৰ্মৰ যোগেৰে পৰিয়াল আৰু দেশক আগুৱাই লৈ যাব পাৰে। হঠাৎ সি থকা গাওঁখনত হাহাকাৰ লাগি গল। তীব্ৰ প্ৰতিবাদ হল। গাওঁবাসীৰ সি নাক-কাণ কাটিলে। ধৰ্ম ভ্ৰষ্ট হল। সিহঁতক এঘৰীয়া কৰাৰ পৰিকল্পনা কৰা হল। সি আচৰিত হল। সি ধৰিব নোৱাৰিলে কত সি কি ভুল কৰিলে। গাওঁবাসীয়ে সকলো অন্যান্য, ভ্ৰষ্টাচাৰ, দুৰ্নীতি দেখিও ধৃতৰাষ্ট্ৰ হৈ থাকে সেইখন গাওঁবাসী তাৰ বিৰুদ্ধে মাৰবান্ধি থিয় দিছে। বহিৰাগতক মাটি বেচাসময়ত সিহঁত সদায় মৌন হৈ থাকে। বিষ্ণু, পূজা, বিয়া-সবাহৰ নামত উচ্চ স্বৰত সংগীত বজালেও তাহাতৰ আপত্তি নাথাকে। ধৰ্মীয় উৎসৱৰ সময়ত মাতাল যুৱক-যুৱতীক দেখিলে গাওঁবাসীৰ ধৰ্ম নষ্ট নহয়। আমাৰ ল'ৰাই চাধা, গুটখা, চিগাৰেট মদ বেচিলে তাহাতৰ গাত নালাগে। প্ৰতিবাদ কৰি নোৱাৰে। এমুঠি ভাতৰ বাবে এক দৃষ্টান্তমূলক পথ লৈ বহিৰাগতৰ হাতৰ পৰা কাম কাঢ়ি আনিব খোজাটোৱে এচামৰ বাবে অপৰাধ হল। কিন্তু এনে এচাম মানুহেই দেশ তথা সমাজৰ নেতৃত্ব লয়। সিহঁত অদূৰদৰ্শী। সিহঁত ধৰ্মভীৰু। সিহঁত অন্ধবিশ্বাসী। সিহঁত কাপুৰুষ। এই চয়তান লোকসকল নিজকে কিছুমান দল, সংগঠন, সমাজৰ চিন মোহৰ লগাই হৈ পৰে সমাজৰ হৰ্তাকৰ্তা। এনেদৰে একাংশ কাণ্ডজ্ঞানহীন মানুহৰ হাতত ক্ষমতা থকাৰ বাবেই আজি সমাজৰ ভিন্ন দিশত স্থলন আৰম্ভ হৈছে।

ল'ৰাজনে এই প্ৰকৃতিৰ লোকসকলক ভালদৰে জানে। সি নতশিৰ নহ'ল। সিহঁতৰ ভয়, ভাবুকিত। আজি সি প্ৰতিষ্ঠিত। তাক দেখি দুই এজনকৈ আমাৰ ল'ৰাই আগবাঢ়ি আহিছে — এয়া জাতি, ভেটি, মাটিৰ বাবে শুভ লক্ষণ। কাম নকৰি জাতি, মাটি-ভেটি বুলি চিঞৰি থাকিলে, জাতি, মাটি-ভেটি ৰক্ষা কৰিব নোৱাৰি।

শিশুৰ মানসিক বিকাশত সমাজৰ দায়বদ্ধতা

.....
জ্যোতিষ্মান ভূঞা
ষষ্ঠ যাম্বাসিক, বাণিজ্য শাখা
.....

এটি নৱজাত শিশুক এপাহী সুগন্ধি ফুলৰ সৈতে ৰিজাব পাৰি। ফুলপাহৰ সুগন্ধি বিলাবলৈ যিদৰে গছজোপাক পৰ্যাপ্ত সাৰ পানীৰ প্ৰয়োজন হয়, ঠিকসেইদৰে এটা শিশুৰ পৰা এখন দেশৰ এটা জাতিৰ কল্যাণ আশা কৰিবলৈ হ'লে তাক উপযুক্তভাৱে গঢ় দিয়াৰ প্ৰয়োজন। এটি শিশুক প্ৰকৃত সামৰ্থ্য অনুসৰি প্ৰতিভা বিকশিত কৰিবলৈ হ'লে এখন ঘৰ আৰু এখন সমাজৰ কিছু কৰণীয় কাম বেছি। আজিৰ যুৱ প্ৰজন্ম উচ্ছৃংখল হোৱাৰ বাবে আমি জানো দায়ী নহয়? শিক্ষিতই হওঁক, পিতৃ-মাতৃ সকলে জীৱনৰ প্ৰতিটো ঘাত-প্ৰতিঘাত সংসাৰ কৰি বহুতো তিতা-মিঠা জ্ঞান অৰ্জন কৰে, লগতে লাভ কৰিব লগা হয় নিজৰ সন্তানৰ জীৱন গঢ়াৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ দায়িত্ব আৰু কৰ্তব্য। সেয়ে প্ৰতিজন পিতৃ-মাতৃয়ে নিজৰ সন্তানক কি পথেৰে আগবঢ়ালে তেওঁলোকে প্ৰকৃত মানৱৰূপে সমাজত প্ৰতিষ্ঠিত হ'ব, সেই সম্পৰ্কে শিক্ষা দিয়াটো অতিকৈ প্ৰয়োজন।

জন্মতেই কোনো এটা শিশু উচ্ছৃংখল হৈ জন্ম গ্ৰহণ নকৰে। পৰিবৰ্তিত সমাজৰ কুটিল পাক চক্ৰত পৰিছে, তেওঁলোকে কু-কৰ্ম পথ বাছি লয়। সেয়েহে, এটা শিশুৱে কু-কৰ্ম পথত খোজ দিলে ঘৰখনকে প্ৰথমে দায়ী কৰিব লাগিব। একোখন ঘৰত পিতৃ-মাতৃয়ে যদি সকলো সময়তে হাই-কাজিয়া কৰা দৃশ্য তথা আনৰ সমালোচনা কৰা আদি কোমল মনৰ শিশুসকলে সদায় দেখিবলৈ পায়। তেন্তে তাৰ বিৰূপ প্ৰভাৱ তেওঁলোকৰ ওপৰত পৰে আৰু পিছত সেই সকল শিশুৱেও পিতৃ-মাতৃক অনুকৰণ কৰি উচ্ছৃংখল জীৱন অতিবাহিত কৰিব লগীয়া হয়। যদিহে আমি শিশু বা কিশোৰ যি অৱস্থাতেই নহওঁক কিয়, তেওঁলোকৰ ভিতৰখন ভালদৰে জুমি চাওঁ। তেতিয়া দেখোঁ যে, তেওঁলোক বৰ নিষ্পাপ, মৰম আকলুৱা, এখিলা বগা কাগজৰ দৰে। মৰমেৰে দেওঁলোকৰ পৰা বহুখিনি আদায় কৰিব পাৰি। কিন্তু অজিকালি সততে দেখিবলৈ পোৱা যায়, এটা বা দুটা সন্তানৰ পিতৃ-মাতৃয়ে সন্তানৰ মৰমৰ তথা তেওঁলোকৰ মনৰ সন্তুষ্টিৰ বাবে যি বিচাৰে তাকেই দিবলৈ চেষ্টা কৰে। কিন্তু ইয়াৰ ফল যে কিমান বিষম আৰু ভয়াবহ সেই কথা এটা সময়ত উপলব্ধি কৰিলেও, তেতিয়া হয়তো সময় পাৰ হৈ যাব। তেতিয়া তেনে সন্তানৰ কৃতকৰ্মৰ বাবে সমাজে বহুখিনি কষ্ট ভোগ কৰিবলগীয়া হয়।

ইয়াৰ উপৰিও আটাইতকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ কথাটো হ'ল, অৰ্থ উপাৰ্জন কৰাটো কিমান কষ্টকৰ, সেই বিষয়ে সন্তানক সৰুৰে পৰা জ্ঞান দিয়াটো প্ৰতিজন পিতৃ-মাতৃৰ কৰ্তব্য। এই বিষয়ে যদি শিশু অৱস্থাতেই তেওঁলোকৰ মনত চিন্তাৰ সাঁচ বহুৱাব পৰা যায়, কেমতে তেওঁলোক মিতব্যয়ী তথা আত্মনিৰ্ভৰশীল হবলৈ সক্ষম হ'ব।

আজিৰ শিশুসকলক ধ্বংস কৰালত পেলোৱাৰ প্ৰধান উপাদান সমূহ হৈছে মোবাইল ফোন, কম্পিউটাৰৰ লগত সংযোগিত ইন্টাৰনেট, দূৰদৰ্শনত সততে দেখিবলৈ পোৱা কিছু বেয়া চিনেমা, চিৰিয়েল। এনেই সকলোবোৰ উপাদানৰ কিছু সংখ্যক উপকাৰিতা থাকক বা নাথাকক কিন্তু শিশুৰ বাবে অপকাৰিতা তাতকৈ দুগুণ বেছি।

আনহাতে কম্পিউটাৰৰ লগত সংযোজিত ইন্টাৰনেট অবিহনে এই পৃথিৱীখন স্থবিৰ। কিন্তু এই শব্দটোৰ আঁৰত শিশু এটিৰ বাবে কিমান ভয়াবহতা লুকাই আছে সেইবিষয়ে আমি অজ্ঞাত।

প্ৰতিজন পিতৃ-মাতৃ, বয়স্ক লোক আৰু সমাজৰ প্ৰতিজন দায়িত্ববান সদস্যই এতিয়াৰ এনেকুৱা নৱপ্ৰজন্মক অপকৰ্মৰ পৰা বিৰত ৰাখিবলৈ কি পন্থা হাতত লব লাগিব, সেই বিষয়ে চিন্তা কৰাৰ সময় সমাগত। সময় থাকোঁতেই যদি আমি এই বিষয়ে চিন্তা নকৰো তেন্তে হয়তো সমাজৰ প্ৰতিজন লোকে ইয়াৰ ফল ভোগ কৰিবলৈ সাজু থাকিব লাগিব।

ৰাভাসকলৰ বায়খো উৎসৱ

বৰ্ণালী ৰাভা

উচ্চতৰ মাধ্যমিক দ্বিতীয় বৰ্ষ, বাণিজ্য শাখা

বিভিন্ন জনগোষ্ঠীৰে ভৰপূৰ বাবেবৰণীয়া অসমখনত মংগোলীয় নৃ-গোষ্ঠীৰ অন্তৰ্গত ৰাভা সকলো অন্যতম। ভাৰতীয় সংবিধানৰ অনুসূচীত জনজাতি হিচাপে তালিকাভুক্ত হোৱা তিব্বত-বৰ্মীয়মূলৰ ভাষা-ভাষী ৰাভাসকল মধ্য আৰু নামনি জিলাকেইখনত আৰু মেঘালয়ৰ পূৱ আৰু পশ্চিম গাৰোপাহাৰ জিলাত কেন্দ্ৰীভূত হৈ আছে। তাৰোপৰি অসমৰ পাৰ্বত্য জিলা দুখনত, শিৱসাগৰ, লক্ষীমপুৰ, দৰং আৰু পশ্চিমবঙ্গৰ কোচবিহাৰ, জলপাইগুৰি অঞ্চলটো ৰাভাসকলে ছেগা-ছেৰোগাকৈ বসবাস কৰি আছে।

ৰাভাসকল ঘাইকৈ কৃষিজীৱি। অতীজৰে পৰা ৰাভাসকলে বিভিন্ন উৎসৱ, পূজা পালন কৰি আহিছে। ৰাভা জনজাতিৰ প্ৰধান উৎসৱ হৈছে 'বায়খো' বা 'খোকছি'। ৰাভাসকলে ব'হাগ বিহুৰ তাৎপৰ্যসম জেঠ মাহত 'বায়খো' উৎসৱ পালন কৰে। ৰাভাসকলৰ নতুন বছৰৰ প্ৰথম মাহটো জেঠ মাহ। আন বেলেগ জনজাতিৰ দৰে ৰাভা জনজাতিৰ ৰাভা বিহু নাই। অৱশ্যে বহাগ মাহৰ লগত সংগতি ৰাখি 'বিছুবা'ৰ কিছুমান পৰ্ব পালন কৰে। 'বায়খো' উৎসৱ হ'ল কৃষিৰ উৎসৱ, প্ৰেমৰ উৎসৱ আৰু জীৱনৰ উৎসৱ হিচাপে পালন কৰি আহিছে। জেঠ মাহৰ সকলো দিনতে উদ্‌যাপনৰ সময় যদিও জেঠৰ পূৰ্ণিমা দিনটোহে প্ৰধান বায়খো উৎসৱৰ দিন হিচাপে গণ্য কৰা হয়।

'বায়খো' হৈছে কৃষিৰ অধিষ্ঠাতী দেৱী। তেতিয়াৰ দিনত সুচাৰুৰূপে পৰিচালনা কৰিবলৈ মানুহৰ মাজত কামৰ ভাগ কৰি দিয়া হৈছিল। তেতিয়াৰে পৰাই কৰ্ম অনুসৰি ৰাভাসকলৰ মাজত 'খেল' বা 'ফৈদ'ৰ সৃষ্টি হয়। ৰাভাসকলৰ মুঠ খেল বা ফৈদ ৮ টা —

১। মায়তৰীয়া : মায় মানে ভাত, তৰি মানে ভগাই বা বিলাই দিয়া। পূজাত যিসকলক ভাত ৰন্ধা-বঢ়া, বিলোৱাৰ দায়িত্ব দিয়া হৈছিল তেওঁলোককেই মায়তৰীয়া বুলি কোৱা হৈছিল।

২। ৰংদানীয়া (ৰংদানি) : ৰং মানে শিল দান মানে কঢ়িয়াই অনা। পূজাত থাপনা পাতিবলৈ আৰু বহিবলৈ শিলৰ প্ৰয়োজন হৈছিল। যি সকলে শিল কঢ়িয়াই আনিছিল তেওঁলোককেই ৰংদানীয়া নাম পাইছিল।

৩। দাহৰি : দাহৰি হৈছে দীঘল বাঁহ। বায়খো পূজাৰ। উৎসৱ নিৰ্জন ঠাইত অনুষ্ঠিত কৰা হৈছিল। সেইকাৰণে পূজাখিনিলৈ চৰাই-চিৰিকটি

আহিছিল। এদল মানুহে দীঘল বাঁহ লৈ চৰাইবোৰ খেদিছিল। এই চৰাই খেদা দলটোৱেই নাম পাইছিল দাহৰি।

৪। চুঙা : মদ আৰু পানী খাবলৈ বাঁহৰ চুঙাৰ প্ৰয়োজন হৈছিল। যি সকলক চুঙাৰ দায়িত্বত ৰখা হৈছিল তেওঁলোককেই চুঙা নামে অভিভুক্ত কৰা হৈছিল।

৫। পাতি : পূজাত পূজাৰ ভোজ-ভাত খাবলৈ কলপাতৰ প্ৰয়োজন হৈছিল। যি সকলে পাতৰ ব্যৱস্থা কৰিছিল তেওঁলোককেই পাতি নাম প্ৰদান কৰা হৈছিল।

৬। কোচা (ছাংগা) : বায়খো পূজা উদ্‌যাপন কৰোতে বিভিন্ন সামাজিক বা ভৌগোলিক কাৰণত এচামে পূজাত অংশ লোৱা নাছিল তেওঁলোককেই কোচা বা ছাংগা বুলি আখ্যা দিয়া হৈছিল।

৭। টোটলা : টোটলা মানে হ'ল গ'ল বা ডিঙি। পূজাত গাহৰি বলি দিবলৈ এটা দলক দায়িত্ব দিয়া হৈছিল। তেওঁলোকে ডিঙি বা টোটল কাটিছিল। সেয়েহে তেওঁলোকে টোটলা নাম পাইছিল।

৮। হানা : এচামে আকৌ পূজা-শ্ৰাদ্ধাদিত গাহৰি হানি মাৰিছিল। হানি মৰা বাবে তেওঁলোকক হানা নামেৰে অভিভুক্ত কৰা হৈছিল।

লোক পৰম্পৰা বা কিস্মদস্তিৰ মতে এসময়ত এখন গাঁৱৰ গাঁওবাসীয়ে দেৱকংনাং নামে বিলত পুৰুষ মহিলা উভয়ে মাৰি আছিল। আজিও এই বিলখনত অস্তিত্ব আছে ৰাভা বসতি প্ৰধান গাঁও ফেডাদোবাৰ ওচৰত। মাছ ধৰা সমূহীয়া প্ৰথা; আজিও কিছু সংখ্যক গাঁৱত আছে। এদিনাখনৰ কথা দেৱকংনাং বিলত গাঁৱৰ ডেকা-বুঢ়া, গাভৰু-তিৰোতা সকলোৱে মাছ মাৰি আছিল। গাঁওবাসী মাছমৰীয়া সকলোৰে জাল-জাকৈত মাছ উঠিছে। কিন্তু দুগৰাকী ভাই-ভনী থ'পৈ আৰু নেছেৰ জালত এটা ধুনীয়া সোণবৰণীয়া শিল ধৰা দিছিল। জালৰ পৰা শিলছটা পানীত পেলাই দিয়া সত্ত্বেও বাৰে বাৰে শিলছটাহে সিহঁতৰ জালত উঠি আহে। দুয়ো খঙৰ ভমকত শিলছটা খালৈত ভৰাই উভতি আহিছিল। দুয়ো মনৰ বেজাৰত আমন-জিমনকৈ থকা দেখি ককাক আৰু আইতাকে সুধিছিল তোমালোকৰনো হৈছে কি? তেতিয়া দুয়ো ভাই-ভনীয়ে বিলত মাছ মাৰিবলৈ গৈ মাছ নাপাই সেই শিলছটাকে খালৈত লৈ অহাৰ কথা বিৱৰি কৈছিল। বৃদ্ধ ককাকে শিলছটা দেখি কৈছিল — তোমালোকৰ

জালত উঠা শিলছটা দোখোন বৰ উজ্জ্বল। এই শিলছটাৰ পৰা দেখোন ইমান উজ্জ্বল বশ্মি ওলাইছে। ঠিক আছে শিলছটা ধানৰ ভৰাঁলত ভালকৈ থৈ দিয়া চোন। কথামতে শিলছটা ভৰাঁলত থৈ দিয়া হৈছিল। অৱশেষত ৰাতি থুপে আৰু নেছে দুয়ো সপোনত দেখিছিল যে এগৰাকী দেৱীয়ে সকীয়নি দিছিল... মই শিল নহয় লক্ষী দেৱীহে। তোমালোকে ভালদৰে পূজা কৰি ধানৰ ভৰাঁলত থৈ দিবা। মোক ভালদৰে পূজা-অৰ্চনা কৰিলে তোমালোকৰ লগতে গাঁওবাসীৰো মংগল হব।

পিছদিনা থপে আৰু নেছে দুয়ো বই-ভনী ভৰাঁলত উঠি দেখিবলৈ পালে যে শিলছটা নাই। কেৱল তেজেৰে ভৰাঁল ভৰি আছে। তেতিয়া বৃদ্ধ ককাই অলৌকিক বহস্যৰ উমান পাই কৈছিল যে — আচলতে সেইটো শিল নাছিল। সেয়া আছিল লক্ষ্মীদেৱী। বৃদ্ধ ককাই শিলছটা বিছাৰি পাই বাহেঁৰে নিৰ্মিত খোবা নামৰ পাত্ৰত ভৰাই শিলছটা ভৰাঁলত ৰাখিবলৈ পৰামৰ্শ দিছিল। তেতিয়াৰ পৰা ধানৰ ভৰাঁলত ৰাভাসকলে এছটা শিল লক্ষ্মী জ্ঞান কৰি থৈ দিয়ে ৰাভা ভাষাত বায় মানে দৈৰ বা দেৱী। খোক মানে বাঁহ, বেতেৰে নিৰ্মিত এবিধ পাত্ৰ, চি মানে তেজ। বায়খোকচিৰ বা লক্ষ্মী দেৱী। অৱশেষত বায়খোকচিৰ পৰা বায়াখো হ'ল। তেতিয়া বৃদ্ধ ককাৰ পৰামৰ্শমতে বিভিন্ন আচাৰ-নীতিৰে বায়খোকাচি পূজা কৰাৰ পিছত থ'পে আৰু নেছেৰ পৰিয়াল তথা গাঁওবাসীৰ মংগল সাধন হৈছিল। সেয়ে আজিও ৰাভাসকলৰ মাজত কৃষি কৰ্মৰ প্ৰাক-মুহূৰ্ত্ত বায়খো দেৱীক পূজা কৰা পৰম্পৰা অব্যাহত আছে।

অসমৰ লোক-সংস্কৃতিৰ পথাৰত ৰাভাসকলৰ লোক-কৃষ্টিৰ পৰম্পৰা অতি চহকী। বায়খো উৎসৱত নৃত্য কৰা হয় জ্বলন্ত জুই শিখাৰ ওপৰত। এই নৃত্যক ৰাভাসকলে বাৰ নাককায় বোলে। কোনো কাৰণতে কোনো শিল্পীক জুইৰ শিখাই পুৰিব নোৱাৰে। যদিহে কোনোবা ডেকা ৰাভা পুৰোহিত বা শিল্পীয়ে বায়খো পূজাত নৃত্য কৰিব খোজে তেনেহলে

যথাযথ নিয়ম নীতিবোৰ মানি চলিব লাগিব। এই বায়খো পূজা বা উৎসৱত গাবুৰটাং দৰায়টাঙে (ডেকা-গাভৰুৱে) প্ৰাণ-চঞ্চল মনৰ আবেগেৰে 'ছথা'ৰ নৃত্য-গীত পৰিবেশন কৰে। যি ছথাৰ নৃত্যগীতৰ মাজেদি প্ৰকাশ পায় পুৰুষ আৰু প্ৰকৃতিৰ আকুল আহ্বানত ধৰণী শস্য-শ্যমলা হৈ উঠাৰ কথা, বুকুৰ মাজত আকোৱালি লব খোজা প্ৰেমিক-প্ৰেমিকাৰ আকলুৱা মনৰ কথা। 'ছমা'ৰ গীতত ল'ৰাই ছেৱালীক আৰু ছেৱালীয়ে ল'ৰাক উদ্দেশ্যি স্বতঃস্ফূৰ্ত্তভাৱে গোৱা প্ৰনয়সূচক অতি মন পৰশা।

ডেকা-গাভৰুউভয়ে গায় : বছৰ পিধান বিবিদং

বায়খো মনি কিয়া

নাঙি কাথা মনি কিদং ছালে,

আমে টেঙা জাংহাৰে আমে টেঙা

জাংহা-হুৰছয়-হুৰছয়।।

(অসমীয়া অনুবাদ : নতুন বছৰ পৰিলে তোমালৈ মোৰ মনত পৰে, এতিয়া আৰু এখন্তেকো স্থিৰে থাকিব নোৱাৰে)

গাভৰুৱে গায় : অ চেংৰা গাবুকায় আতো ইনা নামা

আং নাঙো নুকবাৰা ছালে

কানি দংকায় কাথাৰে - কানি দংকায় কথা

(অসমীয়া অনুবাদ : এৰা ডেকা ল'ৰা তুমি কি কৰা খুজিছা...)

কোৱাচোন মই তোমাক পছন্দ কৰো, সাঁচা কথা তুমি কোৱা, মোৰ প্ৰতি তোমাৰ মনৰ ভাব কি?)

ডেকাই গায় : থিমিনি টো ময়না নাথোৰাঙে ক্ৰিঙা

অ গান্দা নাঙি থুৰাং ছালে

দেহা গুলাই ৰেঙা ৰে-দেহা গুলাই ৰেঙা।।

(অসমীয়া অনুবাদ : আৰু নকৰা বনৰ মইনা চৰাইৰ মাতৰ দৰে তোমাৰ মাত শুনিলে মোৰ দেহ মন পমি যায়।)

ঐতিহ্যমণ্ডিত দীপৰ বিল : এক চমু পৰ্যালোচনা

জিলমিল ৰূপালী জোনাক

উচ্চতৰ মাধ্যমিক দ্বিতীয় বৰ্ষ

দীপৰ বিলৰ অৱস্থিতি : ভৌগোলিক দৃষ্টিকোণেৰে বিচাৰ কৰি আমি ক'ব পাৰো যে দীপৰ বিলৰ পূবে ভৰলু নৈ, পশ্চিমে কালমণি নৈ, উত্তৰে ব্ৰহ্মপুত্ৰ নদ আৰু দক্ষিণে বাণীৰ গড়ভাংগা সংৰক্ষিত বনাঞ্চলে আৱৰি আছে।

ইতিহাস : ১৮৩১ চনত ঐতিহাসিক বাণী ৰাজ্যৰ পাহাৰৰ সমীপত বসবাস কৰা ডেভিদ স্কট নামৰ ইংৰাজ বিষয়া এগৰাকীৰ ৰাজভৱনৰ দক্ষিণ দিশত অৱস্থিত তাহানিৰ 'দৈব্যবিল' নামৰ বিলখনেই বৰ্তমান গুৱাহাটী মহানগৰীৰ দক্ষিণ-পশ্চিম প্ৰান্তত অৱস্থিত ইতিহাস প্ৰসিদ্ধ দীপৰ বিল। প্ৰাকৃতিক ভাৰসাম্য ৰক্ষা কৰাত অতুলনীয় অৱদান আগবঢ়াই অহা দীপৰ বিলখনৰ সৰ্বমুঠ মাটিকালি ৪০ বৰ্গ কিল'মিটাৰ। বিলখনৰ ১০.১ বৰ্গ কিল'মিটাৰ এলেকা সম্প্ৰতি জলাশয়ৰ পৰিবেষ্টিত। জৈৱ বৈচিত্ৰ্য আৰু পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি কামৰূপ মহানগৰ জিলাৰ অন্তৰ্গত তথা পলাশবাৰী ৰাজহ চক্ৰ আৰু ৰামছাৰাণী মৌজাৰ অধীনস্থ দীপৰ বিলখনৰ চৰকাৰী অধিসূচনা এফ আৰ ডব্লিউ ১/৮৯/২৬ দিনাংক ১২/০১/১৯৮৯, ভাৰতীয় বন্যপ্ৰাণী (প্ৰতিৰোধ) আইন, ১৯৭২ ৰ ১৯ নং শাখাৰ উপবিধি ২৬ ৰ অধীনত ৪.১৪ বৰ্গ কিল'মিটাৰ জুৰি এটা অংশক পক্ষী অভয়াৰণ্য হিচাপে ঘোষণা কৰা হয়। পুৰণি কামৰূপৰ মানচিত্ৰ 'ব্ৰহ্মবিল' নামেৰে নামকৰণ কৰা দীপৰ বিলখনক ২০০৪ চনত 'বাৰ্ড লাইফ ইন্টাৰনেচনেল' (Bird Life International) গুৰুত্বপূৰ্ণ পক্ষী আৱাস বুলি ইতিমধ্যে স্বীকৃতি প্ৰদান কৰিছে। তদুপৰি ইৰাণৰ ৰামচাৰ চহৰত অনুষ্ঠিত ৰামচাৰ সন্মিলনেও ১৯৭৯ চনত ঐতিহাসিক দীপৰ বিলখনক এখন আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় জলাশয় হিচাপে স্বীকৃতি প্ৰদান কৰিছে।

পৰিৱেশ সন্তুলন আৰু দীঘল বিল : ইতিহাস প্ৰসিদ্ধ দীপৰবিলখন প্ৰকৃতিৰ অতুলনীয় অৱদান বুলি ক'লেও নিশ্চয় অতুষ্টি কৰা নহ'ব। কিয়নো সমগ্ৰ গুৱাহাটীৰ প্ৰাকৃতিক ভাৰসাম্য ৰক্ষা কৰাত দীপৰ বিলখনে এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰি আহিছে। মেঘালয়ৰ খাছী-জয়ন্তীয়া পাহাৰৰ পৰা নামি অহা বৰষুণৰ পানীভাগ আজাৰৰ মাজেৰে বৈ যোৱা 'কালমণি' নৈৰে বৈ আহি দীপৰ বিলত পৰে। ইয়াৰ পিছত দীপৰ বিলৰ অতিৰিক্ত পানী ভাগ ঐতিহাসিক খানা নৈৰে বৈ গৈ ব্ৰহ্মপুত্ৰত পৰে।

দীপৰ বিলৰ মাছ বুলি ক'লে সোৱাদৰ তুলনা নাই। বিশ্বৰ বজাৰত ফেৰ মাৰিৰ পৰা যথেষ্ট সংখ্যক 'আলংকাৰিক মাছ' (Ornamental Fish) কে ধৰি কলমৌ, হেলেচী, মাখনা (মখনা), শিঙৰি তথা নিকৰিকে ধৰি আন যথেষ্ট সংখ্যক জলজ উদ্ভিদৰ সমাহাৰেৰে দীপৰ বিলখনক এক অনন্য মাত্ৰা প্ৰদান কৰিছে। উল্লেখনীয় যে পানী কাউৰী, কনামুচৰী, দলপুঙা, ডাউক, তেলটুপী, চেনেকা চৰাই, লৰিয়লি, খস্তিয়া হাঁহ, গোখালী হাঁহ, গো-বগ, পানী বগ, চাকৈচকোৱা, কিকি হাঁহ, ঘিলা হাঁহ, কৈলাঙী, পাতাৰী হাঁহ আদিৰ লগতে প্ৰায় ৭০ বিধ 'পৰিভ্ৰমী চৰাই' (Migratory Birds) চিনাক্ত কৰি গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অধ্যাপক তথা বিশিষ্ট জৈৱবিজ্ঞানী ড° পৰিমল ভট্টাচাৰ্যই এখন গুৰুত্বপূৰ্ণ তালিকা প্ৰস্তুত কৰিছিল। প্ৰতিবছৰে অক্টোবৰ মাহৰ শেষ ভাগৰ পৰা ফেব্ৰুৱাৰী মাহ পৰ্যন্ত ছাইবেৰিয়া, অষ্ট্ৰেলিয়া, কানাডা তথা নিউজিলেণ্ডৰ পৰা অহা এজাক পৰিভ্ৰমী চৰাইৰ মধুৰ কাকলিত সমগ্ৰ দীপৰ বিলখনে প্ৰাণ পাই উঠে।

দীপৰ বিলৰ নান্দনিক শোভা : প্ৰকৃতিৰ অতুলনীয় অৱদান ঐতিহাসিক দীপৰ বিলৰ নান্দনিক সৌন্দৰ্যই সততে দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰি আহিছে। প্ৰতি বছৰে জুলাই- আগষ্টৰ পৰা অক্টোবৰ-নৱেম্বৰ মাহ পৰ্যন্ত দীপৰৰ বুকু ওফন্দি থাকে। পানী মেটেকাৰ শ্যামলিমা শোভাত বিমুগ্ধ হৈ পৰে প্ৰতিজন। পৰিভ্ৰমী চৰাইৰ জলকেলিয়ে দীপৰ বিলখনক এক অপূৰ্ব মাত্ৰা প্ৰদান কৰি আহিছে। বাণীৰ গড়ভাংগা সংৰক্ষিত বনাঞ্চল আৰু মেঘালয় খাছী-জয়ন্তীয়া পাহাৰৰ পৰা খাদ্যৰ সন্ধানত দীপৰ বিললৈ নামি অহা বন্যহস্তীৰ জাকে বিলখনত কৰা জলকেলিৰ দৃশ্যই আকৰ্ষিত কৰি আহিছে দেশী-বিদেশী পৰ্যটক তথা প্ৰকৃতিপ্ৰেমী সকলক। ইপিনে শীতকাল আৰম্ভ হোৱাৰ লগে লগে দেশী-বিদেশী পৰিভ্ৰমী চৰাইৰ কলৰৱৰে মুখৰিত হৈ পৰা দীপৰ বিলখনৰ নান্দনিক সৌন্দৰ্য উপভোগ কৰিবলৈ প্ৰতিবছৰে দীপৰ বিলৰ পাৰলৈ পুৱাৰ পৰা সন্ধিয়া পৰ্যন্ত অগনন দেশী-বিদেশী পৰ্যটক তথা প্ৰকৃতিপ্ৰেমীৰ সমাগম ঘটে। উল্লেখনীয় যে দীপৰ বিলৰ অফুৰন্ত সৌন্দৰ্য তথা বন্যহস্তীৰ জলকেলি আৰু পৰিভ্ৰমী চৰাইৰ মুক্ত বিচৰণৰ দৃশ্য উপভোগ কৰাৰ সহায়ত হোৱাকৈ ৰাজ্যৰ বন বিভাগে দীপৰ বিলৰ পাৰত এটি 'পৰ্যবেক্ষণ স্তম্ভ' (View Tower) নিৰ্মাণ কৰিছে।

আৰ্থ সামাজিক দিশত দীপৰ বিলৰ প্ৰভাৱ : ঐতিহ্যমণ্ডিত দীপৰ বিলখনৰ চৌদিশে আছে কেবাখনো ৰাজহ গাওঁ। উল্লেখনীয় যে দীপৰ বিলৰ দাঁতি কাষৰীয়া বৃহত্তৰ আজাৰৰ কেওটপাৰা, হীৰাপাৰা, হাটুৱাপাৰা, হাটখোৱাপাৰা, নোৱাপাৰা, মাটিয়া, চকৰ্দো আদি অঞ্চলৰ প্ৰায় ৮-২৬ টা অনুসূচিত জাতিৰ পৰিয়াল পুৰাতন কালৰে পৰাই বিলখনত মাছমাৰি জীৱিকা নিৰ্বাহ কৰি পৰিয়াল ভৰণ-পোষণ দি অহাৰ লগতে তেওঁলোকৰ সন্তানক শিক্ষাগ্ৰহণৰ সুবিধা কৰি দিছে। ইপিনে আন একাংশ স্থানীয় লোকে মাছৰ পৰিৱৰ্তে বিলখনৰ পৰা কলমৌ, হেলেচী, মাখন্দা, শিঙৰি, নিকৰি কাটি আৰু কেঁকোৰা তুলি স্থানীয় হাট-বজাৰত বিক্ৰী কৰিও জীৱিকা নিৰ্বাহ কৰি আহিছে। আনহাতে খৰালিৰ সময়ছোৱাত বিলখনৰ পানীভাগ পৰ্যাপ্ত পৰিমাণে শুকাই যোৱাৰ লগে লগে বিলখনৰ স্থলভাগ খেতি-বাতিৰ বাবে উপযোগী হৈ উঠে। দীপৰ বিলৰ সাৰুৱা স্থলভাগত ধাৰাপুৰ আজাৰা-খানামুখ-চকৰ্দো আদি অঞ্চলৰ খেতিয়কে ৰবি শস্যৰ উপৰি ধানখেতি কৰিও জীৱন নিৰ্বাহ কৰি আহিছে। প্ৰকৃতিৰ অতুলনীয় অৱদান দীপৰ বিলৰ নান্দনিক সৌন্দৰ্য উপভোগ কৰিবলৈ প্ৰতিনিয়ত অগনন লোকৰ সমাগম ঘটে। তেনেস্থলত গঢ়চুক-ৰাণীৰাস্তা সংযোগী ভি ভি আই পি পথছোৱাৰ দাঁতিত তথা দীপৰ বিলৰ পৰ্যবেক্ষন স্তম্ভৰ সন্মুখভাগত যথেষ্ট সংখ্যক স্থানীয় লোকৰ দোকান-পোহাৰ গঢ় লৈ উঠিছে। তদুপৰি উক্ত অঞ্চল বিশেষত প্ৰতিদিনে পুৱা এখন মাছৰ বজাৰো বহে। য'ত দীপৰ বিলৰ সুস্বাদু মাছ অতি সহজতে উপলব্ধ হয়।

মাছমাৰা উৎসৱ : ঐতিহ্যমণ্ডিত দীপৰ বিলখনক কেন্দ্ৰ কৰি প্ৰতিবছৰে ভোগালী বিহুৰ আগৰ দেওবাৰটোত অতীজৰে পৰা বিলখনৰ দাঁতি কাষৰীয়া মাছমাৰীয়া পৰিয়াল সমূহে 'সমূহীয়া মাছমাৰা উৎসৱ' পালন কৰি আহিছে। দীপৰ বিলৰ মাছ খাবলৈ প্ৰত্যেকৰে এটা হেঁপাহ থাকে। তেনেক্ষেত্ৰত পছন্দৰ মাছ বিচাৰি উক্ত দিনা বিলখনৰ পাৰত অগনন মানুহৰ সমাগম হয়। ৰৌ, বৰালি, ভকুঁৱা, মিৰিকা, বাছ আদি বিবিধ তৰহৰ সুস্বাদু আৰু সতেজ মাছেৰে উভৈনদী হৈ পৰে দীপৰ বিলৰ পাৰ।

দীপৰ বিলৰ পৰিস্থিতিতন্ত্ৰৰ প্ৰতি ভাবুকি : ঐতিহাসিক দীপৰ বিলখনৰ পৰিস্থিতিতন্ত্ৰৰ প্ৰতি সম্প্ৰতি এক অশনি সংকেত গঢ় লৈ উঠিছে। ইয়াৰ প্ৰধানতম কাৰণ হৈছে দীপৰ বিলৰ মাজেৰে যোৱা ৰেল পথটো। বিগত ১৯৯১-৯২ চনত উত্তৰ-পূৱ সীমান্ত ৰেলৱেই দীপৰ বিলৰ মাজেৰে কামাখ্যা যোগীঘোপা সংযোগী ৰেলপথটো নিৰ্মান কৰি বিলখনৰ পৰিসৰ সংকুচিত কৰি পেলায়। এই ৰেলপথটোৱে দীপৰ বিলখনক ৰাণী সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ সেউজ ভূমিৰ পৰা বিছিন্ন কৰি দিয়ে। ২৪ ঘণ্টা তীব্ৰ বেগত চলাচল কৰা ৰেলৰ উকিত পৰিভ্ৰমী চৰাইৰ জলকেলিত প্ৰত্যাহ্বানৰ সৃষ্টি কৰি অহাৰ সমান্তৰালকৈ খাছী-জয়ন্তীয়া

পাহাৰৰ পৰা খাদ্যৰ সন্ধানত নামি অহা বন্যহস্তীৰ জাকে দীপৰ বিললৈ জলকেলি কৰিবলৈ যোৱাত এক প্ৰত্যাহ্বান হিচাপে থিয় দি আহিছে। তীব্ৰ বেগী ৰেলৰ খুন্দাত প্ৰতিদিনে কেতবোৰ জীৱজন্তুৰ মৃত্যু হৈ থকাৰ সমান্তৰালকৈ নিশাৰ ভাগত ইতিমধ্যে কেবাটাও বন্যহস্তী ৰেলৰ খুন্দাত পতিত হৈ মৃত্যুক আকোৱালি লৈছে।

ইপিনে দীপৰ বিলৰ পাৰেৰে বৃহৎ-বৃহৎ খুঁটা বহুৱাই উচ্চক্ষমতা সম্পন্ন বিদ্যুৎ পৰিবাহী তাঁৰৰ ব্যৱস্থা কৰাত দেশী-বিদেশী পৰিভ্ৰমী চৰাইৰ ক্ষেত্ৰত এক বিপজ্জনক দিশ হিচাপে চিহ্নিত হৈছে।

একাংশ দুষ্কৃতিকাৰীয়ে পৰিভ্ৰমী চৰাই অতি গোপন চিকাৰ কৰা কাৰ্যই বিলৰ পৰিস্থিতিতন্ত্ৰৰ প্ৰতি ভাবুকি কঢ়িয়াই আনিছে।

ভয়াবহ প্ৰদূষণৰ কলবত দীপৰ বিল : ভয়াবহ প্ৰদূষণে দীপৰ বিলৰ পৰিস্থিতিতন্ত্ৰত এক মোক্ষম আঘাত হানিছে। দীপৰ বিলৰ ভয়াবহ পানী প্ৰদূষণৰ বাবে বিলখনৰ মাছ-কাছকে ধৰি জলজ উদ্ভিদৰ পৰিমাণো কমি আহিছে। বিলখনৰ পানীভাগ প্ৰদূষিত হোৱাৰ কাৰণ এনেধৰণৰ-

গুৱাহাটী মহানগৰীৰ বৰ্জিত পানীভাগ মৰা ভৰলু আৰু বশিষ্ঠ নদীয়েদি দীপৰ বিললৈ বোৱাই নিয়াৰ ফলত দীপৰ বিলৰ পানীৰ প্ৰদূষণৰ মাত্ৰা চৰিছে। যাৰ ফলত পৰিভ্ৰমী চৰাইৰ আগমন পূৰ্বৰ তুলনাত হ্রাস পোৱাৰ উপৰি জলজ উদ্ভিদ আৰু বিভিন্ন প্ৰজাতিৰ মাছ-কাছৰ পৰিমাণ কমি গৈছে।

গুৱাহাটী পৌৰ নিগমে দীপৰ বিলৰ পাৰৰ গড়চুকত ২০০৯ চনৰ পৰা 'ডাম্পিং গ্ৰাউণ্ড' (Dumping Ground) হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰি আহিছে। গুৱাহাটী মহানগৰীৰ পৰা প্ৰতিদিনে নিষ্কাশন হোৱা লেতেৰা আৱৰ্জনাৰে ডাম্পিং গ্ৰাউণ্ডত পেলাই থকাৰ ফলত বিলখনৰ পৰিসৰ সংকুচিত হৈ পৰাৰ লগতে পানীভাগ প্ৰদূষিত হৈ পৰিছে।

দীপৰ বিলৰ চৌপাশে গঢ়ি উঠা বিভিন্ন কল-কাৰখানা আৰু উদ্যোগ প্ৰতিষ্ঠানৰ পৰা নিৰ্গত ক'লা ধোঁৱা বিলখনৰ বাবে অন্য এক ত্ৰাসৰ কাৰণ হৈ পৰিছে। ক'লা ধোঁৱাৰ ডাঠ চামনি পৰিও বিলখনৰ পানী ভাগ প্ৰদূষিত হৈ পৰিছে।

উপসংহাৰ : আন্তৰ্জাতিক জলাশয়ৰ মানচিত্ৰ স্থান পোৱা পক্ষী অভয়াৰণ্য দীপৰ বিলখন অসমীয়া জাতিৰ অন্য এক স্বভিমান। প্ৰাকৃতিক ভাৱে সৃষ্ট দীপৰ বিলখনকলৈ আমি গৌৰৱ কৰা উচিত। প্ৰাকৃতিক ভাৱসাম্য ৰক্ষা কৰাত অতুলনীয় অৱদান আগবঢ়াই অহা দীপৰ বিলখন সংৰক্ষণ আৰু সংবৰ্ধন কৰাৰ ক্ষেত্ৰত চৰকাৰী কৰ্তৃপক্ষৰ যিদৰে দায়িত্ব আছে ঠিক তেনেদৰে আমিও দীপৰ বিলখনৰ উন্নয়নৰ হ'কে ইতিবাচক চিন্তা কৰিব লাগে।

বিষ্ণুপ্ৰসাদ ৰাভাৰ গীতত সমাজ পৰিৱৰ্তনৰ ধাৰা

ৰঞ্জিত দাস

কলা শাখা, পঞ্চম যান্মাসিক, ৰাজনীতি বিজ্ঞান

মধ্যযুগৰ অসমত এক স্বৰ্ণযুগ সৃষ্টিকাৰী মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱকে আদি কৰি বহুকেইজন বৰেণ্য ব্যক্তিৰ পিছৰ কালছোৱাত যি সকল ব্যক্তিয়ে অসমৰ সমাজ জীৱনৰ গভীৰ প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰি জাতিটোক শক্তিশালী কৰি ৰাখিছে, সেইসকলৰ ভিতৰত এজন চিৰ নমস্য ব্যক্তি হ'ল কলাগুৰু বিষ্ণু প্ৰসাদ ৰাভা। তেওঁ নিজকৰ্মৰাজিৰ জৰিয়তে নিজকে ন-অসমৰ নৱজাগৰণৰ এজন সৃষ্টিশীল খনিকৰ ৰূপে প্ৰতিষ্ঠা কৰি থৈ গৈছে। অসমীয়া ভাষা-সাহিত্য, কলা-সংস্কৃতি, গীত-মাত নৃত্য-অভিনয় সকলো ক্ষেত্ৰতে ৰাভা দেৱৰ অৱদান অনস্বীকাৰ্য্য তাত কোনো সন্দেহ নাই। তেওঁ জাতিভেদ উচ্চ-নীচ ভেদে এখন বৃহত্তৰ অসমীয়া সমাজ গঠনৰ বাবে আজীৱন অক্লান্তভাৱে পৰিশ্ৰম কৰিছিল। তেওঁ বিশ্বাস কৰিছিল সাহিত্য-সংস্কৃতি হ'ল এটা জাতিৰ মেৰুদণ্ড স্বৰূপ, যাৰ অবিহনে এটা জাতিৰ অস্তিত্ব বিপদাপন্ন। সেয়েহে তেওঁ অসমীয়া

কৃষ্টি-সংস্কৃতিৰ উন্নয়নৰ ওপৰত যথেষ্ট গুৰুত্ব প্ৰদান কৰিছিল। এগৰাকী প্ৰকৃত শিল্পী, সুন্দৰৰ পূজাৰী, জনসেৱক হিচাপে ৰাভাদেৱে সৰ্বসাধাৰণক কলা-সংস্কৃতিৰ প্ৰতি আকৃষ্ট কৰি প্ৰতিজন নাগৰিককে তেওঁ সংস্কৃতিৰান কৰি তুলিব বিচাৰিছিল।

অসমীয়া সংগীত জগতলৈ ৰাভা দেৱৰ অৱদান অসমীয়া ৰাইজে কেতিয়াও পাহৰিব নোৱাৰে। তেওঁ শংকৰদেৱৰ সৌৰ্য-বীৰ্যত মুগ্ধ হৈ অসমীয়া ডেকাক আহ্বান কৰিছিল — ‘কীৰ্তন দশম নামঘোষা / হওঁক আমাৰ সৌৰ্য / নাট গীত নাম বৰগীত / হওঁক ৰণৰ তুৰ্য / আৰ্হি তেওঁৰ এই অসমৰ / হওঁক অসীম বীৰ্য অসমীয়া সমনীয়া আগবাঢ়ি যাওঁ বল...’

সমাজৰ পৰিৱৰ্তন কামনা কৰা বিষ্ণুৰাভাই অসমৰ ঐতিহ্য তথা অতীতৰ সৌৰ্য-বীৰ্যৰ লুপ্তপ্ৰায় অৱস্থা দেখি অসমীয়া ডেকাক প্ৰশ্ন কৰিছে — ‘অ অসমীয়া ডেকা দল / আজি তোৰতেজাল বদন মলিন কিয় হ'ল?’ সমাজ তথা দেশৰ পৰিৱৰ্তনৰ বাবে ৰাভাই কামনা কৰিছিল এটা প্ৰচণ্ড বিপ্লৱৰ। গীতৰ দ্বাৰাই তেওঁ আহ্বান জনাইছিল সকলোকে এই বিপ্লৱলৈ। ‘মুক্তিৰ দেউলত তেওঁ সেইবাবে প্ৰকাশ কৰিছিল — উঠ জাগি উঠ উপবাসী / অন্ন ভূমিহীন দল / বুকু পেট-জ্বলা চিৰ দুখি / শেষ যুদ্ধলৈ হেৰ'ব'ল।’ বিপ্লৱৰ অধিনায়কলৈ তেওঁ আহ্বান জনাইছে — ‘হে বিপ্লৱী বীৰ অধিনায়ক হে। দিয়া অগ্নি বাণী বিপ্লৱৰ / ভাঙা বন্দীশাল কৌটিকালৰ / মুক্তি হওঁক নিৰ্যাতিতৰ।’

বিষ্ণু ৰাভাই বিপ্লৱী গীতসমূহ কোনোবা মঞ্চৰ বাবে লিখা নাছিল। লিখিছিল সমাজৰ গাঁৱৰ বাবে। জনগনক বিপ্লৱৰ প্ৰতি সচেতন কৰি তুলিবৰ বাবেহে। সাধাৰণ কৃষক বনুৱা সকলক আগুৱাই যাবৰ তেওঁ আহ্বান জনাইছিল- ব'ল ব'ল ব'ল / কৃষক শক্তি দল / অ'বনুৱা সমনীয়া / আগবাঢ়ি যাওঁ বল।’

১৯৪৭ চনৰ ১৫ আগষ্টত ভাৰতবৰ্ষ ব্ৰিটিছৰ শাসনৰ পৰা স্বাধীন হৈছিল যদিও বিষ্ণু ৰাভাই চিঞৰি উঠিছিল — ‘ইয়ে আজাদী বুঠা হায়’ বুলি। শাসক সলনি হ'লেও সমাজত যে শোষণ থাকিয়েই গ'ল সেয়া ৰাভাই মৰ্মে মৰ্মে উপলব্ধি কৰিছিল। স্বাধীনতাই কেৱল ধনী শ্ৰেণীক

দুখিয়াৰ শোষণৰ বাটটো অধিক প্ৰশস্তহে কৰিলে সেই কথা তেওঁ বুজি পাইছিল। সেইবাবে তেওঁ 'ন পৃথিৱীৰ নতুন যুগ' নামৰ নৃত্য-গীতমূলক নাটকৰ গীত লিখিছে— 'সউ ধনৰে খকুৱা / জননীৰে তেজপিয়া ...

দুখিয়াৰ তেজৰ তেলেৰে যে ধনীসকলে চাকি জ্বলাই সেই কথাও তেওঁ প্ৰকাশ কৰিছে— 'গৰীব হিয়াৰ অলেখ প্ৰদীপ জ্বালি/ কৌটি দুখিয়াৰ তপত ৰুধিৰ ঢালি। পাতে ধনীয়ে দীপালী।'

সেইবাবে ৰাভাই দুখিয়াৰ কলিজাৰ টুপি টুপি তেজ শুহি পিয়া আৰু ৰুকি ৰুকি মগুহ চেৰাই খোৱা ধনী মহাজনক হুঁচিয়াৰ কৰি দিছিল গীতৰ মাজেদি — 'দুখিয়াৰ কলিজা নিঙাৰি লৱ / টুপি টুপি তেজ শুহি পিয় / ৰুকি ৰুকি মগুহ চেৰাই খাৱ। .../ হুঁচিয়াৰ হুঁচিয়াৰ / ধনী মহাজন হুঁচিয়াৰ।'

এনে এক মহান বিপ্লৱৰ দ্বাৰা সৰ্বহাৰাৰ সৰ্বস্ব পুনৰ ঘূৰাই অনাৰ কল্পনা কৰা ৰাভাই কামনা কৰিছিল এখন সুখৰ পঞ্চায়ত ৰাজ— ৰাইজেই বজা মোৰ / প্ৰজায়েই বজা মোৰ / সুখেৰে পঞ্চায়ত ৰাজ / সাজ মুক্তি সেনা সাজ/হুঁ সমদল আজি ৰাজ / সুখেৰে পঞ্চায়ত ৰাজ।'

কেৱল সংগীত জগতখনকেই নহয় এজন অভিনেতা ৰাভাই 'তেজপুৰৰ বান ৰঙ্গমঞ্চ'ত নিয়মীয়াকৈ অভিনয় কৰিছিল। তেওঁ 'যাত্ৰা' পাৰ্টিত অভিনয় কৰাৰ উপৰি অসমীয়া বোলছবি 'এৰা বাটৰ সুৰ; 'প্ৰতিধ্বনি' আদিত অভিনয় কৰিছিল। জ্যোতি প্ৰসাদ আগৰৱালাৰ 'জয়মতী' বোলছবিৰ নৃত্য পৰিচালনা কৰিছিল। 'হিন্দু বিশ্ববিদ্যালয়ত' প্ৰদৰ্শন কৰা 'নাটৰাজ নৃত্যত বিমুগ্ধ হৈ আৰু তেখেতৰ সাংস্কৃতিক বৰঙনিলৈ সন্মান জনাই সেই সময়ৰ 'হিন্দু বিশ্ববিদ্যালয়' উপাচাৰ্য্য 'ড° সৰ্বপল্লী ৰাধাকৃষ্ণনে' তেখেতক ১৯৩৯ চনত 'কলাগুৰু' উপাধি প্ৰদান

কৰিছিল আৰু তেতিয়াৰপৰা বিষ্ণু প্ৰসাদ ৰাভাক 'কলাগুৰু বিষ্ণু প্ৰসাদ ৰাভা' বুলি জনা যায়।

এহজন বিপ্লৱী শিল্পীয়ে স্বাধীনতাৰ কালছোৱা জেল যাব লগা হৈছিল। ভাৰত স্বাধীনতা আন্দোলনৰ প্ৰভাৱ ৰাভাৰ ওপৰতো পৰিছিল। তেওঁ গল্প, উপন্যাস, প্ৰবন্ধ পুথি ৰচনা কৰি অসমীয়া সাহিত্যৰ ভৰাঁল চহকী কৰি থৈ গৈছে। তেওঁ 'মিচিং কনেং' নামৰ এখন উপন্যাস ৰচনা কৰাৰ উপৰিও 'সোণপাহী', 'মামীৰ হাৰ', 'কুৰি বছৰ জেল; 'জাল কেছ; 'হিয়াৰ পুং', 'ফুংকা', (বড়ো ভাষাত ৰচিত) কেইবাটাও গল্প 'গেঙনি ৰেঙনি' নামৰ নাটক 'অসমীয়া কৃষ্টিৰ চমু আভাস; 'অতীত অসম; মুক্তি দেউল আদিৰ দৰে প্ৰবন্ধ লিখি অসমীয়া সাহিত্যৰ জগতখন জিলিকাই থৈ গৈছে।

জীৱনৰ শেষৰফালে ৰাভাদেৱে তেওঁৰ মৃত্যুৰ কথা অনুভৱ কৰিয়েই হয়তো লিখিছিল 'এয়ে মোৰ শেষ গান, মোৰ জীৱন নাটৰ শেষ ৰাগিনী, কল্যান খৰমান...';

সেয়াই যেন শেষ গান আছিল তেওঁৰ বাবে। পাকিস্তানীত হোৱা কৰ্কট ৰোগত ভুগি এইজনা অসমীয়া সংস্কৃতিৰ সাধক অসমীয়া সংস্কৃতিৰ পূজাৰী ৰাভাদেৱৰ ১৯৬৯ চনৰ ২০ জুন তাৰিখে ৰাতি ২.২৫ বজাত তেজপুৰত মৃত্যুক সাৱতি লব লগা হয়।

বিষ্ণু ৰাভা আমাৰ মাজৰ পৰা আঁতৰি যোৱা বহু দিন হৈ গ'ল, কিন্তু ৰাভা আঁতৰি গ'লেও আমাৰ মাজত থাকি গ'ল তেওঁৰ আদৰ্শৰাজি। ৰাভাৰ আদৰ্শত এখন শ্ৰেণীহীন আৰু শোষণমুক্ত সমাজ গঢ়ি তোলাটো সাম্প্ৰতিক কালত যদিও এক অলীক কল্পনাহে মাথোন।

মহৎ লোকৰ বাণী

- (১) ৰাতি যিমনেই গভীৰ হব, প্ৰভাত সিমান উজ্জ্বল হ'ব। চাৰিওফালৰ পৰা আন্ধাৰে আবৰি ধৰিলেও ভয় নকৰিবা, প্ৰভাত হ'বই।
— জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালা।
- (২) মানস জগতত ভাল কিতাপৰ অক্ষয় আয়ু। একেখন কিতাপকে বেলেগ বেলেগ সময়ত বেলেগে বেলেগ কাৰণত ভাল লাগে। অৰ্থও বেলেগ হয়। সেয়ে সজতনে কিতাপ সংৰক্ষণ কৰাও সভ্যতাৰ লক্ষণ।
— হীৰেন গৌহাই।
- (৩) অহংকাৰী লোক কুকুৰাৰ দৰে, যিটো কুকুৰায় ভাৱে যে সি ডাক দিয়াৰ কাৰণেই ৰাতিপুৱাল।
— জৰ্জ ইলিয়ট
- (৪) প্ৰকৃত ছাত্ৰই কেতিয়াও খ্যাতি ক্ষমতা নাইবা আমোদ নিবিচাৰে। তেওঁ বিচাৰে কেবল জ্ঞান আৰু সত্য। সত্য আৱিষ্কাৰ কৰিবৰ বাবে তেওঁ সকলো কৰিবলৈ সাজু।
— চাৰ জগদীশ চন্দ্ৰ বসু।

শ্রমজীৱী জনগণৰ মহান নেতা কলাগুৰু বিষ্ণুপ্ৰসাদ ৰাভা

জ্যোতিৰ্ময় দাস

বাণিজ্য শাখা, ষষ্ঠ বান্ধাসিক

দয়া মায়া নকৰিবি ক্ষমাৰ দিন যে গ'ল
হাল কোৰ দা হাতুৰী লৈ ৰণলৈ যাওঁ ব'ল
তই খুৱাৰ বিশ্ববাসীক মাটি ফালি ধান
তই যোগাৰ ধনীক শ্ৰেণীক অস্ত্ৰ শক্তিমান
কাৰখানা কল তোৰেই সৃজন পথাৰ সুবহল
নাঙল কাঁচি হাতুৰী দাৰ যাদুকৰী বল
জগত জোৰা শকতি যাৰ সেই শকতিৰ দল
ৰঙা তেজৰ নিচানটি লৈ আগবাঢ়ি যাওঁ ব'ল

বিষ্ণু প্ৰসাদ ৰাভা আছিল জনতাৰ প্ৰেমিক। জনতাৰ শিল্পী। ৰাইজৰ কলিজাৰ এডুখুৰি আৰু হিয়াৰ আমঠু। ধনীৰ দুলাল হৈও দৰিদ্ৰ নাৰায়ণৰ এজন হৈ সাংস্কৃতিক মন এটি লৈ আজীৱন গাঁৱে গাঁৱে, পাহাৰে-ভৈয়ামে ট'লৌ ট'লৌ কৰি ৰ'দ-বৰষুণে লাগোনে-ভোকে ঘূৰি ফুৰিছিল। তেওঁ দ্বৈত জীৱন যাপন কৰিছিল, শিল্পী আৰু বিপ্লৱী। যোদ্ধা ভাষাৰ মাধ্যমেৰে বিভিন্ন ভাষা - ভাষীৰ লোকৰ মাজত সমন্বয় গঢ়ি তুলি অসমীয়া কৃষ্টিৰ নামৰ প্ৰসাদ বিতৰণ কৰি ফুৰিছিল। কলাগুৰু বিষ্ণু প্ৰসাদ ৰাভা অসমৰ সমাজ জীৱনৰ এক অনন্য প্ৰতিভা। অসমৰ সংস্কৃতিৰ ভঁৰাল চহকী কৰাৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁৰ অৱদান অন্যতম। অসমৰ কৃষ্টি-সংস্কৃতিক প্ৰতিষ্ঠা কৰিবলৈ অহোপুৰুষাৰ্থ চেষ্টা কৰা ব্যক্তি গৰাকীয়ে আছিল বিষ্ণুপ্ৰসাদ ৰাভা। ৰাজনীতিবিদ, বিপ্লৱী সত্তাৰে ভৰপূৰ বিষ্ণু প্ৰসাদ ৰাভা আছিল মনোৰঞ্জনৰ দিশৰ পৰাও অনন্য। তেওঁৰ ৰচিত সংগীতৰ দ্বাৰাই জাতিৰ সত্তা ঘূৰাই অনাৰ চেষ্টা কৰিছিল। উল্লেখ্য যে, বিষ্ণুপ্ৰসাদ ৰাভাই নিজে বাণীবদ্ধ কৰা মুঠ ৩০ টা গীতৰ সম্বন্ধে পোৱা গৈছে। তাৰে ২০ টা গীত পোনপ্ৰথমে গীতিকাৰৰ কণ্ঠৰ ৰেকৰ্ডৰ পৰা সংগ্ৰহ কৰা হৈছে। বিষ্ণু প্ৰসাদ ৰাভাৰ গীত, বাদ্য, নৃত্যৰ বাবে শিক্ষক হিচাপে নিয়োগ কৰা হৈছিল ক্ৰমে বংগৰ বিখ্যাত সংগীতজ্ঞ ওস্তাদ মোতী মিঞা, কালচাঁদ আৰু গহৰজানবিবিক। গতিকে শেষলৈ বিষ্ণুপ্ৰসাদ এজন “এন্টাৰটেইনাৰ” ৰূপেও গঢ় লৈ উঠিছিল। অসমীয়া সাহিত্য সংস্কৃতিৰ উন্নতিৰ হকে যি কেইজন বৰেণ্য ব্যক্তিয়ে তেওঁলোকৰ অহোপুৰুষাৰ্থৰে অৱদান ৰাখি থৈ গ'ল, সেইসকলৰ ভিতৰত বিষ্ণু প্ৰসাদ ৰাভাৰ নাম সোণালী আখৰেৰে

চিৰদিনৰ বাবে প্ৰতিজন অসমীয়াৰ হৃদয়ত চিৰস্মৰণীয় হৈ ৰ'ব। কিয়নো তেওঁ আছিল অসমীয়া জাতীয় সংস্কৃতি ত্ৰানকৰ্তা স্বৰূপ আৰু অসমীয়া সংস্কৃতিৰ পূজাৰী। অসমীয়া সংগীত জগতলৈ বিষ্ণু ৰাভাৰ অৱদান অসমবাসী ৰাইজে কেতিয়াও পাহৰিব নোৱাৰিব কিয়নো তেওঁৰ প্ৰতিটো গীতে শ্ৰোতাৰ হৃদয় জয় কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল। তেওঁৰ দ্বাৰা ৰচিত প্ৰতিটো গীততে প্ৰাণ পাই উঠিছিল অসমীয়া সমাজৰ সামাজিক ভাৱধাৰা, জাতীয় চেতনাবোধ, তেওঁৰ কিছুমান গীতত অসমৰ প্ৰাকৃতিক পৰিবেশ ফুটি উঠা দেখা গৈছে “বিলতে হালিছে ধূনীয়া পদুমী ফুলনিত ফুলিছে ফুল ...”, “টলাই টলাই ঘূৰি ফুৰে উলাহৰে...”, আদি। ইয়াৰ উপৰিও “মোৰ কবিতাৰ ছন্দ লাগি স্পন্দন তোৰ জাগেনে...”, “আজি মন্দিৰৰ দুৱাৰ খোলা...”, “বিশ্বৰ ছন্দে ছন্দে মহানন্দে...”, “পৰজনমৰ শুভলগনত” আদিৰ দৰে কালজয়ী গীত ৰচনা কৰি অসমীয়া সংগীতৰ জগতখনক এচাপ আঙুৰাই নিছিল। তেওঁৰ গীত আৰু কবিতা সমূহত সেই সময়ৰ স্বাধীনতা আন্দোলনৰ বিপ্লৱী ভাৱধাৰা জিলিকি উঠিছিল। স্বাধীনতা আন্দোলনৰ সময়ত ৰচিত গীত সমূহে অসমীয়া জনসাধাৰণৰ মনত দেশপ্ৰেমৰ ভাৱ জাগি উঠিছিল। এই গীত সমূহৰ ভিতৰত “অসমীয়া ডেকাদল...”, “আই মোৰ ভাৰতী জননী...”, আদি উল্লেখযোগ্য। ইয়াৰ উপৰিও স্বাধীনতা আন্দোলনৰ সময়ত ৰচিত “আমি বিপ্লৱী পথৰে যাত্ৰী” কবিতাটিত বিপ্লৱৰ ভাৱধাৰা প্ৰকটমান। স্বাধীনতা আন্দোলনৰ বতাহ ছাটিয়ে বিষ্ণু ৰাভাকো কোবাইছিল সেয়ে তেওঁৰ কলমৰ কাপৰ পৰা নিগৰি ওলাইছিল বিপ্লৱী গান আৰু বিপ্লৱী কবিতা। অসমীয়া সংগীত জগতলৈ আগবঢ়োৱা অমূল্য অৱদানৰ বাবে তেওঁৰ সংগীত সমূহক “ৰাভা সংগীত” হিচাপে ঘোষণা কৰা হৈছে। অসমীয়া সংগীতৰ জগতত “ৰাভা সংগীত” সমূহ যুগে যুগে কালজয়ী হৈ থাকিব অসমবাসীৰ হাতত।

অসমীয়া জাতীয় জীৱন আৰু কলা-শিল্প-সংস্কৃতিৰ চিৰপ্ৰোজ্জ্বল এটি বিৰল ব্যক্তিসত্তা হ'ল কলাগুৰু বিষ্ণুপ্ৰসাদ ৰাভা। বিষ্ণু ৰাভা অসমৰ সকলো জাতি, সকলো জনগোষ্ঠী, সকলো ভাষা-ভাষী লোকৰ বাবেই অতি আদৰৰ নাম - নিজ চকুৰে নেদেখিলেও যেন প্ৰত্যেকৰে এজন অতি পৰিচিত আপোন মানুহ। সব্যসাচী ৰাভাৰ পৰিচয় মিহলি হৈ আছে

বৰ্ণিল অসমৰ কলা-কৃষ্টি-সংস্কৃতিৰ চহকী পথাৰখনত, অসমৰ বসাল মাটিত, নিপীড়িত জনগণৰ মুক্তিৰ স্বপ্নত। অসমৰ বিভিন্ন জনগোষ্ঠী আৰু জাতিসত্তাৰ মাজত ঐক্য-সম্প্রীতি প্রতিষ্ঠা কৰি আকাশৰ দৰে সুবিশাল উদাৰতা আৰু হিমালয়ৰ দৰে সুউচ্চ মানসিকতা লৈ আগবাঢ়ি আহিছিল মহান সংস্কৃতিৰান, আজন্ম বিপ্লৱী, ৰাজনীতি, সমাজনীতি, সংস্কৃতি সকলোতে স্বকীয় ব্যক্তিত্ব আৰু প্ৰতিভাৰে প্ৰভূত প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰা বিষুপ্ৰসাদ ৰাভা।

গণশিল্পী বিষুপ্ৰসাদ ৰাভাই সংগ্ৰাম কৰিছিল সমাজৰ দুৰ্গত জনৰ বাবে। তেওঁৰ অস্তৰাত্মক প্ৰবাহিত হৈ আছিল এখন সাম্যবাদী সমাজ প্ৰতিষ্ঠাৰ সপোন। তেওঁৰ সপোন আছিল হালোৱা-হজুৱা, কৃষক-শ্ৰমিক, বনুৱা-মজদুৰ শ্ৰেণীক লৈ এখন নতুন সমাজ প্ৰতিষ্ঠা কৰা, য'ত মানুহৰ মাজত ধনী-দুখীয়া, উচ্চ-নীচ আদিৰ ভেদাভেদ নাথাকিব আৰু সকলোৱে সম-অধিকাৰৰ মাজেদি জীয়াই থাকিব পাৰিব। এই মহান গণ-শিল্পীগৰাকীয়ে ৰাইজেই বজা পাতি, ৰাইজেই অধিকাৰ সাব্যস্ত কৰিবলৈ যি চিন্তা কৰিছিল, যি কৰ্ম কৰিছিল, সেয়াই মানৱপ্ৰেম আৰু দেশপ্ৰেমৰ উজ্জ্বল আদৰ্শ। দলিত জনৰ, নিঃকিন জনৰ সন্মান ঘূৰাই আনিবলৈ গীত-কবিতাৰ মাজেদি গণতান্ত্ৰিক আদৰ্শ ব্যক্ত কৰি — “ৰাইজেই বজা মোৰ / প্ৰজায়েই বজা মোৰ / সুখেৰে পঞ্চায়তীৰাজ” বুলি সত্য আৰু ন্যায্যৰ পক্ষত থিয় হৈ বিষুপ্ৰসাদ ৰাভাই সংগ্ৰাম অব্যাহত ৰাখিছিল। ৰাভাই দেখিছিল সৰ্বসাধাৰণ মানুহৰ পূৰ্ণ স্বাধীনতাৰ সপোন। কিন্তু তেওঁ যি স্বাধীনতাৰ সপোন দেখিছিল, তাক বাস্তৱ ক্ষেত্ৰত বিচাৰি পোৱা নাছিল। সেয়ে ব্ৰিটিছ এৰি থৈ যোৱা দেশৰ স্বাধীনতা আৰু গণতন্ত্ৰক সমৰ্থন নকৰি ১৫ আগষ্টৰ দিনাই টিফ্ৰ দীঘেলীত ক'লা পতাকা উৰুৱাই ৰাভাই চিঞৰি উঠিছিল — “য়ে আজাদী বুখা হয় — এই স্বাধীনতা ভুৱা”। বিষুপ্ৰসাদ ৰাভাৰ এই শ্ল'গান আছিল ৰাইজৰ মুক্তিৰ, ৰাইজৰ প্ৰকৃত স্বাধীনতাৰ অৰ্থে এক দুৰন্ত আহ্বান। প্ৰকৃততে বিষুপ্ৰসাদ ৰাভাই নিজৰ দুৰদৰ্শিতা আৰু অনুভূতিৰ বলত বৃহত্তৰ অসমীয়া জাতিৰ পুনৰ নিৰ্মাণৰ দিশত এক গণ জাগৰণৰ সপোন ৰচনা কৰিছিল। সেইটোৱেই আছিল বৃহত্তৰ অসমীয়া জাতি গঠনৰ সপোন, বৃহত্তৰ অসমীয়া জাতি গঠনৰ বাবে কৰা অতুলনীয় অৱদান। এক কথাত ক'ব পাৰি, মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱৰ পদাংক অনুসৰণ কৰি কলাগুৰুৱে গুৰুজনাৰ আধৰুৱা কামখিনিহে যেন সম্পূৰ্ণ কৰিবলৈ যত্নপৰ হৈ পৰিছিল। বিভিন্ন জাতি-উপজাতিৰ কৃষ্টি-সংস্কৃতিৰ সংমিশ্ৰণেৰে তেখেতে বিশাল অসমীয়া জাতি গঠনৰ চেষ্টাত আজীৱন প্ৰচেষ্টা চলাইছিল।

জনতাৰ শিল্পী বিষুপ্ৰসাদ ৰাভাই মৰ্মে মৰ্মে উপলব্ধি কৰিছিল যে জনগণক জাগ্ৰত কৰিবলৈ হ'লে গণসংস্কৃতিৰ মাধ্যমেৰে জনতাৰ প্ৰাণৰ চেতনাক জাগ্ৰত কৰিব লাগিব। এগৰাকী প্ৰকৃত শিল্পী, সুন্দৰৰ পূজাৰী, জনসেৱক হিচাপে বিষুপ্ৰসাদ ৰাভাই সৰ্বসাধাৰণ লোকক কলা-সংস্কৃতিৰ প্ৰতি আকৃষ্ট

কৰি প্ৰতিজন নাগৰিককে সাংস্কৃতিৰান কৰি তুলিব বিচাৰিছিল। ৰাভাৰ গোটেই জীৱনটোলৈ লক্ষ্য কৰিলে আমি দেখা পাম— গীত আৰু সুৰেৰে সজোৱা এখন হৃদয় আৰু মানৱীয় এটা বহল মনলৈ প্ৰান্তে প্ৰান্তে খোজকাঢ়ি, সাঁতুৰি-নাদুৰি, পাহাৰ বগাই, ছদ্মৰেশ ধৰি তেওঁ সৰ্বসাধাৰণ জনতাৰ একেবাৰে কাষ চাপি গৈছিল, খোৱা-বোৱা কৰিছিল, নৃত্য-গীত-আনন্দ কৰিছিল বা তেজোদ্দীপ্ত ভাষণ দিছিল। গণচেতনাত তেওঁৰ আছিল অগাধ বিশ্বাস। তেওঁ বজ্ৰকণ্ঠে ঘোষণা কৰিছিল — “ৰাইজৰ মৰম-চেনেহেই আমাৰ ৰক্ষাকবচ। ৰাইজৰ আশিৰ্বেই আমাৰ পাশুপাট অস্ত্ৰ। এইৰক্ষাকবচ আৰু পাশুপাট অস্ত্ৰৰ বলতেই আমি সুস্থ, বলিষ্ঠ আৰু নিৰ্ভীক সৈনিক।” জননেতা বিষুপ্ৰসাদ ৰাভাই সোণৰ চামুচ মুখত লৈ জন্মগ্ৰহণ কৰিও, ডেৰ হাজাৰ বিঘা মাটিৰ মালিকীস্বত্ব লাভ কৰিও এই সকলো মাটি-সম্পত্তি ত্যাগ কৰি সাধাৰণ মানুহৰ দৰেই জীৱন-নিৰ্বাহ কৰিছিল। ব্যক্তিগত কথা লৈ তিলমানো কাণসাৰ নিদি জনসাধাৰণৰ কাষলৈ গৈ তেওঁলোকক জগাই তুলি কৰ্তব্য সোঁৱৰাই দিছিল। তেওঁ বিচাৰিছিল জনগণৰ মানৱীয় প্ৰমূল্যৰ উত্তৰণ। এনে মহান লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্য আগত ৰাখিয়েই বিষুপ্ৰসাদ ৰাভাই উছৰ্গা কৰিছিল ওৰোটো জীৱন। তাকে কৰিবলৈ যাওঁতে কাৰোৱাৰ দৃষ্টিত ৰাভা হৈ পৰিছিল বিপ্লৱী আৰু কাৰোৱাৰ দৃষ্টিত হৈ পৰিছিল বিভীষিকা। বিষুপ্ৰসাদ ৰাভাই ভাৰত তথা উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ বহু সংখ্যক ভাষা জানিছিল। তেওঁৰ সংঘাটময় বৈপ্লৱিক জীৱনত গাঁৱে গাঁৱে বিভিন্ন সম্প্ৰদায় তথা জাতিৰ মানুহৰ মাজত ঘূৰি ফুৰোতে, কাম কৰোঁতে এই ভাষা জ্ঞানে যথেষ্ট সহায় কৰিছিল। শিল্পী হিচাপে ৰাভাদেৱৰ কৃতিত্ব তুলনাবিহীন।

বিষুপ্ৰসাদ ৰাভা আঁহে-কোঁহে আছিল ৰাইজৰ মানুহ। জনতাৰ লগত তেওঁৰ আছিল আত্মিক সম্পৰ্ক। তেওঁ কাম কৰিছিল কৃষক, শ্ৰমিক, সাধাৰণ মানুহৰ মাজত থাকি। কৃষকৰ মাজত কৃষক পঞ্চায়ত গঠনৰ বাবে যিদৰে তেওঁ প্ৰচুৰ চেষ্টা চলাইছিল, সেইদৰে নিপীড়িত নাৰীসকলকো প্ৰগতিশীল সংগঠনত ঐক্যবদ্ধ কৰিবৰ বাবে চেষ্টা চলাইছিল। ক'লা চাহাব আৰু বগা চাহাব— দুয়োটা পক্ষকে নিৰ্মূল কৰি ৰাইজে বিচৰা প্ৰকৃত জনতাৰ গণতন্ত্ৰ স্থাপনৰ বাবে তেওঁ এহাতে ষ্টেনগান আৰু আনহাতে কলম-তুলিকা লৈ জমগণৰ মাজত সোমাই পৰি জনতাৰ মুক্তিৰ সপোন বাস্তৱত ৰূপায়িত কৰিবলৈ নিৰলস সংগ্ৰাম চলাই গৈছিল। নিজৰ সকলো স্বাৰ্থ জনগণৰ মুক্তিৰ স্বাৰ্থত বলি দিছিল।

সহায়ক গ্ৰন্থ -

১। বিষুপ্ৰসাদ ৰাভাৰ ৰচনা সম্ভাৰ।

২। ইছমাইল হোছেইন বিষুপ্ৰসাদ ৰাভা।

৩। ড° উপেন ৰাভা হাকাচাম — ৰাভা ভাষা আৰু সাহিত্য।

মাৰ সমান হ'ব কোন

ভাস্কৰ জ্যোতি কলিতা
চতুৰ্থ ষষ্ঠ্যাসিক

‘মা’ শব্দটো পৃথিৱীৰ আটাইতকৈ মৰম লগা আৰু শাস্তি পোৱা শব্দ। জীৱনৰ সমস্ত আৰোগ, অনুভূতিঃ সৰলতা, সুহৃদয়তাৰ থুপ হৈছে মা। হৃদয়ৰ গভীৰলৈকে কপাই তুলিব পৰা সেই নাৰী গৰাকীয়ে হৈছে মা!

“আইৰ সমান হ'ব কোন / নৈৰ সমান ব'ব কোন —।” যিজনৰ ওপৰত খং কৰিলে কোনো কাম সফল নহয়। যিজনৰ মৰমে পৃথিৱীৰ কঠিন কামও সহজ কৰি তুলিব পাৰে। কিহেৰে তুলনা কৰিব মাক? যিজনে দহমাহ দহদিন গৰ্ভত ৰাখি অলেখ ‘যন্ত্ৰনাকো জীৱনৰ প্ৰাপ্তি, সুখ বুলি মানি লৈ সন্তানক পৃথিৱীলৈ স্বাগতম জনোৱাৰ পৰা তুলি-তালি ডাঙৰ-দীঘল কৰে সেইজনক তুলনা কৰিব পৰা নাযায়। যাৰ পৰিধিৰ কোনো সীমা নাই, সেইজনেই হৈছে মা।

মাতৃৰ গৌৰৱত উথলি উঠাৰ পিছতেই আৰম্ভ হয় নাৰীৰ মৰমসনা মুহূৰ্তবোৰ-সন্তানৰ সৈতে। গৰ্ভধাৰন কৰাৰ দিনত তেওঁৰ কি যে যন্ত্ৰনা। তথাপিও, সেই যন্ত্ৰনাবোৰ মাতৃ-সন্তানৰ সম্পৰ্কটোৱে নোহোৱা কৰি দিয়ে। মাৰ বাবে সমস্ত ব্যস্ততাৰ কাৰণ হ'ব খোজে সন্তান। সমস্ত আৰোগ মৰমৰ জিৰনিৰ ঘাট হ'ব খোজে মাতৃ-সন্তানৰ সম্পৰ্কটো। কি সম্পৰ্কত থাকিব পাৰে ইমান বেছি মৰম ইমান বেছি ভালপোৱা। কি সম্পৰ্কত থাকে ইমান বেছি সাহস শক্তি?

মাৰ আশীৰ্বাদ জীৱনটোৰ বাবে এক প্ৰাপ্তি স্বৰূপ। যিজনে নিজৰ জীৱনৰ সকলো ভাল লগা সন্তানৰ বাবে ত্যাগ কৰিব পাৰে সেইজনেই হৈছে মা। যাৰ বাবে পৰিয়াল টোৱেই একমাত্ৰ ডাঙৰ বস্তু। সপোন তেওঁৰ। কেৱল সন্তানৰ নামতেই উচৰ্গা কৰে তেওঁৰ জীৱনৰ সময়বোৰ। সন্তানৰ প্ৰতি থকা অপাৰ স্নেহত ভৰ দি গঢ় লৈ উঠে প্ৰতিগৰাকী মাতৃৰ সপোনবোৰ। কোলাত লৈ উমলোৱাৰ পৰা সন্তানক জীৱনমুখী কৰাই হৈছে প্ৰতিগৰাকী মাতৃৰ জীৱনৰ ব্যস্ততা। সন্ধিয়া হোৱাৰ লগে লগে আইলৈ মনত পৰে। সন্ধিয়া বেলিটো অস্ত যোৱাৰ লগে লগে সকলো ঘৰমুৱা হয়। চৰাই-চিৰিকতি বাহলৈ, মানুহবোৰ কৰ্মস্থলীৰ পৰা ঘৰলৈ। দিনটোৰ সমাগমটোৰ মাজৰ পৰা ওলাই প্ৰত্যেকেই কিঞ্চিৎ সময়ৰ বাবে হ'লেও অকলশৰীয়া সময়ৰ আলহী হৈ পৰে। তেনেতে মনত পৰে মাথো ‘মালৈ। জীৱনৰ যিকোনো পৰিস্থিতিতে মনলৈ আহে ‘মা’ৰ কথা।

মাৰ কোলাত যি নিৰাপদ মূৰটো থৈ টোপনি যোৱা সেই স্বাধীনতা, মুৰত আলকুলে হাত ফুৰাই ‘মা’ৰ কত যে সপোনৰ অখৰা। সাধাৰণ চৰ্দী-জ্বৰ হৈ বিছনাত থাকিলেও কাষত বহি লৈ সন্তানৰ মুখৰ পিনে চাই থকা চিন্তাক্ৰিষ্ট মাকৰ সেই মুখখন। অথচ সেই সময়তে প্ৰতি মুহূৰ্ততো সাহস দিয়া ‘মা’ জনীয়েই লগত থাকে। পাৰে তেওঁ সকলো সহিব, সকলো কৰিব কাৰণ তেওঁ ‘মা’।

যেতিয়া সন্তানে নিশা দুপৰলৈকে পৰীক্ষাৰ প্ৰস্তুতি চলাই থাকে তেতিয়া সন্তানৰ লগত টোপনি ক্ষতি কৰি উজাগৰী নিশা কটোৱা মানুহজনীয়েই হৈছে ‘মা’। ‘মা’ সেইজনী যিয়ে দেউতাৰ খঙাল ৰূপৰ পৰা সন্তানক লুকাই ৰাখে। সন্তান যিমনেই বেয়া নহওঁক কিয় ‘মা’ সদাই সন্তানৰ বেয়া গুণ ঢাকি ৰাখে। মাৰ আশীৰ্বাদে নতুন কামত শুভ আৰম্ভনি জনায়। পুৱাৰ পৰা ৰাতিলৈ কষ্ট কৰি পৰিয়ালৰ বাবে সমস্ত ত্যাগ কৰিব পৰা জনীয়েই হৈছে ‘মা’। ক’ৰবাৰ পৰা আহিয়েই মাক বিচাৰি চলাত কৰা—সময়বোৰ, স্কুল-কলেজ, অফিছ-কাছাৰীৰ পৰা উভতি আহিয়েই পোৱা মাৰ হাতৰ গৰম ভাতৰ কাঁহী। পাৰিনে কৈ শেষ কৰিব?

সঁচাই মাৰ কোনো পৰিধি নাই কোনো সীমা নাই। ‘মা’ সঁচাই এজনী ভগৱান স্বৰূপ। সঁচাই পৃথিৱীত ভগৱান নিজে আহিব নোৱাৰাৰ বাবে ভগৱানে ‘মা’ ক পঠাই দিছে। ‘মা’ যেনেকৈ সন্তানৰ বাবে ভাল হোৱা বিচাৰে থিক একেদৰে সন্তানে ‘মা’ ৰ ভাল হোৱা বিচাৰে। সঁচাই মাক কোনো টকা পইচাৰে জুখিব নোৱাৰি। সঁচাই মাৰ সমান কোনো হ'ব নোৱাৰে।

ধৰ্ষণ : এক সামাজিক ব্যাধি

বিত্ত শৰ্মা

আলোচনী সম্পাদক

বৰ্তমান সময়ত অপৰাধ দিনে দিনে বৃদ্ধি পাবলৈ ধৰিছে। সমাজখনত যেনেকৈ শিক্ষিত লোকৰ হাৰ বৃদ্ধি হৈছে আৰু আধুনিকতা তথা প্ৰযুক্তিৰ দিশত আগ বাঢ়িছে সিমানে হত্যা, ধৰ্ষণ বৃদ্ধি পাবলৈ ধৰিছে। আমাৰ আধুনিক সমাজখনত নাৰী আজিও সুৰক্ষিত নহয়। বৰ্তমান সময়ত আমাৰ সমাজত ধৰ্ষণ যেন নিয়মিত ঘটনা হৈ পৰিছে। আজিৰ এই আধুনিক সমাজত কণমানী ছোৱালী এজনীও সম্পূৰ্ণৰূপে সুৰক্ষিত নহয়। বৰ্তমান সময়ত ল'ৰা-ছোৱালীক সাংবিধানিক ভাৱে সমান অধিকাৰ দিয়া হৈছে যদিও নাৰীক শোষণ কৰা মনোবৃত্তি আমাৰ সমাজৰ পৰা এতিয়াও আঁতৰ হোৱা নাই, নাৰী সকল সমাজৰ পৰা এতিয়াও আঁতৰ হোৱা নাই, নাৰী সকল এতিয়া শিক্ষা-দিক্ষাৰ উপৰিও বিভিন্ন ক্ষেত্ৰত যথেষ্টখিনি আগবাঢ়িছে যদিও নাৰীক সুৰক্ষা দিয়াৰ ক্ষেত্ৰত আমাৰ পুৰুষ তান্ত্ৰিক সমাজ এতিয়াও বহুত পিছপৰা, এচাম পুৰুষৰ অধিপত্য শীল মনোবৃত্তিয়ে এতিয়াও নাৰীক ভোগৰ সামগ্ৰী কৰি ৰাখিব বিচাৰে। যিখন দেশত নাৰীক দেৱী দুৰ্গা, দেৱী কালি আদিৰ ৰূপত পূজা কৰে সেই দেশতে নাৰী অত্যাচাৰ দিনে দিনে বৃদ্ধি পাবলৈ ধৰিছে। যোৱা শতিকাৰ ৮০ ৰ দশকত মুম্বাইৰ মথুৰা ধৰ্ষণ গোচৰক কেন্দ্ৰ কৰি যি আন্দোলন সৃষ্টি হৈছিল সেই আন্দোলন ক্ৰমশঃ অন্য ৰাজ্যলৈকো সম্প্ৰসাৰিত হৈছিল “মথুৰা ধৰ্ষণ” গোচৰত অপৰাধী দুই কনিষ্ঠবলক আদালতত নিৰ্দোষ বুলি কোৱাৰ পিছত এই ৰায়ৰ বিৰুদ্ধে দেশব্যাপী প্ৰবল আন্দোলনৰ ফলশ্ৰুতিত ১৯৮৩ চনত ধৰ্ষণ আইন সংশোধিত হৈছিল। নাৰীৰ বিৰুদ্ধে সংঘটিত অপৰাধ নিয়ন্ত্ৰণত চৰকাৰ বিফল হৈছিল। ইয়াৰ পিছত ২০১৩ চনত ভাৰতীয় দণ্ডবিধি আইন সংঘটিত কৰা হয়।

ভাৰতৰ সংবিধানে সকলো ভাৰতৰ নাৰীৰ বাবে সমতা (ধাৰা ১৪),

ৰাষ্ট্ৰৰ দ্বাৰা বৈষম্যহীনতা (ধাৰা ১৫(১)), সম সুযোগ (ধাৰা ১৮), সমান কামৰ বাবে সমান মজুৰি (ধাৰা ৩৯(ঘ)) নিশ্চিত কৰিছে। তদুপৰি মহিলা আৰু শিশুৰ বাবে বিশেষ ব্যৱস্থা লবলৈ ৰাষ্ট্ৰৰ অনুমতি প্ৰদান কৰিছে (ধাৰা ১৫(৩)) মহিলা মৰ্যাদা হানিকাৰী কাম-কাজত নাকচ কৰিছে (ধাৰা ১৮ (ক) (ঙ)) লগতে ৰাষ্ট্ৰই ন্যায় সংগত আৰু মানবীয় কৰ্ম ব্যৱস্থা নিশ্চিত আৰু প্ৰসূতি সাহায্য (ধাৰা ৪২) প্ৰদানৰ ব্যৱস্থা কৰাৰ সুযোগ দিছে।

ভাৰতীয় সংবিধানত মৰ্যাদা আৰু সন্মানৰ সৈতে মানুহৰ জীয়াই থকাৰ অধিকাৰৰ কথা উল্লেখ আছে কিন্তু নাৰীৰ ক্ষেত্ৰত বাবে বাবে উলংঘন হৈছে। সেয়ে নাৰী নিৰ্যাতন কেৱল সংবিধান বা আইনী ব্যৱস্থা নহয় এই এক মানবীয় মূল্যবোধৰ প্ৰশ্নও। ক্ৰমবৰ্ধিত অপৰাধৰ উৎসবোৰৰ বস্তুনিষ্ঠ বিচাৰ বিশ্লেষণৰ প্ৰয়োজন। কাৰণ অপৰাধবোৰৰ মূল উৎস হিচাপে প্ৰধানকৈ নাৰীৰ প্ৰতি সমাজত বৰ্তি থকা সামন্তীয় দৃষ্টিভঙ্গী যাৰ মূল শিপাডাল গভীৰলৈ প্ৰোথিত। প্ৰাচীন কালৰ পৰাই নাৰী পুৰুষৰ মাজত অসমতা আৰু বৈষম্য মূলক ব্যৱস্থাৰ বলি হৈ আহিছে নাৰী, সুকুমাৰী ভট্টাচাৰ্যৰ

প্ৰাচীন ভাৰত সমাজ আৰু সাহিত্যত উল্লেখ আছে যে প্ৰাচীন হিন্দু ধৰ্মগ্ৰন্থ বিলাকতো নাৰীক ভোগবস্তু হিচাপে গণ্য কৰা হৈছে। আজিৰ ভোগবাদী দৰ্শন আৰু পণ্য সংস্কৃতিৰ বাতাবৰণে নাৰীৰ বিৰুদ্ধে অপৰাধক্ষেত্ৰ দুগুণ বৃদ্ধি কৰিছে।

নাৰীক সুৰক্ষা দিবলৈ হ'লে আমাৰ সমাজৰ এচাম পুৰুষৰ নাৰীৰ প্ৰতি থকা মনোবৃত্তি সলনি কৰাটো প্ৰয়োজন। নাৰীক ভোগৰ সামগ্ৰী বুলি নাভাবি নাৰীক সন্মান কৰিলেহে আমাৰ সমাজৰ প্ৰতিজনী নাৰীয়ে নিজকে সুৰক্ষিত অনুভৱ কৰিব।

সমাজৰ কু-সংস্কাৰ, অন্ধবিশ্বাস আঁতৰিবনে ?

দীপাঞ্জলি ঠাকুৰীয়া

প্ৰথম বাৰ্ষিক, বাণিজ্য শাখা

সমাজৰ কু-সংস্কাৰ, অন্ধবিশ্বাস আঁতৰ হ'বনে ? — এই প্ৰশ্নটি মোৰ মনত বাৰুকৈয়ে ভুমুকিয়াই থাকে। বৰ্তমান যুগত যদিও আজি চৰম শিখৰত উপনীত হৈছে, বিজ্ঞানে দুৰ্গমকো সুগম কৰি তুলিছে, অসম্ভৱকো সম্ভৱ কৰি তুলিছে তথাপিও সমাজৰ এচুকত যেন এতিয়াও বিজ্ঞানৰ পোহৰ পৰা নাই, এন্ধাৰে ভেটি ধৰিছে আৰু অন্ধবিশ্বাসৰ প্ৰাদুৰ্ভাৱ কমাই নাই।

আচলতে ক'বলৈ গ'লে শিক্ষাৰ পোহৰ য'তে স্তব্ধ হয় তাত অন্ধবিশ্বাসসমূহ সৃষ্টি হয়। আজিৰ সময়তো ভালকৈ সভ্যতাৰ পোহৰ নপৰা অঞ্চলৰ কথা বাদেই অত্যাধুনিক সা-সুবিধাৰে পুষ্টি চৰাঞ্চলত বাস কৰা বহুতো শিক্ষিত লোকৰ মনতো অন্ধবিশ্বাসৰ শিপাডাল এতিয়াও বৰ্তি থকা পৰিলক্ষিত হয়।

অন্ধবিশ্বাস মানে কি ? সাধাৰণ অৰ্থত যুক্তিহীন বা ভিত্তিহীন বিশ্বাসেই হ'ল অন্ধবিশ্বাস। অন্ধবিশ্বাসীলোকে যুক্তিহীন কাম বা নিয়মবোৰ ত্যাগ নকৰাৰ বাবে নতুন নিয়ম বা নতুন কোনো কথা তেওঁলোকে চিন্তা কৰিবলৈ ইচ্ছা নকৰে। অতীতত ভাৰতীয় সমাজ-ব্যৱস্থাত পৰম্পৰা আছিল যেতিয়া কোনো বিবাহিত পুৰুষৰ মৃত্যু হৈছিল, তেতিয়া সেই পুৰুষজনৰ পত্নীক জীয়াই জীয়াই চিতা অগ্নিত দি একেলগে পুৰিছিল। এই প্ৰথাটোৱেই হ'ল সতীদাহ প্ৰথা। সতীদাহ প্ৰথা সেইসময়ৰ বাবে এটা ডাঙৰ অন্ধবিশ্বাস আছিল। তাৰোপৰিও বৰ্তমান সময়ত আমাৰ সমাজত দেখা দিয়া এটা ভয়াবহ সমস্যা হ'ল “ডাইনী হত্যা”। নিৰাশ্ৰয়ী, নিৰাপৰাধী, শোষিত, বঞ্চিত এগৰাকী অৱলা নাৰীক “ডাইনী” সজাই মাৰিবলৈ অকণো কুৰ্ণাবোধ নকৰে। ডাইনী আমাৰ সমাজত এক শংকা তথা ঘৃণাভৰা শব্দ যাৰ অৰ্থ যাদুকৰী বা মায়াবী শক্তিৰ অধিকাৰী কোনো এক ব্যক্তি। ডাইনী হত্যা অজস্ৰ প্ৰচলিত অন্ধবিশ্বাসৰ মাজত এক ভয়ংকৰ অন্ধবিশ্বাস যি ব্যক্তি এজনৰ জীয়াই থকাৰ অধিকাৰ, কোনো কাৰণ নোহোৱাকৈ খৰ্ব কৰে। পশ্চিমীয়া দেশত ১৭ শতিকাত ডাইনী হত্যাৰ প্ৰচলন প্ৰায় বন্ধ হোৱাৰ বিপৰীতে আমাৰ দেশত ই এতিয়াও এক সামাজিক ব্যাধি হৈ আছে।

মানুহৰ মাজত থকা অন্ধবিশ্বাস,

কু-সংস্কাৰ এইবোৰে মানুহক কিছুমান ভুল ধাৰণাৰ তলতীয়া কৰে। উদাহৰণস্বৰূপে যোৱা বছৰত ডকমকাত সংঘটিত ঘটনাই সকলো ৰাজ্যকে

জোকোৰি গৈছিল। নীলোৎপল আৰু অভিজিতৰ সেই কৰুণ মৃত্যুই সকলোকে জোকোৰি গৈছিল। ধ্বংস কৰি পেলাইছিল কিছুমান নৰপিশাছে দুই যুৱকৰ জীৱন। ছটিয়েল মিডিয়াত হোৱা অপপ্ৰচাৰত ভোল গৈ নিজে আইন হাতত তুলি লৈ দুই প্ৰকৃতিপ্ৰেমী যুৱকক সোপাধৰা সজাই হত্যা কৰিলে। সিহঁতে পৃথিৱীৰ বিভিন্ন ঠাই ঘূৰি আহিল কিন্তু নিজৰ ঠাইৰেই প্ৰাকৃতিক সৌন্দৰ্য্য উপভোগ কৰিবলৈ গৈ ভুল কৰিলে। এয়া কু-সংস্কাৰৰ একো-একোটা উদাহৰণ।

অন্ধবিশ্বাসৰ ভয়াৱহতাসমূহ— “হঠাতে কিবা অসুখত ভুগিছে নেকি ? জৰুৰ কাৰোবাৰ বেয়া নজৰ লাগিছে। এটা কাম কৰিবা। ক'লা সূতা এডাল হাতত মেৰিয়াই লওঁক। পীতবস্ত্ৰ পৰিধান কৰক। বিশ্বাস কৰিবলৈ টান হ'লেও এই একবিংশ শতিকাৰ সময়তো আজিৰ সমাজৰ বহুসংখ্যক লোকৰ বাবে এনেবাৰ নিদানেই সবাতোকৈ বিশ্বাসযোগ্য।

প্ৰায়েই দেখা যায় বৈজ্ঞানিক ধ্যান-ধাৰণাৰে পুষ্ট হোৱাৰ পাছতো শিক্ষিত লোকেই ওজা-বেজালি, অস্ত্ৰিক আদিৰ তথাকথিত অতি শক্তিৰ ওচৰত মূৰ দোৱায়। ইয়াৰ প্ৰমাণস্বৰূপে বাতৰি কাকতৰ দুটামান পৃষ্ঠা লুটিয়ালেই দেখা পোৱা বিভিন্ন ধৰণৰ বেজ-বেজালিৰ সন্দেহজনক বিজ্ঞাপনৰ কথাকেই ক'ব পাৰি। কৃত্ৰিম উপগ্ৰহৰ সংকেত ব্যৱহাৰ কৰি বিভিন্ন ঠাইৰ পৰা একে সময়তে কেইবাটাও সংস্কৰণ প্ৰকাশ কৰা বাতৰি কাকতসমূহত প্ৰকাশিত বেজ-বেজালিৰ বিজ্ঞাপনবোৰে বিজ্ঞানৰ জয়যাত্ৰাক ভেঙুচালি কৰা নাইনে বাৰু ?

এই ক্ষেত্ৰত অন্য এটা কথাও মোৰ মনলৈ আহে। সমাজৰ তথাকথিত শিক্ষিত লোক বুলি জহাই থকা আমিবোৰো জানো কম ? আজিৰ দিনটোত সমাজৰ প্ৰতিটো বিষয়েতে বিধৰা বা সন্তানহীনা নাৰীসকলক উদ্দেশ্য কৰা ব্যৱহাৰৰ কথাই মন কৰিব পাৰি। এইসকল নাৰীৰ প্ৰতি প্ৰায়েই কুলক্ষণীয়া, বাঁজী এইবোৰ শব্দ আমিয়েই ব্যৱহাৰ নকৰো জানো ? যাত্ৰা পথত দেখিলেই যাত্ৰা নষ্ট হোৱা বা বিভিন্ন সামাজিক তথা মাংগলিক কাৰ্য্যৰ পৰা এওঁলোকক আমিয়েই বিৰত নকৰো জানো ? যিখন সমাজত নাৰীক দেৱীৰূপে পূজা-অৰ্চনা কৰা হয়, সেইখন সমাজতে নাৰীক কলংকিতা, কুলক্ষণী, ডাইনী সজাই হত্যা কৰা হয়।

এই অন্ধবিশ্বাসবোৰ দূৰ কৰিবলৈ হ'লে আমি বৈজ্ঞানিক মানসিকতাৰে কাম কৰি যাব লাগিব। যিকোনো ঘটনাৰ মাজত এক বৈজ্ঞানিক কাৰণ

থাকিব পাৰে। তাৰ উপযুক্ত ঘটনাৰ বিৱৰণ আৰু বিশ্লেষণৰ মাজেদি জনসাধাৰণক বুজাব লাগিব।

আমাৰ সমাজত প্ৰচলিত “নাপায়” (অন্ধবিশ্বাস) সমূহ হ’ল দুৱাৰমুখত বহিব নাপায়, পাকঘৰত চেঙেল সোমাব নাপায়, ৰাতি চুলি ফণিয়াব নাপায় ইত্যাদি ইত্যাদি। এই কথাবিলাক নাপাই বুলি কৈ থৈছে। আচলতে এই কথাবিলাকৰ মাজত এটা বৈজ্ঞানিক কাৰণ সোমাই আছে। ঘৰৰ দুৱাৰমুখত বহিলে সাধাৰণতে আহ-যাহ কৰোতে মানুহৰ অসুবিধা হয়। পাকঘৰত চেঙেলৰ লগত কিছুমান বীজাণু আহিব পাৰে। ঠিক সেইদৰে আগৰ দিনত আজিৰ দৰে বিদ্যুতৰ সু-ব্যৱস্থা নাছিল। ৰাতি চুলি ফণিয়ালে বতাহৰ লগত গৈ আমাৰ খোৱা খাদ্যত মিহলি হৈ আমাৰ শৰীৰত অপকাৰ কৰিব পাৰে।

চৰকাৰী বা বেচৰকাৰীভাৱে কাগজে পত্ৰই ডাইনী হত্যা বা অন্ধবিশ্বাস ৰোধৰ ক্ষেত্ৰত এনেবোৰ উদ্যম চলি থকাৰ পিছতো এনেধৰণৰ ভয়ংকৰ কাণ্ড ঘটাব পৰা প্ৰতিহত কৰিবলৈ এতিয়ালৈ সক্ষম হোৱা নাই। সমাজৰ প্ৰতিটো স্তৰতে শিপাই থকা এনে অন্ধবিশ্বাসে কোঙা কৰা এখন পৃথিবীক মুক্ত কৰিবলৈ হয়তো আৰু কিছু সময়ৰ প্ৰয়োজন হ’ব। ইয়াৰ বাবে জনসাধাৰণ সজাগ-সচেতন হৈ থকা উচিত। আমি আটাইয়ে সাৱধান হৈ থাকিলেহে আমাৰ অঞ্চলবোৰত এনেবোৰ অসৎকৰ্মৰ প্ৰভাৱ নপৰিব। যদি অন্ধ-বিশ্বাস, কু-সংস্কাৰ সমাজৰ পৰা আঁতৰ কৰিব লাগে, তেতিয়াহ’লে বিজ্ঞানৰ ওপৰত বিশ্বাস ৰাখিব লাগিব।

এতিয়া আপোনালোক আটাইলৈ মোৰ এটা প্ৰশ্ন —

আপোনালোকে বিজ্ঞানৰ ওপৰত সমূলি বিশ্বাস কৰেনে ?

যদি কৰে তেন্তে আমাৰ মাজত থকা কুচক্ৰমৰ ভয়ংকৰ চক্ৰান্তৰ বিৰুদ্ধে মাত মাতিবলৈ আজিৰ পৰা নিজকে প্ৰস্তুত কৰি লওঁ আহক। তেতিয়া সমাজৰ পৰা অন্ধবিশ্বাস, কু-সংস্কাৰ আদি আঁতৰ হ’ব।

প্ৰেম, এক স্বৰ্গীয় অনুভূতি, মোৰ কিছুঅনুভৱ

ৰঞ্জন কলিতা
প্ৰাক্তন ছাত্ৰ

জীৱনত সকলো স্তৰতে প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰা এক অনুভূতিৰ নাম প্ৰেম। পৃথিৱীত থকা জীৱকুলৰ মাজত ইজনে আনজনৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। এই নিৰ্ভৰশীলতাৰ অন্তৰালত থাকে প্ৰেম। প্ৰকৃতিয়ে আমাক বায়ু, পানী আহাৰ যোগান ধৰে। এই প্ৰকৃতিৰ প্ৰতি আমাৰ সকলোৰে আন্তৰিকতা থকা খুবেই দৰকাৰ। এই আন্তৰিকতাও এক প্ৰকাৰৰ প্ৰেম। সমাজত বিভিন্ন ধৰণৰ প্ৰেমিক আছে। এক কথাত কবলৈ গ'লে যিজনব্যক্তি যি বস্তুৰ প্ৰতি দুৰ্বলতা বেছি তেওঁ তাৰেই প্ৰেমিক। প্ৰকৃতি প্ৰেমিক, চৰাই প্ৰেমিক, সাগৰ নদীৰ প্ৰেমিক আদি বিভিন্ন ধৰণৰ প্ৰেমিক দেখিবলৈ পোৱা যায়।

এই লিখনিৰ জৰিয়তে মই মানুহৰ মনত জাগ্ৰত হোৱা সকলোতকৈ সুন্দৰ অনুভূতি যাক প্ৰেম বুলি কোৱা হয় তাৰ বিষয়ে মোৰ কিছু ব্যক্তিগত চিন্তা অৱগত কৰিবলৈ বিছাৰিছোঁ।

প্ৰেম এক স্বৰ্গীয় নিভাজ অনুভূতি। বিপৰীত লিংগৰ প্ৰতি সকলোৰে এক দুৰ্বলতা থাকে। এইটো কেৱল দুৰ্বলতা বুলিলে ভুল ই হ'ল এক দায়িত্ববোধ। ইজনে আনজনৰ সুখ দুখ সকলোতে চিৰদিনলৈ সঁহাৰি দিয়াৰ নামেই প্ৰেম। ভালখিনিৰ প্ৰেমত সকলো মানুহ পাৰিব পাৰে কিন্তু কাৰোবাৰ বেয়াখিনিকো আকোঁৱালি লৈ শুধৰাবলৈ প্ৰেৰণা যোগোৱাটোহে আচল কথা। সঁচা প্ৰেমৰ কোনো চৰ্ত নাই, সঁচা প্ৰেমে একাৰৰ মাজতো পোহৰৰ বাট মোকলাব জানে। প্ৰেম কেতিয়াও ধ্বংসৰ প্ৰতীক নহয়, প্ৰেম হৈছে মৌখো নতুন সৃষ্টিৰ স্পৃহা। কাৰোবাক অন্তৰত

গোটেই জীৱন ধৰি কঢ়িয়াই থকাই হৈছে প্ৰেম, কাৰোবাৰ কথা ভাৱিলে যদি মনলৈ উৎসাহ আহে, সাহস আহে তেন্তে সেয়াই প্ৰেম। কাৰোবাৰ কথা মনলৈ আহিলে যদি এটা মিচিকিয়া হাঁহি ওঁঠ দুটিয়ে আহে তেন্তে সেয়াই প্ৰেম।

প্ৰেম সদায় সৃষ্টিৰ কাৰণে হ'ব লাগে। আচলতে ৰাতি উজাগৰে থাকি ৰোমাণ্টিক কথা পতা, ঠেহ- অভিমানেই প্ৰেম নহয়। নিজৰ জীৱন লগৰী জনক নতুনকৈ গঢ়ি তোলাক, তেখেতৰ বেয়া অভ্যাসবোৰ দূৰ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰক। যদিহে আপুনি ল'ৰা তেন্তে প্ৰেয়সীক ডাইভিং শিকাওঁক, স্বাধীন নাৰী হবলৈ শিকাওঁক, সাহসী হবলৈ শিকাওঁক, নিজৰ সুৰক্ষা যাতে নিজে লব পাৰে সেয়াও শিকাওঁক। যদি আপুনি ছোৱালী তেন্তে লৰাজনক নতুন নতুন ব্যঞ্জন ৰান্ধিব শিকাওঁক, ঘৰৰ সৰু ডাঙৰ কামবোৰ কৰিবলৈ শিকোৱাৰ লগতে দায়িত্বশীল হবলৈ অনুপ্ৰেৰণা দিয়ক।

এজনে আনজনৰ সপোনবোৰ পূৰণ কৰিবলৈ অনুপ্ৰেৰণা দিয়ক, সাহস হৈ থিয় দিয়ক যদি পাৰে পঢ়াই দিয়ক, বুজি নোপোৱাটো বুজাই দিয়ক। ভৱিষ্যতত পঢ়ি শুনি ডাঙৰ মানুহ হৈ কেৱল বিয়া হোৱা, ঘৰ, গাড়ী লোৱাৰ সপোন নেদেখিব, সমাজৰ কাৰণেও দুয়োমিলি কিবা কৰাৰ কথা ভাৱক। বৃদ্ধআশ্ৰমৰ ককা আইতাসকলৰ বাবে কিবা কৰিব পাৰি নেকি, অনাথ আশ্ৰমৰ কণমানি কেইটিৰ কথা ভাৱক, ৰাস্তাত খাদ্য, বাসস্থান বিচাৰি ঘূৰি ফুৰা জীৱ-জন্তু কেইটাৰ কথাও ভাৱক।

অকল ৰোমাণ্টিক কথাই নহয়, বৰ্তমানৰ সমাজ ব্যৱস্থা, ৰাজনীতিৰ কথা পাতক, প্ৰিয় অভিনেতা-অভিনেত্ৰী গৰাকী বা চিনেমাখনৰ কথা পাতক, খেলৰ কথা পাতক, জাতিটোৰ কথা পাতক, সংস্কৃতিৰ বিভিন্ন দিশ বোৰৰ কথা আলোচনা কৰক লগতে নিজৰ ঘৰখনৰ পৰিয়াল, মা-দেউতাৰ কথা আৰু তেওঁলোকে আমাকলৈ দেখা সপোনবোৰৰ কথা পাতক। তেতিয়াহে প্ৰকৃত প্ৰেমৰ লগতে প্ৰেমিক যুগলে এনেকৈ সামাজিক দায়িত্ব দাঙি ধৰিলে সমাজখন সুন্দৰ হৈ উঠিব।

বৰ্তমানৰ সময়ৰ যুৱক-যুৱতীৰ মানসিকতা

নিৰ্মালী দাস
তৃতীয় সান্নাযিক

আজি-কালি নৱপ্ৰজন্মৰ কিছুসংখ্যক যুৱক-যুৱতী দিশাহাৰা হৈ পশ্চিমীয়া সংস্কৃতিৰ প্ৰতি বেছিকৈ আকৃষ্ট হৈছে— ফলত নিজৰ লক্ষ্যৰ পৰা বহুদূৰ আঁতৰি আহি নিজৰ বিবেক পাহৰি পেলাইছে বৰ্তমান যুগত ইন্টাৰনেট, ফেচবুক, টি.ভি. আদিৰ পৰা বহুত ভাল কথা শিকিব পাৰি যদিও বহু সংখ্যক যুৱক-যুৱতীয়ে ইয়াৰ অপব্যৱহাৰ-হে কৰা দেখা যায়। ফলস্বৰূপে তেওঁলোকে এটা লক্ষ্যহীন জীৱন-যাপন কৰাৰ লগতে সমাজতো বিশৃংখল পৰিস্থিতিৰ সৃষ্টি কৰিছে। তেওঁলোকৰ এনেকুৱা মানসিকতাৰ পৰিবৰ্তন আনিব নোৱাৰিলে দেশৰ উজ্জ্বল ভৱিষ্যত কামনা কৰিব নোৱাৰি। পৃথিৱীৰ আন উন্নত দেশবোৰৰ লগত তুলনা কৰিবলৈ অকল সেই দেশৰ পোছাক পিন্ধিবলৈ হ'লে সময়ৰ অপব্যৱহাৰ নকৰি ভাল কথা শিকি, নিজৰ লক্ষ্যত উপনীত হ'ব লাগিব।

এই ক্ষেত্ৰত নৱ প্ৰজন্মৰ নিজৰ লগতে তেওঁলোকৰ অভিভাৱকৰো বহুত দায়িত্ব আছে। শিশু অৱস্থাতে পৰা নিজৰ ঘৰ খনত এটা সুস্থ পৰিবেশ পাব লাগে। সুস্থ পৰিবেশ ভাল মানসিকতা গঢ়াত সহায় কৰে। অভিভাৱক সকলে শৃংখলাৱদ্ধ ভাৱে ল'ৰা-ছোৱালীক নৈতিক শিক্ষাৰ লগতে আধ্যাত্মিক শিক্ষাৰ দ্বাৰাও ভাল মানসিকতা গঢ়াত সহায় কৰিব পাৰে তেওঁলোকক এনেকুৱা শিক্ষা দিয়া উচিত যে ষ্টাইলিছ কাপোৰ পিন্ধা, ধনীহোৱা আৰু ফেচবুকত হাজাৰ হাজাৰ বন্ধুগড়া মানেই আধুনিক নহয়। বৰঞ্চ উচ্চ-চিন্তা-চৰ্চা, উচ্চ শিক্ষা আৰু সং আচৰনেহে মানুহক আধুনিক কৰে লগতে সমাজৰো উন্নতি সাধন কৰে।

মৰমৰ বান্ধৱী

বৰ্ণালী বৰুৱা
কলা শাখা (তৃতীয় সান্নাযিক)

লিখো বুলি সদায় হাতত কলম তুলি লও কিন্তু সাহস হেৰায় পেলাও। পাহৰিব নোৱাৰো আমাৰ কিছু স্মৃতি আজিও মনত পৰিলে চকুলো বাগৰি আহে। তোৰ লগত কটোৱা কিছু সময় যেন আজি অতীত হৈ গল। মুখৰ সেই হাঁহি আজি হঠাতে হেৰাই গ'ল। শেষ বাৰৰ বাবে তোক হেপাঁহ পলাই চাইছো সেইদিনা যিদিনা তোৰ চিতাৰ জুই দপ দপকৈ জ্বলিছিল আৰু তই শুই আছিলি।

কলেজত লগ পোৱাৰ প্ৰথম দিনাই তোক নাম সোধাত তই কোৱাৰ লগে লগে একে বুলি জানি মই তোক Tikli (টিকলি) বুলি কৈছিলো। যত আজি কলেজৰ আৰু আন আন মানুহে তোক Tikli (টিকলি) বুলিয়ে জানি গ'ল। দুদিন পিছত হয়তো চৰে তোক পাহৰি যাব। কিন্তু আমাৰ চাৰি জনাৰ মাজত সদায় তই টিকলি হৈয়েই থাকিব। তোৰ বহু কথাই সদায় মোক আমনি কৰে। তই যে সদায় সোধা মনো (mono) মই কোনদিনা intelligent হম। কোন দিনা মই সাহসী হম? কোনদিনা মই তোৰ দৰে হম? তোক যে মই সদায় কওঁ এনেকৈ থাকিলে কি হ'ব সাহসী হব লাগিব। কিন্তু তই ভয় ভয় কৰিয়ে গুচি গলি। লিখিবলৈ ললে হাত কপি যায় কিন্তু তোৰ কথা লিখি শেষ কৰিব নোৱাৰো টিকলি (Tikli)। তোৰ সপোন যেন আজি সপোন হৈয়ে থাকিল। বহু ভাগ্যৰ ফলত আমি তোক লগ হিচাপে পাইছিলো মাত্ৰ দুদিনৰ বাবে। তোৰ সেই খং ঠেহ, বোৰতো কিৰা এটা ভাল লাগিছিল। তোৰ সেই কষ্ট চকু পানী দেখি সদায় কৈছিলো ভগৱানক যেন তোক সোনকালে সুস্থ কৰি দিয়ে। তোৰ যে কিমান সপোন, কিমান আশা আজি সপোনেও ঘূৰি নাচায় দুদিন আৰু ৰাখিবলৈ চেষ্টা নকৰিলে তোক। প্ৰতিটো মুহূৰ্তই তোৰ অনুপস্থিতি যে কন্দুৱাই। ভাবিলেও ভাবি নাপাওঁ যে তই আজি আমাৰ মাজত নাই। এনেকৈ স্তব্ধ হৈ বল আমাৰ বন্ধুত্ব। হেৰাই গল আমাৰ পাঁচ জনীৰ পৰা এজনী। কল্পনায়ে কৰিব পৰা নাছিলো যে এদিন তোৰ বাবে এনেকৈ লিখিব লাগিব। শেষত এটোয়ে বিছাৰো তোৰ ভাল কাম আৰু চিন্তাবোৰৰ বাবে ভগবানে যেন এটা ভাল স্থানত স্থায়ীৰূপে ঠাই দিয়ে। (মৰমৰ বান্ধৱী) তই যত আছ ভালদৰে থাক। আশা কৰো অহা জনমত যেন আমি তোক আমাৰ বান্ধৱী হিচাপে পাওঁ। তই যেন সদায় আমাৰ মাজত 'অমৰ' হৈয়ে থাক। Miss you. Best friend Forever.

তোৰ বান্ধৱী....

শিক্ষা আৰু কৰ্ম

মানস প্ৰতীম মালী
দ্বিতীয় বাৰ্ষিক, বাণিজ্য শাখা

মানুহে নিজে কৰা কৰ্মত শিক্ষাৰ প্ৰকাশ পায়। ভাল মানুহে সদায় ভাল কামেই কৰে। সকলো কাম কৰাৰ আগতেই ভালদৰে ভাবি লব লাগে, কামটো কৰাৰ পাছত ভাবিবলৈ আৰু একো নাথাকে। মানুহ এজনৰ শিক্ষাৰ লগত মানুহজন ভালনে বেয়া তাৰ বিচাৰ কৰা উচিত নহয় কাৰণ অশিক্ষিত মানুহ এজনো বহুত ভাল হব পাৰে, আনহাতে শিক্ষিত মানুহ এজনো বেয়া হব পাৰে। ভাল বেয়া বিচাৰ কৰে মানুহৰ কৰ্মৰ দ্বাৰা।

কোনো মানুহ জন্ম পাওঁতে ভাল বা বেয়া হৈ জন্ম নাপায়। তেওঁ নিজে বিচাৰ কৰি ভাল বা বেয়াৰ পথ লয়। যেনেকৈ জীৱনত ভাল বা বেয়া পথ বাচি লব পাৰি তেনেকৈয়ে বেয়া পথৰপৰা উভতি আহিবও পাৰি।

ইচ্ছা কৰিলে মানুহে কৰিব নোৱাৰা কাম একোৱেই নাই। আমি এশতা ভাল কাম কৰিলেও যদি ভুলতে এটা বেয়া কাম কৰোঁ, তেতিয়া সকলোৱে সমালোচনা কৰে। আগতে কৰি থোৱা এশতা ভাল কামৰ কথা পাহৰি যায়, মাথোঁ সেই বেয়া কামটোৰ কথা মনত থাকে। সমালোচনা কৰাতকৈ মানুহজনে কৰা ভুলটো শুদ্ধ কৰি দিয়াটোহে দৰকাৰ। কাৰণ মানুহ মাৰেই ভুল হয়।

বেয়াজনৰ পৰা আঁতৰি থকাতকৈ বেয়াজনক ভাল কৰিবলৈহে চেষ্টা কৰিব লাগে। বহুত মানুহ আছে যিয়ে মাত্ৰ এটা ভুলৰ বাবে আপোন মানুহজনৰ পৰাও আঁতৰি থাকে। আঁতৰি থাকি মনত কষ্ট পাই থকাতকৈ ভুলটো শুধৰাই দি আনন্দ মনেৰে একেলগে থাকক। আপোন ভালেই জগত ভাল। নিজে ভাল হলে আনকো ভাল কৰিব পাৰি। জীৱনটোত একোৱেই নাই, যেনেকৈ পৃথিৱীলৈ আহিছে তেনেকৈয়েই এদিন যাবও লাগিব, বৈ গলে যাব মাথোঁ আমাৰ কৰ্মৰ ফল, আমাৰ আদৰ্শ। মৃত্যুৰ পাছতো হয়তো এদিন অনেক ব্যস্ততাৰ মাজতো কোনোবাই আমাৰ নাম লব, আমি কৰা কৰ্মৰ কথা মনত পেলাব। এয়াই আমাৰ বাবে বহুত।

আজিকালি প্ৰায় মানুহ স্বাৰ্থপৰ, মাথোঁ নিজৰ কথা চিন্তা কৰে। তেনেস্বলত নিজৰ জীৱনটোৰ কথা এবাৰো চিন্তা নকৰি বেয়া পথে

যাত্ৰা কেনেকৈ কৰিব পাৰে। আনে বেয়া বুলি কলেও যদি নিজৰ ওপৰত বিশ্বাস থাকে সৎ পথত থকা বুলি তেতিয়াহলে যাত্ৰাপথত হাজাৰ বাধা আহিলেও গন্তব্যস্থান পোৱাটো নিশ্চিত।

সমাজত বেয়াতকৈ ভাল মানুহৰ সংখ্যা বহুত বেছি। কিন্তু সেই বেয়া মানুহকেইজনো যদি ভাল হব পাৰে, তেতিয়া সমাজখন আৰু বেছি ভাল হব। আমি সকলোৱে এখন সমাজৰ নাগৰিক, সমাজখন ভালে থাকিবলৈ প্ৰথমে আমি ভাল হব লাগিব। আমি ভাল হলে সমাজখন এনেও ভাল হব।

কামৰ সৰু বৰ নাই। কামেই আমাৰ সকলোৱে পৰিচয় হোৱা উচিত। কেতিয়াও কোনো কাম কৰিবলৈ লাজ কৰিব নালাগে। এতিয়াও ছোৱালী বিয়া দিবৰ সময়ত প্ৰায় মানুহেই সোধে লৰাজনে কি কৰে। যদি উত্তৰত লৰাজনে খেতি কৰে বুলি কয় ছোৱালীজনী বিয়া দিবৰ বাবে অকনমান সংকোচ কৰে। কিন্তু কিয় ?

খেতি কৰিলে বুলিয়েই লৰাজন বেয়া হব নেকি ?

খেতি কৰিলে লৰাজন শিক্ষিত হব নোৱাৰে নেকি ?

শিক্ষিত হৈয়ো লৰাজনে চাকৰিৰ আশা নকৰি খেতি কৰাটো লৰাজনৰ ভুল নেকি ?

খেতিয়ক সকলে খেতিয়ক বুলি নিজকে গৌৰৱ কৰিব পাৰে। কিয়নো নোখোৱাকৈ কোনেও জীয়াই থাকিব নোৱাৰে। খাদ্য উৎপাদন কৰে একমাত্ৰ খেতিয়কে, তেনেস্বলত খেতি কৰি আত্মনিৰ্ভৰশীল হব চেষ্টা কৰা লৰাজনে কি ভুল কৰিছে ?

এতিয়া এইবোৰ মনোভাৱ সলনি কৰিবৰ হল ?

শিক্ষিত বুলিয়েই বৈ নাথাকি আত্মনিৰ্ভৰশীলতাৰ পথ বচা উচিত।

চাকৰি কৰা মানুহ এজনক দিয়াৰ দৰেই খেতিয়কসকলকো সন্মান দিয়া উচিত। কাৰণ চাকৰিয়ালৰ দৰেই খেতিয়কেও আনৰ পেট পুৰাবলৈ দিনে নিশাই মূৰৰ ঘাম মাটিত পেলাই কষ্ট কৰে।

বৰ্তমান সময়ত চলি থকা শিক্ষা ব্যৱস্থা আৰু ভৱিষ্যত

শিখা দাস

চতুৰ্থ যন্মাসিক, বাণিজ্য শাখা

বৰ্তমানে আমি সকলোৱে বিশ্বজুৰি হোৱা এটা মহামাৰীৰ দুৰ্যোগপূৰ্ণ সময় পাৰ কৰি আছোঁ। গোটেই বিশ্বজুৰি অৰ্থনৈতিক, স্বাস্থ্য, শিক্ষা এই সকলো দিশত সমস্যাৰ সন্মুখীন হৈছে। নিয়মীয়া শিক্ষা প্ৰদান কৰাৰ দিশতো এই মহামাৰী এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ সমস্যা হিচাপে দেখা দিছে। এই সময় চোৱাত নিয়মীয়া পাঠদান সম্ভৱপৰ হোৱা নাই। গতিকে ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলে কিদৰে শিক্ষা লাভ কৰিছে এই বিষয়টো এটা চিন্তনীয় হৈছে।

আনুষ্ঠানিক শিক্ষা ব্যৱস্থাটো প্ৰাথমিক পৰ্যায়ৰ পৰা বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰ্যায়লৈকে ধৰা হয়। বৰ্তমান সময়ত অনলাইন শিক্ষা ব্যৱস্থাটোৰ যোগেদি সকলো পৰ্যায়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক শিক্ষা প্ৰদান কৰিবলৈ বিচৰা হৈছে আৰু কৰা হ'ব। শিক্ষাৰ বিশ্ববিদ্যালয় পৰ্যায়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলে এটা গুণগত মানদণ্ড আয়ত্তকৰণ কৰি যায় আৰু তেওঁলোকে প্ৰযুক্তিবিজ্ঞানৰ এই সঁজুলি সমূহৰ লগত পৰিচিত। কিন্তু আমাৰ প্ৰাথমিক ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ মাজৰ বেছি সংখ্যকে এই পদ্ধতিৰ লগত পৰিচিত নহয়। প্ৰত্যেকভাৱে প্ৰদান কৰা শিক্ষা ব্যৱস্থাত শিক্ষক আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মাজত গঢ়ি উঠা সম্বন্ধই ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক অনুশাসন শিকাই, উৎসাহ দিয়ে আৰু সহজে বিষয়বস্তু বুজি পোৱাত সহায় কৰে। কিন্তু আমি এতিয়া প্ৰত্যাহ্বান সন্মুখীন হৈছোঁ। প্ৰযুক্তি বিজ্ঞানৰ ন-ন পদ্ধতিসমূহ মানি ল'ব লগীয়া হৈছে।

নিয়মীয়াকৈ পাঠদান সম্ভৱপৰ নোহোৱাৰ বাবে অনলাইন শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ নূন্যতম প্ৰয়োজনীয় হৈছে এটা এনৰয়ত মোবাইল বা কম্পিউটাৰ, ইণ্টাৰনেট, অপৰ্যাপ্ত বিদ্যুৎ। নগৰ, মহানগৰ সমূহত ইণ্টাৰনেট, বিদ্যুৎ, অভিভাৱকৰ আৰ্থিক অৱস্থাৰ সমস্যা তুলনামূলক ভাৱে গ্ৰাম্য অঞ্চলতকৈ কম। গ্ৰাম্য অঞ্চলত বসবাস কৰা বহুত ছাত্ৰ-ছাত্ৰী অনলাইন শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ পৰা বঞ্চিত। অনলাইন শিক্ষা ব্যৱস্থা শিক্ষক, ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, অভিভাৱক আৰু চৰকাৰে প্ৰদান কৰা সুবিধা এই সকলো বিলাকৰ সামূহিক প্ৰচেষ্টাতহে সফলতা নিৰ্ভৰ কৰিছে। যিহেতু হঠাতে হোৱা পৰিবৰ্তন এটা সকলো অঞ্চলতে সমপৰ্যায়ৰ সুফল আশা কৰিব নোৱাৰি। চৰকাৰে পৰ্যায়ক্ৰমে সহায় কৰক আৰু সা-সুবিধা প্ৰদান কৰক। অভিভাৱক সকলে আধুনিক প্ৰযুক্তি বিদ্যাৰ পদ্ধতি সমূহৰ লগত পৰিচিত হওক, নিজৰ সন্তানক যিমানভাবে সুবিধা দিয়ক, ঘৰুৱা পৰিৱেশত নিজৰ সন্তানক চকু ৰাখক যাতে অনলাইন শিক্ষা ব্যৱস্থাটো এণ্টাৰটেইনমেণ্ট হিচাপে নলয়। এনৰয়ড

মোবাইল এটা লৰা-ছোৱালীয়ে কেনেকৈ ব্যৱহাৰ কৰিছে এই দিশত সতৰ্ক হ'ব লাগিব। অনলাইনৰ যোগেদি দিয়া গৃহকাৰ্য্য নিয়মিত ভাৱে কৰাত উৎসাহ দিব লাগে।

শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰীসকলে নিজৰ দক্ষতা বৃদ্ধিৰ ওপৰত চেষ্টা চলাব লাগিব। পাঠদানৰ নতুন পদ্ধতিসমূহ, কৌশলসমূহৰ যোগেদি বিষয়বস্তু ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে বোধগম্য হোৱাকৈ পাঠদান কৰাত গুৰুত্ব আৰোপ কৰিব লাগিব। নিয়মিত গৃহকাৰ্য্য মূল্যায়ন কৰি ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক উৎসাহ দিব লাগিব। সু-স্বাস্থ্যকৰ শিক্ষানুষ্ঠানৰ পৰিৱেশৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়া উচিত।

স্বাস্থ্যসন্মত পৰিৱেশত যাতে ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলে পাঠগ্ৰহণৰ সুবিধা পায় আৰু তাৰ কাৰণে ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিব লাগিব। আমি পৰিবৰ্তনৰ প্ৰত্যাহ্বানক স্বীকাৰ কৰিবই লাগিব পৰিবৰ্তিত পৰিস্থিতিয়ে বহুত শিকাই যায়। এই সময়ত আমি সকলোৱে নজনা কথা শিকিবলৈ বাধ্য হৈছোঁ। ভৱিষ্যত শিক্ষা ব্যৱস্থাত এটা ভাল পৰিবৰ্তন আহক; পৰীক্ষা পদ্ধতি পাঠ্যক্ৰমত প্ৰস্তুত কৰাত, পাঠদান ব্যৱস্থাত সকলোতে যাতে এজন সূ-নাগৰিক গঢ়াত সহায়ক হয় তাৰ আশা ৰাখিছোঁ।

ৰাজনীতিত গণমাধ্যমৰ ক্ৰমবৰ্দ্ধমান প্ৰভাৱ

নমী বুঢ়াগোঁহাই

কলা শাখা, প্ৰথম ব্ৰহ্মসিক

যোগাযোগৰ এক প্ৰাণদায়িনী আহিলা হিচাপে ছ'চিয়েল মিডিয়াই ভূমিকা পালন কৰি আহিছে। ই জনমত প্ৰকাশৰ নতুন পথ সৃষ্টি কৰিছে আৰু বিশেষকৈ যুৱ-প্ৰজন্মক ৰাজনৈতিক আৰু সামাজিক কাৰ্য-কলাপত অংশগ্ৰহণৰ বাবে উৎসাহিত কৰিছে। এক ৰাজনৈতিক উপকৰণৰ ৰূপত ছ'চিয়েল নেটৱৰ্কিং সংযুক্ত হৈছে। টেলিফোন উপভোক্তাৰ ঘনত্ব বৃদ্ধিয়ে, বিশেষকৈ নগৰ অঞ্চলত অনলাইনত সক্ৰিয় লোকসকলৰ সংখ্যা বৃদ্ধিত অৰিহনা যোগাইছে। মধ্যবিত্তীয় শ্ৰেণী বৃদ্ধি পোৱা লগে লগে অধিক সংখ্যক ভাৰতীয় অনলাইনপ্ৰাপ্ত হব, সেইয়া নিশ্চিত। ভাৰতৰ ৮০ মিলিয়ন ফেচবুক ব্যৱহাৰকাৰী ৰাজনীতিৰ প্ৰতি অসচেতন মুঠেও নহয়। সাধাৰণ অনুভৱ এয়াই যে ক্ৰমাগতভাৱে ছ'চিয়েল মিডিয়াত সক্ৰিয় লোকসকলৰ সংখ্যা বৃদ্ধিৰ লগে লগে ৰাজনৈতিক নতুন অভাৱ আৰু জীৱনশৈলীলৈ অভিযোজন কৰিব লাগিব। আজিৰ যুগটো ইণ্টাৰনেটৰ যুগ। ভাৰতবৰ্ষত ইণ্টাৰনেট ব্যৱহাৰকাৰীৰ সংখ্যা যথেষ্ট। ২০১২ চনত ভাৰতত ইণ্টাৰনেট ব্যৱহাৰকাৰীৰ সংখ্যা আছিল ২১.৩ কোটি। ই ৪২ শতাংশ বাঢ়ি গৈ ২০১৩ চনত ১৫ কোটি হ'লগৈ। ২০১৪ চনৰ সাধাৰণ নিৰ্বাচনৰ আগে আগে ভাৰতৰ মুঠ ৫৪৩ টা সমষ্টিৰ ফলাফল সংশ্লিষ্ট সমষ্টিবোৰৰ ফেচবুক ব্যৱহাৰকাৰী সকলৰ দ্বাৰা প্ৰভাৱিত হব বুলি পূৰ্বধাৰণা কৰা হৈছিল। নিৰ্বাচনৰ ফলাফলে এই পূৰ্বধাৰণা সঠিক বুলি প্ৰমাণ কৰিলে। আকৌ ২০২০ চনৰ ইণ্টাৰনেট ব্যৱহাৰকাৰী ৬৮৭.৬ মিলিয়নৰ লৈকে বৃদ্ধি পাইছে। নিৰ্বাচনী প্ৰচাৰৰ পৰম্পৰাগত পদ্ধতিক অতিক্ৰমী ছ'চিয়েল মিডিয়া তিনিবিধ শীৰ্ষ যোগাযোগ সাধনকাৰী অহিলাৰ ভিতৰৰ এবিধ হৈ পৰিছিল।

নিক'লাচ ক্ৰাইচটাকিচ (Nicholas Chistakis) আৰু জেমচ ফ'উলাৰ (James Fowler) - "Connected : The Surprising Power at our Social networks and how they Shape our Lives." শীৰ্ষক গ্ৰন্থত যোগাযোগৰ জালগোঠনিৰে সম্পৰ্কিত হৈ থকা আধুনিক পৃথিৱীখনৰ চাৰিটা ঘাই নীতিৰ কথা উল্লেখ কৰিছে। প্ৰথমটো হ'ল সংক্ৰমণ নীতি। ই আমাৰ জীৱন ধাৰণত প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰিছে। ই আমাৰ আশা আকাংক্ষা, আমাৰ আবেগ আৰু আমাৰ স্বাস্থ্যত প্ৰভাৱ পেলাইছে। দ্বিতীয়টো হ'ল অনুসৰণ নীতি। আমি বন্ধুসকলক অনুসৰণ কৰো। বন্ধু-বান্ধৱসকলে আমাক স্বীকৃতি আৰু সুৰক্ষা প্ৰদান কৰে। আমাৰ কোনোৱা এজন বন্ধুৱে যদি

কিবা এটা কৰে, কিবা ক্ৰয় কৰে, কৰ'বালৈ যায়। আমি তেনে কৰাৰ প্ৰৱণতা অনুভৱ কৰো, তেওঁ যি ক্ৰয় কৰে সেয়া ক্ৰয় কৰা বাবে, তেওঁবিলাক যি ঠাইলৈ গৈছে, আমিও সেই ঠাইখিনিলৈ যোৱাৰ প্ৰৱণতা অনুভৱ কৰো। তৃতীয়টো হ'ল প্ৰতিধ্বনি নীতি, যিটোৱে দেখুৱাই যে, আমি কেৱল আমাৰ নিজা বন্ধু-বান্ধৱসকলৰ দ্বাৰা প্ৰভাৱিত নহওঁ, তেওঁবিলাকৰ বন্ধু-বান্ধৱসকলৰ দ্বাৰা হওঁ। এনেদৰে আমি তিনিটা পৰ্যায়ৰ বন্ধু-বান্ধৱসকলৰ প্ৰতিধ্বনিত কৰো, ইয়াৰ শক্তি আৰু প্ৰভাৱ বিনষ্ট হোৱাৰ আগেয়ে। চতুৰ্থটো ক্ষণদায়িত্ব নীতি। ই ইয়াকে বুজায় যে নেটৱৰ্ক বিলাকৰ নিজা জীৱন আছে। কোনো এজন ব্যক্তিয়ে নেটৱৰ্কৰ নিয়ন্ত্ৰণ নাইবা ইয়াৰ ওপৰত অধিকাৰ সাব্যস্ত কৰিব নোৱাৰে। ই জটিল, গতিশীল আৰু অবিৰতভাৱে বিকাশশীল ইয়াত কোনো কেন্দ্ৰীয় নিয়ন্ত্ৰণবিন্দু নাই কিন্তু এটা কিৰণকাৰী বুদ্ধিমত্তা আছে। উদাহৰণস্বৰূপে ৱিকিপিডিয়া হ'ল এনে এটা মুক্ত সূচনা পদ্ধতি য'ত উপলব্ধ সূচনাবাজি যিকোনো ব্যক্তিয়ে সম্পাদিত কৰিব পাৰে। গুৰুত্বপূৰ্ণ কথা হ'ল নিজাকৈ গঠন কৰা গোটৰ দৰে ইয়াৰ কোনো কেন্দ্ৰীয় নিয়ন্ত্ৰণ নাই, অইনৰ চাপত কোনোৱা অইনৰ নিন্দা-ৰটনাও কৰিব নোৱাৰে।

ছ'চিয়েল মিডিয়া ভাৰতীয় ৰাজনীতিৰ পৰিবৰ্তন সাধক হিচাপে পৰিগণিত হৈ পৰিছে আৰু ভৱিষ্যতে অধিক শক্তিশালী প্ৰভাৱ পেলাবলৈ সক্ষম হ'ব। জনসাধাৰণৰ মাজলৈ ৰাজনৈতিক নেতাসকলৰ বাণী লৈ যোৱাটো ত্বৰান্বিত কৰিবলৈ ৰাজনৈতিক নেতাসকলে অনলাইন মাধ্যম ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ লৈছে। আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ দৰে দেশৰ নিৰ্বাচনী প্ৰচাৰত ই ইতিমধ্যে বৃহৎ ভূমিকা পালন কৰিছে। ভাৰততো ই একেই ভূমিকা পালন কৰা দেখা গৈছে। কিন্তু ই দুয়োফালে ধাৰ থকা তৰোৱালৰ দৰে। কাৰণ, কোনোৱে যদি এটা ভুল বাৰ্তা সমাজলৈ এৰি দিয়ে, তেনেহ'লে তাক বাহিৰলৈ উলিয়াই দিয়া হ'ব, আৰু ইয়াৰ কাৰণে সময়ও নালাগে।

পৃথিৱীৰ ইতিহাসত পোনপ্ৰথমবাৰৰ কাৰণে, যিকোনো ৰাষ্ট্ৰৰ ভৱিষ্যত ইয়াৰ জনসাধাৰণৰ হাতৰ মুঠিলে আহি পৰিছে। জনসাধাৰণে নিজৰ মতামতৰ চাপ দেশৰ নেতাসকলৰ ওপৰত, লাগিলে তেওঁবিলাক চৰকাৰী আমোলাই হওক অথবা বিধানমণ্ডলৰ প্ৰতিনিধিয়েই হওক - তেওঁলোকৰ ওপৰত প্ৰয়োগ কৰিবলৈ সমৰ্থ হৈছে, যিটো আগতে কোনো কাহানিও হোৱা নাছিল। জনসাধাৰণৰো যে এটা কণ্ঠ আছে, ছ'চিয়েল মিডিয়াই অৱশেষত মানুহৰ উপলব্ধিত এই স্ফুলিঙৰ সৃষ্টি কৰে। বিষয় অথবা ধাৰণাৰ গণতান্ত্ৰিকীকৰণৰ জড়িততে যে উম্মেহতীয়া অনুৰাগেৰে তেওঁলোক পুনৰ একত্ৰিত হৈ গতিশীলতাক অনুপ্ৰানিত কৰিব পাৰে আৰু পৰিবৰ্তন প্ৰজ্বলিত কৰিব পাৰে— ছ'চিয়েল মিডিয়াই এই উপলব্ধি কৰাটো সহায় কৰে।

হানাবাঘ

মৃদুল শৰ্মা

তৃতীয় সান্মাষিক (অসমীয়া বিভাগ)

“মাই, কিবা খাওঁ এ”

“এ বহ, ভখ লাখৰ হলেনা তোৰ?”

এৰা, হৈছে তাইৰ ভোক লাগিবৰ সময়, নালাগিবই কিয়? কালি দুপৰীয়াই আলুপিটিকা ভাত এমুঠি খাইছিল আৰু তেতিয়াৰ পৰা এতিয়ালৈ, এতিয়া বেলি দুপৰেই হবহি লাহেকৈ, বাতি পুৱাৰ মনত নপৰা হল। অৱশ্যে নিৰ্মালিৰ অভ্যাস হৈ গৈছে এনেদৰে দুই তিনিদিন লঘোনে থকাৰ, পিছে জীয়াই হে নিজক সাজু কৰিব পৰা নাই দৰিদ্ৰতাই কোঙা কৰা জীৱনটোৰ সৈতে যুঁজিবলৈ। আচলতে এয়া তাইৰ ভুল নহয়, জীৱন মানে কি বুজি পোৱাৰ আগতেই জীৱনৰ সৈতে যুঁজিবলৈ আৰম্ভ কৰিছে তাই। ইটো সিটো ঘৰুৱা কাম কৰি থকা মাকৰ চাদৰ খনত ধৰি কিবা খাও কিবা খাও কৈ খেনখনাই আছে তাই। মাকেও নো কি খাবলৈ দিব? খাবলৈ ঘৰখনত আছেই বা কি? নিৰ্মালিয়ে নিজৰ পেটৰ পোৱালিটোৰ ভোকৰ তাৰনা সহ্য কৰিবলৈ তাই অসমৰ্থ। সেয়ে ডিঙি মেলি মেলি পদুলিলে চাই আছে তাই, কি জানি গিৰিয়েক উভতি আহিছেই কিজানি কিবা খোৱাৰ যোগাৰ আনিছেই! নাই গিৰিয়েকৰ দেখা দেখিয়ে নাই। চাগে কৰবাত কিবা কাম পাইছে, নহলে জানো ইমান দেৰি কৰে, বৰ আশাৰে তাই জীয়াৰ মুখলৈ চালে, শেঁতা হাঁহি এটাৰে জীয়াৰ মূৰত হাত বুলাই কলে, দেউতাৰে ঘূৰি আহিলেই কিবা খাম বহ। গিৰিয়েক বুলেনে কাম বিছাৰি অত-তত ঘূৰিয়েই পাৰ কৰে মাহটোৰ আধাদিন, খেতি কৰিবলৈ ও সিহঁতৰ নিজৰ বুলি মাটি নাই, যি দুই এবিধা আছিল সেইয়াও মহাজন খুড়াই চল কৰি নিজৰ হাতলৈ নিলে।

কুটনীতিৰ চক্ৰান্তত সিহঁতৰ জীয়াৰ আশা ভৰসা নোহোৱা হোৱাৰ দৰেই হৈছিল। এইবোৰ দুখ দুৰ্দশাৰ পৰা চম্ভালি কোনোমতে সুতৰি সামৰি লৈছিলহে তেনেতে আহিল আনটো কলিজা কলা কৰা খবৰ। নিৰ্মালি আৰু বলেনক ৰাইজে এঘৰীয়া কৰিলে। কাৰণ, তিনিবছৰীয়া জীয়াই ধৰ্মেশ্বৰ হঁতৰ ঘৰলৈ গৈছিল। একে গাঁৱৰে ধৰ্মেশ্বৰক কিছুবছৰ আগতেই ৰাইজে জুইয়ে পানীয়ে বেলেগ কৰি থৈছে। ধৰ্মেশ্বৰৰ পুতেক নিতুৰ লগৰ একে বয়সৰেই হব জীয়া। কণমানি মনটোৱে খেলাৰ লগ বিছাৰি যাওঁতেই লাগিল কেনা। তাৰ পিছৰ পৰা সিহঁতে গাওঁৰ এঘৰ মানুহৰ

চোতালতো ভৰি দিয়া নাই অথবা ৰাইজৰ কোনো এঘৰেও সিহঁতৰ পদুলি গছকা নাই। আগতে বুলেনে গাঁৱতেই হাজিৰা কৰি ভাতমুঠি মোকলাই আছিল যদিও ৰাইজে এঘৰীয়া কৰাৰ পাছত তাৰো মুদা মৰিল। এতিয়া সি আন গাঁৱলৈ গৈ কাম বিচাৰিবলগীয়া হৈছে। পিছে আন গাঁওত কাম বিচাৰি পোৱাটো ইমান সহজ নহয় আজিৰ দিনত; সেয়ে সিহঁতৰ অৱস্থা দিনে দিনে শোচনীয় হৈ আহিছে, সিখন গাওৰ দোকানী জনেও বাকী দিবলৈ নিবিচৰা হৈছে। এতিয়া বুলেনে এসাজ খাই দুই তিনিসাজ লঘোণে থাকি দিন কটাবলৈ আৰম্ভ কৰিছে।

বলেন আহিছে, চোতালৰ পৰাই নিৰ্মালিয়ে দেখিছে গিৰিয়েকৰ হাতত থকা মোনাখন। ভাগ্যে কিবাকে আকসাঁজ যোগাৰ হ'ল আজি, পৰভু, চকু মেলি চাও আৰ আমাক... ভোৰভোৰালে নিৰ্মালিয়ে। ইতিমধ্যে ভোকে ভাগৰে জুৰুলা কৰা গিৰিয়েক আহি চোতাল পাইছিল।

“দেউতা, মাংচ আনছা না?” জীয়াৰ আন্দাৰ। কেইদিন মানৰ পৰা জীয়াই দেউতাকক এনে অনুৰোধ কৰিয়েই আছে। জীয়াৰ শেঁতা পৰা কাতৰ মুখখন দেখি বলেনৰো চকু দুটা সেমেকি উঠে। সঁচাকৈ কিমান দুখীয়া সিহঁত! নিজৰ ছোৱালীজনীক এসাজ ভালকৈ খুৱাব নোৱাৰে, একো এটা অভাৱেই পুৰাই দিব পৰা নাই সি জীয়েকৰ, ইমানেই দুভগীয়া পিতৃ সি!!! এইবোৰ ভাবিয়েই বলেনৰ চাগে কলিজাখন মোচৰ খাই আহে।

“এই, খাবাৰ ভাত নাই, তাই আৰু মাংছ খাই” বেদনাবোৰ একাঘৰীয়াকৈ থৈ বুলেনে ধমক দি উঠিল।

“খাবাৰ কিবা আন্চি না?” বুলি নিৰ্মালিয়ে গিৰিয়েকৰ হাতত থকা টোপোলাটোলৈ চাই বৰ আপাহেৰে সুধিলে।

“চাউল আছে দে আৰু কেজি মান, আৰু মুঠা মান বহে ফেলে খা দুৰো। মই বন কৰা তাতেৰে ৰুটি আখান দি চাহ খাই আইহুছ দে” বুলি কাঁথীতে বহি টোপোলা খুলি থকা নিৰ্মালিলৈ চাই বুলেনে কলে।

“কবাত আৰু মুঠা দালিও দি খেদলি ভালে আছিল, কেমান দিন দালি খাবা পৰাই নাই। দুইদিন পিছত বধয় গাৱৰ (দেহৰ) মাংচ চৰাবা লাগা হবো, কানা গহই মাৰি নিলিও হয়।” সমস্ত দুখ-দুৰ্দশাৰ বোজা

ঈশ্বৰৰ গালৈ ঠেলি নিৰ্মালি ভিতৰ সোমাল। নিৰ্মালিৰ কথাখিনি শুনি বলেনৰ যেন চকু দুটা তিৰবিৰাই উঠিল। “আজি মাংচ খাম দে গধুলা, ইঠাথ মায়েৰে যি দেই সেয়ে খাগেল।” বুলি জীয়াৰ মুৰত হাত ফুৰাই বলেন ওলাই গ’ল। সন্ধিয়া লাগি ভাগিবৰ পৰত বলেনে হাতত ক’লা টোপোলা এটা লৈ ঘৰলৈ উভতিছে। খোজকেইটা সামান্য থৰক থৰক হৈছে বলেনৰ, বলেনে লেকেচিয়াই আহিছে, ককালৰ গামোচাখনেৰে ফেৰাত (উৰুত) এটা জখম চাকি মৰা আঁট। “এই সু, মাংচ আনচু লৈ যা,” টোপোলাটো নিৰ্মালিলৈ আগবঢ়াই দিলে। “ক’ত পালি মাংচ আনবাৰ পইচা, আৰু ভৰিখনত কিহ’ল, খট্টিয়ে আহা হান পাং চুন।” সুধিলে নিৰ্মালিয়ে। “নাই দে, উৰাত খালু বাটত, আকো হবা নাই দে, যা ভাত বানাগেল।” কথাবোৰ সামৰি বলেনে নিৰ্মালিৰ কাষৰ পৰা আতৰি গ’ল।

“বৰ সদকে খালু দে আজি, এনাই সদৰ মাংচ খাইয়ে পাৰা নাছিলু, কিহৰ মাংছ আছিল নু, আৰু খাং খাং লাগুবা ধৰিছ।” ভৰাপেটৰ উগাৰ এটা মাৰি নিৰ্মালিয়ে সুধিলে। “মুৰ্গীৰ মাংহ, সেখান পাৰাত বেছিছিল,

যা এতিয়ান ঘুমটি যাগেল, আপীবধয় টুপুনি গেলেই।” বলেনে কথাষাৰ কৈ বাৰাণ্ডাতে ভগা চাৰি এখন যতনাই ললে।” অগ্নি আৰু এতে কি কৰে, যো, যো — মাতিলে নিৰ্মালিয়ে, “মই আজি এতৰে বাগেৰদিম যা, তই যা ভিতাৰক।” শুবলৈ গ’ল নিৰ্মালি। বাটৰ কাষৰ আমতালত কিবা এটাই খচমচাই উৰি গ’ল। পুবে ধলফাত দিওতেই নিৰ্মালিয়ে দুৱাৰ খুলিলে। ‘হেৰি’ বিকট চিঞৰত চাগে গাওখন কপি গ’ল। বাৰাণ্ডাখনত দোঙা দোঙা তেজ, লেবেজান হৈ পৰি আছে বলেন, ফেৰাৰ (উৰুৰ) এবখলা মংহ নাই। হায়ৈ বিয়ে কৈ কান্দিছে নিৰ্মালিয়ে। সমাজে বান্ধি দিয়া নিয়মৰ বাবেই বিমলা বুঢ়ীয়ে বাটৰ পৰাই সকলোবুজ লৈ বেগাবেগিকৈ ঘৰমুৱা হ’ল।

মেখেলাখন আঠুৰ ওপৰলৈ কোচাই দীঘল খোজ দি চিঞৰি চিঞৰি গ’ল— “ঐ গাওঁত হানাবাঘ ওলচি ঐ, চলি পলি গধুলা বাইহুৰোক ওলবা নেদবি, বলেনৰ ফেৰাৰ আকবাখালা এৰিয়ে নিচি। গামচায়ে পানীয়ে লাগাল পাৰাতে থবিঐ বাপাহাত।”

(হানাবাঘ এক নামনি অসমৰ কিছু অঞ্চলত প্ৰচলিত বিশ্বাস।)

কুইজ

- ১। পৃথিৱীৰ বৃহত্তম জনবহুল মহানগৰী কি ?
উঃ- টকিঅ’।
- ২। মিছা কথা ধৰা পেলোৱা যন্ত্ৰটোৰ নাম কি ?
উঃ- পলিগ্ৰাফ।
- ৩। বৰ্তমান পৃথিৱীৰ উচ্চতম অট্টালিকাটোৰ নাম কি ?
উঃ- বুৰ্জ খলিফা (দুৱাই)
- ৪। পৃথিৱীৰ আটাইতকৈ ডাঙৰ ফুল কি ?
উঃ- বেকলিজিয়া
- ৫। প্ৰথমে ক’ত চাহৰ প্ৰচলন হয় ?
উঃ- চীন দেশত।

মহৎ লোকৰ বাণী

- (ক) শিক্ষাই মানুহৰ শ্ৰেষ্ঠ সম্পদ। — চক্ৰেটিজ।
- (খ) ভুল জনাতকৈ নজনাই ভাল। — শ্বেক্সপীয়েৰ।
- (গ) যি নিজস্বক হেৰুৱাই তেওঁ সকলো হেৰুৱাই।
— মহাত্মা গান্ধী।
- (ঘ) শিক্ষাই জীৱন জীৱনেই শিক্ষা। — লজ
- (ঙ) শিক্ষক এডাল মমবাতিৰ দৰে যিয়ে নিজে জ্বলি আনক পোহৰ দিয়ে।
— চক্ৰেটিজ

— ৰুবি দাস
স্নাতক, তৃতীয় যান্মাসিক

স্মৃতিয়ে আমণি কৰে

চয়নিকা দাস

যষ্ঠ যান্মাসিক, কলা শাখা

সুজাতাই সাৰ পাই উঠি এগামুৰি দি দিনটোৰ কাৰ্যসূচীখিনি মনত পেলালে আৰু কিছু যোগাসন কৰি বিছনাৰ পৰা নামি আহি দুৱাৰ খিৰিকিবোৰ খুলিবলৈ ল'লে। প্ৰথমখন খিৰিকি মেলাৰ লগে লগে এচাটি স্নিগ্ধ বতাহে তাইৰ গা-মন শীতল কৰি দিলে বাগিছা খনৰ ফলে তাইৰ চকু পৰিল। এনেহে লাগিল যেন তাইক দেখি ফুলবোৰে মিচিকিয়াই হাঁহিছে। তাই কিছু সময় ফুলবোৰৰ ফালে চাই থাকি কোঠালিটোৰ আনবোৰ দুৱাৰ খিৰিকি খুলি দিলে তাইৰ কানত পৰিল বনকৰা মানুহজনিয়ে চোতাল সাৰা বাঢ়নিৰ শব্দ তাই বুজিলে যে আধা ঘণ্টাৰ আগত আৰু চাহ পোৱা নাযাব। কাৰণ মানুহজনীয়ে ঘৰ চোতাল সাৰি মচি গা ধুই চাকি এগছি জ্বলাইহে পাকঘৰত সোমায়। তাই চকী এখন আনি খিৰিকিৰ কাষতে বহিল কাৰণ চাহ কাপ খাইহে তাই গা ধুবলৈ যাব আৰু সেই সময়তে মানুহজনীয়ে ব্ৰেকফাষ্ট বনাব।

খিৰিকিৰ সমুখত বহি তাই কিবা কিবি ভাবি থাকোতেই আগফালৰ বাটত কান্দোৱাৰ শব্দ শুনি অলপ হাউলী ক'ৰ পৰা কান্দোৱাৰ শব্দ আহিছে চাবলৈ ধৰোতেই দেখিলে মানুহকেইজন মানে মৰাশ লৈ গৈ আছে আৰু পিছে পিছে ৮/৯ বছৰীয়া ছোৱালী এজনীয়ে ৰাউচি জুৰিছে, “মোৰ মাক লৈ নাযাবা, নমাই দিয়া।” তাইৰ পিছে পিছে ৫/৬ বছৰীয়া ছোৱালী এজনীও কান্দি কান্দি দৌৰিছে। সেই দৃশ্য দেখাৰ লগে লগে তাই উচপ খাই উঠিল। তাইৰ মনত পৰিল প্ৰায় ৪০ বছৰ আগৰ সেই দৃশ্যটো। তাই মাকক মানুহে এনেদৰে সাঙীত উঠাই লৈ গৈছিল আৰু তাই বায়েকৰ পিছে পিছে একো নুবুজাকৈয়ে কান্দি কান্দি দৌৰিছিল। তাই ঘপকৰে চকীখনতে বহি পৰিল।

সুজাতাহঁতৰ চাৰিগৰাকী বাই-ভনী আছিল। ডাঙৰ বায়েক নীজৰা তাইতকৈ তিনিবছৰে ডাঙৰ আছিল। গীতিকা তাইতকৈ দুবছৰৰ সৰু আৰু সৰুজনী ঋতিকা সেইসময়ত মাত্ৰ তিনিমহীয়া আছিল। গীতিকা আৰু ঋতিকাৰ মাকৰ মৰমৰ সোৱাদকেই নাপালে। তেওঁলোকৰ দেউতাক অসম চৰকাৰৰ ডাঙৰ বিষয়া আছিল সেয়েহে ঠায়ে ঠায়ে বদলী হৈ ফুৰিছিল। মাতৃহীনা ছোৱালী কেইজনীক তেওঁ কেনেকৈ চোৱা চিতা কৰিব। সুজাতাৰ তিনি গৰাকী মাহী আছিল। তাৰে দুগৰাকী ইতিমধ্যে বিয়া হৈ গৈছিল। সৰু মাহীয়েক ঋতিকাৰ ভালদৰে যত্ন লোৱা দেখি দেউতাকে আইতাক আৰু মাহীয়েকৰ লগত তেওঁলোকক থৈ নিজৰ

কৰ্মস্থানলৈ উভতি গ'ল। এনেদৰে এটা বছৰ অতিক্ৰম কৰিলে। আত্মীয় স্বজনে বুজাই বঢ়াই দেউতাকৰ সতে মাহীয়েকৰ বিয়া পাতি দিলে। মাহীয়েকে অমান্তি হৈছিল যদিও ছোৱালীকেইজনীক আনৰ হাতত তুলি দিলে কষ্ট হ'ব বুলি ভাবিয়েই বিয়াত মান্তি হৈছিল। মাহীয়েকে ভিনিয়েকক স্বামী হিচাবে কিছুদিন মানি ল'ব পৰা নাছিল কিয়নো, তাইতকৈ ভিনিয়েকক বয়স বহু বেছি আছিল। যি কি নহওক সুজাতা হতে দেউতাকৰ লগত পুনৰায় থাকিবলৈ পাইছিল। তেওঁলোকে ঠায়ে ঠায়ে ঘূৰি ফুৰিছিল যদিও আটাইকেইজনীয়েই পঢ়াৰ লগে লগে আন কামতো সিদ্ধহস্ত আছিল। এইদৰে ঘূৰি ফুৰি তেওঁলোক এদিন ধুবুৰী পালেহি আৰু তাত আহি পোৱাৰ কিছুদিন পিছতেই মাহীয়েকে ছোৱালী এজনী জন্ম দিলে আৰু তেওঁলোকৰ দুখৰ দিন আৰম্ভ হ'ল। যি মাহীয়েকে ঋতিকাৰ বাবে ভিনিয়েককে স্বামী বৰণ কৰিছিল আজি সেইগৰাকী মাহীয়েকে ঋতিকাৰ দেখিব নোৱাৰা হৈ পৰিল। মাহীয়েকে ঋতিকাৰ তেওঁৰ আৰু কেঁচুৱাটিৰ কাষকে চাপিব নিদিয়া হ'ল।

দেউতাক উচ্চ পদস্থ বিষয়া বাবে তেওঁ ড্ৰাইভাৰ, ৰাফ্ৰনী, মালী, বনকৰা মানুহ সকলো চৰকাৰৰ পৰাই পাইছিল। কিন্তু লাহে লাহে মাহীয়েকে সিহঁতক, নৰখা হ'ল আৰু সুজাতাহঁতৰ ওপৰত ঘৰখনৰ কামবোৰ জাপিবলৈ ধৰিলে নীজৰা আৰু গীতিকা পঢ়াত বৰ চোকা আছিল কিন্তু মাহীয়েকে তেওঁলোক দুয়োকে ৰাফ্ৰনীশালৰ কাম জপিলে। ঘৰ চাফা কৰা, কাপোৰ ধোৱা আদি সুজাতাক দিলে। ঋতিকাৰ কেঁচুৱা চোৱাৰ কাম পালে। দেউতাক মফস্বললৈ যাবলগীয়া হোৱা বাবে এইবোৰ কথৰ ভূকে নাপাইছিল। স্কুললৈ ওলাই অহাৰ আগতে তেওঁলোকে সকলো কাম সামৰি আহিব লাগিছিল। পিছে তেওঁলোকে স্কুললৈ আহিয়েই কিতাপ মেলিলেছিল আৰু শিক্ষক ক্লাছলৈ অহাৰ আগতে যিমানখিনি পাৰে পঢ়িছিল। ৰাতি ভাত ৰন্ধাৰ সময়ত বায়েকে তেওঁলোকৰ কিবা নুবুজা থাকিলে বুজাই দিছিল আৰু সেই ছেগতে তেওঁলোকে স্কুলৰ পৰা দিয়া ঘৰৰ কামবোৰো সমাধা কৰিছিল নতুবা খোৱা লোৱাৰ পিছত মাহীয়েকৰ টোপনি আহিলে মনে মনে কৰিছিল।

পিছে ঋতিকা পঢ়াত ইমান ভাল নাছিল। তাই অনবৰতে মাহীয়েক আৰু সৰুজনীৰ আলপৈচান ধৰিব লগা হৈছিল। তাই বুজি নাপাইছিল যে কিয় মাকে গীতুমণিক ইমান মৰম কৰে অথচ তাইক ককৰ্থনা কৰে।

কাৰণ তাই জনাই নাছিল যে মাহীয়েক তাইৰ নিজৰ মাক নহয়।

বৰ কষ্ট কৰি নীজৰাই মেট্ৰিক আৰু হায়াৰ চেকেণ্ডাৰী দেওনা পাৰ হ'ল। তথাপিও মেট্ৰিকত তাই পাঁচটা বিষয়ত আৰু হায়াৰ চেকেণ্ডাৰীত তিনিটা বিষয়ত লেটাৰ সহ উত্তীৰ্ণ হ'ল। লগে লগে মাহীয়েকে ছলস্কুল লগালে যে তিনিজনী ছোৱালী গাভৰু হ'ল আৰু এতিয়া এজনী এজনীকৈ বিয়া পাতিব লাগে। দেউতাকেও সন্মতি প্ৰদান কৰিলে। দেউতাকে লৰা চাই তেওঁৰ দৰে এজন উচ্চ পদস্থ বিষয়াৰ লগতে নীজৰাক বিয়া দিলে। তাৰ পিছত সুজাতাও মেট্ৰিক পাছ কৰাৰ লগে লগে ডাক্তৰ লৰা এজনৰ লগত বিয়া দিলে। গীতিকাও বৰ সুখ্যাতিৰে মেট্ৰিক পাছ কৰিলে যদিও মাহীয়েকৰ জেদ পূৰাবলৈ দেউতাকে তাইকো ভাল ব্যৱসায়ী এজনৰ লগত বিয়া দিলে।

এনেতে হঠাৎ এদিন হৃদযন্ত্ৰ ক্ৰিয়া বন্ধ হৈ দেউতাক ঢুকাই থাকিল। তেওঁলোক তিনিগৰাকীয়ে খবৰ পোৱাৰ লগে লগে স্বামী সন্তান সহ দেউতাকৰ ঘৰলৈ গ'ল। পিছে দহা-কাজ যোৱাৰ পিছতেই মাহীয়েকে গোটেই কেইগৰাকীক মাতি নি দেউতাকৰ উইল দেখুৱাই ক'লে, “তেওঁ তেওঁৰ স্বাৰৰ অস্থাবৰ সকলো সম্পত্তিৰ মালিকী স্বত্ব মোক দি গৈছে। গতিকে তোমালোক আজিয়েই যোৱা গৈ আৰু ঋতিকাৰ লগত লৈ যোৱা। আজিৰ পৰা আমাৰ মাজত কোনো সম্বন্ধ নাই। সেয়েহে

তোমালোক আৰু ইয়ালৈ নাহিবা।” মনৰ বেজাৰত নীজৰাই ঋতিকাৰ লগত লৈ গুচি গ'ল। ঋতিকাৰ সম্পূৰ্ণ ভাৰ ডাঙৰ বায়েক ভিনিয়েক ল'লে।

বাউদেউ, আপোনাৰ চাহ ঠাণ্ডা হ'ল, মই নতুনকৈ একাপ বনাই দিওঁ বব। বনকৰা মানুহজনীৰ মাতত তাই যেন সপোনৰ পৰা দিঠক পালে। এনেতে মৰ্ণিৎৱাক কৰি তেওঁৰ স্বামী আহি পাই তেনেদৰে বহি থকা দেখি গা বেয়া নেকি সুধিলে। তাই চাহ-কাপ হাতত লৈ ঘড়ীটোৰ ফালে চালে। প্ৰায় ১৫/২০ মিনিটমান সময় তেওঁ স্মৃতি ৰোমাছন কৰিলে। এইফালে হস্পিতালত তাইৰ ডিউটি আছে। তাই ততাতৈয়াকৈ গা ধুবলৈ সোমাল। গা ধুই ধুই ভাবিলে তাইৰ পঢ়াৰ আগ্ৰহ দেখি স্বামীয়ে তাই পঢ়াৰ সুবিধাকণ দিয়া বাবে আজি তায়ো এগৰাকী প্ৰতিষ্ঠিত চিকিৎসক। ভিনিয়েক হঠকো তাই মনে মনে ধন্যবাদ দিলে। বায়েক আজি এগৰাকী ‘অভিযন্তা’, গীতিকা এখন পঞ্চতাৰকা হোটেলৰ মেনেজাৰ। ঋতিকাৰ বিয়া হ'ল। তায়ো এগৰাকী চিকিৎসক।

তাই ভাবিলে ভগবানে তেওঁলোকৰ দুখৰ জীৱনত সুখৰ সঞ্চাৰ কৰিছে গতিকে, তেওঁলৈ শতকোটি প্ৰণাম। তাই এইবোৰ ভাবি থাকোতেই বনকৰা মানুহজনী ব্ৰেকফাষ্ট দিলে তেনেতে তাই গাভীৰ হৰ্ণ শূনি বুজিলে ড্ৰাইভাৰ সাজু। তাই মানুহজনীক দুই এটা দিহা দি লৰা-লৰিকৈ স্বামীৰ সৈতে গৈ গাভীত উঠিল।

সত্যৰ উপলব্ধি

জেছিকা দাস

বানিজ্য শাখা (তৃতীয় সান্নাঘিক)

গৌৰীপুৰ নামৰ এখন গাঁৱত ৰতন নামৰ এজন ল'ৰা আছিল। সি পঢ়া-শুনাত বৰ ভাল আৰু অমায়িক স্বভাৱৰ আছিল বাবে গাঁৱৰ সকলোৱে ভাল পাইছিল। ব্যৱসায়ী হিচাপে ৰতনৰ দেউতাক বৰ কঠোৰ মনৰ মানুহ বুলি গাঁৱৰ সকলোৱে গম পাইছিল। দেউতাকে ৰতনক পঢ়াই-শুনাই ধনী ব্যৱসায়ী কৰাৰ সপোন দেখিছিল। সেয়ে দেউতাকে ৰতনক এখন দামী ব্যক্তিগত স্কুলত নামভৰ্তি কৰাই দিলে। এনেদৰে ৰতনৰ পঢ়া জীৱন আগবাঢ়িল। সংগদোষত পৰি ৰতনে মাক-দেউতাকৰ আগত তথা পঢ়া-শুনাৰ নামত মিছা মাতিব ধৰিলে আৰু অৱশেষত ৰতনে মেট্ৰিকত উত্তীৰ্ণ হ'ব নোৱাৰিলে।

ৰতনে মেট্ৰিকত উত্তীৰ্ণ নোহোৱাৰ বাবে মাক-দেউতাকহঁতে বৰ দুখ পালে আৰু ভাবিলে যে, আমাৰ একমাত্ৰ ল'ৰা হৈও আমি ভবামতে সি একো কৰিব নোৱাৰিলে। সি অনবৰত কাৰ্টুন চাই, খেলা-ধূলা কৰি সময়বোৰ নষ্ট কৰিলে। ৰতনৰ দেউতাক কিন্তু বৰ খঙাল আছিল। খঙতে সকলো পাহৰি তেওঁ ৰতনক ঘৰৰ পৰা উলিয়াই দিলে। ঘৰৰ পৰা বাহিৰ কৰি দিয়াত ৰতনে সিহঁতৰ পোন নঙলাটোৰে উচুপি উচুপি ওলাই গ'ল। এনেতে গৌৰীপুৰৰ পৰা কিছু দূৰৈত থকা চৰকাৰী বিদ্যালয় খনৰ অনুপ মাস্টৰ সেইফালেদি আহি আছিল। ৰতনক উচুপি থকা তেওঁ শুনিলে আৰু সকলো কথা তাৰ মুখেৰে শুনি মনত বৰ আঘাত পালে। তেওঁ ৰতনক সিহঁতৰ ঘৰলৈ ওভতাই আনিলে আৰু ৰতনৰ মাক দেউতাকৰ ওচৰত কথাটো আলোচনা কৰিব বিচাৰিলে। তেওঁ ৰতনৰ দেউতাকক বুজালে— 'সকলো কাম খঙেৰে সমাধা নহয়, ধৈৰ্য আৰু সহ্যৰেহে কথাবোৰ চালি-জাৰি চাব লাগে। দামী ব্যক্তিগত বিদ্যালয়ত পঢ়ালেই কেৱল মানুহ কৰিব নোৱাৰি, সন্তানক মানুহ কৰিব লাগিলে অভিভাৱক তথা শিক্ষকসকলে কৰিব লাগিব একজীৱনজোৰা সাধনা। মানুহ হোৱাৰ প্ৰশিক্ষণ নাপালে সন্তানে শুদ্ধ-অশুদ্ধ ধৰিব নোৱাৰে আৰু অধ্যয়নতো আগ নাবাঢ়ে আৰু আজিকালি দেখিছেই নহয়, টিভি-বাতৰিকাকতত যিবোৰহে বাতৰি ওলাই থাকে, বুঢ়া হ'লেই মাক-বাপেকক ৰাজপথত এৰি থৈ যায়। কি যে বিষাক্ত হ'ব ধৰিছে সমাজখন। আপোনালোকে ৰতনক আমাৰ বিদ্যালয়তে নাম লগাই দিয়ক আৰু আপোনালোকেও তাক বন্ধুৰ দৰে শিকাই বুজাই লওক। তেতিয়া দেখিব সকলো ঠিক হৈ গৈছে।' ৰতনৰ দেউতাকে সকলো কথা বুজি পালে আৰু ৰতনক গৌৰীপুৰ আদৰ্শ চৰকাৰী বিদ্যালয় খনত নামভৰ্তি কৰাই দিলে। ৰতনে বিদ্যালয়লৈ যাবলৈ আৰম্ভ কৰিলে আৰু আগতকৈ বেছি মনোযোগেৰে পঢ়িব ধৰিলে। অনুপ মাস্টৰৰ আদৰ্শগত পাঠবোৰৰ মাজেৰে ৰতনৰ পঢ়াৰ ধাউতি বাঢ়িল। ৰতনৰ ধাউতি দেখি মাক-দেউতাক সুখি হ'ল আৰু ৰতনক আগুৱাই যাবলৈ প্ৰেৰণা আৰু সম্পূৰ্ণ সহযোগিতা আগবঢ়ালে। এনেদৰে ৰতনে এইবাৰ মেট্ৰিক পৰীক্ষাত তিনিটা বিষয়ত লেটাৰসহ প্ৰথম বিভাগত উত্তীৰ্ণ হ'ল। ফলাফল শুনি ৰতনৰ মাক-দেউতাক যথেষ্ট সন্তুষ্ট হ'ল আৰু অনুপ মাস্টৰক ধন্যবাদ জনালে আৰু তেওঁলোকে কৰা ভুলৰ বাবে ক্ষমা বিচাৰিলে। তেতিয়া অনুপ মাস্টৰে তেওঁলোকক ক'লে, 'মোক ধন্যবাদ জনোৱাৰ কাৰণ আছে বুলি নাভাবো। কিয়নো মই একো ডাঙৰ কাম কৰা নাই। ৰতনৰ সফলতা হৈছে আমাৰ সমূহীয়া কষ্টৰ ফল। আজিৰ সন্তানক মানুহ কৰিবলৈ পিতৃ-মাতৃ আৰু শিক্ষকে সমানে চেষ্টা কৰিব লাগিব।' ৰতনৰ দেউতাকে তেতিয়াহে উপলব্ধি কৰিলে যে, টকাই নহয় আদৰ্শইহে মানুহ গঢ়ে।

ওলোটাই নকবি বুলি নক'বি

মনালিছা ৰাজবংশী

সাংস্কৃতিক সম্পাদক, পঞ্চম যান্মাসিক, বাণিজ্য শাখা

মনৰ কথা মনতে ৰাখি পল-অনুপল কান্দিবও নোৱাৰো কবিতা আকাৰত স্মৃতি কৰি হিয়া ভঙা দিনবোৰ মনত পেলাব নোখোজোঁ, যি স্মৃতিয়ে দুখ দিয়ে কন্দুৱায়।

জানোবা কিয় মানুহে ওলোটাই কোৱা কথাটোক বেয়া স্বভাৱ বুলি ভাবে ?

ওলোটাই কোৱা মানে 'Reply' দিয়া। Reply বুলি ক'লে ভাল লাগে, কিন্তু 'ওলোটাই কোৱা' বুলি ক'লে ভাল নালাগে।

মহাভাৰততো অৰ্জুনে মাধৱ-কৃষ্ণক মনত ওপজা সকলো ধৰণৰ মনোভাৱ বা প্ৰশ্ন কিছুমান উদাহৰণ দি সুধিছিল কৃষ্ণই উত্তৰ দি গৈছিল... অৰ্জুনে আকৌ সেই উত্তৰৰ লগত সংগতি ৰাখি ওলট পালটকৈ প্ৰশ্নকৰি নিজৰ মনোভাৱ প্ৰকাশ কৰে, কিন্তু কৃষ্ণই কেতিয়াও ক্ৰোধিত নহয়, তেওঁ সকলো কথাৰ অৰ্জুণকে বুজাই কৈছিল, কিন্তু কেতিয়াও এইটো কোৱা নাছিল যে "তই কিয় মোক ওলোটাই কৰি" বা "তই মোক ওলোটাই ন ক'বি"। কৃষ্ণই কেতিয়াও অৰ্জুণক চুপ থাকিবলৈ কোৱা নাছিল। তেওঁ সদায় ভুল-শুদ্ধ, সত্য-অসত্যৰ জ্ঞান দিছিল।

'ওলোটাই কোৱা' অসত্য-অসত্য বা ভুল হ'ব নোৱাৰে অসত্যালি কৰি তৰ্ক কৰা'টোহে ভুল বুলিব পাৰি।

এনে এদিন চৰাইৰ লগত সংগতি থকা পাঠ এটাৰ আধাৰত সুধিছিল যে — 'ছ'ৰ চৰাইৰ ডেউকা থকা বাবে সিহঁতে উৰিব পাৰে, কিন্তু ডেউকা নথকা চিলাখন কেনেকৈ উৰে ?

— এই প্ৰশ্নৰ উত্তৰ বুজাব নোৱাৰি শিক্ষকজনে তেওঁকে জধামূৰ্খ বুলি স্কুলৰ পৰা বহিষ্কাৰ কৰিছিল। এনেকৈ এদিন গৈ টমাছ আলভা এডিছন হল, কিন্তু শিক্ষকজনৰ চিনা-চিন নাই।

শিক্ষকজনে কি ভাবিছিল নেজানো কিন্তু 'ওলোটাই কোৱা' বা প্ৰশ্ন কৰা দুয়োটাই একো একোটা মনৰ ভাব প্ৰকাশ কৰাৰ পদ্ধতি।

মনত অহা কথাটো বা প্ৰশ্নটো বা doubt টো শিক্ষক জনৰ আগত প্ৰকাশ কৰাটো ছাত্ৰজনৰ ধৰ্ম আৰু ঠিক তেনেদৰে ভালদৰে বুজোৱাটোও শিক্ষকজনৰ ধৰ্ম।

মনৰ কথাবোৰ বেছিদিন মনত ৰাখিলেও কষ্ট হয়। ডায়েৰি আছে লিখি থোৱাৰ বাবে কিন্তু যাৰ আগত প্ৰকাশ কৰিব বিচাৰিছিলো, তেওঁ জানো বুজিবনে, তেওঁ জানো পঢ়িবনে ? আৰু বুজি পোৱালৈ জানো

মই লগত থাকিম ? লিখনিয়ে জানো কব বিচৰা কথাখিনি প্ৰকাশ কৰিব পাৰিব ? কথাৰ সুৰ বেলেগ বেলেগ আৰু লিখনিত সুৰ বিচাৰি পোৱা টান।

ক'ব বিচৰাজনে লিখিব নাজানিব পাৰে বা আখৰ নেদেখিব পাৰে বা তাৰ কলমটি গুজি ল'বলৈ দুটি আঙুলি নাথাকিব পাৰে। তেতিয়া ?

— তেতিয়া তেওঁ প্ৰত্যেকক্ষণ কান্দিব; প্ৰত্যেকক্ষণ আনজনৰ ওপৰত খং উঠিব, দুৰ্বল হৈ পৰিব।

আৰু সময়, ... সময়ত ক'ব খোজা কথাবোৰ কওঁতে যদি পলম হৈ যায় ! কোৱাৰ সময়ত সেয়া ক্ৰোধিত হৈ ওলাব, তৰ্ক হৈ ওলাব— পিছত কওঁতাজন সকলোৰে চকুত, চকুৰ কুটা হৈ পৰিব।

পিছত ক'ম বুলি অপেক্ষা কৰি থাকিলে, কোৱাৰ সঠিক সময় জানোঁ পাম, সেই সময়লৈ জানোঁ থাকিম বা যিজনক ক'ব খুজিছিলো, সেইজন জানো সেই, সময়ত থাকিব ?

কব বিচৰা কথাটি ক'ব নোপোৱাৰ ফলতো সকলোৰে বাবে দোষী হৈ পৰিবলগীয়া হয়। তাৰ পিছতো যদি 'দোষী নহওঁ' বুলি ক'ব খোজে। তেতিয়া সন্মুখৰ পৰা মাত আহিব যে 'ওলোটাই নক'বি'।

ওলোটাই কৈ সত্যতো প্ৰমাণ কৰাৰ পিছত আকৌ ওলোটাই কোৱাৰ হৈ বিবাদৰ সৃষ্টি হয়। আচলতে ওলোটাই কোৱা কথাটো ভুল হ'বও পাৰে কিন্তু ওলোটাই কোৱাটো নহয়।

নজনা কথাত ওলোটাই কোৱা যাব, জনাৰ পিছত সঠিক উত্তৰ পোৱাৰ পিছতহে ওলোটাই কোৱাজনে বুজি পাব। গতিকে বুজি পাবৰ বাবে আৰু মনৰ সন্দেহ প্ৰকাশ কৰি আনক বুজোৱাৰ বাবেহে মানুহে ওলোটাই কয়। গতিকে ওলোটাই কোৱা কথাটো আপুনি কেনেকুৱা ধৰণে লব, সেয়া নিৰ্ভৰ কৰিব আপোনাৰ ওপৰত।

কওঁতাজনে সকলো ক্ষেত্ৰতে বেয়া মনোভাৱেৰে ওলোটাই নকব পাৰে। এয়া নিৰ্ভৰ কৰে আপোনাৰ ওপৰত যে আপুনি কথাটো কেনেকুৱা ধৰণে গ্ৰহণ কৰে। আৰু কওঁতাজনে কেনেকৈ ক'ব এয়া কিন্তু তেওঁৰ ওপৰতেই নিৰ্ভৰ কৰিব। পিছে এয়া সম্ভৱ হ'ব যদি আপুনি কওঁতাজনক ওলোটাই কোৱা কথাটো ভালদৰে ক'ব দিয়ে।

ওলোটাই কোৱাটো ভুল হৈয়েই ৰব— যদি আপুনি, আনজনে ওঁঠ ল'বালেই কৈ দিয়ে —

“ওলোটাই নক'বি”।।

তোমাৰ স্মৃতি

ড° মমতা ঠাকুৰীয়া

সহযোগী অধ্যাপিকা, অসমীয়া বিভাগ

স্মৃতিৰ বোকোচাত কঢ়িয়াই ফুৰিছো
তোমাৰ ছবি ... ।
বতাহে কাণে কাণে এতিয়াও গুণগুনায়
সুন্ধ হ'ল পি. জি. এমৰ সুৰৰ পৃথিৱী
দিপৰেও শুধিছে আমাক
নিয়তি ইমান নিষ্ঠুৰ নে বুলি ?
তোমাৰ আমাৰ আড্ডাবোৰৰ
হাঁহিৰ শব্দবোৰ
শূণ্যত ঠেকা খায়,
এতিয়াও কাণ পাতিলেই শুনো
তোমাৰ গীতৰ ক'লিবোৰ,
কথাৰ টুকুৰাবোৰ ।
মনৰ মাজত দোলা দিয়া স্মৃতিবোৰ
মচিবলে কঠোৰ হ'লো আমিবোৰ
নহ'লে যে ... !!!
নৱাগত সভা, মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ
সকলোৰে বিনাইছে আজি, চিঞৰি চিঞৰি
কৈছে “আমিবোৰ যে অকলশৰীয়া হ'লো”
তুমি নাই নহয় সেইবাবে ।
ভাবিছো তোমাৰ ব্যক্তিত্ব
পাহাৰ সম, মজবুত; কিন্তু ক'তা ?
কেনেকৈ নো এইবোৰ হৈ গ'ল
ক'লে গুচি গ'লা তুমি
আমাক নজনোৱাকৈ ?
অভিমান কৰিছো তোমাক
সুৰৰ পৃথিৱীখন
দিগন্তৰ সীমানাত লৈ গ'লা যে সেইবাবে !
আমিবোৰ নিশ্চুপ হৈ বহি ৰ'লো
কেৱল বোকোচাত কঢ়িয়াইছোঁ
তোমাৰ স্মৃতি ।

স্মৃতিত পাতত

ড° বিজয়লক্ষ্মী বাইদেউৰ স্মৃতিত...

.....

পংখী হাজৰিকা

সহকাৰী অধ্যাপক, অভয়াপুৰী মহাবিদ্যালয়, অসমীয়া বিভাগ

সময়বোৰ ধৰি ৰাখিব পৰা হ'লে

আৰু মৃত্যু!

আস তাক ৰখিব নোৱাৰি

বুলি জানিও

যন্ত্ৰণাত কক্ৰকাও

সুখ-দুখ-হাঁহি-মৰম- কান্দোনাৰ

বিপৰীতে

স্মৃতিৰ মনি কোঠাতে যেতিয়া

মৃত্যুৰ স্মৃতিয়ে থিতাপি লয়

সেয়া অনুভৱৰ স্মৃতি

কেনেকুৱা হ'ব বাক !

আপোনাৰ লগত কটোৱা দিনবোৰো

এতিয়া মৃত্যুৰ স্মৃতিকোঠাত বন্দী হ'ল

বহুদিনৰ চিনাকিও নহয়

মাথো তিনিটি বছৰৰ

কিন্তু ইমান আপোন আছিল

সেই সম্পৰ্ক

কলেজৰ চৌপাশত এতিয়া

শূন্যতা বিৰাজমান

দীপৰে পাৰতে গীতটিৰ কণ্ঠই

সকলোকে কন্দুৱাই থাকিব আজীৱন।

আৰু বিভাগৰ শূন্যতা....

কোনে পূৰাব পাৰিব বাক

হাঁহি ধেমালিৰে পাৰ কৰা

সময়বোৰ যে

আজি দুখৰ কাৰণ হ'ব পাৰে

কোনে ভাবিব পাৰে !

মিঠা হাঁহি এটা কঢ়িয়াই ফুৰা

মানুহজনীৰ অনুপস্থিতিত

নিমাওমাও হৈ পৰিব কলেজৰ চৌপাশ

নিয়তিৰ কি নিষ্ঠুৰ পৰিহাস এয়া !

আপোনাৰ নামতো যে এদিন

কবিতা লিখিব লাগিব

সেয়া আছিল সপোনৰ অগোচৰ

নিজকে সু-সজ্জিত কৰি ৰখা

বাইদেউজনী এতিয়া সৰগতো

সৰগৰ পৰীজনী হৈয়েই থাকক

আৰু আজীৱন থাকিব আমাৰ

হৃদয়ৰ মনিকোঠাত

২০২০-২১ ৰ অভিশপ্ত বৰ্ষটোৱে

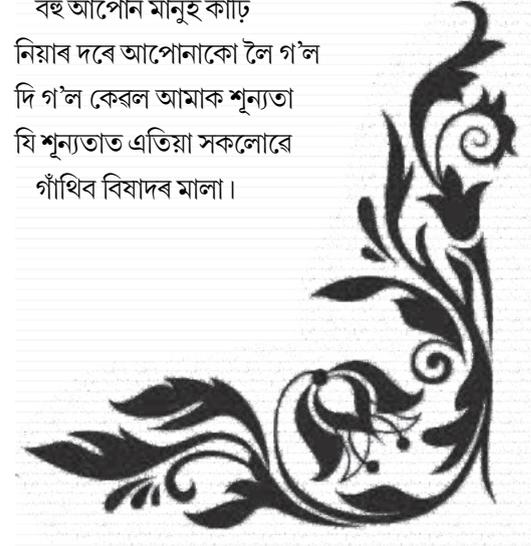
বহু আপোন মানুহ কাঢ়ি

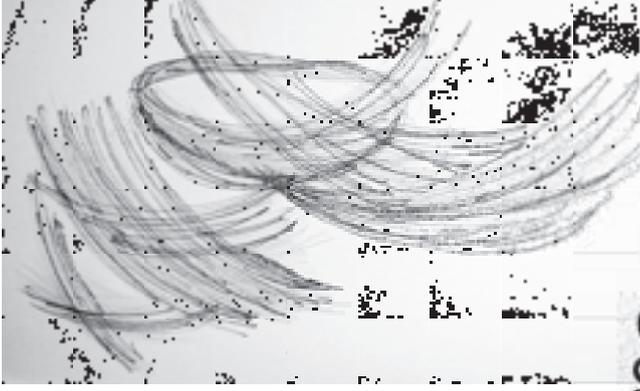
নিয়াৰ দৰে আপোনাকো লৈ গ'ল

দি গ'ল কেৱল আমাক শূন্যতা

যি শূন্যতাত এতিয়া সকলোৱে

গাঁথিব বিষাদৰ মালা।

ধিক এই জীৱন

তুলসী উপাধ্যায়

পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়, হিন্দী বিভাগ

ধিক এই জীৱন ...।

কিয় আহিছিলো

কি লৈ আহিছিলো

কি লৈ যাম

আৰু

লগত কোন-কোন যাব ?

নাজানো।

কি পালো

কি হেৰুৱালো

তাৰ নাই কোনো লেখা জোখ

কিন্তু দিবহে পৰা নাই একোকে

দিক বিদিক হেৰুৱাই

দিশাহাৰা পখীৰ দৰে

মাথো উৰিছে

ডেউকা কোবাই

অজান লক্ষ্যপথৰ সন্ধানত

এনেদৰেই লক্ষ্যপথৰ সন্ধানত

দিশাহাৰা এই জীৱন।

শূন্য জীৱন।

অনুভৱ

ৰঞ্জন কুমাৰ দাস

বানিজ্য শাখা (পঞ্চম সান্নাথিক)

যুগে যুগে মানৱৰ সৃষ্টিৰাজিৰে

লালিত পালিত তুমি হে মোৰ জননী,

আজি যেন ক্লান্ত তুমি!

হিংসা, বিবাদেৰে ভৰা

এই সমাজৰ জুইকুৰাই আজি যেন

বেয়াকৈ বিন্ধিছে তোমাৰ ৰুগ্ন শৰীৰ।

তোমাৰ সৃষ্টিৰ সন্ধিক্ষণত আজি যেন

দিশহাৰা হৈ থমকি ৰৈছে মানৱ জীৱন,

স্বজাতি, স্বাভিমনেৰে গঢ়া তোমাৰ সৃষ্টি

আজি যেন বৈ গল জটিল সন্ধিক্ষণৰ মাজত।

কৃত্ৰিমতাই দাহ কৰা সমাজতন্ত্ৰত

আজি যেন মানৱতাই হাহাকাৰ কৰি ৰৈছে,

হাহাকাৰ কৰি থমকি ৰৈছে দুৰ্বিসহ জীৱন।

সকলোৱে মাথো ৰৈছে

আজি এক নতুন দিশৰ সূচনা বুকুত লৈ!

সপোন পথৰ সেউজ দলিচাত

আকৌ এবাৰ তোমাৰ মৰমেৰে

লালিত-পালিত হবলৈ।

হে মোৰ জননী আই,

বুকুত হেজাৰ সপোন লৈ

মাথো ৰৈছে আজি তোমালৈ বুলি বাট চাই।

সঁচা মিলন

মুনমুন দাস
স্নাতক, চতুৰ্থ ষাণ্মাষিক

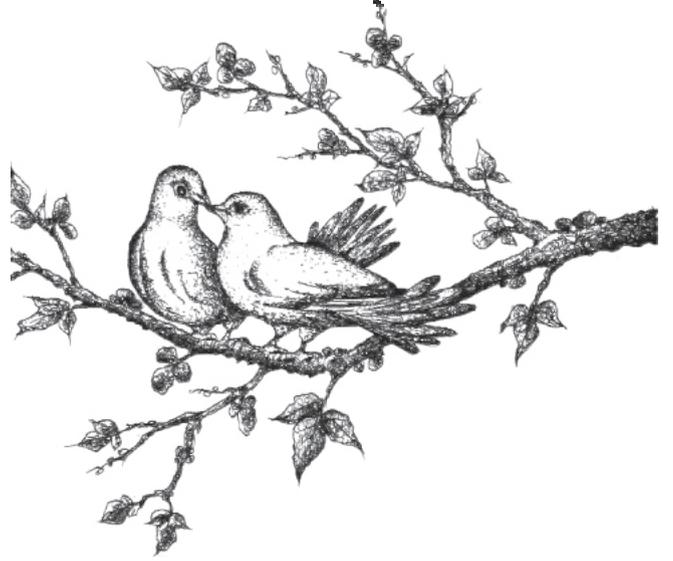
তুমি ৰাতি কিয় সপোনবোৰ নমাই দিয়া।
মোৰ আন্ধাৰ কোঠালিত।

মই জানো তুমি আকৌ আহিবা,
মই জানো তুমি মোৰ কাষতে বহিবা।
মই এইটো নাজানো,
তুমি সপোনত নে দিঠকত আহিবা।

নিঃস্কন্ধ ৰাতিটোত কথা পাতো এন্ধাৰৰ লগত,
প্ৰশ্নবোৰ দীঘলীয়া উত্তৰবোৰ খৰক-বৰক।
আৰু কেতিয়াবা মৌন ..... ॥

আবেগৰ জোলোঙাখন দলিয়াই দিছিলো তোমালৈ,
খনখনাই ভাঙিছিল কলিজাত বাঁহ লোৰা
অতৃপ্ত শব্দৰ টুকুৰাবোৰ।

বুজিও অবুজ আছিলো,
জানিও নজনাব ভাঁও ধৰিছিলো তুমি,
মোৰ অব্যক্ত হৃদয়ৰ ভাষাবোৰ।

প্ৰতিশ্ৰুতি পাহৰি আজি মৌনতাৰ উচ্চ শিখৰত তুমি
আবেগৰ দৰদাম হৈছিল বিশ্বাসৰ বাকৰিত
বিজয়ৰ মুকুট পিন্ধি অহংকাৰত ওফন্দি
আছিলো তুমি ..... আৰু মই

ভঙা সঁকোখনেৰে খুপি খুপি আগবাঢ়িছিলো
তেজাল নৈখনৰ সিপাৰলৈ।

মইতো নোৱাৰো।
তোমাক নাপালে মৰি থাকিবলৈ।

কিন্তু তোমাৰ অবিহনে,
জীয়াই থাকিবলৈয়োতো নোৱাৰোঁ,

নাজানো মই নোহোৱাকৈ তুমি কিমান
সুখী হ'বা।

কিন্তু এটা কথা জানো মোৰ স্মৃতিবোৰক
মনত কৰি তুমি এদিন চকুৰ পানী টুকিবা।

বৰষুণ

হিমাক্ষী দেৱী
উচ্চতৰ মাধ্যমিক, দ্বিতীয় বাৰ্ষিক

আজিৰ বৰষুণ জাকত

তোমাৰ স্মৃতিক সাৱটি

বৈ আছে মই আজিও

তুমি আহিবা বুলি

তুমি আহিবা জানো ?

তোমাৰ মনত পৰে নে সেই

মধুৰ অতীতৰ আনন্দময় স্মৃতিবোৰ

ধাৰাধাৰ বৰষুণজাকত আছে মই

অকলে তিতি বুৰি

আকাশৰ বিজুলী ঢেৰেকণিত

যেন তোমাৰে বৃষ্টিপাত

হৃদয়ত প্ৰেমৰ নদ-নদী

খৰাং বুকুয়ে মিছিকিয়াই হাৰেঁ

এই বৰষুণৰ প্ৰতিটো টোপালত

মই দেখো তোমাৰেই প্ৰতিচ্ছবি ।

সুখ আহিছিল নেকি

প্ৰিয়ংকা দাস

স্নাতক, দ্বিতীয় বাৰ্ষিক, কলা শাখা

ডাকঘৰে ডাকঘৰে

বিচাৰিম তোমাৰ

ঠিকনা ...

ডাকোৱালক

সুধিম-“সুখ আহিছিল

নেকি মোৰ ঠিকনাত

মৰমৰ সুগন্ধি লগা নীলা

..খামত ?”

ভালপোৱাৰ অনুভৱ

হিবক জ্যোতি দাস
উঃ মাঃ দ্বিতীয় বৰ্ষ, বাণিজ্য শাখা

ভালপাওঁ ৰ'দ, ৰ'দৰ গলপতা...
ভালপাওঁ বতাহ, বতাহৰ
জিৰজিৰনি...
ভালপাওঁ মৰম...
কিছু অনুভূতি...
স্নিগ্ধতাৰ আঁৰে আঁৰে খেলা সৰু কালৰ কিছু চুপতি...
ভালপাওঁ হাঁহি...
কৃষ্ণৰ ওঁঠেৰে ওলোৱা মিঠা সুৰৰ বাঁহী...
ভালপাওঁ নিয়ৰ...
কিছু আকুল শেৰালি...
সৰু শিশুৰ সেয়া মুখৰ খিলখিলনি...
কিছু সুখ, কিছু কষ্ট...
উদাউল হৈ ফুৰা কিশোৰৰ সেয়া চঞ্চল জীৱনী...
ভালপাওঁ বৰষুণ...
টোপ টোপকৈ পৃথিৱীৰ বুকুত পৰা মেঘৰ কান্দোন...
ভালপাওঁ

সপোন

আকাশ ৰাভা
বাণিজ্য শাখা, চতুৰ্থ বান্ধাসিক

সপোনবোৰ চাগে এনেকুৱাই
যাক দিঠকত পৰিণত কৰিবলৈ
কেতিয়াবা বহুত সময় লাগি যায়
আৰু কেতিয়াবা
জীৱনৰ গোটেই সময় এ পাৰ হৈ যায়

এটা কথা জানা ?

মই ও মোৰ সপোনবোৰ
দিঠকত পৰিণত কৰিব বিচাৰো
কিন্তু এয়া জানো সম্ভৱ ?
হয়তো সম্ভৱ

মোৰ হাতত হাত থোৱা এজনৰ প্ৰয়োজন
আৰু সেইজন তুমি হোৱাটো

নাজানো মোৰ সপোন
দিঠকত পৰিণত কৰিবলৈ
তুমি আহা নে নাই
কিন্তু এইটো জানো
যে মোৰ সপোনত তুমি
জীৱনৰ শেষ দিনটো লৈকে থাকিবা

এপাহি বঙা গোলাপ

জুমি দাস

হিন্দী বিভাগ, ষষ্ঠ ষাণ্মাসিক

হাতত বঙা গোলাপ লৈ
আপুনি কাৰোবাক
প্ৰেমৰ প্ৰস্তাৱ দি পাইছেনে ?
হাঃ হাঃ হাঃ
কি যে মধুৰ ক্ষণ, নহয় জানো ?
ময়ো পাইছোঁ
আৰু হেৰুৱাইছোঁ।
সপোনবোৰক সাৱটি
মাজনিশা উচুপি উঠো
আশাবোৰ যেন সাৰ পাই উঠে,
আৰু মইয়ো শুই পৰোঁ
ক্লান্ত সপোনবোৰৰ মাজত
তেতিয়াই যেন জাগ্ৰত হৈ পৰে
এটি এটি গোলাপৰ পাহ
বঙা গোলাপৰ বঙা টোপাল।
কলিজাৰ তেজেৰে
জীপাল কৰি তুলিম নেকি আৰু
বঙা গোলাপৰ বঙা পাহিবোৰ
যে চকুৰ পানীৰে ধুই পেলাম
হিয়াৰ বঙা বঙা বঙাবোৰ ?
কি কৰিম প্ৰেমৰ বঙ্গমঞ্চত
বঙা গোলাপৰ বঙেৰে
বঙিলা হৈ পৰা
আমিও একো একোজন
অৱসৰপ্ৰাপ্ত প্ৰেমিক।

প্ৰকৃতি আৰু মোৰ ভালপোৱা

জ্যোতিৰ্ময় দাস

বাণিজ্য শাখা, পঞ্চম ষাণ্মাসিক

বোৱতী নৈৰ নিৰিবিলি শব্দত প্ৰাণ পাই উঠে
মোৰ অভিমানী মনটো
চৰাইবোৰৰ সেই মনোমোহা শব্দ
বঙা বেলিৰ আবেগ
এনেকুৱা লাগে যেন প্ৰকৃতিৰ সৈতে
এয়াই মোৰ প্ৰেম
নীলা আকাশ খনে বাৰে বাৰে
মোক প্ৰেমত পেলায়।
মোৰ ভাগৰুৱা মনটোৱে
জিৰণি লব খোজে
প্ৰকৃতিৰ উমাল বুকুৰ মাজত
চত মাহৰ সেই সুমধুৰ বতাহ জাকে
আমাৰ প্ৰেমৰ সাক্ষী হৈ বৈ যায়।
মন যায় কেতিয়াবা বোৱতী নৈৰ সৈতে বৈ যাব।
মন যায় কেতিয়াবা সেই চৰাইবোৰৰ সৈতে
উৰি উৰি গান গাব।

শ্রদ্ধা

লিজা শইকীয়া

উচ্চতৰ মাধ্যমিক, দ্বিতীয় বৰ্ষ

ভালপাওঁ মা-দেউতাক
 অতি মৰমৰ,
 যাৰ বাবে দেখিলো
 জগতৰ পোহৰ।
 ভালপাওঁ ককা - আইতাৰ
 আদৰৰে ভৰা হিয়া,
 আজৰি পৰত আমাক শুনায়
 কিমান যে সাধু কথা
 ভালপাওঁ শিক্ষা গুৰু
 শ্রদ্ধা আৰু স্নেহৰ,
 যিয়ে বিলায় আমাক
 জ্ঞানৰ পোহৰ

সন্ধ্যা

অন্তৰা বৈশ্য

উচ্চতৰ মাধ্যমিক, দ্বিতীয় বাৰ্ষিক, কলা শাখা

সেই সন্ধ্যাতি...

নিজান আবেলিৰ জীপাল স্মৃতি
 নামি অহা বৰষুণ জাকেও
 দিলে কিছু সহানুভূতি ...

গছক নিয়ৰ সনা দূৰৰি
 আনিছিল এমুঠি শেৰালি
 মৌনতাৰে ভৰি থকা
 সেই নিজান আবেলিক
 দিছিলো হে তুমি নতুন বং সানি
 জুমি চাইছিলো সেই কৃষ্ণচূৰাৰ কাষেৰে
 তোমাক...

মনত জাগিছিল অজান অনুভূতি
 হৃদয়ত নামিছিল মোৰ নতুন সিহৰণ এটি

বাগৰি গ'ল বহু সময় ...
 পাৰ চোন নহয় তোমাৰ স্মৃতিৰ নাগুঁখনি
 নাজানো যে সেই অনুভৱ
 সপোন নে দিঠক আছিল
 মাথো জানো যে
 আছিলো তুমি ... আৰু আছিল সেই সন্ধ্যাতি

সময়

ৰুবি দাস

স্নাতক, দ্বিতীয় যান্মাসিক, সম্পাদিকা, তৰ্ক বিভাগ

সকলোৱে কয় সময় যেন

নাথাকে কালৈকো বৈ,

সময় গতিশীল, সময় ধাৰাহীন

সময় অমূল্য ধন।

শুনিছো সময় কম-

এইয়া আমাৰ জ্ঞান আহৰণৰ সময়

ইয়াক যেন নকৰা অকনো ব্যয়,

সময় ব্যয় হলে জীৱনত

হব যে আমাৰ কিমান ক্ষয়।

সময়ৰ কাম সময়ত কৰা

জীৱনৰ লক্ষ্যত সহজে আগবঢ়া,

হব তোমাৰে জয়

সময়ে সদায় সঁচা কথা কয়।

পশ্চিম গুৱাহাটী আমাৰ মহাবিদ্যালয়

বিন্দিয়া মাৰাক

স্নাতক, চতুৰ্থ যান্মাসিক, কলা শাখা

পশ্চিম গুৱাহাটী

আমাৰ মহাবিদ্যালয়

ৰূপৰ তুলনা নাই

উনৈশ আঠসত্তৰত

জনম লভি

সকলোকে পোহৰ বিলায়।

পঢ়া আৰম্ভ

কৰোঁ আমি

ভগৱানক প্ৰাৰ্থনা কৰি

আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ

অধ্যক্ষ মহাশয়

সকলোৰে শলাগ লয়।

সকলো শিক্ষক

শিক্ষয়িত্ৰী, কৰ্মচাৰীয়ে

আমাৰ যত্ন লয়।

জীৱনৰ লক্ষ্যত

উপনীত হ'বলৈ

ছাৰ- বাইদেউৰ আশীৰ্বাদ বিচাৰো।

আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ

উজ্বল ভৱিষ্যত

সদায়ে কামনা কৰি

মহাবিদ্যালয়ৰ গৌৰৱ

অটুট থাকক

গোটেই জীৱন জুৰি।

জ্ঞানৰ ভঁৰাল

এই মহাবিদ্যালয়ক

অসম্মান কেতিয়াও নকৰো।

এই পশ্চিম

গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়তে আমি

ভৱিষ্যত জীৱন গঢ়িম।।

স্নেপশ্বট

ৰঞ্জিত দাস

স্নাতক, পঞ্চম যান্মাসিক, কলা শাখা

(১)

ব্যস্ত গুৱাহাটী মহানগৰী
বাছেৰে যোৱাৰ সময়ত ঠেলা-হেঁচা
বহি যোৱা সুবিধা প্ৰায় কমেই পাওঁ
তথাপিও সেই যাত্ৰাত সৰু সৰু অভিজ্ঞতাই
জীৱনটো কিমান যে সৃষ্টিশীল কৰি তোলে।

(২)

মানুহৰ ভিৰৰ পৰা গৈ
আবেলি পৰতো যেতিয়া
উজানবজাৰৰ নৈৰ পাৰত বৈ থকা
জাহাজ কেইখন দেখা পাওঁ
মনটো অজানিতে সতেজ হৈ উঠে।

(৩)

দুপৰীয়া ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ পাৰত খেলি থকা
এজাক কাপোৰ বিহীন শিশু
আমি দিয়া খাদ্যবোৰ খুব আনন্দমনে
গ্ৰহণ কৰি আকৌ খেলাত মগ্ন
অভাৱে হয়তো তেওঁলোকক কেতিয়াও
শৈশৱৰ আনন্দ বঞ্চিত নকৰা দৃশ্য
বিমুগ্ধ হৈ চাই বুলো।

শব্দ সাগৰ

বৰ্ণালী ৰাভা

বাণিজ্য শাখা, দ্বাদশ শ্ৰেণী

তোমাৰ কবিতাৰ শব্দবোৰ

মোৰ বুজিবলৈ টান হয়।

তথাপিও ...

তোমাৰ এই গহীন শব্দবোৰ

মোৰ খুবেই প্ৰিয়।

কিয় জানো ...

তোমাৰ কবিতাৰ প্ৰেমত পৰিছো।

শব্দৰ শেৰালীৰ দৰে

বিয়পি পৰিছে চৌদিশে

শব্দৰ গোন্ধ।

তোমাৰ শব্দ সাগৰত

উটি-ভাহি গৈছো মই।

মৰমৰ মা

খনজিৎ দাস
উঃ মাঃ দ্বিতীয় বৰ্ষ, কলা শাখা

মা তুমি মোক সৰুৰে পৰা ডাঙৰ দীঘল কৰিলা,
কিন্তু মা তুমি কিয় আজি মোক অকলশৰীয়া কৰি গলা?
তুমি এবাৰো নাভাবিলা নে যে তোমাৰ মৰম অবিহনে মই কেনেকৈ থাকিম।।
সেই যে সৰু কালৰ কথাবোৰ মা মোৰ আজিও মনত পৰে জানা মা যেতিয়া মই কান্দি থাকিলে তুমি মোৰ চকু পানি মচি দিছিলি।
কিন্তু সেই চকুপানী মচি দিবলৈ আজি যেন মোৰ ওচৰত কোনো নাই মা !!
মা তুমি অকনো নাভাবিলা নে তুমি এই পৃথিৱীৰ পৰা গুচি গলে আমাৰ কি অৱস্থা হবা!
মা তুমি কৰা সেই সৰু কালৰ মৰম বোৰে মোক আজিও আমনি কৰে অ' মা !!
সেই যে মা তোমাক মই মুখাণি কৰা দিনটোৰ কথা; সেই কথা ভাবিলে মই এতিয়াও কান্দি উঠো জানা মা!
সেই চিতাৰ জুই আজিও মোৰ চকুৰ আগত ভাহি আছে অ' মা !!
তোমাৰ মৃত্যুৰ পিছৰে পৰা কেনেকৈ আমি এটা এটা সময় পাৰ কৰিছো সেইটো অকল আমি হে জানো মা!
মোৰ ও টো মন যায় আনবিলাকৰ দৰে মা মা কৰি মাতিবলৈ কিন্তু সেই মা বুলি মাতিবলৈ মোৰ যেন ভাগ্য যে নাই অ' মা!
আজি যে মোৰ মা মা কৰি চিঞৰি চিঞৰি কান্দিব বৰ মন গৈছে অ' মা !!
কিন্তু কান্দিলেও জানো কিবা হব? কান্দিলে জানো তুমি মোক দেখা দিব পাৰিবা ??
তোমাৰ অবিহনে যেন আমাৰ গোটেই জীৱন আধৰুৱা অ' মা !!
মা তুমি যদিও আমাৰ পৰিয়ালৰ পৰা আঁতৰি গলা তথাপিও আমাৰ মাজত তুমি সদায় আছ!!
মা তুমি যতেই নাথাকা কিয় ভালদৰে থাকিবা অ' মা!
তোমাৰ আত্মাই যেন চিৰ শান্তি লাভ কৰে তাকে কামনা কৰিলো মা !!

গান গাই ভালপোৱা বাইদেউ গৰাকী আৰু নাই।।

নৱজ্যোতি দাস
উঃ মাঃ দ্বিতীয় বৰ্ষ

আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ গান গাই ভালপোৱা
বাইদেউ গৰাকী আৰু নাই।
বিশ্বাস কৰিবলৈ কঠিন যদিও এয়াই সত্য
আকস্মিক এই মৃত্যুৰ খবৰে মহাবিদ্যালয়ৰ
প্ৰতিজন শিক্ষাণ্ডৰৰ লগতে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক কন্দুৱাই থৈ গ'ল।
মহাবিদ্যালয়ৰ চৌহদত ব্যাকুলতাৰ টো বৈছে।।
কিয়ে মৰ্মাস্তিক দিন।
যেন এটি সংগীতৰ অধ্যায়ৰ অৱসান।
মহাবিদ্যালয়ৰ সাংস্কৃতিক ক্ষেত্ৰত অপূৰণীয় ক্ষতি।
শ্ৰেণীকোঠাত অধ্যয়নৰ মাজতে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ
ব্যক্তিগত জীৱনৰ বিষয়ে জানিবলৈ বিচৰা
বাইদেউ গৰাকী অজান দেশলৈ গুচি গ'ল।
পুনৰ ঘূৰি নহাৰ বাটেৰে
অচিনাকী ঠাইলৈ।
আৰু কেতিয়াবা নেদেখা প্ৰতিশ্ৰুতিৰে চিৰদিনৰ
বাবে বিদায় ল'লে আমাৰ মাজৰ পৰা।
শ্ৰেণীকোঠাত প্ৰৱেশ কৰোতে মিছিকিয়া হাঁহিটো
সংগী কৰি লোৱা বাইদেউ গৰাকীক
কেতিয়াও দেখা নাপাওঁ।
এতিয়া মাথো থাকি গ'ল
তেখেতৰ কিছুগীত, লিখনি
আৰু পাহৰিব নোৱাৰা স্মৃতিবোৰ।
অৱশেষত বাইদেউৰ চিৰশাস্তি কামনা কৰিলোঁ।

সত্যবাদী

হিমাদ্ৰী কুমাৰী
স্নাতক, দ্বিতীয় বাণাসিক, কলা শাখা

আজিকালি দিনত ভাই
বন্ধুত্বৰে চিন নাই।
অসত্যৰ হে ৰাজত্ব ভাই
সত্যবাদীৰ দিন নাই।

নিজৰ পৰিচয় দিয়ে
আনৰ ব্যৱহাৰ চাই।
সত্যবাদী যদি হয়
দিয়ে গোৰ মাৰি ভাই।

অহিংসাৰ কোনো ঠাই নাই
হয় যদিও দুয়ো ভাই ভাই,
আনৰ কথা কি কম বাৰু
নিজৰ মাজতেই মিল নাই।

অসত্যৰ বিৰুদ্ধে যদি হয় কোনোবা
তেতিয়া এই দুনীয়াত তাৰ ঠাই নাই।

শৰতৰ মৃদু পৰশত

ৰাবিয়া খাতুন
স্নাতক, চতুৰ্থ যান্মাসিক, কলা শাখা

(ক)

শৰতৰ মৃদু পৰশত
আজি মই সাৰ পালোঁ
দীৰ্ঘদিন বাটকুৰি বাই
অবশ হৈ পৰা দুভৰিত
এতিয়া ইমান শকতি
মই দৌৰিবই লাগিব ॥

(খ)

তোমাৰ সেমেকা আঁচলত দুখ
দুঃখৰ স্ততি ।

(গ)

তোমাৰ সেমেকা আঁচলত
তোমাৰ দুচকুৰ কৰুণ দাপোণত
মই নিজক চিনি পালো,
মই চিঞৰিবই লাগিব
মই দৌৰিবই লাগিব ॥

প্ৰেমৰ চাকি গছি

অজয় বসাক
স্নাতক, চতুৰ্থ যান্মাসিক, বাণিজ্য শাখা

তোমাৰ প্ৰেমৰ নামত জ্বলোৱা চাকিয়ে
পোহৰায় হিয়াৰ কোঠালি
সেই পোহৰত কল্পনাই কৰে খিল্ খিল্
হাঁহি-ধেমালি
পাহৰাই ৰাখে দুঃখ বেদনা
পাহৰাই ৰাখে জীৱনৰ জটিলতা
জীয়াই ৰাখে হৃদয়ৰ প্ৰতিটো
উশাহ-নিশাহ
তোমাৰ প্ৰেমৰ প্ৰতিটো কথাই হৈ পৰে
মোৰ বাবে প্ৰিয় গীত
সকলো কামেই দিয়ে আগবঢ়াৰ
অনন্য উদ্দীপনা ।

মা

বনজিত দাস
স্নাতক, প্রথম যান্মাসিক

জীৱন

নিতুমনি দাস
স্নাতক, তৃতীয় যান্মাসিক

কেতিয়াবা সোধো নিজকে,
জীৱন মানেনো কি ?
মোৰ অন্তৰে তেতিয়াই কয়,
জীৱন পৃথিৱীৰ শ্ৰেষ্ঠতম সংগ্ৰাম।

জীৱন মানেই সৌন্দৰ্য,
জীৱন মানেই সপোন,
জীৱন মানেই অভিনয়,
সুখ-দুখ হাঁহি

কান্দোনেৰে ভৰা।
জীৱন বনুৱা
জীৱন ভাগৰুৱা,
কাষতেই বন্ধু কাষতেই শত্ৰু।
জীৱন বাটত

মাথো মায়াময় খেলা
বিষাদ ডাৱেৰে আৱৰা
হয়! এয়েতো জীৱন
সপোনৰ ছায়াময়া ছবি
দিঠকৰ মৰীচিকা।

ন মাহ ন দিন গৰ্ভত ৰাখিলা
কতনা যাতনা ভুগি।
তোমাৰ গৰ্ভত জনম লবলৈ পাই
আজি মই সঁচাকৈ সুখী।
জীৱন বাটত খোজ কাঢ়িলো মা
তোমাৰ আচলত ধৰি
তোমাৰ হাঁহিতেই পালো জানা, মা
সুখ বোৰ বিচাৰি।
হাঁহিৰে মোৰ জীৱন ওপচাই তুলিলা
দুখবোৰ নিদিলা ঠাই,
দুচকুৰ আগতে সমস্ত সুখবোৰ
মৰমেৰে দিলা সজাই।
কিয়ে তোমাৰ চেনেহৰ গভীৰতা কিয়ে
তোমাৰ মৰম,
পুনৰ এবাৰ লব বিচাৰো মা
তোমাৰ কোলাতেই জনম।।

সপোন

বনস্মিতা চৌধুৰী

উঃমাঃ দ্বিতীয় বৰ্ষ, বাণিজ্য বিভাগ

সপোন কি ?

মই নাজানো,

সপোনবোৰ দিঠক হ'বনে ?

সপোনৰ অস্তিত্ব আছেনে ?

মাথোন,

মই জানো ...

মোৰ সপোনবোৰৰ পাখি আছে,

সেই সপোনবোৰ স্বাধীন ভাৱে

মুকলি আকাশত উৰিব পাৰে।

মোৰ সপোনবোৰত মোৰ মঁ-দেউতাৰ

সঁহাৰি আছে, কিন্তু ...

এই সপোনবোৰ তেওঁলোকৰ নহয়...।

মা

নিৰ্মালী দাস

স্নাতক, তৃতীয় যাম্বাসিক, কলা শাখা

চকু মেলিয়েই যেন

এটি ধুনীয়া হাঁহিৰে বিৰিঙি থকা

মৰমীয়াল এখনি মাৰ মুখ দেখা পাওঁ

যি হাঁহি আৰু মৰমীয়াল মুখৰ

হেপাঁহে আমাক থৰ লাগি চাই

আশাৰ এক সপোন ৰচে।

তুমিয়েই যেন আমাক এখন

সৰগৰ দেশলৈ লৈ আনিলা

জীৱনৰ প্ৰতিটো খোজত তোমাৰ

সহাৰিয়েই আমাক প্ৰেৰণা দিয়ে

জীৱনৰ দীঘলীয়া বাটত আগবাঢ়িবলৈ।

তোমাৰ মৰম সঁহাৰি অবিহনে

আমি আধৰুবা।

মা

নৱাগত

(মহাবিদ্যালয়ৰ নৱাগত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক স্বাগতম জনাই ৰচা কবিতা)

নাজিমা খানম

ৰাজনীতি বিজ্ঞান (স্নাতকোত্তৰ)

আহা, আহা, পুৰণি ধৰাৰ নতুন পূজাৰী তুমি

বাট খুলি থোৱা আছে তোমাৰ বাবে

তুমি সোমাই আহা

নিজস্ব প্ৰতিভাৰ আলোকেৰে আমাক আলোকিত কৰি তোলা

তোমাক জনাইছো আমি স্বাগতম।

এইখন আমাৰ মহাবিদ্যালয়

পৰম সুন্দৰ এক শিক্ষাৰ আলয়,

নিজৰ জীৱনৰ সোঁতত আহিছা নিৰ্দিষ্ট সময়ৰ বাবে

সময় শেষ হলে গুছি যাবা বিদায় লৈ।

থকা সময়খিনিত কৰি যোৱা অবিৰত সাধনা

কৰি যোৱা জ্ঞানৰ পূজা অৰ্চনা

বহিঃ জগতত দীপ্তিমান হৈ উঠক তোমাৰ জ্ঞানৰ শলিতা

মহাবিদ্যালয়ৰ নীতি-নিয়ম মানি চলি তুমি

থাকিবা শিক্ষার্থী হৈ

জ্ঞান মন্দিৰৰ পূজাৰী হৈ।

প্রথম বৰষুণ

পম্পী কলিতা

স্নাতক, প্রথম ষাণ্মাসিক (ইতিহাস বিভাগ)

এটোপ এটোপকৈ ধৰাতললৈ নামিল
 এজাক বৰষুণ
 বছৰৰ প্ৰথম অনুভূতি, স্পৰ্শ কৰিবলৈ
 যেন বৈ আছে সকলোৱে !
 কৃষকে বৈ আছে হেপাঁহেৰে
 পথাৰত শইচ সিঁচিবলৈ
 ফল-মূলৰ বীজে বৈ আছে
 নতুন পোখা মেলিবলৈ
 মৰহি যাবলৈ ধৰা গছবোৰক
 প্ৰয়োজন এজাক বৰষুণৰ
 শুকাই যাবলৈ ধৰা নদ-নদী, খাল বিলকো
 প্ৰয়োজন অলপ পিয়াহৰ পানীৰ
 মাছ, কাছ সকলোৱে হেপাঁহেৰে
 প্ৰথম বৰষুণ জাকলৈ অধীৰ
 আগ্ৰহেৰে বাট চাই আছে।
 পশু-পক্ষীয়েও ওপৰলৈ চাই হেঁপাহেৰে
 বৈ আছে ...
 বিৰ বিৰকৈ অহা বৰষুণ জাকলৈ।
 বৰষুণৰ স্পৰ্শত সকলোৱে ওঁঠত
 ফুটি উঠিছে..... মৌ সনা হাঁহি
 যেন প্ৰকৃতিয়েও প্ৰাণ পাই উলহ
 মালহেৰে নাচি-বাগি কৰিছে স্ফূৰ্তি ॥

কষ্ট সহিষ্ণু আই তুমি

প্ৰিদম চাংমা

স্নাতক, তৃতীয় ষাণ্মাসিক

কষ্ট সহিষ্ণু আই তুমি
 ভাল পাওঁ তোমাক আমি।
 চকু মেলিছিলোঁ
 তোমাৰ কোলাতে শুই,
 দেখা পাইছিলোঁ
 তোমাৰ কোলাতে বহি।
 শুনিছিলোঁ লাহে লাহে
 মাতৃ-ভাষা আৰু বেলেগ ভাষা,
 ক'বপৰা হ'লো ইংগিত - মাত্ৰে
 নিজৰ মাতৃ-ভাষা।
 হাত দুখন মেলিলোঁ
 ইটো-সিটো চুবলে,
 দুভৰি মেলিলোঁ
 ইটোত-সিটোত খোজ দিবলৈ।
 চিৰ-দিন থাকিম আমি
 দিন-সময় গণি,
 বিচাৰি না পাওঁ আন আই এজনী
 কষ্ট সহিষ্ণু আই তুমি।
 জন্ম লোঁ ডাঙৰ হ'লোঁ
 আমি, মই তোমাতেই,
 অন্ত কৰোঁ
 প্ৰণাম কৰি তোমাকেই।

বান্ধবী

টিনা কাকতি
স্নাতক, চতুৰ্থ বান্ধাসিক

নিৰ্ভেজাল মৰমবোৰ আমাৰ দুয়োজনীৰ মাজতেই আছিল
জীৱনৰ এই সম্পৰ্ক কেৱল তোৰ সৈতেহে আছিল।
ইজনীয়ে সিজনীক লগ পোৱাৰ পিছত সকলো পাহৰি গৈছিলো
কান্ধত কান্ধ থৈ সুখ-দুখৰ কথাবোৰ পাতিছিলো।
আত্মীয় নহৈও তই আত্মীয়ৰ দৰে আছিলি
প্ৰিয়জন নহলেও তই প্ৰিয়জনতকৈ বেছি বিশ্বাসী আছিলি।
আকলোৱা মৰমৰ বিশ্বাসৰ ভেটিত গঢ় লোৱা এক সম্বন্ধ আছিল
য'ত কেৱল ত্যাগ আৰু ভালপোৱাৰ প্ৰতিশ্ৰুতি আছিল।
যেতিয়া কাৰোবাক কব খোজা কথাবোৰ মনৰ মাজতে ৰয়
তোৰ অভাব তেতিয়াই অনুভব হয়।
বহুদিন দেখা-দেখি নহলেও মনৰ মাজত ৰৈ থাকে
ভাল লগা দিনবোৰৰ স্মৃতি।
বান্ধবী,,

এক ভাল লগা শব্দ,
এক গভীৰতা থকা সম্পৰ্ক,
বান্ধবী মানে বিশ্বাস আৰু আশা,
বান্ধবী মানে সকলো মনৰ কথা
খুলি কব পৰা এজন ব্যক্তি।

মোৰ মৰমৰ বান্ধবী বৰ্ণালী ঠাকুৰীয়াৰ স্মৃতিত....

গধুলিৰ আড্ডা

জগদীশ বেজবৰুৱা
প্ৰাক্তন ছাত্ৰ

বেকাৰ ল'ৰা আমি আড্ডাতে মগন
হাতত নাই পইছা তথাপিও সপোন অগণন
চাহৰ কাপ হাতত লৈ
এটা চিগাৰেট চাৰিজন ভগাই লওঁ
সুখ দুখৰ কাহিনীবোৰ আমি হাঁহি হাঁহি কওঁ।

বোজা আছে হৃদয়ত হাতত চাকৰী নাই
দেউতাৰ পেঞ্চনৰ পইচাৰে ঘৰখন কিমান চলিব ভাই
ভক্তিব বিয়াৰ সময় দৰাক লাগে গাড়ী
কিন্তু সিনো কি জানিব
তাইক যে আজিলৈ দিব পৰা নাই এখন শাৰী
সমাজে আমাক বেকাৰ বুলি হাঁহে
সিহঁতেটো নাজানে একাৰ ৰাতি যে আমাৰ হৃদয়ে কিমান কান্দে।

গধুলিৰ বজাৰ নিজৰ পইছাৰে কৰিব মন যায়
কিন্তু কি কৰিম আমাৰ যে সেই সামৰ্থ্যও নাই
বেকাৰ লৰাৰ টেগ লগাই দিনটো কাম বিচাৰোঁতে যায়
ঘোচ খুৱাই চাকৰী লবৰ সামৰ্থ্য আমাৰ নাই।
পান চিগাৰেট বাকীতে চলে
আড্ডাৰ সময়ত অলপ হাঁহিলে
মানুহৰ মনবোৰ জ্বলে
বেকাৰ ল'ৰা আমি আড্ডাতে মগন
হাতত নাই পইছা তথাপিও সপোন অগণন।

তুমি অভিমান কৰিবা

মৃদুল শৰ্মা

স্নাতক, চতুৰ্থ যান্মাসিক

অৰুণুতি!

অৰু!

অৰু! আসঃ মোৰ ফালে চোৱানা...

ইমান অভিমান ?

অভিমান কৰিলে তোমাক বৰ ধুনীয়া লাগে জানা,

এনে লাগে যেন তোমাৰ অভিমান দুচকুৱে গিলি পেলাব মোক...!

তোমাৰ অভিমানি মনটোৱে কেতিয়াবা মোকো অভিমানি কৰে জানা,

আকৌ ভাৱ হয় তোমাৰ অভিমানভৰা গালত এচুমা আঁকি সামৰি লম তোমাৰ অভিমানবোৰ...।

আজিকালি তুমি অভিমান কৰিবলৈ বাদেই দিছা,

কেৱল হাঁহিটো মাৰি মোলৈ চাই হে থাকা...!

সেই এক্সিডেণ্টটো...!

সিদিনাই চাগে তুমি মোক শেষবাৰ অভিমান কৰিছিলি,

তাৰ পিছত আৰু তোমাৰ অভিমানি দুচকু মই দেখা নাই।

আজিকালি আকাশখনো বৰ অভিমানি হ'ল...

আগতে তুমি অভিমান কৰিলেই চিপচিপ কৈ নামিছিল বৰষুণজাক...!

এতিয়া আকাশখনো অভিমানি, বৰষুণজাকো অভিমানি!

মন যায় জানা...

আবেলিৰ ঠেহ লগা বৰষুণজাকলৈ চাই মইও অভিমান কৰিম তোমাক!

আৰু কিছুপৰ পিছত গৰম পকোৱাৰ থাল এখন লৈ তুমি কাষত বহি গুণগুণাবা...

তোমাৰ সৰু সৰু অভিমানৰ টোপোলাটি লৈ অথবা তুমি অভিমান কৰিবা, মাথোঁ আঁতৰি নাযাবা...

মোৰ বান্ধৱী (তাই)

শ্ৰী জয়শ্ৰীতা কলিতা
স্নাতক, চতুৰ্থ ব্ৰাহ্মসিক

আকাশখন আজি শুৱনি
উজ্বল তৰা এটাই বাৰুকৈ বং সানিছে সৌন্দৰ্যৰ
নহবনো কিয়া
তাই যেন সৰ্বস্ব উজাৰি বং ঢালিছে
চেনেহৰ আকাশত
সপোন সপোন যেন আছিল তাইৰ মনৰ চোতাল
উঁৱৰ আতৰাই সুৰুৰ দৰে ফৰকাল কালত
পাকৈত আছিল
পখিলা এৰা পখিলা খেদি
নাওঠ ভৰিৰে বহুদূৰ, বহুকাল
যোৱাৰ পন কৰিছিল।
আৰ্কিছিল উকা কাগজত অলেখ জীয়া
জীৱনত ছবি
কাকো ভৰষা নাই, কাৰো চিন্তা নাই
কেৱল সফলতাৰে আগুৱাই আছিল
কাল ধুমুহাৰো গতি সলনি কৰাৰ উদ্যাম ৰাখিছিল
বুকুত, বিপদেও চুমুক দিবলৈ ভয় খাইছিল
তাইৰ সেই অগ্ৰজ জীৱন যাত্ৰাত
কিন্তু আজি সেই সপোন দেখা ছোৱালী জনীৰ
মাকৰ বুকু উদং—
হেৰাই থাকিল তাই কালৰ অভিসন্ধিৰ প্ৰকোপত
আঁপোনবোৰও কান্দিছে পৰেও কান্দিছে
মই .... নাই মই কন্দা নাই
ৰং তুলিকাৰে চমক দিয়া, তাইক লগ পাও মই,
প্ৰতিদিন আৱেলি আকাশত।
এটি উজ্বল তৰা হয়।।

— মোৰ প্ৰিয় বান্ধৱী বৰ্ণালী ঠাকুৰীয়া স্মৃতিত।

নৈ

নমী বুঢ়াগোঁহাই
কলা শাখা, প্ৰথম ব্ৰাহ্মসিক

মই যে এখনি নৈ,
থাকো নিৰবধি বৈ।
শাওনত মই ভৰুণ হওঁ,
শীতত মই লাৱনী হওঁ,
কত প্ৰেম যুগলৰ
মই সান্ধী হৈ ৰওঁ,
কত কেমেৰাৰ ৰিলত
মই বন্দী হওঁ,
মোৰ পাৰত বহিয়েই কত
প্ৰেয়সীৰ মিঠা প্ৰতিশ্ৰুতি
মোৰ পাৰত বহিয়েই আকৌ
ব্যৰ্থ প্ৰেমৰ মৌন উচুপনি।
মোৰ ৰূপালী বালিয়েই
আশাৰ বালিঘৰ সাজে,
মোৰ বোৱতী বন্ধতেই আকৌ
সহস্ৰজনৰ অস্থি ভাহেঁ।
মোকে ধিয়াই কত কবিৰ
কলমত অনুভৱ নিগৰে,
মোক লৈয়ে কত গীতিকাৰে
সুৱদি গীত ৰচে।
মোৰ পাৰতে হয় আনন্দত
বনভোজৰ আয়োজন
সেইবাবে মোক সদায়ে
পৰিষ্কাৰ ৰখাৰ প্ৰয়োজন।
এনেদৰেই মই সকলোৰে আপোন,
যেন নীল আকাশৰ এখনি দাপোণ।

কৰ'ণাময়

নিৰাৰণ দাস
প্ৰাক্তন ছাত্ৰ

অপ্ৰত্যাশিত ভাৱে ভাঁহি আহিল হঠাৎ
এক অজান কাল ধুমুহা,
মানৱ জীৱন স্তব্ধ কৰি তোলা মহামাৰী
যাৰ নাম ক'ৰণা।
চাওঁতে চাওঁতে প্ৰায় দুবছৰে হল
বহু জনে আপোন জনক এৰি গুচি গ'ল।
আৰম্ভ হ'ল চুবুৰীয়া চীন দেশৰ যুহাং চহৰত
ভাইৰাছময় হ'ল পৃথিৱীৰ প্ৰতিটো কোণত।
যেন অস্ত্ৰবিহীন ভাৱে ঘোষিত হোৱা
তৃতীয় বিশ্ব যুদ্ধ...
যাক কোনেও নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব পৰা নাই।
শিক্ষানুষ্ঠান, অনুষ্ঠান প্ৰতিষ্ঠান সকলো
বন্ধ হৈ যায়...
শিশু বোৰেও খেলা ধূলা পাহৰি,
মাথো ইন্টাৰনেট আৰু টিভিৰ মাজত সময় কটাই।
মানুহে কৰা অত্যাচাৰৰ পৰিণতিত
প্ৰকৃতিয়েও যেন প্ৰতিশোধ ললে...
পশু পক্ষী বোৰ মুকলি আকাশলৈ ওলাল,
মানৱ জাতি ২৪ ঘণ্টা ঘৰৰ ভিতৰত সোমাল।
চিৰিয়াখানাত সুমাই থোৱা জীৱ জন্তুৰ অনুভূতি
মানুহে আজিহে বুজিবলৈ শিকিলে,
দিনৰ দিনটো আৱদ্ধ থকাৰ যাতনা
মানুহে এতিয়াহে বুজিলে।
উৎসৱ পাৰ্বনত টকা কেইটা উৰাই দিয়াতকৈ
নিজৰ স্বাস্থ্যৰ বাবে জমা কৰাটো যে অধিক
প্ৰয়োজন তাকেও জানিলে।

সমগ্ৰ পৃথিৱী আজি মুখাৰে আৱৰিত হল
আপোন জনক ও ওচৰৰ পৰা চিনিব নোৱাৰা হল।
বাহিৰলৈ ওলাই যাবলৈ ও যে ভয়
পুলিছ ককাই হত বাটৰ দাঁতিতে থিয় হৈ বয়...।
মনত নথকা নম্বৰ গাড়ী খনৰ নং টো
মানুহে এতিয়া মনত ৰাখিব শিকিলে,
প্ৰাথমিক শিক্ষাত শিকি অহা যুগ্ম অযুগ্মৰ অৰ্থ
যে আকৌ প্ৰয়োজন হৈ পৰিল।
পাচলিৰ নাম নজনা ইঞ্জিনিয়াৰ ল'ৰাটো আজি
খেতি কৰিবলৈ ও শিকিলে,
সময়ৰ সোঁতত নিজক ঢাল খোৱাই
নিজৰ ভৰিত থিয় দিব জানিলে।
চাৰিওফালে মাথো মৃত্যুৰ দাৱানল...
মানুহৰ মাজত মাথো ভয়ৰ কোলাহল।
টকা সম্পত্তিৰ লালসা আজি অৰ্থহীন হল
জীৱন বচোৱাৰ আৰ্তনাদত সকলো ব্যস্ত হল,
আশাৰে চাইছোঁ বাট... মনবোৰ পৰিব শাঁত
নিপাত যাওঁতে এই মহামাৰী কৰ'ণা
ঈশ্বৰৰ ওচৰত মাথো তাৰেই প্ৰাৰ্থনা।।
আকৌ ঘূৰি আহিব সেই সোণালী দিনবোৰ
জীৱনৰ সপোনবোৰ আকৌ প্ৰাণ পাই উঠিব
বন্ধুৰ সৈতে আড্ডা বোৰ আকৌ জমিব।।
আকৌ খুলিব মন্দিৰৰ দুৱাৰ,
সকলোৰে মনত হব আনন্দৰ জোৱাৰ।
বীৰ যুদ্ধা ৰূপী স্বাস্থ্য কৰ্মীলৈ জনাইছোঁ প্ৰণাম,
হৃদয়ৰ পৰা অশেষ শ্ৰদ্ধা আৰু শলাগ জনাম।

Privatization of Higher Education and its impact upon society

Dr. Marie Kalita

Privatization of Higher Education is a worldwide phenomenon growing in scope and importance and it has been expanding both in extent and impact. It is one of the most dynamic and fastest growing segments of post secondary education in today's world. An unprecedented demand for access to Higher Education and the subsequent unwillingness of the governments to provide the necessary support for this sector has given the boost to Privatization of Higher Education. Private Higher Educational Institutions are expanding in scope and number all over the world and today a majority of the population depend largely on it for fulfillment of their educational needs. This upward trend in its growth trajectory has been a direct fallout of the inability and unwillingness of the Governments in many countries to fund expansion of the higher education sector. Today the idea of an academic degree as a "private good" that benefits the individual rather than a "public good" for society is being widely accepted. Again over the last decades, a rapidly growing economy has led to a huge demand for an educated and skilled labor force across the world.

Higher Education in India today is gasping for breath, at a time when India is aiming to be an important player in the emerging knowledge economy. In this connection, Jawaharlal Nehru had very aptly remarked that, "If all is well with the universities, all would be well with the nation." But it is very sad to note that the universities are not doing their tasks properly. The design of courses and curriculum in the public funded universities is a glaring example of total

disregard for the present day needs of our students. Because of outdated courses and curriculum without having modern relevance our students are deterred from finding jobs in any sector. These institutions are not upgrading themselves to the desired levels regarding the introduction of relevant subjects and courses which can fulfill the needs of the economy. At a certain point of time the Government of India came up with a bill to pave for Privatization, but the bill could not be passed

in the Parliament as Prof. Yashpal challenged this bill by filing a PIL. Ultimately, after much debate, the Bill was scrapped by the court. The states were allowed to pass legislations for formation of private universities and thereby the whole country got filled up with private higher educational institutions.

Higher Education today has been facing a lot of strains and stresses, limitations and compulsions, under such circumstances, the World Bank argued that developing countries should not invest their scarce resources on higher education. During the decade of the 90's, due to the liberalization policies of the Government, privatization of higher education has already taken deep roots in our education system and it has now reached a stage where it cannot be undone. The Government should restrict the permission of private institutions to a certain number since over permission would lead to loss in quality especially in the professional colleges due to shortage of trained and efficient staff. One major impact of Privatization of Higher Education is the lessening of financial

burden on the Government to provide education. Due to globalization, the Private institutions are providing the required curricula and job oriented courses for international requirement.

Hence Privatization of Higher Education can be assessed as a boon to our society provided there is healthy competition among the institutions and economically poor but meritorious students are taken care of. The Government should have a proper checks and balance mechanism to keep these private institutions at bay. We have seen that the decade of the nineties in India showing a tilt towards privatization of higher education and also other fields. This we believe is because of the growing disenchantment of government provided services, which again indicates a call for the greater involvement of the private sector in extending educational facilities in the services sector. Investment in education will definitely lead to the creation of human capital which is again an important input to the socio-economic development of a nation. In India, development of higher education sector has not been encouraging. ***India stands at a very dismal position with regards to percent of people opting for higher education which is only 6% while the figure for both Egypt and Thailand is 20%, 10% for Turkey 11% for Brazil and 16% for Mexico. In the developed countries, access to higher education is to the tune of 40% or above.*** Though higher education in India has expanded generally, inadequate access continues to cause concern. In meeting the challenge of equity and improving the quality of education, it is suggested that higher education system has to seek participation both of the government as well as private and voluntary agencies.

Privatization of Higher Education has offered a much sought after relief to those students who could not get seats in the public institutions because of either shortage of marks or because of their failure in sailing through the entrance examinations. These students had the financial backing, and therefore, high admission and tuition fees were not discouraging factors in their pursuit of education and in this way

the mutually complementary factors provided a smooth take off runway to the flourishing sector of private universities. One important outcome of the setting up of private institutions of learning is that some of these universities have already created the best academic and administrative support structures in order to produce graduates employable in any sectors, an initiative which deserves appreciation. This has greatly benefitted our society to a great extent. The private institutions have provided a respite to those students who can afford higher education at a higher cost and in this way these universities are offering a challenge to the government supported public universities. In addition to this, setting up of relevant courses and curricula, modern research facilities, best teaching-learning infrastructure with the objective of making their graduates employable in job markets is worth mentioning here. In this manner it has been creating a great impact upon our society.

We can say that privatization of Higher Education has its own advantages and disadvantages. If there is a monopoly it can have a disadvantageous effect upon the society, if not, there will be a lot of competition among the institutions which will lead to improving the quality of higher education which is a big advantage. But as we know that 'every dark cloud has a silver lining' we all are hopeful that privatization of Higher Education will definitely lead to human resource development in the society and the country will be benefitted from it.

India is a diverse country having various challenges. Therefore under such circumstances, privatization of higher education will need to be regulated on the basis of a comprehensive and cohesive policy framework covering various aspects of academic excellence inputs like good infrastructure, clean admission processes, fixation of fees etc. In order to ensure the national objectives of equity, access and quality, Privatization of Higher Education has got a great role to play. Such a framework will only be able to facilitate an equitable development and growth of private higher education.

MARE GEET OR MAROI GEET OR MARE GAN OF THE RABHAS OF ASSAM

Dr.Gaganjyoti Bora

Associate Professor, Department of Political Science, Paschim Guwahati Mahavidyalaya
Dharapur, Guwahati, Assam

Introduction

Rabhas are rich in their traditional folk songs like the other tribes of Assam. There are different types of folk songs, which are scattered among them in the form of their oral literature. These songs may be categorized as (a) Devotional songs, (b) Songs associated with festivals, (c) Songs associated with rites and rituals, (d) Songs associated with love and yearning, (e) Lullaby and nursery rhymes (f) Ballads etc. “*Their vast accomplishments of folksongs range from simple cradle songs, songs of everyday life to the world of transcending mystic compositions of the minstrels. This evinces the fact that their chivalrous forefathers were capable of translating their sensitive moral and intellectual urge into poetic art.*” (Bora, M.K.: 2008:43). The Rabhas like other tribal and non-tribal people of Assam regularly perform their rites and rituals along with different fairs and festivals. Community singing of hymns, different devotional and religious songs sung by both men and women are considered as a unique and significant feature of their traditional society. However, through these folk songs of Rabhas, their traditional and cultural identity, different beliefs and superstitions, customs, social values and their overall unique tribal characteristics are reflected distinctly.

Mare geet or Maroi geet or Mare gan

The *Mare geet* or *Maroi geet* or *Mare gan* is considered as one of the more popular and interesting

folk songs among the Rabhas of South Kamrup and South Goalpara areas. These songs are associated with the worship of their goddess *Barmani* or *Bisahari*, who is considered as folk and local form of the snake goddess *Manasa*. This worship is also popularly known as *Mare puja*, which is one of the most important religious festivals among the Rabhas. The puja is performed by a semi-professional troupe called *Ojapali*. In the context of the worship of the deity, various songs are sung by such type of *Ojapali* troupes and these kinds of songs are known as *Maregan* or *Maregeet* or *Maroigeet*. These songs have been prevailing among them orally from the earliest time. These were originally composed by unknown born poets or singers of the Rabha tribal people who were most probably secluded devotee or votary of the goddess *Bisahari*. No written tradition is associated with these songs for which these are distinctly excluded in the writings of the *Manasa* poets of Assam like Durgavar, Mankar and Narayandeva. The text of the bulk of the songs are narrative in nature dealing with the myths and legends as well as tales associated with *Manasa*, the snake goddess and her encounter with the merchant *Chando*. The Rabha *Ojapalis* sing and recite these songs during the worship of goddess *Barmani* and also they act with the different dance movements in accordance with the theme of the songs sung by them. Therefore, from the point of view of performing art form, these songs play a very vital and significant role in the worship of *Barmani* or *Bisahari*.

It is remarkable that, the *Ojapali*, *Maregeet* or *Mareigan* and *Deodhani* are essential elements of *Mare puja* in the context of performing folk art forms in the Rabha religious culture. On the other hand, Rabha folk characters and the tribal elements are vitally established through these songs. These songs may be divided into two types depending upon its different folk elements, e.g. (1) Eulogistic and (2) Etiological. These two kinds of songs are performed by the *Ojapalis* with the accompaniment of small cymbal only. The eulogistic songs are sung and recited by the *Ojapali* performers in the context of the worship of different gods and goddesses. *Ojapali* sing the story context songs like long ballads in standing position with the help of musical instruments as such small cymbals and anklets.

The Rabhas of South-east Goalpara and south-west Kamrup institute *Mare puja* or *Maroi puja* or *Bishahari* or *Barmani puja* to propitiate goddess *Manasa*. The methods and rituals of worshipping *Manasa* are not same that of *Manasa puja* observed by the other tribal and non-tribal people of North Kamrup and Darrang district. In the *Mare puja*, in the context of the worship of the deity, various songs are sung by the *Oja pali* troupes and this kind of songs are known as *Maregan* or *Maroi geet*. The text of these songs is narrative in nature and associated with the myths and legends as well as tales related with goddess *Manasa* and her enmity and encounter with the merchant *Chando*. But, it is significant that, the *Maroi geet* sung by the Rabha *Ojapali* at the time of worshipping goddess *Manasa* are purely of their own. The text, lyrics, language of the text, methods of singing, tune etc. of these *Maroi geet* are purely tribal in nature and these reflect directly the unique Rabha traditional as well as tribal culture. From this point of view, it is clear that the composer of these *Mare geet* are some unknown Rabha devotee of goddess *Manasa* and these are still prevailing orally among the Rabha. The words used in the *Mare geet* are completely tribal spoken Assamese. As for example, few lines from the traditional *Mare geet* is mentioned below.

*Misa katha nokang mami tora matha khang
Jodi misa kaisung mami poran horuang.*

Again

*Ghor gohani kate suta gohain siyai
Hen kale jai ganga durga bera bhonglai chai*

On the other hand, the *Mare geet* sung by the upper caste people of North Kamrup and Darrang district in connection with the worship of goddess *Manasa* are – *Sukannani Geet* or *Durgavari Geet* which are quite different with that of Rabhas. The *Sukannani Geet* are composed by the Narayandeva are known as verses of *Padmavati* and the *Durgavari Geet* are composed by the Durgavar which are known as verses of *Manasa Purana*. It is observed that the *Sukannani Geet* and *Durgavari Geet*, both kind of songs and verses are composed by the poets under the royal patronage for which its texts, lyrics, tunes and methods of singing do not reflect the traditional tribal nature like *Maroi* or *Mare Geet* of the Rabhas. Therefore, the performing art form i.e. *Ojapali* and *Deodhani* who sings the *Mare Geet* and *Deodhanis* perform dances with semi-acting in the context of *Mare Puja* also reflect the variations among the Rabhas and other tribes and non tribals of Assam. Though, there are such variations are found, in the worship of *Manasa* by them, yet it is clear that *Manasa* is the chief goddess whom they worship in the different forms like *Manasa*, *Padma*, *Bisdahari*, *Barmani* etc.

We have already found such type of variations and differences in the case of the *Mare* or *Maroi geet* performed by the Rabhas and other non-Rabha people in connection with the worship of goddess *Manasa*. The verses and songs composed by the different *Manasa Poets* also obviously reflect the certain variations in this context due to different socio-economic and socio-cultural influences of the heterogeneous people of lower part of Assam in the early days. But, the main and original myths, legends and tales are found same in the all classes of *Mare Geet*, which are prevalent among them from the early days

to till days. The different parts and episodes of the *Mare Geet* from the beginning to end are – *Guru Bandana, Sristi Patoni, Padmavatir Janma, Bibhah Bichhed, Austic Munir Janma, Jalomalor Pora Puja Grahan, Chand Sadagarar Lagat Bibad, Beula-Lakhindarar Janma-Bibah, Sati Beular Devapuri Jatra, Lakhindarar punar Jiban labh, Chandor pora puja grahan, Beula-Lakhindarar Swarga Gaman* etc. In all these episodes of *Manasa epic*, the original myths, legends and story are found similar to the compositions of *Manasa songs* and verses by the different *Manasa poets* with minor variations. But, in the case of *Marai Geet* of the Rabhas, besides these original episodes, there are other additional episodes are also composed which are of their own. Example of such additional episode is *Sristi Patoni Khanda* where the traditional rites and rituals about the social worship performed by the Rabha tribes, their composite national culture, different myths, legends and tales associated with the various gods and goddesses worshipped by them and also the causes and methods of their worship are reflected. These aspects are not found in the writings of *Manasa Poet* like *Durgavar* and *Narayandeva*. In the *Padmavati* composed by *Narayandeva* and *Manasa Purana* by *Durgavara*, these all aspects are not reflected. As for example the *Ghor Goshanir Puja, Lakhor Deo Puja, Langa Puja* etc. which are related to the traditional Rabha culture are not found in the writings of other *Manasa Poets*. Apart from these, some traditional folk beliefs, values as well as myths, legends, tales etc., which are prevalent among the Rabhas are found nowhere but in the *Mare Geet* only. Such examples are –

- 1) *Pakhi-Pakhinir Biya*
- 2) *Gohainor Nangal Sristi*
- 3) *Mul Gharar Dakhin Berot Rokha Phuta*
- 4) *Biyoi-Biyoni Bondha*
- 5) *Kawriay Shubha-Shubhor Batori Janowa*
- 6) *Sapor nej Khora Huar Karon*
- 7) *Baghor Abhisap*
- 8) *Gorokhia, Halwa Aru Rowanik diya Abhisap*

9) *Bhumurar Mur Sonali Hua* etc.

These are still prevalent among the Rabha society in connection with the worship of goddess *Manasa* from the early days reflecting their originality and uniqueness as well as reflecting their cultural identity.

As an important performing folk art form, in the context of musical and dance forms, the *Mare geets* or *Maregan* sung by the *Ojapalis* may be divided broadly into two kinds. These are (a) *Boheni geet* and (b) *Uthoni geet* or songs of *Uthoni Sirosti*. *Bohani geet* are basically songs of the worship i.e. *Pujar geet*. These songs and verses are performed in the position of sitting by the performers for which these are known as *Boheni geet*. *Uthoni geets* are performed in the standing position by the performers i.e. *Ojapalis* with various dance movements, acting and different *Mudras*. Therefore, these *Uthoni geets* are more important and popular in the context of performing art forms related to *Manasa* cult among the Rabhas. Again, from the different aspects of musical elements, the *Uthoni geets* may be divided into following kinds:

- (a) *Vandana* (a hymn or salutation);
- (b) *Diha* (i.e. guiding lines)
- (c) *Pad* (a lyric or song and verses)
- (d) *Jhuna* or *kori geet*
- (e) *Samorani* (conclusion)

(Sarma, N.C.: 2013: 123)

Mayavanti Bisahari

Mayavanti Bisahari is the first and only authoritative and outstanding as well as extensive collection of *Mare gan* or *Maroi geet* of the Rabhas. *Praneswar Rabha*, a renowned Rabha litterateur collected, compiled and edited the book in the year 1987. It is an important and valuable collection of traditional folk songs based on the myths, legends and tales of Goddess *Manasa*, her enmity and violent dispute with *Chando Sadagor* and tale of *sati Beula*. These songs are sung by the *Ojapali* at *Mare puja* performed by the Rabhas particularly of South

Goalpara tribal areas. Earlier, these songs are scattered among the Rabha people of Rabha dominated areas in the form of oral i.e. mouth-to-mouth literature. These songs are also closely associated with the *Ojapali* and performing art form of *Deodhani* regarding the worship of goddess *Manasa* by the Rabhas. Therefore, this compiled work of *Mare Geet* is considered as a valuable assets of traditional and unique culture of the Rabhas.

The *Mare Geet* compiled in the *Mayavanti Bisahari* are extensively collected by the Praneswar Rabha particularly from the tribal area of south Goalpara. These songs (or *Geets*) are not composed by any other *Manasa* poet of Assam like – Mankar, Durgavar and Narayandeva. These are completely of their own in the form of oral literature. Being closely associated with the tradition of *Mare Puja*, Praneswar Rabha collected the different elements of *Mare puja* from the senior and well-known *Ojas* of Daranggiri area of Goalpara district. He had collected more than five hundred songs during this period for his stupendous work from different parts of south Goalpara tribal areas. These songs are traditional and oral in nature for which certain variations are found in respect of name of the minor and secondary characters of the original story, language and structure of the words, lyrics, tune and order (position in a series) of the songs etc. Except the major characters, various names are found regarding the minor and secondary characters in these songs due to different singers of different places. As for example we may mention – husband and two sons of *Devi Padma*, six sons and daughter in law of *Chando Sadagar*, twelve ships, six sons of *Bachu Sadagar*, two sons of *Ganga Devi* etc. Since these songs are composed by unknown persons and also prevalent orally among the people, so naturally certain variations and variety regarding its language, tune and composition of words must be distinct. On the other hand, almost all the *Manasa Poets* divided the epic into two distinct parts. In the first part, the myths and legends of the god-goddesses with their miraculous and divine powers are described. This part is known

as *Deva Khanda* or *Sristi Khanda*. The second part is known as *Nara Khanda* or *Bonij Khanda*. In this part the tale of *Chando Sadagar* and *Beula-Lakhindar* are described. The myths, legends and tales described in the *Mayavanti Bisahari* through these *Mare geet* are quite different with that of other *Manasa Kavya* composed by the different *Manasa Poets*. Though this compilation is considered in the line of *Panchali Kavya* of Assamese literature, yet it reflects the socio-cultural life of the Rabhas living in the particular areas.

Raga in the *Mare gan*

Concepts of *Ragas* (a musical mode) are not found in the tradition of *Mare gan* among the Rabhas. Instead of *Ragas* in their tradition, practice of *dhek* and *sur* i.e. tune is present in the performance. In this context, most probably *dhek* does not mean the *ragas*, it means tune of the songs. However, the *Ojapalis* who sung such type of *Mare gan* are primarily melodious. Besides these, in the *Mare gan*, three types of *tal* are found, as for example – (a) *Akubia*, (b) *Dukubia* and (c) *Tinikubia*.

Conclusion

Therefore, it is found that different kinds of performing art forms are closely associated with the Cult of *Manasa* among the Rabhas. In the worship of goddess *Manasa*, *Bishahari*, or *Barmani* etc., the performing art forms of *Maregan* or *Mare geets*, *Ojapali*, and *Deodhani* play a very significant and vital role to fulfill the purpose of the worship. The *Deodhani* performs various types of dance movements and dramatic enactments in accordance with the theme of *Mare geets* sung by the *Ojapalis* along with the accompaniment of the traditional musical instruments like small cymbals, *dhol* and *bhor tal* (big cymbal etc.). Various types of costumes and ornaments are also associated with these performing art forms, which are related with the *Cult of Manasa* among the Rabhas. All these unique aspects of performing art forms of the *Cult of Manasa* clearly reflect the unique and rich socio-cultural traditions prevalent among the Rabhas from the ancient time.

References:

- Bantho, J.N. : *Rabha Janajatir Itibritta*, Goalpara, 1974
- Bora, M.K. : *A Study of the Traditional Culture of the Pati Rabhas of Assam*, Guwahati, 2008
- Das, J. : *Folklore of Assam, New Delhi*, 1972
- Datta, B. : *Folkloric Foragings in India's North East*, Guwahati, 1999.
- Endles, Rev. S. : *The Kachari*, London, 1975, Reprint.
- Goswami, P : *Essay on Folklore and Folk Culture of North East*, Guwahati, 1986
- Hakacham, U.R : *Rabha Loka Sanskriti*, Guwahati, 2006
- Hato, W.R : *Rabha Sanskritit Ebhumuki*, Guwahati, 2006
- Rabha, Biren : *Rabha Janajatir Chamu Abhash*, Singra, 1998
- Rabha, P. : *Rabha Janajati*, Guwahati, 2008
- Rabha, R. : *The Rabhas*, Guwahati, 2002
- Sarkar, Hari Mohan : *Rabha Samaj Aru Sanskritir Abhash*, Tuplai, 1989
- Sarma, N. C. : *Asamar Oja Pali*, Jorhat, 1982

AN ANALYTICAL STUDY ON “THE STATE GOVERNMENT FINANCING ON SOIL & WATER CONSERVATION AND FORESTRY & WILDLIFE DEPARTMENTS FOR SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT IN MEGHALAYA 2015-16 to 2019-20”

Dr. Hemanta Kalita

Asstt. Prof., Deptt. of Commerce, Paschim Guwahati Mahavidyalaya
Kamrup (Assam) India,

INTRODUCTION:

The Corporate houses compete for maximum utilization of resources at their control. The competition among corporation in industrial field makes terrible threat to environmental degradation and climatic change. There ought to have adequate measure for protecting environment and preventing climatic change. As, the Government is entrepreneur, planner, and Controller for all round development, therefore how public resources are allocated for preventing climatic change is to be interpreted. In this paper, the budgetary allocation of the Government of Meghalaya for climate change has been discussed.

METHODOLOGY OF THE STUDY:

The study is mainly based on secondary source of data. The researcher has collected information from the Annual Financial Statement and Finance Accounts of the Government of Meghalaya. The investigation covers the periods of 2015-16 to 2019-20.

LIMITATION OF THE STUDY:

To examine the allocation of public resource for climatic change only two activities of the Government of Meghalaya (viz. Soil & Water Conservation and for Forestry & Wild Life) has been chosen.

OBJECTIVES OF THE STUDY:

- 1) To examine the budgetary allocation of revenue expenditure for soil & water conservation and forestry & wild life of the Govt. of Meghalaya.
- 2) To study the actual utilization of revenue expenditure for soil & water conservation and forestry & wild life of the Govt. of Meghalaya.
- 3) To analyze the performance of soil & water conservation and forestry & wild life for socio-economic development of the State.

BUDGETARY GRANT FOR SOIL & WATER CONSERVATION.

The budgetary grant shows the government preference in allocating public resources in different activities. It has been observed that the budgetary allocation of state government of Meghalaya for soil & water conservation has not been enhanced progressively. The budgetary allocation for soil & water conservation out of the total budgetary Grant of the Meghalaya Government was 3.54%, 2.43%, 3.57%, 1.94% and 1.70% respectively in 2015-16 to 2019-20.

Though the Graph -1 shows the fluctuation trend of the percentage of budgetary grant for soil & water conservation but the allocation on the same was increased in 2017-18 i.e.3.57% .

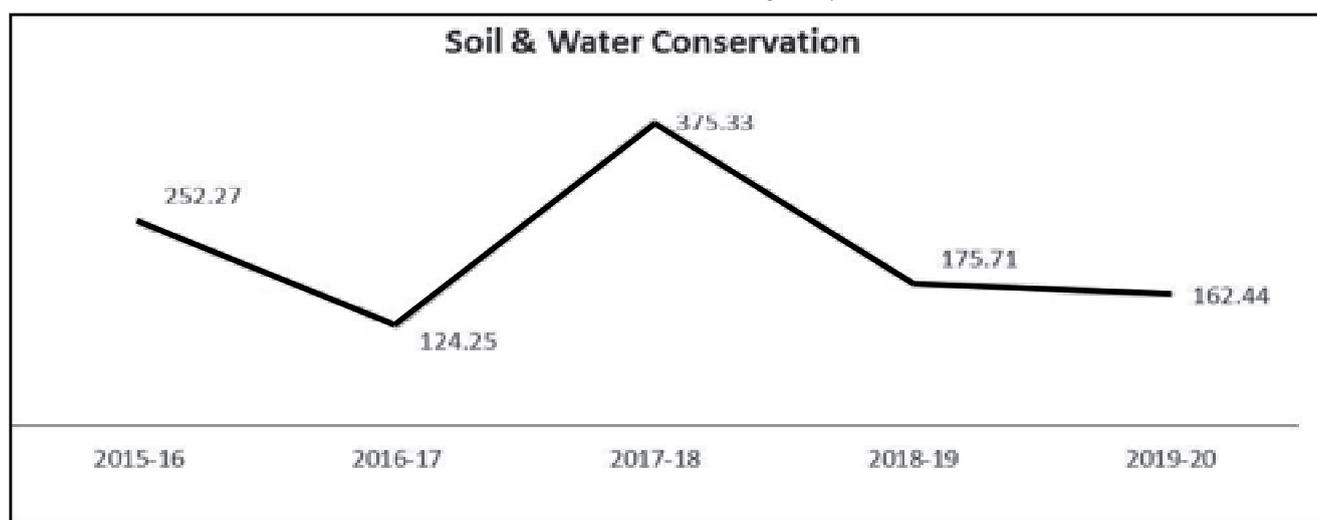
Table -1

Budgetary Allocation for soil and Water Conservation of the Govt. of Meghalaya Rs. Crore

Years	Total Budgetary Grant	Budgetary Grant for soil and water conservation.	P.C. of Budgetary Grant for soil and water conservation.
2015-16	9432.04	334.51	3.54%
2016-17	10348.85	252.45	2.43%
2017-18	12685.35	452.72	3.57%
2018-19	14104.8	274.86	1.94%
2019-20	16199.55	274.79	1.70%

Source: (a) Annual financial statement of the Government of Meghalaya 2015-16 to 2019-20.

(b) The Finance Accounts of the Government of Meghalaya 2015-16 to 2019-20.

Graph-1

Budgetary allocation for Soil and Water Conservation of the Govt. of Meghalaya.Rs. In Crore

Source: (a) Annual financial statement of the Government of Meghalaya 2015-16 to 2019-20.

(b) The Finance Accounts of the Government of Meghalaya 2015-16 to 2019-20.

BUDGETARY GRANT FOR FORESTRY & WILD LIFE.

The budgetary grant for forestry & Wild Life, out of the total budgetary grant of the government of Meghalaya were increased progressively from 2015-16 to 2019-20, but the percentage of budgetary grant for forestry & Wild Life, out of the total budgetary grant were decreasing. It was 1.66% in 2015-16, 1.23% in 2016-17, 1.16% in 2017-18, 1.68% in 2018-19 and 1.48% in 2019-20 respectively. The down ward trend of the budgetary grant as stated in Graph-2 shows that the Forestry & Wild Life is not given due preference in allocating public resource.

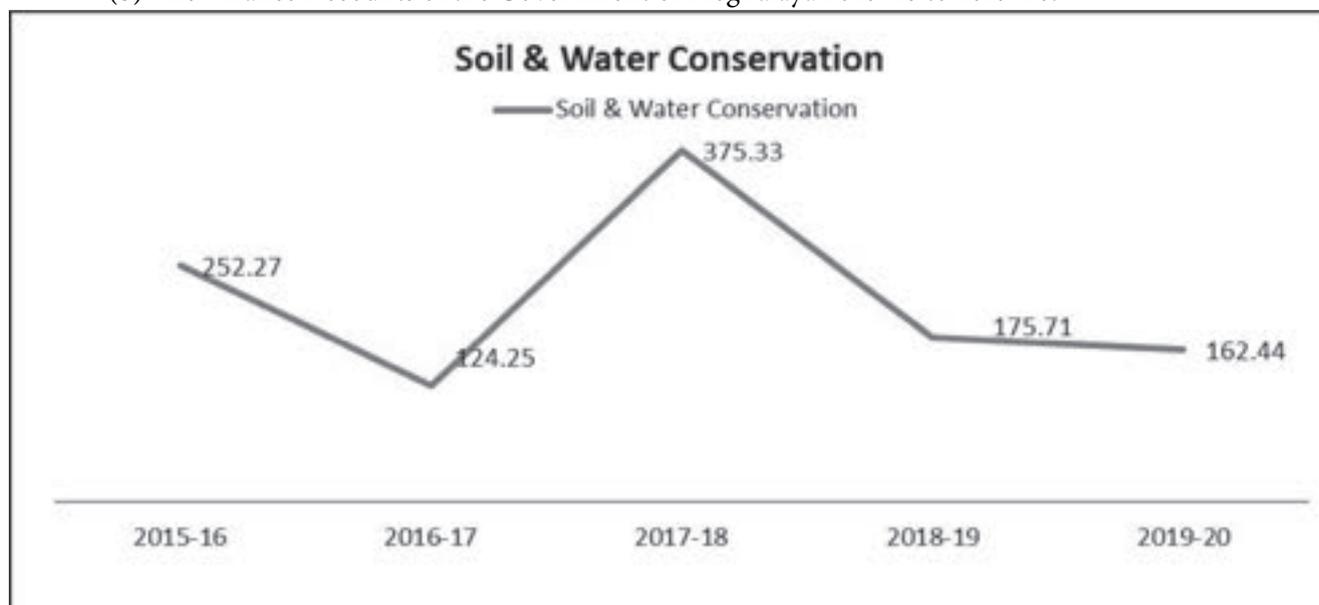
Table -2

Budgetary Allocation for Forestry & Wild Life of the Govt. of Meghalaya.Rs. In Crore

Years	Total Budgetary Grant.	Budgetary Grant for Forestry & Wild Life	P.C. of Budgetary Grant for Forestry & Wild Life.
2015-16	9432.04	156.74	1.66%
2016-17	10348.85	128.14	1.23%
2017-18	12685.35	147.72	1.16%
2018-19	14104.8	237.13	1.68%
2019-20	16199.55	241.03	1.48%

Source: (a) Annual financial statement of the Government of Meghalaya 2015-16 to 2019-20.

(b) The Finance Accounts of the Government of Meghalaya 2015-16 to 2019-20.

Graph-2

Budgetary Allocation for Forestry & Wild Life of the Govt. of Meghalaya Rs. In Crore

Source: (a) Annual financial statement of the Government of Meghalaya 2015-16 to 2019-20.

(b) The Finance Accounts of the Government of Meghalaya 2015-16 to 2019-20.

BUDGETARY GRANT UNDER CAPITAL HEAD OF ACCOUNT.

The government expenditure are divided into two group i.e. Revenue expenditure and capital expenditure. The revenue expenditure is for maintaining fixed facilities and services and capital expenditure are incurred mainly for creation of assets and facilities. The proper implementation of the government policy needs both the revenue expenditure and capital expenditure. The budgetary allocations of the government of Meghalaya in capital head of account for the activities- Forestry & wild life exhibited the upward trend in 2015-16 to 2019-20 but in case of Meghalaya, no amount had been estimated as capital expenditure for soil & water conservation.

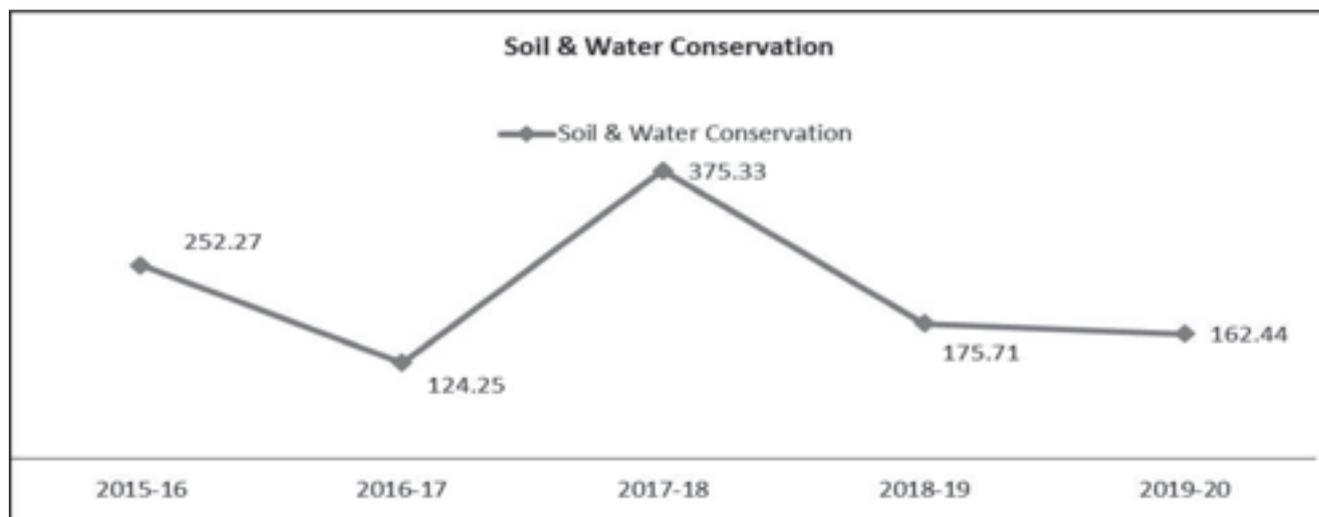

The aforesaid observations indicate that the capital expenditure had not given due weightage for enhancing the basic facilities in the activities for preventing climate change regarding soil & water conservation by the state Government of Meghalaya..

Table-3
Budgeted Capital Expenditure for Forestry & Wildlife of the Government of Meghalaya.

Years	Revenue expenditures for Forestry & Wild Life	Percentages of Revenue expenditures for Forestry & Wild Life	Capital expenditures for Forestry & Wild Life	Percentages of capital expenditures for Forestry & Wild Life.	Total of Revenue and capital expenditures for Forestry & Wild Life
2015-16	146.56	93.50%	10.18	6.50%	156.74
2016-17	127.49	99.49%	0.65	0.51%	128.14
2017-18	147.37	99.76%	0.35	0.26%	147.72
2018-19	236.68	99.81%	0.45	0.19%	237.13
2019-20	240.59	99.82%	0.44	0.18%	241.03

Source: (a) Annual financial statement of the Government of Meghalaya 2015-16 to 2019-20.
(b) The Finance Accounts of the Government of Meghalaya 2015-16 to 2019-20.

Graph-3

Budgeted Capital Expenditure for Forestry & Wildlife of the Government of Meghalaya.

Source: (a) Annual financial statement of the Government of Meghalaya 2015-16 to 2019-20.
(b) The Finance Accounts of the Government of Meghalaya 2015-16 to 2019-20.

UTILIZATION OF THE BUDGETARY GRANT:

The unutilised amount of the state Government of Meghalaya for soil and Water Conservation is more than unutilised amount of forestry & wild life of the state. Except in 2015-16, the unutilised amount of soil & water

conservation were 92.80%, 82.90%, 63.93% and 59.12% in 2016-17 to 2019-20. As like soil & water conservation, except in 2018-19 and 2019-20, the unutilisation amount for forestry & wild life have been increasing. The unutilized portion of the forestry & wild life was 23.08%, 5.46%, 4.15%, 41.70% and 36.88% in 2015-16 to 2019-20.

Table-4

Utilisation of Budgetary grant for soil and Water Conservation of Govt. of Meghalaya. Rs. In Crore

Years	Budgetary grant	PC	Utilisation.	PC	Unutilisation.	PC
2015-16	334.51	100%	82.24	24.54%	252.27	75.46%
2016-17	252.45	100%	128.20	7.20%	124.25	92.80%
2017-18	452.72	100%	77.39	17.10%	375.33	82.90%
2018-19	274.86	100%	99.15	36.07%	175.71	63.93%
2019-20	274.79	100%	112.35	40.88%	162.44	59.12%

Source: (a) Annual financial statement of the Government of Meghalaya 2015-16 to 2019-20.

(b) The Finance Accounts of the Government of Meghalaya 2015-16 to 2019-20.

Without implementation of the budgetary plan in the state level, the activities will not ensure the achieving of the goal for prevention of the climatic change.

Table-5

Utilisation of Budgetary grant for Forestry & Wild Life of the Govt. of Meghalaya. Rs. In Crore

Years	Budgetary grant	PC	Utilization.	PC	Unutilisation.	PC
2015-16	156.74	100%	120.57	76.92%	36.17	23.08%
2016-17	128.14	100%	121.15	94.54%	6.99	5.46%
2017-18	147.72	100%	141.59	95.85%	6.13	4.15%
2018-19	237.13	100%	138.24	58.30%	98.89	41.70%
2019-20	241.03	100%	152.15	63.12%	88.88	36.88%

Source: (a) Annual financial statement of the Government of Meghalaya 2015-16 to 2019-20.

(b) The Finance Accounts of the Government of Meghalaya 2015-16 to 2019-20.

From Table-6 and Graph-4, it has been seen that the utilization of budgetary allocation for forestry & wildlife is more than the utilization amount of budgetary grant for soil & water conservation. It explicit that the state government of Meghalaya given more importance on forestry & wildlife for socio-economic development of the state.

Table-6

Unutilized amount of budgetary grant for soil & Water Conservation and Forestry & Wild Life Department.

years	Soil & Water Conservation	Forestry & Wild Life
2015-16	252.27	36.17
2016-17	124.25	6.99

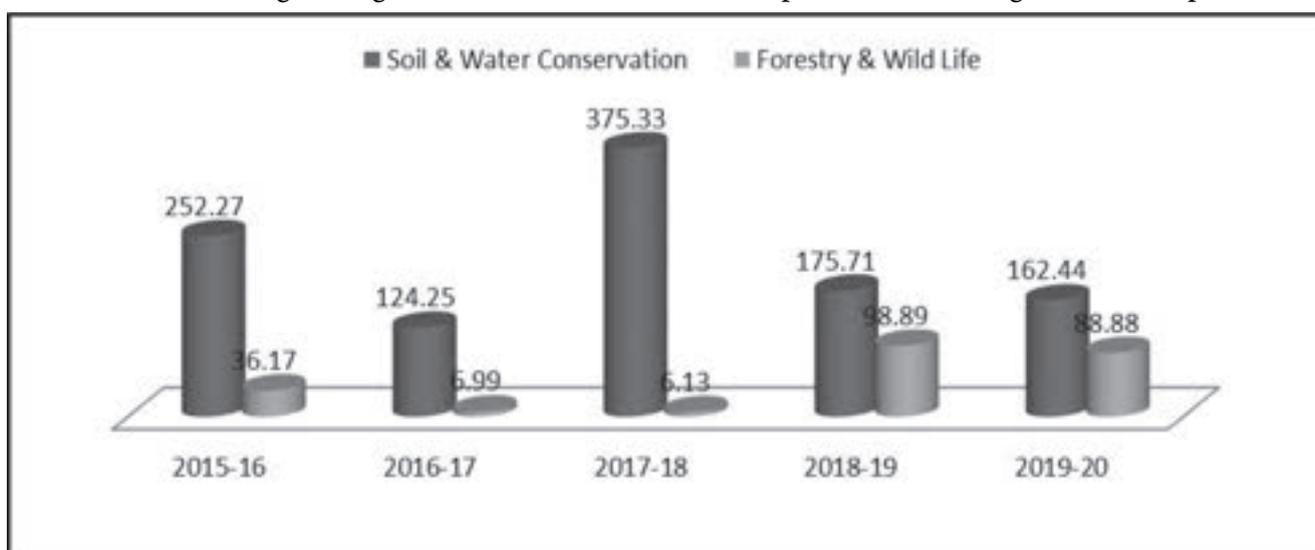

2017-18	375.33	6.13
2018-19	175.71	98.89
2019-20	162.44	88.88

Source: (a) Annual financial statement of the Government of Meghalaya 2015-16 to 2019-20.

(b) The Finance Accounts of the Government of Meghalaya 2015-16 to 2019-20.

It has been seen from table -6 and Graph -4 that the unutilized of soil & water conservation was Rs. 252.27, 124.25, 375.33, 175.71 and 162.44 core in 2015-16 to 2019-20 . The unutilized amount of forestry & wildlife was Rs. 36.17, 6.99, 6.13, 98.89 and 88.88 from 2015-16 to 2019-20. Large amount of un-utilization budgeted figures indicates the failure to implementation the government's policies.

Graph-4

Unutilized amount of budgetary grant for soil & Water Conservation and Forestry & Wild Life Department.

Source: (a) Annual financial statement of the Government of Meghalaya 2015-16 to 2019-20.

(b) The Finance Accounts of the Government of Meghalaya 2015-16 to 2019-20.

CONCLUSION:

The budgetary allocations of the State Government need to be enhanced for the activities related to prevention of climate change. The Government should pay attention for creation of assets and expansion of fixed facilities for the function related to climate change. At the state level proper and adequate utilization of fund are to be ensured.

E-Commerce in COVID 19 Pandemic

Maya Dutta

Assistant Professor, Deptt. of Commerce, Paschim Guwahati Mahavidyalaya

E-commerce is considered a game-changer for the Indian economy and the future of “Digital India”. The success of big players in the Indian Market during the internet age dependent on their ability to adapt and evolve with the times. E-commerce includes buying and selling of raw materials ,products, services or any kind of goods and services through an electronic medium(internet) by the consumer, retailer, and Business. Presently ,the key stakeholders in e-commerce include the Government ,travel service ,(airlines, Indian rail, Bus operators) retailers/ manufacturers, entertainment service providers, and many others, enable of the e-commerce sector such as logistics providers, financial intermediaries, social networking sites, internet service providers, call centers, network service providers, etc. help facilitate transactions online.

The e-commerce transactions can be of different types such as business to business or B2B(Cisco,Alibaba),Business to consumers or B2C (Amazon, walmart) and consumer to consumer or C2C(eBay).

The COVID19 pandemic induced lockdown and movement curbs marked an inflection point for e-commerce in India, pushing demand to record highs, nudging new buyers as well as sellers on the digital platforms, and holding out the promise of lasting growth for players. The Indian e-commerce market has been one of the biggest beneficiaries of the pandemic, as containment measures introduced millions to the convenience of online shopping and prompted seasonal online shoppers to buy more.

The pandemic brought about a “structural shift” in shopping behavior with more and more customers and businesses relying on e-commerce. Players like Amazon and Flipkart as well as industry watchers noted that the need for social distancing and prioritizing safety during the pandemic led to millions of people turning to e-commerce platforms this past year, not only in metros but also in tier III regions and beyond. From changes in category preferences to the emergence of “new essentials”, and from the adoption of native languages to a surge in new-age forms of payments where the past year bore witness to an array of unique consumer needs.

Indian e-commerce industry will grow 84% to \$111 billion by 2024 as it gains from demand created by the corona virus pandemic ‘s impact . the Indian E-commerce industry has witnessed a huge upsurge due to COVID-19 and there is substantial room for future growth , and the market will be driven by mobile shopping and projecting it to grow 21% annually over the next 4 years.

E-commerce capability is no longer limited to just traditional websites and physical retail has blended with the digital world. The shop floor is now in the palm of our hands and consumers expect the same hassle

free and convenient shopping experience whether they are purchasing in app, through their social feeds or in the real world.

E-commerce in retail market: E-commerce has made massive in roads in India’s retail sector. 220

million people are expected to shop online by 2025 and the Industry is predicted to grow to INR13,97800 by 2027. About 90% of grocery retail trade in India is still driven by small format traders and neighborhood grocery stores .The Indian online grocery market is estimated to exceed sales, rising by 76% over the previous year, with serious implications for the livelihood of millions of small format retailers.

The evolving retail scenario and changing consumer demand mean that these stores must swiftly embrace digital technologies. Increasing internet penetration and smart phones and social media use have driven the growth of e-commerce in India .Exorbitant real estate prices, high operational costs and the lack of appropriate retail spaces have restricted the expansion of larger physical stores, forcing big retailers to turn to e-commerce platforms as a growth avenues in addition to their websites and existing physical stores, if any.

Although the lock down and corona virus mitigation protocols forced more consumers to shop online ,but the e-commerce industry was hard hit as it was not deemed an essential service (and could not deliver the goods).The retail sector incurred massive losses and at least 20% of Indian retailer shut their business.

To prevent such vulnerabilities, small retailers must digitize their sales and business operations. Small format retailers can widen their customer base by adopting digital technologies and e-commerce models. Additionally digitization increases their credit worthiness, as the use of point of sale devices, digital payments and debit and credit payments generate data, which helps lenders to extend credit.

The factors which drive the growth of the e-commerce market before the COVID-19 pandemic

include strong and steady growth of internet users and rising awareness related to online shopping, increasing online launching of products, low price due to bulk purchase and so on. In addition, an increasing number of exclusive products in the market and lower prices of goods due to the direct distribution channel and economies of scale further contribute to the growth of the global e-commerce market.

Impact of COVID 19 pandemic on e-commerce business : E-commerce has not been able to escape the impact of the ongoing second wave of the pandemic ,unlike last year. There had been an almost immediate spike in online orders once the national lockdown was lifted and delivery of all goods was allowed from the middle of May last year..According to data from Unicommerce (an e-commerce solutions provider), online shopping volumes dipped 11% in April from the month ago .The effect of the current wave of pandemic has hit consumer demand for non-essential segments , both in urban and rural market.

Expectations of a demand revival are driven by the belief that consumers will continue to avoid offline shops and malls. Unicommerce data further showed fashion and accessory sales were down 22% in the same period .The economic impact of COVID 19 pandemic in India has been largely disruptive .India's growth in the fourth quarter of the fiscal year 2020 went down to 3.1% according to the Ministry of

Statistics . The Chief Economic Adviser to the govt. of India said that this drop is mainly due to the coronavirus pandemic effect on the Indian economy.

During the first two phases of the lock down , e-commerce companies were allowed to sell only essential items like grocery, health care and pharmaceuticals products. In the following phases (starting May 4), the restrictions were gradually lifted.

But these digital platforms undertook a series of measures, including hiring thousands of delivery staff to meet the surge in orders. The complete banned on the sale of the non- essential items during the two months resulted in a low gross merchandise value for the online retailers apart from the e-grocery players.

There is impact within the broader network of the organizations and consumers are also impacted mainly in health wise and economically. So consumers are largely sticking to buying essentials and what they need immediately for them. Consumers' demand was still high for essentials online with people buying more of those with each order but right now demand is less for kitchen and home products due to work from home.

Conclusion: We are, all of us, currently living in flux. Customers are trying their best to adapt strange times without a lot of footholds and shifting their behavior as a result, and also the business owner is

facing much of the same uncertainty, while trying to support their customers' needs and also their own.

Considering the consumer's entire journey is specially important in today's environment, where people's social needs, such as feeling a sense of community, will impact their buying habits as the conditions of the pandemic continue to change. While the shift toward online shopping will likely remain, the desire for post pandemic social interactions will likely drive people back to stores.

Regardless of how consumer behavior continues to change, retailers must be prepared to continue to develop stronger deeper relationship with their customer in both online and in person.

Retail trends are continued to evolve, but the country's embrace of e-commerce seems permanent .So retailers need to prepare to meet customers' demand both now and in the post pandemic future.

Sources :

1. The economic times .Date 24/03/21 and 21/05/21
  2. Business standard.com, Date 10/03/21
  3. www.orfonline.org
  4. Sage journals. Date 01/02/21
-

Swayam: A way forward

Nirmali Borah

Assistant Professor Dept. of Statistics
Paschim Guwahati Mahavidyalaya

SWAYAM is the Indian MOOC Platforms and providers, which was launched in the year of 2016 by the institution behind the Platform of MHRD and Microsoft in the weblink of swayam.gov.in.¹

Swayam is a platform that facilitates the courses taught in classrooms from class 9 till post- graduation which can be accessed by anyone, anywhere and at any time. All the courses are interactive and free of cost to any learner , if however the learner wants a certificate , they should register for an exam with a fee and have to fulfil the required criteria.

The courses hosted on SWAYAM are in 4 quadrants-

- 1) Video lecture
- 2) Specially prepared reading material that can be downloaded or printed.
- 3) Self- assessment tests through tests and quizzes
- 4) an online discussion forum for clearing the doubts.

In order to ensure best quality course content GOI appointed nine National Coordinators. They are as follows:

1. AICTE (All India Council for Technical Education) for self- paced and international courses
2. NPTEL (National Programme on Technology Enhanced Learning) for Engineering.
3. UGC (University Grants Commission) for under- graduate education.

4. CEC (Consortium for Educational Communication) for under- graduate education.

5. NCERT (National Council of Educational Research and Training) for school education.

6. NIOS (National Institute of Open Schooling) for school students.

7. IGNOU (Indira Gandhi National Open University) for out- of- school students.

8. IIMB(Indian Institute of Management , Bangalore) for management studies.

9. NITTTR(National Institute of Technical Teachers Training and Research) for Teacher Training programme.

UGC issued the UGC (Credit Framework for online learning courses through SWAYAM) Regulation 2016 advising the Universities to identify courses where credits can be transferred on to the academic record of the students for courses done on SWAYAM. AICTE has also put out gazette notification in 2016 and subsequently for adoption of these courses for credit transfer.²

¹ Kumar, A C. L. K. a. D. M. R. Current Scenario of Transformation in Teacher Education. Lulu.com. Accessed 4 Aug. 2021.

² "Swayam Central." <https://swayam.gov.in/>. Accessed 4 Aug. 2021.

University Grant Commission considers that universities should play a key role in disseminating and popularizing SWAYAM courses among their

learners and the university, enabling them to gain from Massive Open Online Courses on a more extensive and broader footing.³

SWAYAM being the India Chapter on MOOC is rightly poised at this juncture to bring transformative changes in educational outcomes by extending reach and access to quality education at economical costs.⁴

At the rate it's growing, in a few years, SWAYAM could become the world's largest MOOC provider, offering courses in a wide variety of disciplines from

prestigious Indian institutions such as IITs and Central Universities.⁵

Are SWAYAM courses beneficial?

SWAYAM becomes relevant in such situations as it offers **credit transfers across all universities**. It is fully recognised by the Government of India. According to recent UGC circulars, all universities in the country should have at least 10% of total courses offered from approved SWAYAM courses..14-Jul-2018

Some of the SWAYAM courses for commerce students available on www.swayam.gov.in :

1. Financial Accounting, 16 weeks duration, IGNOU
2. Principles of Marketing, 16 weeks duration, IGNOU
3. Computer Application in Business, 12 weeks duration, IGNOU
4. Corporate Tax Planning, 15 weeks duration, CEC
5. Decision -Making under Uncertainty, 4 weeks duration, NPTEL
6. Direct Tax-Laws and Practice, 15 weeks duration, CEC
7. Front Accounting -Business Accounting system, AICTE
8. Introduction to GST, 12 weeks duration, IGNOU
9. Research Methodology and Statistical Analysis, 16 weeks duration, IGNOU
10. Accounting for Managerial Decisions, 16 weeks duration, IGNOU
11. Manufacturing Strategy, 8 weeks duration, NPTEL
12. Project Management for Managers, 12 weeks duration, NPTEL

Some of the SWAYAM courses for Humanities and Arts students available on www.swayam.gov.in :

1. Introduction to Peace and Conflict Management , 12 weeks duration, IGNOU
2. Gender Sensitisation : Society, Culture and Change,16 weeks, IGNOU
3. Introduction to NGO Management , 12 weeks duration, IGNOU

³ <https://en.wikipedia.org/wiki/SWAYAM>. Accessed 4 Aug. 2021.

⁴ <https://www.aicte-india.org/bureaus/swayam>. Accessed 4 Aug. 2021.

⁵ 9 Jun. 2021, <https://www.classcentral.com/report/swayam-moocs-course-list/>. Accessed 4 Aug. 2021.

4. Body Language : Key to Professional Success, 4 weeks duration, NPTEL
5. Brief Introduction to Psychology, 4 weeks duration, NPTEL
6. Constitutional Government and Democracy in India, 12 weeks duration, CEC
7. Film Studies, 15 weeks duration, CEC
8. Geography of India, 12 weeks duration, CEC
9. Indian writing in English,12 weeks duration, CEC
10. Mathematical Economics, 15 weeks duration, CEC
11. Mind Education, Self Paced, AICTE

Students can go through it to enhance their knowledge and skill in the area of their interest.

Career of Commerce

Nitul Talukdar
B.com, 6th Sem

Commerce education is a stream of study. Commerce can be studied right after 10 years of schooling. Nowadays, career options are no longer limited. Career options for commerce students include there in Accounting, Auditing, finance, Business/Management and banking Sector. Career options for commerce students are vast and you will always have interesting profiles to work at if you play to your strengths.

If you choose to take advantage of the opportunities in commerce available to you, here are some job profiles you can look at –

(1) Chartered Accounting (CA) : CA is the Best Professional course for building up a successful career in Commerce stream. This course is provided by the Institute of Chartered Accountants of India. The head office of ICAI is New Delhi and many other branches are located all over India. CA is a fruitful career and has excellent prospects for employment in local and multinational companies, local and foreign banks, in audit etc.

CA course comprises of the following main levels

- (a) Foundation Course
- (b) Intermediate Course
- (c) Practical Training,
- (d) Final Course

The students from either commerce or science or even an arts background can also get the admission in CA course. To qualify as a CA, there are two routes which involve ROUTE-I and ROUTE-II. ROUTE-I is foundation course route and ROUTE-II is direct entry route. A student who has appeared in the class 10+2 examination conducted by an examining body constituted by law in India may be eligible for ROUTE-I entry of CA course.

And under the ROUTE-II. Which is Direct entry route, The ICAI allows Graduates and Post Graduates and Intermediate level passed students of ICSI and the cost Accountants of India to enter directly into its intermediate course. However, there are some important steps required to be undertaken by the eligible students under both routes of entry in the CA course.

The course needs much determination, focus, sincerity and most importantly hard working. A chartered Accountant needs to be more responsible and such require high dignity and respect in the society.

2) Company Secretary : This is another best course for commerce students. A company Secretary (CS) is a senior position in a private sector company or public sector organisation. This course is provided by the Institute of Company Secretaries of India (ICSI). There are three stages that are a part of the company secretary (CS) course. They are as follows:

- a) Foundation program.
- b) Executive program.
- c) Professional program.

a) **Foundation Program :** This is the first examination which includes multiple choice questions on subjects like law, Audit, Accounts, Mathematics etc. To clear the Exams, one has to score 50% marks.

b) **Executive Program :** After clearing the first examination, the next level that student has to clear this program.

c) **Professional Program :** After clearing executive program, the student has to clear the final stage, which is known as Professional Program. It is the most difficult stage.

A company secretary is basically responsible for all the regulatory compliance of the company and acts as in house legal expert.

3. Cost and Management Accountant (CMA) : This professional course is generally provides by the Institute of cost Accountants of India. This course is also categorized into three stages (Foundation, Intermediate and Final) like CA or CS. The student has to obtain least 50% marks in all stages to clear the exam.

There are many vacancies available for a cost & Management Accountant student in almost all the sectors of the Economy. As per the companies Act, Certified cost Accountants maintain cost Accounting records, helps in Planning, do cost auditing, controlling and costing of products Now days, many new industries are being setup because of increasing demand for manufacturing goods; they require CMA for the smooth functioning of the organizations.

4. Certificate Financial Planner : (CFP) : Besides above Professional course, if students are to build up a career in professional finance, Wealth Management, insurance Planning, Mutual Fund investing then this course is best suited for them. If any student wants to enter the world of financial Planning, he needs to get the certification of certified Financial planner (CFP).

5. Master of Business Administration (MBA) : A MBA degree opens up many avenues for an individual as all companies require management graduate at all top levels. MBA has various stream like finance, marketing, IT, E-business, Industrial management, media, human resources and so on.

A student should try to get admission in top ranking institutions the list of which is published every year. A list of such institution are - IIM Bangalore, IIM Calcutta, IIM Indore, IIM Lucknow, FMS Delhi etc.

Eligibility to apply a bachelor's degree or equivalent in any discipline is a pre-requisite to apply for MBA course. A student can apply during the final year of graduation to take up the entrance tests.

Selection criteria : MBA Admission in India are mainly conducted through entrance exams like CAT, MAT, XAT etc. All of these entrance exams offer

admission to different MBA colleges. After clearing entrance exam the candidate next stage is group discussion and Personal Interview. If the candidate will pass all these Entrance Exam, group discussion and personal interview then the student will take admission MBA course.

6. Investment Banker : Investment Bankers are professionals adept at corporate financial Analysis. Their main job is to raise Capital to fund the operations of corporations, raise money from Capital markets, structure acquisitions, mergers or sales for clients. The role of Investment Bankers in the stock market. Investment Banks provide a variety of financial services to individuals, corporations and government entities.

Eligibility to become Investment Banker : The following courses are helpful for a candidate to get into entry - level positions in the fields.

- (i) Bachelor of Commerce (B.Com) Hons.
- (ii) Bachelor of Arts in Economics.
- (iii) Certified Financial Analyst (CFA) Programme.

CFA is a programme dedicated to training professionals in the field of investment and finances and is one of the best ways to go into this field. Many Top recruiting companies hire Investment Banking professionals who have completed a CFA Course.

7) Master of Commerce (M.Com) : M. Com is a popular two year postgraduate degree offered by several recognized universities in India. It's curriculum is a levelup from the concepts that you learn about in a B.Com program. Typically, student opt for an M.com qualification to delve deeper into the professional spheres of Accounting, taxation, banking, finance & insurance.

But choosing a career path from a variety of alternatives without any guidance can prove tricky. It is not easy to find high paying jobs for M.Com graduates if one has not chosen the right courses after M.Com. One has to know the list of all career options after M.Com to select the right one.

8. Bachelor of Business Administration (BBA) : BBA is one of the most popular and sought after bachelor degree programmes, pursued by students after

class 12. BBA is a three year professional undergraduate course in Business Management. It is open to students from all the three streams : Science, Arts and Commerce. The BBA course offers Knowledge and training in management and leadership Skills to prepare them for managerial roles and entrepreneurship.

BBA Eligibility criteria and Entrance Exams :

(i) Aspirants who have completed their class12 in

any stream from a recognised educational board or university can pursue BBA.

(ii) The candidate must have attained a minimum of 50% aggregate and above in Class12.

(iii) In case a candidate has appeared for class 12 exam and is waiting for the result, he/she can also apply to the course.

Sources :

1. www.carrerofcommerce.co.in
2. Nibedan (2016)

Friendship

Kajal Das

B. Com, 4th Sem.

A true friendship is the most precious gift a person can have in life. People having true friends in their life are said to be lucky. True friendship give us many memorable, sweet and lovely experiences in life. Friendship is the most precious thing which a person never wants to lose. A true friend will celebrate each milestone, achievement and success story on your journey of life. Searching for a best friend is not easy. Sometimes we get success & sometimes we fail. Friendship is a devoted feeling of love to which we can

share anything about our life & care for each other. A true friend is someone who can understand our feelings. True friends never become jealous of each other instead they want to add something better to each other's life. There are no boundaries of age, caste, creed and sex in friendship Human being is a Social being and cannot live alone. He or she need someone to share their feelings of joy or sorrow. A successful friendship exist between two persons of some age, background and character.

RAPE : A SOCIAL THREAT

Priyanka Das
B.A., 4th Sem.

SCENE : A bus stop.

A boy sits on the lonely bench reading a newspaper. Then a woman in her late fifties walks up and sits on the bench. A minute or two passes. The woman grows restless and fans herself. For want of something to do to kill the time and pretend that the noon heat isn't killing her, she leans over and peers into the newspaper. The boy doesn't react and continues reading. Miffed, she decides to comment on one article that has taken up the majority of the page.

Woman: That poor girl. Those men need to know what slow, painful death feels like.. Boy: (nods head noncommittally)

Woman: Ah, I forgot. What was that girl's name?
Boy: People call her Nirbhaya.

Woman: Ah, yes. Her. Although, you have to admit, it was her fault too. Why did she have to be outside at that time of the night?

Boy: (looks up from the newspaper and narrows his eyes at her) It was eight in the evening.

Woman: Girls shouldn't step outside after six in the evening. They know what's good for them. It's common knowledge that it's not safe at that time of the night.

Boy: (Abandons the newspaper and faces her directly) Are you, by any chance implying that the streets are any safer before 6pm? Don't tell me you haven't heard of incidents even in the daytime.

Woman: Well, it is comparatively speaking. Anyways, what business does a girl have to do in the evening? If duty calls, she should be escorted by a male family member. Wouldn't you have called it a foolhardy act on the side of the female to be out so late in the night hours?

Boy: Aunt, girls these days are nothing like what they were a few years back. Many of them are the sole breadwinners of their family. Girls know now that they too can follow their dreams - the constitution arms them with that right. No one is allowed to judge anyone; you can't question what anyone's business is. And it's not like "male family members" are always available for escort purposes. She might have had to work overtime, maybe she has to visit someone in the hospital, or she was out partying with friends. That's none of society's business. What society is supposed to do is to ensure that any girl can walk unafraid at any time of day or night.

Instead of teaching girls they shouldn't be out so late, can't we spend that time teaching boys to respect girls?

Woman: The idea that feminist powers should be shown by flaunting yourself late at night seems akin to losing common sense. Night time is a prime time for all the anti-social elements to be on the loose. Wouldn't it be rather prudent to keep a sense of caution and stick to safer time limits?

Boy: So you are saying men are by default anti-social elements that can't be controlled by society?

Woman: Not all of them, but yes they do exist. And, in a city which is completely insecure for women, what is the point in being out so late?

Boy: How come this so-called prudence and common sense is called into question in India but not so much of a problem abroad?

Woman: If you want I can google up a list of cases that have happened outside India that can be paralleled with those in India.

Boy: I'm sure you can. But can you justify the statistics that claim we're living in a country where a woman is raped every twenty minutes and how over 90% of them go unreported?

Woman: But you can't validate how women these days invite rape with their dressing sense. Tight jeans, low-necks, mini-skirts, shorts - I could go on. Girls these days have begun to define the exact opposite of the Indian Woman.

Boy: If you're referring to the stone age version of the Indian Woman, when being decent meant to be clad head to foot in six yards of damning fabric that restricted freedom of movement, induced perspiration, and also made people think women were the weaker sex in their restrictive clothing that rendered them helpless when it came to riding two-wheelers, long hikes and such; then I'm sorry to inform you that this is the 21st century where in most countries, the so-called "vulgar fashion" does not encourage unjustifiable crimes against women. Besides, if we're defining vulgarity by the extent to which the physique is flaunted; how come no one has a problem with men wearing shorts or going shirtless? Is it because no woman has ever attacked a man first and then tried to justify her actions by calling his clothing into question?

Woman: All I'm saying is that the state of mind of the society in which we're living should be considered. Everyone knows that, at least in India, vulgar dressing style is the cause of so many atrocities against women.

Boy: Women in sarees are raped, girls in uniform are raped, 70-year-old nuns are raped - So what is the prime mover? Dressing style or the mind-set?

Woman: Well, if you've noticed that there has been an increase in rape cases as compared to some years back. This hike has become apparent around the time when women's fashion underwent a revolution.

Boy: I can see how people would think that and immediately jump the gun and say that scanty dresses acted as a catalyst. Except that there was no increase in rape cases, only an

increase in its exposure to the public. Most people think so because every time they open a newspaper there are articles covering the latest case. What they don't realize is that the media involvement is much more visible and proactive in recent years than it ever has been. Besides, women are learning that being raped is not their fault and are beginning to speak out despite the amount of victim-shaming they have to face.

Woman: But, I think girls in decent clothing are exploited to a lesser degree when compared to their "modern" counterparts.

Boy: I believe that is another rape myth that is widely propagated. Rape sociologists can back me up on that. Rapists target those that can't fight back or don't have a guardian - they go for the "easy" ones. Girls in jeans and short tops have a reputation by default - by wearing that which is condemned by society, she has already defied the status quo and they know that under no circumstances will she keep her mouth shut and will move heaven and hell to see that she gets justice.

Woman: I just think that it is up to women to see that there is no stimulus to wake up the devil inside men.

Boy: Why should there be a devil in the first place?
Woman: What do you mean?

Boy: No one is born with a devil inside of them. Society is responsible for the monsters it has created. This is especially true in rural areas where parents show preferential treatment towards their sons and ignore their daughters thus instilling the misconception that girls are not as valuable as boys.

Woman: Is that the solution, then? Walk out late at

night, wear as little clothing as possible but tell boys that girls have an equal place in society? Aren't you blurring the fine line between freedom and wisdom?

Boy: That's not what I meant. Not all girls do that. All I'm asking is to refrain from judging women for what they do or wear. Victim-shaming is the answer of a narrow-minded society. Government can implement all the short-term solutions like stricter policing, revision of laws regarding rape, and creating awareness. But education is the answer.

Woman: Prevention is better than cure. You need to be careful when doing impulsive actions like being out in the late hours. I can't think of a better solution.

Boy: That's not a solution. That's the status quo & cowardice. That's called inaction. How far along have we moved after exercising so-called caution for the past so many centuries? We need to act against what's wrong, not shy away.

Woman: If you can do all this by sticking to the old

values that focus on safety, then your words will hold weight.

Boy: "Old values" are based on narrow mindedness, not on safety. Society created the monsters first and then asked the victims to hide, instead of trying to kill the monsters themselves or seeing to it that they don't breed any more monsters. That's too little, too late. It's worrying to see how traditions rational use social evil. Sticking with "traditions" and "values" doesn't free you from the stranglehold of a rapist.

Woman: Whatever you've said right now is a little too much for me to digest. But I think it's safe to say that India must be ready for change if her sons are ready to defend their sisters.

Boy: You've got that right. People still believe that we aren't ready for change. But we are. Change is already happening. Besides, there will be instability any time the status quo changes. Things will get worse before there is a chance for it to get better.

After all, Rome was not built in a day, was it?

RAINY NIGHTS

Roshmi Bhattarai
H.S. 2nd year (Commerce)

I like the town on rainy nights.
When everything is Wet
When all the town has magic lights
And streets of shining jet
When all the rain about the town
is like a looking glass.
And all the lights are up side down
Below me as I Pass
In all the pools are velvet Skies
And down the dazzli
A fairy city gleams and lies.
In beauty at my feet.

स्नेह बंधन

निवेदिता बरा

स्नातक, पंचम छमाही, कला शाखा

माँ के साथ हमेशा झगड़ा होता है। कभी कभी तो महीना भर भी बातें नहीं होती। फिर भी घर में रहते समय, बाहर जाते समय, लौटते समय अगर माँ को न देख लू तो मेरा मन नहीं भरता।

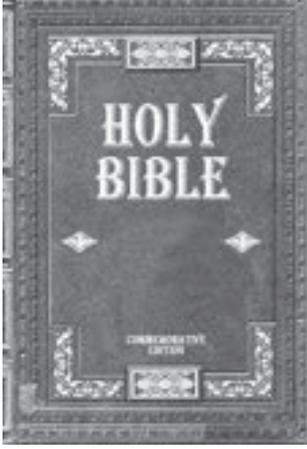
मैं एक कॉल सेंटर में काम करती हूँ जो माँ को बिल्कुल नहीं पसन्द, हर वक्त उसी बात का ताना मारती रहती हूँ। माँ चाहती थी कि मैं सिलाई मशीन के दूकान पर माँ के साथ बैठू, पर मुझे अपने काम से फूरसत कर्हो। इसी वजह से माँ के साथ हमेशा बहस होती रहती है मेरी। मुझे घर छोड़ने का भी मन हुआ, पर छोड़ भी नहीं संकती थी, क्योंकि माँ अकेली रहती थी।

एक दिन की बात है मुझे घर लौटते समय देर हो गयी, जब घर आकर माँ को नहीं देखा तो मैं घबरा गयी। सारे मुहल्ले, बाहर सभी जगह माँ को ढूँढा, पर माँ कहीं नहीं मिली। मैं पागलों की तरह माँ को ढूँढ रही थी। इसी बीच एक नाले के पास माँ मुझे पड़ी मिली, मुझे लगा माँ को कुछ हो गया है पर बाद में पताचला कि माँ मुझे ढूँढ रही थी, क्योंकि मैं रात तक घर नहीं पहुँची, जब माँ को पुछा कि, तुम मेरी इतनी फिक्र करती हो ? तब माँ मुझे सीने से लगाकर फूट-फूट के रोने लगी और रोती हुई कहने लगी, तेरे सिवा इस दुनिया में मेरा कौन है, अगर तुझको कुछ हो जाता तो...। ये सब बातें मैंने कभी भी माँ के मुँह से सुनने की कल्पना नहीं की थी क्योंकि हर रोज हम दोनों सिर्फ झगड़ा ही करते थे।

यह सारी बातें सुनकर माँ को मैंने गले से लगा लिया। और उसके बाद मैंने कॉल सेंटर का काम छोड़ दिया और माँ के साथ दूकान में काम करने लगी।

बाइबल

अभिनाश बासफोर
स्नातक, प्रथम छमाही

बाइबल ईसाई धर्म (मसीही) पन्थ की आधारशिला तथा ईसाईयों (मसीहियों) का पवित्रतम धर्म ग्रन्थ है इसके दो भाग है - पुर्वविधान (ओल्ड टेस्टामेंट) और नवविधान (न्यू टेस्टामेंट)। बाइबल का पुर्वार्ध यहूदियों का भी धर्मग्रन्थ है उत्तरार्द्ध ईसा पुर्वार्ध यहूदियों का भी धर्म ग्रन्थ है। उक्त ईसा मसीह और उनकी शिक्षाओं पर आधारित है (बाइबल) ईश्वर प्रेरित (ईस्पायर्ड) है किन्तु ईश्वर ने बाइबल विभिन्न लेखको को इस प्रकार प्रेरित किया है कि वह ईश्वरकृत होते हुए भी उनकी अपनी रचनाएँ भी कही जा सकती है ईश्वर ने बोलकर उनसे बाइबल नहीं लिखाई वह अवश्य ईश्वर की प्रेरणा

से लिखने में पवित्र हुए क्योंकि उन्होंने अपनी संस्कृति शैली तथा विचारधारा की विशेषताओं के अनुसार ही उसे लिखा है। अतः बाइबल ईश्वरीय प्रेरणा तथा माननीय परिश्रम दोनों का सम्मिलित परिणाम है। मानव जाति तथा यहूदियों के लिए ईश्वर ने जो कुछ किया और उसके प्रति मनुष्य की जो प्रतिक्रिया है उसका इतिहास और विवरण ही बाइबल का वर्ण्य विषय है बाइबल गूढ़ दार्शनिक सत्यों का संकलन नहीं बल्कि इसमें दिखलाया गया है कि ईश्वर ने मानव जाति का मुक्ति का प्रबन्ध किया है वास्तव में बाइबल ईश्वर मुक्तिविधान के कार्यान्वयन का इतिहास है जो ओल्ड टेस्टामेंट में संपादित हुआ है अतः बाइबल के दोनों भागों में घनिष्ठ संबंध है ओल्ड टेस्टामेंट की घटनाओं द्वारा ईसा के जीवन की घटनाओं की पृष्ठा भूमि तैयार की गई है न्यू टेस्टामेंट में दिखलाया गया है मुक्तिविद्यान किस प्रकार ईसा के व्यक्तित्व चमत्कारों शिक्षा, मरण तथा पुनरुत्थान द्वारा सम्पन्न हुआ है किस प्रकार ईसा ने चर्च की स्थापना की और इस चर्च ने अपने प्रारम्भिक विकास में ईसा के जीवन की घटनाओं को किस दृष्टि से देखा है कि उनमें से क्या निष्कर्ष निकाला है। बाइबल में प्रसंगवश लौकिक ज्ञान-विज्ञान सम्बन्धि बातें भी आ गई हैं: उनपर तत्कालिक धारणाओं की पूर्ण छाप है क्योंकि बाइबिल उनके विषय में शायद ही कोई निर्देश देना चाहती है मानव-जाति के इतिहास ईश्वरीय व्याख्या प्रस्तुत करना और धर्म और मुक्ति को समझना यही बाइबल का प्रधान उद्देश्य है। बाइबल की तत्सम्बन्धी शिक्षा में कोई भ्रांति हो सकती उनमें अनेक स्थलों पर मनुष्य के पापचरण का भी वर्णन मिलता है ऐसा आचरण अनुकरणीय आदर्श के रूप में नहीं प्रस्तुत हुआ है किन्तु उसके द्वारा स्पष्ट हो जाता है कि मनुष्य कितने कलुषित है और उनके ईश्वर की मुक्ति की कितनी आवश्यकता है।

भारतीय किसानों की दयनीय स्थिति

दिपांजली नाथ

स्नातक, चतुर्थ छमाही (कला शाखा)

भारत एक कृषि प्रधान देश है। देश की अर्थव्यवस्था में कृषि का महत्वपूर्ण स्थान है। भारत में लगभग सात लाख गाँव हैं और इन गाँवों में अधिकांश किसान ही बसते हैं। यहाँ की जनता कृषि-कार्य करते अपने साथ अपने देश का भी भरण-पोषण करते हैं। यही भारत की अन्नदाता है। भारत को यदि उन्नतिशील राष्ट्र बनाना है तो किसानों को समृद्ध और आत्मनिर्भर बनाना होगा।

आज का भारतीय किसान संसार के अन्य देशों के अपेक्षा में बहुत पिछड़ा हुआ है। इसका मूल कारण है - कृषि और अवैज्ञानिकता। यद्यपि संसार में विज्ञान ने इतनी उन्नती कर ली है परंतु इसकी तुलना में हमारे देश का किसान आज भी पीछे है। तुलनात्मक रूप से भारतीय किसान अन्य देश के किसानों के अपेक्षा मेहनतभी करते हैं, फिर भी अन्न कम ही उत्पाद होते हैं। यदि भारतीय किसान भी वैज्ञानिक तरीकों को अपना ले तो उनको कृषि-कार्य में अधिक सफलता मिलेगी।

भारतीय किसान की हीनावस्था का दूसरा कारण है- अशिक्षा। अशिक्षित होने के कारण ही भारतीय किसान सामाजिक कुरीतियों और कुसंस्कारों में बुरी तरह जकड़े हैं और पुरानी रुढ़ियों को तोड़ना पाप समझते हैं।

भारतीय किसानों की मूल समस्याएँ : भारत की पहचान कृषि प्रधान देश के रूप में रही है लेकिन देश के बहुत से किसान बेहाल हैं। इसी के चलते पिछले कुछ समय में कई बार किसान आंदोलन ने जोर पकड़ा है। किसानों की मूल समस्याएँ निम्नलिखित हैं - भूमि पर अधिकार, फसल पर सही मूल्य, अच्छे बीज, सिंचाई व्यवस्था, मिट्टी का क्षरण मशीनीकरण का अभाव, भंडारण सुविधाओं का अभाव, परिवहन की एक बाधा, पूंजी की कमी।

किसानों की स्थिति में सुधार की जरूरत :- देश में लगातार किसानों की संख्या कम होती जा रही है। इसकी वजह खेती से आमदानी कम होना है। कृषि से अजीविका कमाने वाले किसानों की संख्या 1991 में ग्यारह करोड़ थी जो 2001 में 10.3 करोड़ रह गई, 2011 आते आते 9.8 करोड़ पर सिमट गया। आज जिस प्रकार मानसून में बदलाव हो रहा है इसे सीधा प्रभाव किसान वगैरे

पर पड़ रहा है। कृषि पूरी तरह मानसून पर निर्भर है। वही कृषि का सबसे ज्यादा नुकसान तब होता है उत्पादन का सही दाम हासिल नहीं हो पाता।

किसानों की हालत देखने के बाद सबसे पहली जरूरत इस तरह की नीतियां बनाने की है जिससे खेती में होनेवाली आमदानी से इजाफा हो। सबसे अहम है कि विपणन नीति को सुधारा जाए, अभी तक कृषि उत्पाद में बिचौलिया की भूमिका अहम है जिसको किसी भी प्रकार से खतम करना या कम करने की आवश्यकता है। बिचौलिया कम होने पर किसानों को अपनी फसल की पहले से ज्यादा कीमत हासिल होगी।

भारत में किसान आत्महत्या : - भारत में किसान आत्महत्या 1990 के बाद पैदा हुई है 1997 से 2006 के बीच 1,66,304 किसानों ने आत्महत्या की।

राष्ट्रीय अपराध लेखा कार्यालय के अनुसार भारत भर में 2008 में 16,196 किसानों ने आत्महत्या की थी। 2009 में आत्म हत्या करने वाले किसानों की संख्या में 1,172 की वृद्धि हुई। 2011 के आकड़े बताते हैं की पाँच राज्य क्रमशः महाराष्ट्र, कर्नाटक, आंध्र प्रदेश, मध्य प्रदेश और छत्तीसगढ़ में कुल 1534 किसान अपने प्राणों का अंत कर चुके हैं।

किसान को आत्म हत्या के दशा तक पहुँचा देने के मुख्य कारण में खेती का आर्थिक दृष्टि से नुकसानदायक होना तथा किसानों के भरण-पोषण में असमर्थ होना है।

भारतीय किसान विरोध प्रदर्शन (2020-2021) : पंचाब, हरियाणा, उत्तर प्रदेश, राजस्थान, छत्तीसगढ़ और करीब पूरे देश के किसानों द्वारा मुख्य रूप से 2020 में भारत संसद द्वारा पारित तीन कृषि अधिनियमों के बीच चल रहे हैं। दो महिने के विरोध के बाद, किसानों को दो उपर्युक्त राज्य से - विशेष रूप से "दिल्ली चलो" नाम से एक विशेष आन्दोलन शुरु किया, जिसमें हंजारो किसानों ने राष्ट्रीय राजधानी की ओर कुच दिया। 26 नवम्बर को एक राष्ट्रव्यापी आम हड़ताल जिससे 25 करोड़ लोग शामिल थे। 4 दिसम्बर को वार्ता के दौरान किसानों की मांगों को सम्बोधित करने में विफल रहने के बाद, किसानों ने 8 दिसम्बर 2020 को भारत व्यापी हड़ताल को आगे बढ़ाने की योजना बनाई।

उपसंहार : - स्वतंत्रता के पहले से लेकर आज तक किसानों की हालत में कोई विशेष सुधार नहीं हुआ है। विकास के अनेक योजनाएँ तो बनाईं लेकिन भ्रष्टाचार के वजह से सफल नहीं हुईं। किसान हमेशा से आर्थिक कठिनाइयों से जुझते रहे हैं।

वन्यप्राणी संरक्षण

नितम्बिनी दास

उच्चतर माध्यमिक, द्वितीय वर्ष

प्रकृति के हर प्राकृतिक वस्तुओं पर हम मानव जाति आदिम युग आजतक निर्भर है। उसपर तरह-तरह वस्तुओं के अलावा वन्यप्राणी मानवों के लिए एक आशीर्वाद स्वरूप प्राकृतिक सम्पदा है। इस वन्यप्राणी और इन्सानों के बीच एक पारस्परिक सम्बन्ध है। पृथ्वी में पाँच नियुत से अधिक पेड़ और जीव है। आजतक प्रकृति में जितने प्राणी का जना हुआ है उसमें से तरह-तरह के प्रजाति के प्राणी खो गए हैं और कुछ आज खोने के डर से जी रहे हैं। इसलिए हमें इस वन्यप्राणी का संरक्षण करना चाहिए। वन्यप्राणी के जरूरत के बारे में इन्सानों ने धीरे-धीरे उपलब्ध किया है पर अभी भी बहुत कम है। प्रकृति के मनोरम सृष्टि में से जो प्राणी हमने अतीत में खो दिया ठिक उसीतरह अगर हमने आज भी इसके संरक्षण की व्यवस्था नहीं किया तो भविष्य में मानव-जाति संकट में पर जाएंगे।

प्राकृतिक पर्यावरण, प्राकृतिक आपदा, बढ़ती हुई खाद्य के अभाव, मानवों के अत्याचार के कारण गिद्ध पेलिकान, गरुड़, चील, उल्लु, चमगादड़, चीता, बारहसिंगा, गैंडा इत्यादि वन्यजीव लुप्त हो रहे हैं। वन्यप्राणी लुप्त होने की पहला कारण इन्सान है, क्योंकि आज इस प्रकृति को हम अपनी इच्छा के अनुसार व्यवहार कर रहे हैं जिसकी वजह से प्राकृतिक पर्यावरण नष्ट हो रहा है। प्रकृति नष्ट होने के कारण वन्यप्राणी भी संकट में है। प्राकृतिक पर्यावरण के अनुसार विशेष-विशेष जगह पर विशेष प्राणी पाया जाता है। किंतु जंगलों को संरक्षण न करने के कारण वन्यप्राणियों की स्थिति सन्देहजनक हो गए हैं। वन्यप्राणी लुप्त होने का कुछ प्रमुख कारण है- जंगल की कमी, तालाब और पोखर की कमी, खेत में इस्तेमाल होनेवाला कीटनाशक के प्रभाव शिकार की वजह से, वायु प्रदुषण, जल प्रदुषण, बाढ़, अन्ध विश्वास आदि।

इसके अलावा भी बहुत कुछ ऐसे कारण हैं जो हम नजर अन्दाज करते हैं। सन 1953 ई में जापान के मिनामाटा उपसागर (Minamata Bay) में मछली, बिल्ली और 52 लोगो की मौत हुआ था और 10,000 लोग विकलांग हो गए थे। यह जल प्रदुषण

के कारण हुआ था।

वन्यप्राणियों के लुप्त होने से हम मानवों पर बुरा प्रभाव पड़ेगा। अगर वन्यजीवभी नहीं रहेंगे क्यों कि हम एक दुसरे पर निर्भर हैं। अपने-अपने पर्यावरण के अनुसार विभिन्न, प्रजाति के प्राणी के सम्पर्क को पर्यावरणतन्त्र (Ecosystem) कहते हैं। इससे प्राकृतिक संतुलन बना रहता है। लेकिन वन्यप्राणी की कमी की वजह से प्राकृतिक संतुलन पर असर पड़ता है। खाद्य श्रृंखला इसका पहला उदाहरण है। जैसे हिरण बाघ और इन्सान। घाँस की कमी की वजह से हिरण की कमी है। फिर बाघ को हिरण को खाने के लिए नहीं मिल रहा है। इसलिए बाघ आजकल

इन्सानों पर हमला करता है खाद्य के लिए। एशिया में आठ प्रजाति के बाघ थे। जिसमें से तीन प्रजाति- कास्पियान, जाभा, बालि के उप-प्रजाति लुप्त हो गए हैं। सन 2000 ई अनुसार 40,000 बाघ में से अब सिर्फ 1411 ही रह गया है। एक सिंग वाला गैंडा अबतक असम का नाम पुरे विश्व में फैला रहा था। लेकिन लालची इन्सानों ने काजीरंगा को गैंडो का मृत्युस्थल बनाके रख दिया है। यह तो कुछ ही बुरे असर है। अगर मुँह ढकेल रहा तो इन्सानो का बुरा वक्त दुर नहीं।

वन्यप्राणियों की संरक्षण सिर्फ हम इन्सान ही कर सकते हैं। इसका कुछ उपाय है - जंगलों को बढ़ाना, जैविक कृषि पद्धति, गुप्त शिकार बंद करना, सीमित संसाधनों का इस्तेमाल, पेड़ों को न काटना, प्रदुषण रोकना, बढ़ती हुई आबादी को रोकना, अंधविश्वास तोड़ना आदि।

मानव कल्याण के हेतु प्रकृति के देन वन्यजीव हमारे लिए इश्वर का वरदान है। यह वन्यप्राणी के हत्यारे मानवता का प्रधान शत्रु है। इसे रोकना हमारा कर्तव्य है। अन्त में-

“अगर आपने एकसाल की चिन्ता की है तो अनाज की खेती कीजिए। अगर दस साल की तो पेड़ लगाए। लेकिन यदि सौ साल की चिन्ता की है तो लोगो को शिक्षित कीजिए।

झूठा-सच

श्री तुलसी उपाध्याय

पश्चिम गुवाहाटी महाविद्यालय, हिन्दी विभाग

किसी ने कहा
ये भाव अच्छे है,
मैंने कहा - सब के सब विचार खोखले हैं ।

किसीने कहा - क्या तुम्हारा जीवन दर्शन भी ?
जी हाँ ! मैंने कहा
जहाँ तक मेरी पहुँच है
वे सबके सब खोखले हैं।
मेरे वादे झूठे हैं।

किसी ने कहा - तुम धून के पक्के हो
- दिल के सच्चे भी
तब मैंने कहा - जो दिखता है, वैसा होता नहीं
यह तो आपकी सोच है।
मुझमें जो दिखता है
सब के सब झूठ है
मेरे वादे झूठे हैं।

किसी ने कहा - वह कैसे .... ?
तब मैंने कहा - क्योंकि मैं झूठ नहीं बोलता।

क्या लिखू ? मैं क्या लिखू ?

देवालीना शर्मा

स्नातक, तृतीय छमाही, वाणिज्य शाखा

क्या लिखू मैं क्या लिखू ?
इस गांधी, नेहरू के देश पर
जिसे आज हमारे नेतागण,
अपनी स्वार्थ सिद्धि के लिए
नोच रहे हैं ।
जनमानस को बाँटकर
अंग्रेजों की तरह,
राज करना चाहते हैं,
विदेशी कम्पनियों का
अधिपत्य स्वीकार कर
फिर से हमें गुलामी
की जंजीरों में
जकड़ना चाहते हैं।
क्या लिखू ? मैं क्या लिखू ?
इस भारतीय संस्कृति पर,
जिस पर हमें गर्व था,
आज हमें पाश्चात्य
संस्कृति का गुलाम
बनाया जा रहा है,
हमारे ही देश में हमें
नग्नता, सेक्स, हिंसा
मार-धार आदि को
नये रूप में प्रासंगिक
बताया जा रहा है,
और-हमें उसे देखने के लिए
मजबूर किये जा रहे हैं।
क्या लिखू ? मैं क्या लिखू

माँ

डेजी दास

स्नातक, प्रथम छमाही, वाणिज्य शाखा

माँ हमारी सबसे अच्छी है।
माँ हमारी कितना खयाल रखती है,
माँ हमें खिलाती है, चाहे तो
खुद भूखा रह जाती है।
लेकिन हमें कभी दर्द होने नहीं दिया।

हम कभी बीमार पड़ जाए
तो माँ हमारी दिन-रात सेवा करती है।
अब माँ के बारे में क्या बोलू
जितना बोलू उतना कम है
माँ तो एक अनमोल हीरा है।
हमारी प्यारी माँ है।

कोरोना तू क्यों आया ?

महावीर चौधरी

स्नातक, चतुर्थ छमाही, वाणिज्य शाखा

कैसा तूने दिन दिखलाया
अपनी से ही कर दिया पराया
कोरोना तू क्यों आया ?

कैसा यह महामारी लाया भय से
कोई घर से निकल नहीं पाया
कोरोना तू क्यों आया ?
नानी मुझे घर बुलाया,
कॉलेज की भी याद सताए,
चाह कर भी मैं जा ना पाया।

कोरोना तू क्यों आया ?
कॉलेज, स्कूल बंद करवाया,
दोस्तों से भी मिल ना पाया,
कोरोना तू क्यों आया ?
जा कोरोना अब हमारी है बारी
हम ने तेरा समाधान है पाया
हाथों को साबून से है धोया
टीका भी हम ने लगवाया
कोरोना तू क्यों आया ?

जरा-सोचिए

दिपांजली नाथ
कला शाखा, तृतीय षन्मासिक

हमे भी जीना है
जीने दो शान्ति से,
यूँ न ताड़ो हमारे स्वप्नों को
ऐसे तो न करो बदनाम हमें।
हम लड़कियों हैं साहब
कोई खिलौना नहीं
ऐसे तो न जलाओं हमें।
रात को रास्ते पर चलने से भी,
डरते हैं -
कहीं कोई हैवान की बली न हो जाऊ।
ये समाज की ताने,
हमे जीने नहीं देगी
जरा सोचिए हमारे बारे में।

भारत की संस्कृति

अभिनाश बासफोर
कला शाखा, प्रथम षन्मासिक

तीन रंगो मे सना यह भारत देश।
जिसमें बसे हम सब।
यह पहचान कितनी सुन्दर।
जिस भूमि में है हम सब।

इसको कहते हम सोने की चिड़िया और।
गर्व हमारा है यह सुनहरा।
संस्कृति है इसकी कितना मनमोहन।
जो मोहले सबका मन।

इस संस्कृति मे बसे और पले हम।
इसमे आत्मा और सरोवर
जैसे विलीन हम सब
जिस भूमि मे है हम सब

यह पवित्र देव आसन जैसा हमारा देश।
जिसमे बहता हिमालय, गंगा, ब्रह्मपुत्र।
का पानी हरा-भरा।
सुन्दर परिवेश।
जिस भूमि मे है हम सब।

कितने वीर जवान लुट गये इस संस्कृति।
के खातिर और देश बचाने के खातिर।
उन शहिदों के खूनो से बने यह।
बैमिसाल रंगीला भारत।
जिस भूमि मे रहते हम सब।

মহাবিদ্যালয়ৰ গৌৰৱ

Dr. Marie Kalita : 'A Study on Private Higher Educational Institutions Affiliated to Gauhati University upto 2017 of Kamrup (M) District, Ph. D. awarded by Assam Don Bosco University, Tapesia Gardens, Sonapur, Assam In March 2021

কলা শাখা, দ্বিতীয় বৰ্ষ ছাত্ৰী **জিলামিলি ৰূপালী জোনাক** বৃহত্তম মহানগৰী শিল্পী সমাজ, অসমৰ উদ্যোগত সদৌ অসম ভিত্তিত আয়োজিত কলাগুৰু বিষুঃ প্ৰসাদ ৰাভাৰ গীতৰ প্ৰতিযোগিতাত খ-শাখাত তৃতীয় স্থান অধিকাৰ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে লগতে পশ্চিমগুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ত, ভাৰত চৰকাৰৰ জলশক্তি মন্ত্ৰালয়ৰ অধীনত 'ব্ৰহ্মপুত্ৰ আমন্ত্ৰণ অভিযান' কাৰ্যসূচীৰ লগত সংগতি ৰাখি ব্ৰহ্মপুত্ৰ ৱৰ্ডৰ উদ্যোগত অনুষ্ঠিত ৰচনা প্ৰতিযোগিতাত দ্বিতীয় স্থান অধিকাৰ কৰিবলৈও সক্ষম হৈছে।

কলা শাখা, দ্বিতীয় বৰ্ষ ছাত্ৰ **উদিত বৰুৱা** অন্তঃ ক্লাব টাইকাণ্ডু ৫৬ কেঃ জিঃ প্ৰতিযোগিতাত প্ৰথম স্থান অধিকাৰ কৰি স্বৰ্ণ পদক জয় কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে।

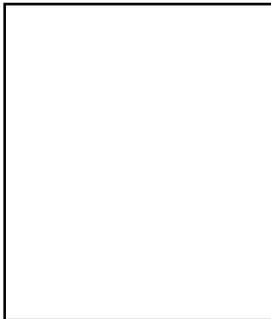
মহাবিদ্যালয়ৰ গৌৰৱ

কলা শাখা, পঞ্চম বৰ্ষাসিক ছাত্ৰী **নিবেদিতা বড়া** পশ্চিমগুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ত, ভাৰত চৰকাৰৰ জলশক্তি মন্ত্ৰালয়ৰ অধীনত 'ব্ৰহ্মপুত্ৰ আমল্ৰণ অভিযান' কাৰ্যসূচীৰ লগত সংগতি ৰাখি ব্ৰহ্মপুত্ৰ ৱৰ্ডৰ উদ্যোগত অনুষ্ঠিত ৰচনা প্ৰতিযোগিতাত প্ৰথম স্থান অধিকাৰ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে।

কলা শাখা, দ্বিতীয় বৰ্ষৰ ছাত্ৰী **নিতাস্বিনী দাস** পশ্চিমগুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ত, ভাৰত চৰকাৰৰ জলশক্তি মন্ত্ৰালয়ৰ অধীনত 'ব্ৰহ্মপুত্ৰ আমল্ৰণ অভিযান' কাৰ্যসূচীৰ লগত সংগতি ৰাখি ব্ৰহ্মপুত্ৰ ৱৰ্ডৰ উদ্যোগত অনুষ্ঠিত ৰচনা প্ৰতিযোগিতাত তৃতীয় স্থান অধিকাৰ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে।

কলা শাখা, চতুৰ্থ বৰ্ষাসিকৰ ছাত্ৰ **মানসজ্যোতি ৰাভা** পশ্চিমগুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ত, ভাৰত চৰকাৰৰ জলশক্তি মন্ত্ৰালয়ৰ অধীনত 'ব্ৰহ্মপুত্ৰ আমল্ৰণ অভিযান' কাৰ্যসূচীৰ লগত সংগতি ৰাখি ব্ৰহ্মপুত্ৰ ৱৰ্ডৰ উদ্যোগত অনুষ্ঠিত তৰ্ক প্ৰতিযোগিতাত দ্বিতীয় স্থান অধিকাৰ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে।

সভাপতিৰ প্ৰতিবেদন

প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভণিতে আমাৰ পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতিষ্ঠাপক অধ্যক্ষ শ্ৰদ্ধাৰ স্বৰ্গীয় বিপিন চন্দ্ৰ বৰুৱাদেবলৈ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা জ্ঞাপন কৰিছো, লগতে আমাৰ এই মহাবিদ্যালয়খন স্থাপন কৰোতে যি সকল পৰম শ্ৰদ্ধাৰ গুৰুৱে অসাধ্য কষ্ট কৰি জ্ঞানৰ ভঁৰাল স্থাপন কৰি থৈ গৈছে তেওঁলোকলৈ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা আৰু কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছো। পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰাক্তন অধ্যক্ষ মহোদয়দেৱৰ লগতে মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ মহোদয়, অধ্যাপক অধ্যাপিকা মহোদয়া আৰু কৰ্মকৰ্তাসকললৈ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা আৰু কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছো।

পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ ২০২০-২০২১ বৰ্ষৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ সাধাৰণ নিৰ্বাচনত মোক সভাপতি পদত নিৰ্বাচিত কৰি মহাবিদ্যালয়ৰ সেৱা আগবঢ়াবলৈ সুযোগ প্ৰদান কৰা প্ৰতিজন ছাত্ৰ-ছাত্ৰীলৈ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছো।

মহাবিদ্যালয় এখনৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ সভাপতি হিচাপে দায়িত্বভাৰ গধুৰ বুলিয়ে ক'ব পাৰি। মহাবিদ্যালয়খনৰ ছাত্ৰ একতা সভাখন একতাৰে চলোৱা, ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ অসুবিধা দূৰ কৰা, মহাবিদ্যালয় খন অসুবিধাৰ সন্মুখীন হ'লে, সেই অসুবিধা বুজি সমাধান পথ উলিওৱা আদি কিছু দায়িত্ব থাকে।

ছাত্ৰ একতা সভাৰ সভাপতি পদৰ দায়িত্ব গ্ৰহণ কৰাৰ লগতে মোৰ কাৰ্যকালৰ আৰম্ভণিতে মোৰ কাৰ্যসূচী আছিল মহাবিদ্যালয় 'বাৰ্ষিক সপ্তাহ' মহাবিদ্যালয়ৰ বাৰ্ষিক সপ্তাহৰ পতাকা উত্তোলনৰ লগতে মহাবিদ্যালয়ৰ বাৰ্ষিক সপ্তাহৰ খেলসমূহ অনুষ্ঠিত হয়। বাৰ্ষিক সপ্তাহত মোৰ দ্বাৰা অনুষ্ঠিত কৰা খেল সমূহ ক্ৰমে -ৰচী টনা, সঙ্গীত চৰ্কা আৰু বিজ্ঞাপন লিখনি প্ৰতিযোগিতা। এইখেল সমূহত সহায়-সহযোগিতা আগবঢ়োৱা আমাৰ শ্ৰদ্ধাৰ চাৰ বাইদেউ সকললৈ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা জ্ঞাপন কৰিছো, লগতে মোক সহায় আগবঢ়োৱা বন্ধু-বান্ধৱলৈ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছো। এনেদৰে বাৰ্ষিক সপ্তাহ সমাপ্ত হোৱাৰ এমাহ মান পিছৰে পৰা বিশ্বত কৰোনা ভাইৰাছ সংক্ৰমণৰ বাবে আকৌ লক-ডাউন আৰম্ভ হয়। যাৰ বাবে মহাবিদ্যালয়ৰ হ'কে কিছু সেৱা আগবঢ়াম বুলি ভাবিছিলো যদিও মনৰ আশা মনতে ৰৈগ'ল। তদুপৰি মোৰ কাৰ্যকালত অজানিতে যদি কিবা ভুল হৈছে তাৰ বাবে ক্ষমা বিচাৰিছো।

শেষত, পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ সৰ্বাঙ্গীন উন্নতি তথা উজ্জ্বল ভৱিষ্যত কামনা কৰি মই মোৰ প্ৰতিবেদন সামৰণি মাৰিলোঁ।

“জয় আই অসম”

“জয়তু পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়”

“জয়তু ছাত্ৰ একতা সভা”

ধন্যবাদেৰে —

গগন দাস

সভাপতি

উপ-সভাপতিৰ প্ৰতিবেদন

প্ৰতিবেদনৰ পাতনিৰ প্ৰাকক্ষণত মই অসমী আইৰ অস্তিত্বৰ ৰক্ষাৰ হকে প্ৰাণ আৰ্হুতি দিয়া প্ৰতিজন বীৰ শ্বহীদলৈ মোৰ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধাঞ্জলি যাঁচাৰ লগতে মই সেই সকল ব্যক্তিলৈ যিয়ে পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ উন্নতি আৰু বিকাশৰ বাবে অ'প্ৰাণ চেপ্টা, ত্যাগ আৰু সহায় সহযোগিতাবে আমাৰ মাজৰ পৰা হেৰাই গ'ল তেখেতসকললৈ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধাঞ্জলি জ্ঞাপন কৰিছোঁ। লগতে মহাবিদ্যালয়ৰ সন্মানীয় অধ্যক্ষ মহোদয় আৰু শ্ৰদ্ধাৰ শিক্ষাগুৰু সকলৰ লগতে মহাবিদ্যালয়ৰ পৰিয়ালৰ সমূহ সদস্য তথা কৰ্মকৰ্তালৈ মোৰ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা নমস্কাৰ আৰু মোৰ সতীৰ্থসকলক মৰম জনাই মোৰ প্ৰতিবেদন আৰম্ভণি কৰিছোঁ।

২০২০-২১ বৰ্ষৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ সাধাৰণ নিৰ্বাচনত মোক উপ-সভাপতি হিচাপে নিৰ্বাচিত কৰি মহাবিদ্যালয়ৰ হকে সেৱা আগবঢ়াবলৈ সুযোগ দিয়াৰ বাবে মই সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক তথা মোৰ প্ৰিয় বন্ধু-বান্ধৱী সকলোলৈ মোৰ ফালৰ পৰা অশেষ কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলোঁ। “মই কংকন দাসে ঈশ্বৰৰ/আল্লাৰ নামত শপত .....” এয়া আছিল মোৰ শপত গ্ৰহণ কৰা জীৱনৰ প্ৰথম অভিজ্ঞতা আৰু এই শপত বাক্যটিৰেই আৰম্ভ হৈছিল মোৰ এবছৰযোৰা কাৰ্যকালৰ যাত্ৰা। মহাবিদ্যালয়ৰ দায়িত্ব বহন কৰাৰ কিছুদিন পিছতে মোৰ কাৰ্যকালৰ প্ৰথম কাৰ্যসূচী আছিল মহাবিদ্যালয়ৰ বাৰ্ষিক সপ্তাহ। মহাবিদ্যালয় বাৰ্ষিক সপ্তাহত সন্মানীয় অধ্যক্ষ ড° ৰাণা শৰ্মাদেৱে মহাবিদ্যালয়ৰ পতাকা উত্তোলন কাৰ্যসূচীৰে বাৰ্ষিক বিভিন্ন ধৰণৰ খেল সমূহ আৰম্ভ হৈছিল যত মই ডবা আৰু কাবাদী প্ৰতিযোগীতা আয়োজন কৰিছিলো, শেষত মহাবিদ্যালয়ৰ সুপ্ত প্ৰতিভা বিকাশৰ লগত বাঁটা বিতৰণী সভা অনুষ্ঠিত কৰা হয় আৰু বাৰ্ষিক সপ্তাহৰ পাৰদৰ্শিতা দেখুওৱা প্ৰতিজন ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক আকৰ্ষণীয় বাঁটা প্ৰদান কৰা হয়। মই সাঁচাকৈ ধন্য মানিছোঁ যে পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ দৰে এখন মহাবিদ্যালয়ত ছাত্ৰ একতা সভাৰ উপ-সভাপতি হিচাপে মহাবিদ্যালয়ৰ কিছু কাৰ্য কৰিবলৈ সুযোগ পাইছোঁ। মোৰ কাৰ্যকালত বিশেষভাৱে সহায় সহযোগীতা তথা পৰামৰ্শ আগবঢ়োৱা মোৰ তত্বাৱধায়ক ড° হৰ্জৰত আলী ছাৰলৈ ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিলোঁ।

দুৰ্ভাগ্যবশত মহাবিদ্যালয়ৰ বাৰ্ষিক সপ্তাহ হোৱাৰ কিছুদিন পিছতে সমগ্ৰ দেশত “ক'ৰনা” মহামাৰীৰ বাবে মহাবিদ্যালয় বন্ধ দিয়া হৈছিল। যাৰ বাবে মহাবিদ্যালয়ৰ হকে বহুতো সেৱা আগবঢ়োৱাৰ পৰিকল্পনা কৰা হৈছিল যদিও মনৰ আশা মনতে ৰৈ গ'ল, যাৰ বাবে মই অতিকৈ দুঃখিত। লগতে মহাবিদ্যালয়ৰ এই দায়িত্ব বহন কৰিবলৈ যাওঁতে অজানিতে যদি ক'ৰবাত ভুল ভ্ৰান্তি হৈছে তাৰ বাবে মই সকলোৰে ওচৰত ক্ষমা মাগিছোঁ। লগতে মহাবিদ্যালয়ৰ সৰ্বাংগীন উন্নতি আৰু উজ্জ্বল ভৱিষ্যত কামনা কৰি মই মোৰ প্ৰতিবেদন সামৰিছোঁ।

“জয় আই অসম”

“জয়তু পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়”

“জয়তু ছাত্ৰ একতা সভা”

— ধন্যবাদেৰে

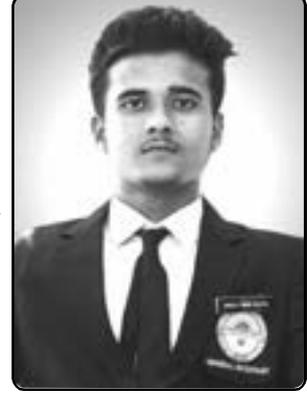
কংকন দাস

উপ-সভাপতি

সাধাৰণ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভণিতে আমাৰ ভৱিষ্যতৰ বাবে নিজৰ বৰ্তমানক ত্যাগ কৰি জাতিৰ অস্তিত্ব ৰক্ষাৰ বাবে প্ৰাণ আহুতি দিয়া বীৰ শহীদ সকললৈ শ্ৰদ্ধাঞ্জলি জ্ঞাপন কৰিলোঁ। বৃহত্তৰ ধাৰাপুৰ অঞ্চলৰ লগতে দাতিকাবৰীয়া অঞ্চলৰ নৱ প্ৰজন্ম যাতে শিক্ষাৰ পৰা বঞ্চিত নহয় তাৰ প্ৰতি এক দূৰদৰ্শী চিন্তাৰে এই শিক্ষা মন্দিৰৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰা পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতিষ্ঠাপক অধ্যক্ষ প্ৰয়াত বিপিন চন্দ্ৰ বৰুৱা আৰু প্ৰতিষ্ঠাপনৰ লগত জড়িত জ্ঞাত-অজ্ঞাত মহান ব্যক্তি সকলক শ্ৰদ্ধাৰে সুৱৰিছোঁ। পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ শ্ৰদ্ধাৰ অধ্যক্ষ ড° ৰাণা শৰ্মা ছাৰ, উপাধ্যক্ষা পাৰুল বৈশ্য বাইদেউ, শ্ৰদ্ধাৰে শিক্ষাগুৰু সকল, কৰ্মচাৰীবৃন্দ, মোৰ বন্ধু-বান্ধৱীল ভাইটি-ভণ্টি, মোৰ জ্যেষ্ঠ সকল আৰু মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলক আন্তৰিক ধন্যবাদ আৰু কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলোঁ।

যোৱা দুবছৰৰ পৰা বৰ্তমান সময়ছোৱাতো সমগ্ৰ মানৱ জাতিৰ বাবে এক জটিল সন্ধিক্ষণ। সমগ্ৰ বিশ্বতে ক'ৰোনা মহামাৰীয়ে ত্ৰাসৰ বিৰল পৰিবৰ্তন হৈছে। এই মহামাৰিৰ সময়তে সম্পূৰ্ণ ক'ভিড প্ৰট'কল মানি মহাবিদ্যালয়ৰ কৰ্তৃপক্ষই, ছাত্ৰ একতা সভাৰ সাধাৰণ নিৰ্বাচন অনুষ্ঠিত কৰিছিল। উক্ত নিৰ্বাচনত মোক সাধাৰণ সম্পাদক পদত জয়যুক্ত কৰি মহাবিদ্যালয়ৰ সৰ্বাংগীন উন্নতিৰ হকে মোৰ অৱদান আগবঢ়াবলৈ সুবিধা দিয়া বাবে পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ ওচৰত চিৰকৃতজ্ঞ।

সাধাৰণ সম্পাদক হিচাপে শপত গ্ৰহণ কৰি দায়িত্বভাৰ লোৱাৰ কিছুদিন পিছতে মহাবিদ্যালয়ৰ 'বাৰ্ষিক সপ্তাহ' অনুষ্ঠিত কৰা হৈছিল। এই বাৰ্ষিক মহাবিদ্যালয়ৰ উৎসৱত বিভাগীয় সম্পাদক/সম্পাদিকা সকলে নিখুঁত আৰু নিয়াৰিকৈ নিজৰ দায়িত্বসমূহ পালন কৰিছিল। ছাত্ৰ একতা সভাৰ বিষয়ববীয়াসকলে অনুষ্ঠিত কৰা প্ৰতিযোগিতা সমূহত ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলৰ অংশগ্ৰহণে মোক বাৰুকৈয়ে উৎসাহিত কৰিছিল। যদিও বিগত বছৰৰ দৰে এই বেলিও ক'ভিড প্ৰট'কল মানি চলিব লগা হোৱাত পূৰ্বৰ তুলনাত ধুম-ধামেৰে মহাবিদ্যালয়ৰ বাৰ্ষিক সপ্তাহ অনুষ্ঠিত কৰিব পৰা নগল তথাপিও এক উন্নতমানৰ আৰু শৃংখলাবদ্ধ ভাৱে এই অনুষ্ঠান সাফল্যমণ্ডিত হোৱা বুলি মোৰ দৃঢ় বিশ্বাস।

যোৱাবেলিৰ ছাত্ৰ-একতা সভাইও এই মহামাৰিৰ ফলত অনুস্থূপিয়াকৈ মহাবিদ্যালয়ৰ নৱাগত আদৰ্শ সভা অনুষ্ঠিত কৰিব লগা হৈছিল। এই বেলিও অনুষ্ঠিত কৰিব পৰা যাব নে নাযায় এতিয়ালৈ সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰিব পৰা অৱস্থাত নাই। কিন্তু যদিহে সময়ৰ পৰিবৰ্তনৰ লগে লগে এই মহামাৰিৰ পৰা পৰিত্ৰাণ পোৱা যায় আৰু স্বাভাৱিক জীৱন যাপন ঘূৰাই পোৱা যায় তেতিয়াহলে নিশ্চয় মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতিটো অনুষ্ঠানে পূৰ্বৰ দৰে উল্লেখ্য মালহেৰে অনুষ্ঠিত কৰিব পৰা যাব।

ক'ভিড মহামাৰীৰ ভয়াৱহতাৰ ফলত ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলে যথেষ্ট সমস্যাৰ সন্মুখীন হব লগা হৈছে। নতুন শিক্ষাবৰ্ষ নতুন নিয়মাৱলীৰ ফলত কিছু কিছু ক্ষেত্ৰত ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলে সমস্যাৰ সন্মুখীন হৈছে। এই বেলিও হাইস্কুল শিক্ষান্ত পৰীক্ষা আৰু উচ্চতৰ মাধ্যমিক চূড়ান্ত বৰ্ষত ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলে পৰীক্ষা হোৱা নোহোৱাৰ দোমোজাত থাকি শেষত এটা ফলাফল পালে। এতিয়া মহাবিদ্যালয় সমূহত আসনৰ বাবে চিন্তা। সেয়েহে চৰকাৰ তথা ভৱিষ্যতৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি এই ক্ষেত্ৰত এক সুস্থিৰ সিদ্ধান্ত লব বুলি আশা ৰাখিলোঁ।

মোৰ কাৰ্যকালত মোক বিভিন্ন দিশত দিহা পৰামৰ্শ আগবঢ়োৱাত মহাবিদ্যালয়ৰ শিক্ষা বিভাগৰ অধ্যাপক তথা মোৰ তত্ত্বাৱধায়ক— হজৰত আলী মহোদয়ক মোৰ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা আৰু কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলোঁ। মোৰ প্ৰতি পদক্ষেপতে মোৰ ছাৰ দৰে থকা নিতুদা, জিন্টুদা ৰ ওচৰত চিৰকৃতজ্ঞ। শেষত পশ্চিম গুৱাহাটী ছাত্ৰ সন্থাৰ বিষয়ববীয়া, ধাৰাপুৰ ছাত্ৰ সন্থাৰ বিষয়ববীয়া, মহাবিদ্যালয়ৰ আছ গোটাৰ বিষয়ববীয়া সকল, ছাত্ৰ একতা সভাৰ সমূহ বিষয়ববীয়া সকলৰ লগতে মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ ছাত্ৰ সকলক আন্তৰিক ধন্যবাদ আৰু কৃতজ্ঞতা জনাই অজানিতে হৈ যোৱা ভুল-ত্রুটিবোৰৰ মাৰ্জনা বিচাৰি আৰু মহাবিদ্যালয়ৰ সৰ্বাংগীন উন্নতি কামনা কৰি মই মোৰ প্ৰতিবেদনৰ সামৰণি মাৰিলোঁ।

“জয় আই অসম”

“জয়তু পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়”

“জয়তু ছাত্ৰ একতা সভা”

ধন্যবাদেৰে—

হৃদয়মনি কলিতা

সাধাৰণ সম্পাদক, ছাত্ৰ একতা সভা

পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়

সহঃ সাধাৰণ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভণিতে মই পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতিষ্ঠাপক তথা মোৰ শ্ৰদ্ধাৰ স্বৰ্গীয় বিপিনচন্দ্ৰ বৰুৱাদেৱলৈ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধাঞ্জলি জ্ঞাপন কৰাৰ লগতে পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ পূৰ্ণতা প্ৰাপ্তিত যিসকল চিৰনমস্য ব্যক্তিয়ে ত্যাগ, কষ্টৰ বিনিময়ত আজি মহাবিদ্যালয়খনক জ্ঞানৰ ভাড়া কৰি উজলাই থৈ গৈছে সেই সকল ব্যক্তিলৈ মোৰ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা আৰু কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছো।

মহাবিদ্যালয়ৰ সন্মানীয় অধ্যক্ষ মহোদয় আৰু শ্ৰদ্ধাৰ শিক্ষাগুৰু সকলৰ লগতে মহাবিদ্যালয়ৰ পৰিয়ালৰ সমূহ সদস্য তথা কৰ্মকৰ্তালৈ মোৰ শ্ৰদ্ধা জ্ঞাপন কৰিছো।

পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ ২০২০-২১ বৰ্ষত মই ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মৰম আৰু বিবেকে মোক যোগ্য বুলি বিবেচিত কৰি মোক সাধাৰণ নিৰ্বাচনত সহঃ সাধাৰণ সম্পাদক হিচাপে জয়যুক্ত কৰাৰ বাবে মই তেওঁলোকৰ ওচৰত আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা, মৰম আৰু ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছো। মই সহঃ সাধাৰণ সম্পাদক হিচাপে দায়িত্বভাৰ গ্ৰহণ কৰি অতি আনন্দিত হৈছিলো আৰু সকলো ক্ষেত্ৰতে সহায়-সহযোগিতা আগবঢ়োৱাৰ বাবে চেষ্টা কৰিছিলো।

মহাবিদ্যালয়ত হৈ যোৱা বাৰ্ষিক সপ্তাহত মোৰ বন্ধু-বান্ধৱী, দাদা-বাইদেউৰ লগতে মোৰ তত্ত্বাৱধায়ক অধ্যাপক ফনিদ্ৰ মেধি ছাৰৰ সহায়ত ডবাখেল, ভেশচন, ফটোগ্ৰাফী প্ৰতিযোগিতা আদি পাতিবলৈ সক্ষম হৈছো লগতে আন সদস্যসকলৰ খেলসমূহত সহায়-সহযোগিতা আগবঢ়াইছো। ইয়াৰ পিছত সৰস্বতী পূজা, নৱাগত আদৰ্শ সভা আদিত সকলোৰে সহায়-সহযোগিতাৰ ফলত মই মোৰ কৰিবলগীয়া কামবোৰ সুচাৰুৰূপে পালন কৰিছোঁ।

সেয়েহে, শেষত মহাবিদ্যালয় অধ্যক্ষ, অধ্যাপক-অধ্যাপিকা, সমূহ কৰ্মচাৰীৰ লগতে মোৰ মৰমৰ বন্ধু-বান্ধৱী, দাদা-বাইদেউ সকলক আন্তৰিক ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছো। আৰু লগতে মোৰ অজানিতে হোৱা ভুল-ত্রুটিৰ বাবে সকলোৰে ওচৰত ক্ষমা প্ৰাৰ্থনা বিচাৰি মই মোৰ প্ৰতিবেদনৰ সামৰণি মাৰিলো।

“জয় আই অসম”

“জয়তু পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়”

“জয়তু ছাত্ৰ একতা সভা”

— ধন্যবাদেৰে

বনজিত দাস

সহঃ সাধাৰণ সম্পাদক

সমাজ সেৱা সম্পাদিকাৰ প্ৰতিবেদন

নমস্কাৰ

প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভণিতে মই আমাৰ পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ সন্মানীয় প্ৰতিষ্ঠাপক অধ্যক্ষ স্বৰ্গীয় বিপিন চন্দ্ৰ বৰুৱাদেৱে ছাৰলৈ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধাঞ্জলি জ্ঞাপন কৰিছোঁ। লগতে মহাবিদ্যালয়ৰ মোৰ শ্ৰদ্ধাৰ অধ্যক্ষ মহোদয়, শিক্ষাগুৰুবৃন্দ, কৰ্মচাৰীবৃন্দলৈ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা আৰু অভিনন্দন জ্ঞাপন কৰিছোঁ আৰু সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী তথা মোৰ প্ৰিয় বন্ধু-বান্ধৱী সকলোকে মৰম জনাই মোৰ প্ৰতিবেদন আৰম্ভণি কৰিছোঁ।

পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ ২০২০-২১ বৰ্ষৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ সাধাৰণ নিৰ্বাচনত সমাজ-সেৱাৰ সম্পাদিকা হিচাপে নিৰ্বাচিত কৰি মহাবিদ্যালয়ৰ হকে সেৱা কৰাৰ সুযোগ দিয়াৰ বাবে প্ৰতিজন ছাত্ৰ-ছাত্ৰীলৈ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা, মৰম আৰু ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

কাৰ্যভাগ গ্ৰহণ কৰাৰ কিছুদিন পিছতে মহাবিদ্যালয়ৰ বাৰ্ষিক সপ্তাহ আৰম্ভ হৈছিল। এই বাৰ্ষিক সপ্তাহত মোৰ বন্ধু-বান্ধৱীৰ লগতে মোৰ তত্ত্বাবধায়ক ভূপেন দাস ছাৰৰ সহায়ত মোৰ ভাগত পৰা খেলবোৰ পাতিবলৈ সক্ষম হৈছোঁ। সেয়েহে মই এই প্ৰতিবেদনৰ জৰিয়তে মোৰ তত্ত্বাবধায়ক ভূপেন ছাৰলৈ অশেষ শ্ৰদ্ধা ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছোঁ। ছাৰে মোক বহুত ভালদৰে সহায় সহযোগিতা আগবঢ়াইছে।

মই সচাকৈ ধন্য মানিছোঁ যে পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ দৰে এখন মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ এগৰাকী সদস্য হ'ব পাৰিছোঁ। আৰু লগতে মহাবিদ্যালয়খনত কিছু সেৱা আগবঢ়াব পাৰিছোঁ মোৰ আশা আছিল যে মহাবিদ্যালয় খনত অলপ হ'লেও সেৱা আগবঢ়াব পাৰো আৰু সচাকৈয়ে আজি মোৰ আশা পূৰণ হ'ল কেৱল এই মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আৰু বন্ধু-বান্ধৱী সকলৰ বাবে। সেয়েহে আৰু এবাৰ সকলোকে ধন্যবাদ জনাইছোঁ।

সদৌ শেষত জনাব বিচাৰিছোঁ যে, মোৰ কাৰ্যকালত যিমানখিনি কাম আছিল সেইবোৰ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছোঁ লগতে পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয় ভৱিষ্যত সদায় এইদৰে জিলিকি থকাৰ বাবে মই ঈশ্বৰৰ ওচৰত কামনা কৰি মই মোৰ প্ৰতিবেদন সামৰিলোঁ।

“জয় আই অসম”
“জয়তু পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়”
“জয়তু ছাত্ৰ একতা সভা”

ধন্যবাদেৰে —

যুতিকা দাস

সমাজ সেৱা সম্পাদিকা

সাংস্কৃতিক সম্পাদিকাৰ প্ৰতিবেদন

কলমৰ সিৰলুত

আকোঁ আহা

জীৱন নিদৰ্শন।

সুখৰ বতৰা

কঢ়িয়াই আনক

কালজয়ী হওঁক নিবেদন।।

জয়জয়তে অসম মাতৃ আৰু অসমীয়া জাতিৰ অস্তিত্ব ৰক্ষাৰ সংগ্ৰামত প্ৰাণ আৰ্হুতি দিয়া জ্ঞাত-অজ্ঞাত সকলো বীৰ শ্বহীদলৈ সশ্ৰদ্ধ প্ৰণাম নিবেদিলো। লগতে পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতিষ্ঠাপক অধ্যক্ষ প্ৰয়াত বিপিন চন্দ্ৰ বৰুৱা দেৱকে সামৰি সেই সকল মহাপুৰুষলৈ শ্ৰদ্ধাঞ্জলি যাচিবলৈ কেতিয়াও নাপাহৰোঁ যিসকল ধৰাপুৰ অঞ্চলৰ মন্দিৰ স্বৰূপ “পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়” প্ৰতিষ্ঠা হোৱাত অহোপুৰুষাৰ্থ কৰিছে।

পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ ২০২০-২০২১ বৰ্ষৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ সাংস্কৃতিক সম্পাদিকাৰ পদত বিনা প্ৰতিদ্বন্দিতাবে নিৰ্বাচিত কৰি মহাবিদ্যালয়ৰ হকে কাম কৰিবলৈ সুযোগ দিয়া বাবে মই এই ছেগতে সমূহ নিৰ্বাচক মণ্ডলী শ্ৰদ্ধাৰ শিক্ষাগুৰু, ছাত্ৰ-ছাত্ৰী তথা বন্ধু-বান্ধৱীলৈ মোৰ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছো।

আমাৰ মহাবিদ্যালয়ত প্ৰতিভাৰ অভাৱ নাই। ছাত্ৰ-ছাত্ৰীবোৰৰ মাজত অসীম প্ৰতিভা লুকাই থাকে। কিন্তু প্ৰতিভাবোৰ চৰ্চাৰ, অভাৱত কেতিয়াবা মৰহি যোৱা পৰিলক্ষিত হয়। প্ৰতিভাবোৰ বৰ্তি থাকিবলৈ আমাৰ যথেষ্ট কৰণীয় আছে। সাহিত্য হৈছে সমাজৰ দাপোণ আৰু ভাব প্ৰকাশৰ মাধ্যম। সেয়েহে নিবেদনখন আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ দাপোনস্বৰূপ। কিয়নো, নিবেদনখনৰ জৰিয়তে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে সাহিত্যিক সুলভ মনটোৰ প্ৰতিচ্ছবি প্ৰতিফলিত কৰাৰ বাবে সোণালী সুযোগ লাভ কৰিছে।

বৰ্তমান পৰিস্থিতিৰ বাবে মোৰ কাৰ্যকালত সাংস্কৃতিকভাৱে কেৱল মহাবিদ্যালয় বাৰ্ষিক সপ্তাহতেই গীত, নৃত্য আদিৰ অনুষ্ঠান অনুষ্ঠিত কৰা হৈছিল। তথাপিও সেই তাকৰ অনুষ্ঠানতেই সৰহখিনি ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে সক্ৰিয় অংশগ্ৰহণ কৰি নিজৰ সাংস্কৃতিক প্ৰতিভাৰ পৰিচয় দিছিল। পৰিতাপৰ বিষয় যে এই ক’ৰনা কালতেই মোৰ সম্পাদিকাৰ প্ৰথম খোজৰ পৰাই পৰামৰ্শদাতা, মোৰ তত্ত্বাৱধায়িকা পৰম পূজনীয়া শিক্ষাগুৰু বিজয়ালক্ষ্মী বাইদেউৰ দেহাৱসান ঘটে। তেখেতলৈ মোৰ অশ্ৰুঞ্জলি।

হয়তো সম্পাদিকা হিচাপে মই বা আমাৰ ছাত্ৰ-একতা সভাই পণ লোৱা ধৰণে কামবোৰ কৰিব নোৱাৰিলো। ইয়াৰ বাবে পৰিস্থিতিয়ে জগৰীয়া। কিন্তু এগৰাকী ছাত্ৰী হিচাপে মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতি মোৰ দায়িত্ব আৰু কৰ্তব্যবোৰ নিষ্ঠাৰে কৰি যাম।

অন্তত মহাবিদ্যালয়ৰ সৰ্বাংগীন উন্নতি কামনা কৰি প্ৰতিবেদনৰ আঁৰকাপোৰ টানিলো।

“জয় আই অসম”

“জয়তু পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়”

“জয়তু ছাত্ৰ একতা সভা”

ধন্যবাদেৰে —

মনালিছা ৰাজবংশী

সাংস্কৃতিক সম্পাদিকা

খেলা সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভণিতে মই আমাৰ মৰমৰ মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতিষ্ঠাপক অধ্যক্ষ সন্মানীয় স্বৰ্গীয় বিপিন চন্দ্ৰ বৰুৱাদেৱলৈ মোৰ শ্ৰদ্ধা নিবেদিতছোঁ। লগতে পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ বৰ্তমানৰ অধ্যক্ষ শ্ৰদ্ধাৰ পূজনীয় ড° বানা শৰ্মা ছাৰ, লগতে শ্ৰদ্ধাৰ শিক্ষাগুৰু সকললৈ মোৰ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা আৰু কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

২০২০-২১ বৰ্ষৰ পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ সাধাৰণ নিৰ্বাচনত মোক খেলা সম্পাদক হিচাপে নিৰ্বাচিত কৰাৰ বাবে আৰু মহাবিদ্যালয়ৰ হকে সেৱা আগবঢ়াবলৈ সুযোগ দিয়াৰ বাবে মোৰ ফালৰ পৰা সকলোলৈ কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

মহাবিদ্যালয়ৰ বাৰ্ষিক সপ্তাহঃ খেলা বিভাগৰ সম্পাদক হিচাপে মই দায়িত্বভাৰ গ্ৰহণ কৰাৰ পিছত মোৰ প্ৰথম কাৰ্যসূচী আছিল- মহাবিদ্যালয়ৰ বাৰ্ষিক সপ্তাহ এই চাৰিদিনীয়া অনুষ্ঠানত শুভাৰম্ভ কৰে মহাবিদ্যালয়ৰ মাননীয় অধ্যক্ষ ড° বানা শৰ্মাদেৱে। বাৰ্ষিক সপ্তাহত মই অনুষ্ঠিত কৰা খেলাসমূহ হৈছে - দৌৰ খেলা, হাই জাম্প, লং জাম্প, ছটফুট, ডিচকাছ থ্ৰো, বেডমিণ্টন, ক্ৰিকেট, ফুটবল আদি বিভিন্ন খেলা।

ইয়াৰে পিছত মহাবিদ্যালয়ৰ আগ্ৰহী তথা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ পৰা এটা লৰাক প্ৰস্তুত কৰিছিলো আৰু কাৰ্যকালৰ ১০/৪/২০২১ তাৰিখে 'TAEKWONDO' ধাৰাপুৰ আন্তঃ মহাবিদ্যালয়ৰ টাইকোৱাণ্ডো প্ৰতিযোগিতাত অংশ গ্ৰহণ কৰিছিলো। সকলোৰে সহায়-সহযোগিতাত সকলোৰে আশীৰ্বাদত চেষ্টা আৰু একাগ্ৰতাৰ ফলত আমাৰ মৰমৰ মহাবিদ্যালয়ৰ ল'ৰাজনে CHAMPIONSHIP খিতাপ অৰ্জন কৰি মহাবিদ্যালয়ৰ সন্মান আৰু নাম কঢ়িয়াই আনিবলৈ সক্ষম হৈছিলো।

কৃতজ্ঞতা স্বীকাৰঃ মোৰ কাৰ্যকালৰ সময়ত মোক বিভিন্ন উপদেশ দি ছাইফুল হক ছাৰ, জয়ন্ত কুমাৰ ছাৰ, হৰজৎ আলি ছাৰ, নীপেন্দ্ৰ মেধী ছাৰ, আদি শিক্ষাগুৰু সকলে সহায়-সহযোগিতা কৰিছিল।

ইয়াৰ উপৰিও মোক সহায় সহযোগিতা আগবঢ়োৱা মোৰ প্ৰিয় জিন্টুমণি শৰ্মা, নিতুমণি ৰাজৱংশী লগতে মোৰ প্ৰিয় বন্ধু-বান্ধৱী-হীৰক কলিতা, প্ৰব্ৰজ্যোতি কলিতা, জ্যোতিপ্ৰাণ ভূঞা, প্ৰিয়ম কলিতা, জিন্টু শৰ্মা, ৰাছল কলিতা, ৰঞ্জন কলিতা সকলো বন্ধু-বান্ধৱীলৈ মই কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

দুৰ্ভাগ্যৱশত ইয়াৰ পিছতেই কৰোনা মহামাৰীয়ে সমগ্ৰ দেশ জুৰি এক আতঙ্কময় পৰিৱেশৰ সৃষ্টি কৰিছিল, যাৰ ফলত অসমৰ লকডাউন দিব লগা হৈছিল আৰু মহাবিদ্যালয় সমূহ বন্ধ হৈ পৰিছিল, যাৰ ফলত এতিয়াও হৈয়ে আছে, এতিয়ালৈ মহাবিদ্যালয় সমূহ খোলা দিয়া নাই। যাৰ বাবে মহাবিদ্যালয়ৰ হকে বহুতো সেৱা আগবঢ়োৱাৰ পৰিকল্পনাবোৰ আছিল যদিও মনৰ আশা মনতে ৰ'ল। যাৰ বাবে মই অতিকৈ দুঃখিত।

শেষত মোৰ কাৰ্যকালৰ সময়ছোৱাত অজানিতে হোৱা ভুল-ভ্ৰান্তিৰ বাবে সকলোৰে ওচৰত ক্ষমা বিচাৰিছোঁ লগতে পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ সৰ্বাংগীন উন্নতি আৰু উজ্জ্বল ভৱিষ্যৎ কামনা কৰি মই মোৰ প্ৰতিবেদন সামৰণি মাৰিছোঁ।

“জয় আই অসম”
“জয়তু পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়”
“জয়তু ছাত্ৰ একতা সভা”

— ধন্যবাদেৰে
চম্পক কাকতি
খেলা সম্পাদক

তৰ্ক বিভাগৰ সম্পাদিকাৰ প্ৰতিবেদন

প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভনিত মই পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতিষ্ঠাপক অধ্যক্ষ সন্মানীয় স্বৰ্গীয় বিপিন চন্দ্ৰ বৰুৱা দেৱলৈ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধাঞ্জলি যাচিলোঁ।

লগত পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ বৰ্তমানৰ অধ্যক্ষ শ্ৰদ্ধাৰ ড° বানা শৰ্মা ছাৰ আৰু শ্ৰদ্ধাৰ শিক্ষাগুৰু, মহাবিদ্যালয়ৰ কাৰ্যকৰ্তা সকল তথা মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলোলৈ মোৰ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

২০২০-২০২১ বৰ্ষৰ পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-একতা সভাৰ সাধাৰণ নিৰ্বাচনত মোক তৰ্ক বিভাগৰ সম্পাদিকা হিচাপে নিৰ্বাচিত কৰি মহাবিদ্যালয়ৰ হকে সেৱা আগবঢ়াৰ বাবে যিসকলে সুবিধা দিলে মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীকে মোৰ অশেষ কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

মহাবিদ্যালয়ৰ বাৰ্ষিক সপ্তাহত মই অনুষ্ঠিত কৰা খেল সমূহ হৈছে — তৰ্ক প্ৰতিযোগিতা আৰু কুইজ প্ৰতিযোগিতা। এই প্ৰতিযোগিতা সমূহ অনুষ্ঠিত কৰাত মোক সহায় সহযোগ আৰু পৰামৰ্শ আগবঢ়োৱা শ্ৰদ্ধাৰ ছাৰ বাইদেউলৈ কৃতজ্ঞতা জনাইছোঁ লগতে মই মোৰ তত্ত্বাৱধায়ক ড° মইনুল হক চৌধুৰী ছাৰলৈ অশেষ ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিলোঁ। কৰণা মহামাৰী দেখা দিয়াৰ ফলত শিক্ষা অনুষ্ঠানবোৰ বন্ধ হৈছে। যাৰ বাবে মহাবিদ্যালয়ৰ হকে সেৱা আগবঢ়াব নোৱাৰিলোঁ ইয়াৰ বাবে মই দুঃখিত।

পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ অসমীয়া বিভাগৰ অধ্যাপিকা তথা অসমৰ সংস্কৃতি জগতৰ লগত জড়িত আমাৰ সকলোৰে শ্ৰদ্ধাৰ ড° বিজয়ালক্ষ্মী বাইদেউৰ অকল মৃত্যুত মই গভীৰ শোক প্ৰকাশ কৰিছোঁ। লগতে পৰমপিতা পৰমেশ্বৰ ওচৰত প্ৰাৰ্থনা জনাইছোঁ বাইদেউৰ আত্মাই চিৰ শান্তি লাভ কৰক।

সদৌ শেষত পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ উজ্জ্বল ভৱিষ্যতৰ কামনা কৰিলোঁ।

“জয় আই অসম”

“জয়তু পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়”

“জয়তু ছাত্ৰ একতা সভা”

— ধন্যবাদেৰে

ৰবি দাস

সম্পাদিকা, তৰ্ক বিভাগ

ছাত্ৰ জিৰণী কোঠা সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভণিতে অসমৰ জাতীয় অস্তিত্ব ৰক্ষাৰ বাবে প্ৰাণ আহুতি দিয়া বীৰ শ্বহীদ সকলক শ্ৰদ্ধাৰে সুৰিছোঁ। যি সকল মহান ব্যক্তিৰ ত্যাগ আৰু নিঃস্বার্থ কষ্টৰ বিনিময়ৰ ফলস্বৰূপে এই বিদ্যাৰ মন্দিৰ পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয় জন্ম হ'ল, সেই মহান ব্যক্তিলৈ শ্ৰদ্ধাঞ্জলি জনালোঁ।

পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ সাধাৰণ নিৰ্বাচনত মোক ছাত্ৰ জিৰণী কোঠাৰ সম্পাদক হিচাপে নিৰ্বাচিত কৰি মহাবিদ্যালয়ৰ হকে সেৱা আগবঢ়াবৰ সুযোগ দিয়া বাবে মই মহাবিদ্যালয় সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, বন্ধু-বান্ধৱীৰ লগতে পশ্চিম গুৱাহাটী ছাত্ৰ সন্থা আৰু ধাৰাপুৰ ছাত্ৰ সন্থাক অশেষ ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিলোঁ। ছাত্ৰ একতা সভাৰ ছাত্ৰ জিৰণী কোঠাৰ সম্পাদকৰ দায়িত্বভাৰ গ্ৰহণ কৰাৰ কিছুদিন পিছতে 'মহাবিদ্যালয়ৰ বাৰ্ষিক সপ্তাহ' অনুষ্ঠিত হৈছিল আৰু বিভাগীয় সম্পাদকৰ ফালৰ পৰা ল'ৰা-ছোৱালীৰ কেৰম, পাঞ্জা, ভাৰোভোলন আৰু MR. PGM শীৰ্ষক দেহশ্ৰী ইত্যাদি প্ৰতিযোগীতা অনুষ্ঠিত কৰিছিলোঁ। এই প্ৰতিযোগীতা সমূহত ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলৰ উৎসাহ আৰু অংশগ্ৰহণে মোক আনন্দিত কৰিছিল। এই ক্ষেত্ৰত মোক প্ৰতিটো পদক্ষেপত দিহা-পৰামৰ্শ আৰু সহায়-সহযোগীতা আগবঢ়োৱাৰ বাবে মোৰ তত্ত্বাৱধায়ক তথা শ্ৰদ্ধাৰ শিক্ষাগুৰু জয়ন্ত প্ৰসাদ কুমাৰ ছাৰক আন্তৰিক ধন্যবাদ আৰু কৃতজ্ঞতা জনালোঁ।

ছাত্ৰ জিৰণী কোঠাৰ সম্পাদক হিচাপে দায়িত্ব বহন কৰিবলৈ যাওঁতে অজানিতে হোৱা ভুলবোৰৰ ক্ষমা বিচাৰি পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ সৰ্বাংগীন উন্নতি কামনা কৰি মোৰ প্ৰতিবেদন সামৰিলোঁ।

“জয় আই অসম”

“জয়তু পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়”

“জয়তু ছাত্ৰ একতা সভা”

ধন্যবাদেৰে —

দ্বীপমণি দাস

ছাত্ৰ জিৰণী কোঠা সম্পাদক

ছাত্ৰী জিৰণী কোঠাৰ সম্পাদিকাৰ প্ৰতিবেদন

প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভনিতো মই অসমী আইৰ অস্তিত্ব ৰক্ষাৰ হকে প্ৰাণ আহুতি দিয়া প্ৰতিজন বীৰক মোৰ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা নিবেদিছোঁ। যিসকল লোকৰ অশেষ কষ্ট আৰু ত্যাগৰ বিনিময়ত পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয় গঢ় লৈ উঠিছে। পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতিষ্ঠাপক অধ্যক্ষ স্বৰ্গীয় বিপিন চন্দ্ৰ বৰুৱাদেৱলৈ শ্ৰদ্ধাঞ্জলি নিবেদিছোঁ। লগতে মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ মহোদয়, শ্ৰদ্ধাৰ শিক্ষাগুৰুসকল, কৰ্মচাৰীসকল আৰু মোৰ মৰমৰ সতীৰ্থবৃন্দসকলক আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

২০২০-২১ বৰ্ষৰ পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ সাধাৰণ নিৰ্বাচনত মোক ছাত্ৰী জিৰণী কোঠাৰ সম্পাদিকা হিচাপে নিৰ্বাচিত কৰি মহাবিদ্যালয়ৰ হকে সেৱা আগবঢ়াবলৈ সুযোগ দিয়াৰ বাবে মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক মোৰ অশেষ কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলোঁ।

ছাত্ৰী জিৰণী কোঠাৰ সম্পাদিকা হিচাপে মই দায়িত্বভাৰ গ্ৰহণ কৰাৰ পিছত মোৰ প্ৰথম কাৰ্যসূচী আছিল মহাবিদ্যালয়ৰ “বাৰ্ষিক সপ্তাহ”। এই বাৰ্ষিক সপ্তাহত মোৰ দ্বাৰা অনুষ্ঠিত কৰা বিভিন্ন খেলসমূহ হ’ল — কইনা প্ৰতিযোগিতা, আল্পনা, মেহেন্দী, চালাদ প্ৰতিযোগিতা আদি খেলসমূহ অনুষ্ঠিত কৰিছিলো। মোৰ কাৰ্যকালৰ সময়ত বিভিন্ন দিহা-পৰামৰ্শ দি কাৰ্যসূচী চলাই নিয়াত সহযোগ কৰা মোৰ তত্ত্বাৱধায়িকা ইৰা চৌধুৰী বাইদেউলৈ এই প্ৰতিবেদনৰ জৰিয়তে অশেষ শ্ৰদ্ধা আৰু ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিলোঁ।

শেষত মোৰ কাৰ্যকালৰ সময়ছোৱাত অজানিতে হোৱা ভুল-ত্রুটিৰ বাবে সকলোৰে ওচৰত ক্ষমা বিচাৰিছোঁ। লগতে পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ৰ সৰ্বাংগীন উন্নতি আৰু উজ্জ্বল ভৱিষ্যত কামনা কৰি মই মোৰ প্ৰতিবেদন সামৰণি মাৰিলো।

“জয় আই অসম”
“জয়তু পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়”
“জয়তু ছাত্ৰ একতা সভা”

— ধন্যবাদেৰে
জ্যোতিষ্মিতা দাস
ছাত্ৰী জিৰণী কোঠা সম্পাদিকা

Winner of various competition in College Week 2019-20

1. Swachh Bharat Competition

1st Prize Commerce Department

- (i) Kabir Hussain - (B.com 3rd Sem.)
- (ii) Jyotimoi Das - (B.com 5th Sem.)
- (iii) Mahabeer Choudhury - (B.com 3rd Sem.)
- (iv) Minakshi Das - (B.com 5th Sem.)
- (v) Rupam Das - (B.com 5th Sem.)

2nd Prize Hindi Department

- (i) Nibedita Bora - (B.A. 5th Sem.)
- (ii) Manisha - (B.A. 1st Sem.)
- (iii) Deepanjali Nath - (B.A. 3rd Sem.)
- (iv) Nitambinee Das - (B.A. 2nd Sem.)
- (v) Abinash Basfore - (B.A. 2nd Sem.)

3rd Prize NCC Groups

- (i) Sangita Baishaya - (B.Com 1st Sem.)
- (ii) Bivasha Das - (B.Com 1st Sem.)
- (iii) Sayashree Das - (B. Com 1st Sem.)
- (iv) Nandita Thakuria (B. Com 1st Sem.)
- (v) Rinku Nath - (B.Com 3rd Sem.)

2. Go as you like Competition

- (i) Narjima Parbin - (B.Com 5th Sem.)
- (ii) Abhinash Basfore - (B.A. 1st Sem.)
- (iii) Jyotimoi Das - (B.Com 5th Sem.)
- (iv) Dhruvajyoti Das - (B.A. 1st Sem.)

3. Chess Competition (Girls)

- (i) Sweety Bhuyan - (B.A. 1st Sem.)
- (ii) Jesika Das - (B.Com 3rd Sem.)

4. Running 100 Metres. (Girls)

- (i) Barnali Rabha - (H.S. 2nd year)
- (ii) Liza Saikia - (H.S. 1st year)
- (iii) Dulumoni Das - (B.A. 1st Sem.)

Running 100 Metres. (Boys)

- (i) Dhruva Jyoti Kalita - (B.Com 3rd Sem.)
- (ii) Ranjan Kalita - (B.Com. 3rd Sem.)
- (iii) Kangkan Thakuria - (H.S. 1st year)

5. Running 200 Metres. (Girls)

- (i) Liza Saikia - (H.S. 1st Year)
- (ii) Sumi Begam - (B.A. 1st Sem.)
- (iii) Dulumoni Das - (B.A. 1st Sem.)

Running 200 Metres. (Boys)

- (i) Dhruva Jyoti Kalita - (B.Com 3rd Sem.)
- (ii) Ranjan Kalita - (B.Com 3rd Sem.)
- (iii) Udit Baruah - (H.S. 1st year)

6. Shotput (Girls)

- (i) Dulumoni Das - (B.A. 1st Sem.)
- (ii) Barnali Rabha - (H.S. 2nd year)
- (iii) Barasha Das - (B.A. 1st Sem.)

Shotput (Boys)

- (i) Ronaldo Sufui - (B.A. 5th Sem.)
- (ii) Rekib Ali - (H.S. 1st Year)
- (iii) Sajid Akhtar - (B.Com 1st Sem.)

7. Poster Making Competition

- (i) Mayuri Das
- (ii) Bikash Thakuria
- (iii) Liza Saikia

8. Musical Chair (Girls)

- (i) Papari Sarma - (B.A. 1st Sem.)
- (ii) Jayasmita Kalita - (B.A. 1st Sem.)
- (iii) Violina Kalita - (B.A. 5th Sem.)

9. Tug of War (Boys)

- (i) Ranjan Kalita (Team)
- (ii) Monirul Hoque (Team)

Tug of War (Girls)

- (i) Taslima Nasrin (Team)
- (ii) Jubi Begum (Team)

10. Discuss Throw (Girls)

- (i) Barasha Das - (B.A. 1st Sem.)
- (ii) Dulumoni Das - (B.A. 1st Sem.)
- (iii) Roshmi Chetri - (H.S. 1st year)

Discuss Throw (Boys)

- (i) Milan Boro - (B.A. 5th Sem.)
- (ii) Sanjib Kumar Das - (H.S. 1st Year)
- (iii) Dhruva Jyoti Kalita - (B.Com 3rd Sem.)

11. Running 400 Metres. (Girls)

- (i) Liza Saikia - (H.S. 1st Year)
- (ii) Dulumoni Das - (B.A. 1st Sem.)
- (iii) Roshmi Chetri - (H.S. 1st year)

Running 400 Metres. (Boys)

- (i) Dhruva Jyoti Kalita - (B.Com 3rd Sem.)
- (ii) Akashai Kumar Baruah - (H.S. 2nd year)
- (iii) Rakesh Das - (B.A. 5th Sem.)

12. Badminton (Boys) Double

- (i) Ripunjay Nath - (H.S. 1st Year)
Priyam Kalita - (H.S. 1st Year)
- (ii) Jitul Das - (B.A. 1st Sem.)
Ranjan Kalita - (B.Com. 3rd Sem.)

13. Chess Competition (Boys):

- (i) Swapnanil Goswami- (B.A. 1st Sem.)
- (ii) Abhijit Boro - (H.S. 1st year)

14. Kabadi Competition (Boys) :**Winner**

- (i) Sahil Ali - (B.A. 3rd Sem.)
- (ii) Rekib Ali - (H.S. 1st year)
- (iii) Mukesh Ali - (B.A. 1st Sem.)
- (iv) Sanjib Kumar Das - (B.Com 1st Sem.)
- (v) Sazid Akhtar - (B.Com 1st Sem.)
- (vi) Udit Baruah - (H.S. 1st Year)
- (vii) Sujen Ali - (H.S. 1st year)

Runner-up

- (i) Himanshu Kalita
- (ii) Bikash Das
- (iii) Karan Khataniar
- (iv) Ritish Baruah
- (v) Dhyanam Jyoti Nath
- (vi) Hritikraj Kalita
- (vii) Banajit Das

15. Mehendi Competition

- (i) Binita Kumari - (B.A. 5th Sem.)
- (ii) Ananya Baishya - (H.S. 1st Year)
- (iii) Shabnam Al Azad - (B.A. 3rd Sem.)

16. Hair Style Competition

- (i) Ananya Baishya - (H.S. 1st Year)
- (ii) Daisy Das - (B.Com 1st Sem.)
- (iii) Nandita Thakuria - (B.A. 1st Sem.)
- (iv) Asida Begum - (B.Com 1st Sem.)

17. Photography Competition

- (i) Hiru Das - (B.A. 5th Sem.)
- (ii) Jyoti Moi Das - (B.Com 5th Sem.)

18. Long Jump (Boys)

- (i) Dhruva Jyoti Kalita - (B.Com 3rd Sem.)
- (ii) Ronaldo Sufui - (B.A. 5th Sem.)
- (iii) Ranjan Kalita - (B.Com 3rd Sem.)

Long Jump (Girls)

- (i) Dulumoni Das - (B.A. 1st Sem.)
- (ii) Liza Saikia - (H.S. 1st Year)
- (iii) Nandita Thakuria - (B.A. 1st Sem.)

19. High Jump (Boys)

- (i) Ronaldo Sufui- (B.A. 5th Sem.)
- (ii) Dhruva Jyoti Kalita - (B.Com. 3rd Sem.)
- (iii) Rahul - (H.S. 1st year)

High Jump (Girls)

- (i) Nandita Thakuria - (B.A. 1st Sem.)
- (ii) Dulumoni Das - (B.A. 1st Sem.)
- (iii) Liza Saikia - (H.S. 1st year)

20. Kabadi Competition (Girls) :**Winner**

- (i) Vialina Kalita - (B.A. 5th Sem.)
- (ii) Joyashmita Kalita - (B.A. 3rd Sem.)
- (iii) Masuma Begam- (B.A. 1st Sem.)
- (iv) Dipamoni Kalita - (B.A. 1st Sem.)
- (v) Sayasree Kalita - (B.A. 3rd Sem.)
- (vi) Barakha Kalita - (B.A. 3rd Sem.)
- (vii) Juri Begam - (B.A. 3rd Sem.)
- (viii) Marami Das - (B.A. 3rd Sem.)

Runner-up

- (i) Chandana Das - (B.A. 1st Sem.)
- (ii) Anamika Das - (B.A. 1st Sem.)
- (iii) Hiya Das - (B.A. 1st Sem.)
- (iv) Liza Saikia - (H.S. 1st Year)
- (v) Susmita Mahanta - (H.S. 2nd Year)
- (vi) Dulumoni Das - (B.A. 1st Sem.)
- (vii) Jinti Das - (H.S. 2nd Year)
- (viii) Parishmita Das - (H.S. 1st Year)

21. Debate Competition

- (i) Swapnanil Goswami - (B.A. 1st Sem.)
- (ii) Jahnabi Das - (B.Com 1st Sem.)
- (iii) Banasmita Choudhury - (H.S. 1st year)

22. Quiz Competition

- (i) Gitashree Mahanta - (B.A. 1st Sem.)
- Nitambinee Das - (H.S. 1st year)
- Abinash Basfore - (B.A. 1st Sem.)
- (ii) Mridul Sarma - (B.A. 3rd Sem.)
- Rabiya Khatun - (B.A. 1st Sem.)
- Saiab Islam - (B.A. 3rd Sem.)
- (iii) Comford Sangma
- Dhruba Jyoti Das
- Neelpawan Das

23. Bride Competition

- (i) Kangkana Talukdar- (B.Com 1st Sem.)
- (ii) Dipanjali Thakuria- (B.Com 1st Sem.)
- (iii) Rashmi Begum - (H.S. 1st year)

24. Flower Competition

- (i) Juri Kalita - (B.A. 3rd Sem.)
- (ii) Himanshu Kalita - (B.A. 3rd Sem.)

25. Salad Competition

- (i) Jayashmita Kalita - (B.A. 3rd Sem.)
- (ii) Munmun Das - (B.A. 3rd Sem.)
- (iii) Priyanka Das- (B.A. 1st Sem.)

26. Alpana Competition

- (i) Asida Begum - (B.Com 1st Sem.)
- (ii) Dikshamayee Kalita - (H.S. 1st year)
- (iii) Himadri Kumari - (B.A. 1st Sem.)

27. Badminton (Girls) Double

- (i) Roshmi Chetri (H.S. 1st Year)
- Dimpi Kalita - (B.Com 1st Sem.)

- (ii) Barasha Das
Sangita Baishya
- 28. Football**
Winner
(i) Rakesh Das
(ii) Jamir Ali
(iii) Jun Das
(iv) Abhijit Das
(v) Bitupan Rabha
(vi) Rupam teron
(vii) Saurav Medhi
(viii) Fiarid Ali
Runner-up
(i) Sajid Akhtar
(ii) Sanjib Kumar Das
(iii) Dhritish man Kalita
(iv) Rahul Kalita
(v) Sahil Ali
(vi) Asif Hussain
(vii) Bijoy Kalita
(viii) Hirak Kalita
- 29. Cricket**
Winner
(i) Hirak Kalita
(ii) Rahul Kalita
(iii) Ranjan Kalita
(iv) Dhritishman Kalita
(v) Amit Medhi
(vi) Ashif Hussain
(vii) Mukesh Ali
(viii) Jyatishman Bhuyan
Runner-up
(i) Jumir Ali
(ii) Rabiul Islam
(iii) Sahil Ali
(iv) Biki Ali
(v) Iduel Ali
(vi) Inamul Ali
(vii) Faruk Ali
(viii) Rakib Ali
- 30. Weightlifting**
(i) Khanjoy Das - (B.A. 1st Sem.)
(ii) Samarjit Deka - (B.A. 6th Sem.)
(iii) Milan Boro - (B.A. 5th Sem.)
- 31. Arm Wrestling (Panja) Boys**
(i) Jytotishman Bhuyan - (B.Com 5th Sem.)
(ii) Banajit Das - (B.A. 1st Sem.)
Arm Wrestling (Panja) Girls
(i) Violina Klaita - (B.A. 5th Sem.)
(ii) Antra Baishya - (H.S. 1st Year)
- 32. Carrom (Girls)**
(i) Marina Khatun - (B.A. 3rd Sem.)
Gitashree Mahanta - (B.A. 1st Sem.)
(ii) Puja Das - (B. Com 1st Sem.)
Sanghamita Das - (B.Com 1st Sem.)
Carrom (Boys)
(i) Amit Medhi - (B.Com 5th Sem.)
Swapnanil Goswami - (B.A. 1st Sem.)
(ii) Akhing Zaman Choudhury - (B.Com 1st Sem.)
Monijul Hoque - (B.Com 5th Sem.)
- 33. Mr. PGM (Body Building)**
(i) Samarjit Deka - (B.A. 6th Sem.)
(ii) Sunil Basumatary
(iii) Amit Medhi - (B.Com 5th Sem.)
- 34. Instant Poem Writing**
(i) Deepanjali Nath - (B.A. 3rd Sem.)
(ii) Jyoti Moi Das - (B.Com 5th Sem.)
(iii) Abinash Basfore - (B.A. 1st Sem.)
- 35. Newspaper Reading**
(i) Jilmil Rupali Junak - (H.S. 1st year)
(ii) Abinash Basfore - (B.A. 1st Sem.)
(iii) Sabnam al Azad - (B.A. 3rd Sem.)
- 36. Essay Competition**
(i) Nitambinee Das - (H.S. 1st year)
(ii) Nitumoni Das - (B.A. 3rd Sem.)
(iii) Dipanjali Thakuria - (B.Com 1st Sem.)
- 37. Story Writing Competition**
(i) Chayanika Das - (B.A. 5th Sem.)
(ii) Mridul Sarma - (B.A. 3rd Sem.)
(iii) Jesika Das - (B.Com 3rd Sem.)
- 38. Modern Song Competition**
(i) Swapnanil Goswami - (B.A. 1st Sem.)
(ii) Airima Begum - (H.S. 1st year)
(iii) Mousumi Das - (H.S. 2nd year)
- 39. Jayanta Hazarika Sangeet**
(i) Swapnanil Goswami - (B.A. 1st Sem.)
(ii) Mousumi Das - (H.S. 1st year)
(iii) Airima Begum - (H.S. 2nd year)
- 40. Jyoti Sangeet**
(i) Swapnanil Goswami - (B.A. 1st Sem.)
(ii) Airima Begum - (H.S. 2nd year)
(iii) Jilmil rupali Junak - (H.S. 1st year)
- 41. Bia Naam**
(i) Mousumi Das - (H.S. 1st year)
(ii) Jilmil Rupali Jonak - (H.S. 1st year)
(iii) Jutika Das - (B.Com. 3rd Sem.)
- 42. Bihu Geet**
(i) Swapnanil Goswami - (B.A. 1st Sem.)
(ii) Mousumi Das - (H.S. 1st year)
(iii) Ranjit Das - (B.A. 5th Sem.)

43. Bishnu Rabha Sangeet

- (i) Swapnanil Goswami-(B.A. 1st Sem.)
- (ii) Mousumi Das- (H.S. 1st year)
- (iii) Airima Begum- (H.S. 2nd year)

44. Bhupendra Sangeet

- (i) Swapnanil Goswami-(B.A. 1st Sem.)
- (ii) Jilmil Rupali Junak - (H.S. 1st year)
- (iii) Airima Begum- (H.S. 2nd year)

45. Borgeet

- (i) Swapnanil Goswami-(B.A. 1st Sem.)
- (ii) Airima Bgeum- (H.S. 2nd year)
- (iii) Jilmil Rupali Junak- (H.S. 1st year)

46. Lokageet

- (i) Swapnanil Goswami-(B.A. 1st Sem.)
- (ii) Akash Basfore
- (iii) Airima Begum- (H.S. 2nd year)

47. Modern Dance Competition

- (i) Jahnbi Das - (B.Com. 1st Sem.)
- (ii) Roshmi Chetri - (H.S. 1st year)
- (iii) Sangeeta Baisya-

48. Bihu Dance

- (i) Priyanka Nath -(B.A. 3rd Sem.)
- (ii) Jutika Das - (B.Com. 3rd Sem.)

Best Dancer : Jahnbi Das
(B.Com 1st Sem.)

Best Singer : Swapnanil Goswami
(B.A. 1st Sem.)

Best Player : Dhruba Jyoti Kalita
(B.Com 3rd Sem.)

Best Social Worker : Kabir Hussain
(B.Com 3rd Sem.)

Secretary and Teachers In-charge of Annual College Magazine Editorial "NIBEDON"

Year of Publishing	Vol. No.	Secretary	Teacher In-Charge
1991-92	I	Sanjeeb Kr. Das	Sri Archana Bora
1992-93	II	Bimal Kumar	Sri Mrinal Bhuyan
1995-96	IV	Rabin Das	Md. Saiful Haque
1997-98	V	Pabitra Baishya	Sanjeeb Tamuli, Nripen Medhi
1999-2000	VII	Chandan Kr. Talukdar	Saraswati Rajbongshi
2000-01	VIII	Mukul Kalita	Mamata Thakuria
2001-02	IX	Kamal Kalita	Dr. Archana Bora
2002-03	X	Babul Das	Purabi Kalita
2004-05	XI	Babul Baishya	Niranjan Sarma
2005-06	XII	Mithu Das	Pradeep Ch. Das
2006-07	XIII	Deepjyoti Das	Purabi Kalita
2007-08	XIV	Parashmoni Kalita	Dr. Archana Bora
2008-09	XV	Chinku Das	Manisha Bhattacharya
2009-10	XVI	Mukut Sarma	Mrinmoyee Bhattacharya
2010-11	XVII	Nitumoni Rajbongshi	Safiul Islam Khan
2011-12	XVIII	Rupam Das	Purabi Kalita
2012-13	XIX	Ankurjyoti Das	Merie Kalita
2013-14	XX	Pranjeet Das	Saraswati Rajbongshi
2014-15	XXI	Kripanjal Rabha	Dr. Bijoylakshmi Das
2015-16	XXII	Biswajit Das	Manisha Sarma
2016-17	XXIII	Priyanka Das	Madhuleema Chaliha
2017-18	XXIV	Sanjay Rajbongshi	Dr. Mamata Thakuria
2018-19	XXV	Rahul Das	Dr. Bijoylakshmi Das
2019-20	XXVI	Bhaskar Jyoti Kalita	Dr. Mrinmoyee Bhattacharya
2020-21	XXVII	Bitu Sharma	Dr. Archana Bora

মহাবিদ্যালয় সংগীত

কথা-সুৰ-সংগীত : প্ৰয়াত ড° বিজয়লক্ষ্মী দাস
সহযোগী অধ্যাপিকা, অসমীয়া বিভাগ

দীপৰবে পাৰতে চোৱা আজি উজলে
পশ্চিম গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়
বিপিন বৰুৱা আৰু অনেক সুধীজনৰ
সপোনৰ ফুলফুলে
দীপৰবে পাৰতে...
ধৰাপুৰ অঞ্চলৰ প্ৰতি ঘৰে
যিয়ে যেনেকৈ পাৰে
মনৰ হেঁপাহেৰে আঁজলি ভৰাই
শৰাই আগবঢ়ালে
ককালত টঙালি বান্ধি অ'
জ্ঞানৰ মন্দিৰ সাজিলে...
দীপৰবে পাৰতে ...
অমৃত ভৰালী পথেৰে আজি
হেজাৰ জনে আগবাঢ়ে
চকুত লৈ দীপ্ত তৃষা
ভৱিষ্যত গঢ়িবলৈ
গুণী জ্ঞানী গুৰুজনে অহৰ্নিশে
জ্ঞানৰ সঁফুৰা যাচে ॥
দীপৰবে পাৰতে...

আলোচনী সম্পাদনা সমিতিৰ সদস্য সকল - ২০২০-২১

বহি থকা (বোর্ডফালৰ পৰা) সৰ্বত্ৰী - ড° অৰ্চনা বৰা (তত্বাবহায়িকা), ড° মেধী কলিতা (শিক্ষক সদস্য), ড° গগনজ্যোতি বৰা (শিক্ষক সদস্য), ড° বাণা শৰ্মা (সভাপতি),
পাকল বৈশ্য (উপাধ্যক্ষ), সৰস্বতী বাজবংশী (শিক্ষক সদস্য), ফনীজ মেধী (শিক্ষক সদস্য)

খিয়া হৈ থকা (বোর্ডফালৰ পৰা) - বিতু শৰ্মা (সম্পাদক), মনোজিৎ বাজবংশী (ছাত্ৰ সদস্য), বনজিৎ দাস (ছাত্ৰ সদস্য), কবি দাস (ছাত্ৰ সদস্য)

মহাবিদ্যালয় অধ্যক্ষ আৰু শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰীসকল – ২০২০-২১

বহিঃতৰকা (বাওঁফালৰ পৰা) : অধ্যাপিকা ড° মধুলিমা চলিহা, ড° মমতা ঠাকুৰীয়া, অধ্যাপিকা ইৰা চৌধুৰী, ড° অৰ্চনা বৰা, অৰবিন্দপ্ৰসাদ অধ্যাপিকা তৃষা চৌধুৰী, ড° নুপেন্দ্ৰ মেধি, উপাধ্যক্ষা পাকল বৈশা, অধ্যক্ষ ড° বাণা শৰ্মা, প্ৰয়াত ড° বিজয়লক্ষ্মী দাস, ড° মৃগুয়ী ভট্টাচাৰ্য, ড° যশোধৰা মেধি, অৰবিন্দপ্ৰসাদ অধ্যাপিকা মনীষা ভট্টাচাৰ্য, অধ্যাপক অচ্যুত তালুকদাৰ, অধ্যাপক ভূসেব দাস।
থিয় হৈ (বাওঁফালৰ পৰা) : ড° নমিতা দেৱী, অধ্যাপিকা সৰস্বতী ৰাজবংশী, অধ্যাপিকা জ্যোৎস্না ঠাকুৰীয়া, অধ্যাপিকা নিবেদিতা দাস, অধ্যাপিকা জয়শ্ৰী দাস, ড° প্ৰবালিকা শৰ্মা, অধ্যাপিকা দেবশ্ৰী ভট্টাচাৰ্য, অধ্যাপিকা নিৰ্মালী বৰা, ড° পূৰ্বী কলিতা, ড° পূৰ্বী কলিতা, ড° গগনজ্যোতি বৰা, অধ্যাপক নিৰঞ্জন শৰ্মা, ড° হেমন্ত কলিতা, ড° হৰ্ভত আলি, অধ্যাপক ভূপেন দাস, ড° চফিউল ইছলাম খান, অধ্যাপক বিশ্বজিৎ শৰ্মা।

ক'ভিড মহামাৰীৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত, সামাজিক দূৰত্ব বৰ্তাই ৰখাৰ স্বার্থত বিগত বছৰৰ শিক্ষক-কৰ্মচাৰীৰ ফটোসমূহ পুনৰ মুদ্ৰিত কৰা

অধ্যক্ষ বিভাগীয় সম্পাদক আৰু তত্ত্বাবধায়কসকল - ২০২০-২১

সৰ্বশী - ইবা চৌধুৰী (তত্ত্বাবধায়িকা, ছাত্ৰী জিকৰী কোঠা), ড° অৰ্চনা বৰা (তত্ত্বাবধায়িকা, আলোচনী)

বহি থকা (বাওঁফালৰ পৰা) - ড° বাণা শৰ্মা (অধ্যক্ষ), পাকল বৈশ্য (উপাধ্যক্ষ), জয়ন্ত প্ৰসাদ কুমাৰ (তত্ত্বাবধায়ক, ছাত্ৰ জিকৰী কোঠা), ফনিয়া মেসি (তত্ত্বাবধায়ক, সহ-সাধাৰণ সম্পাদক), ছাইফুল হক (তত্ত্বাবধায়ক, খেল)।

থিয় হৈ থকা (বাওঁফালৰ পৰা)- বনজিৎ দাস (সহ-সাধাৰণ সম্পাদক), হৃদয় মণি কলিতা (সাধাৰণ সম্পাদক), জ্যোতিস্মিতা দাস (ছাত্ৰী জিকৰী কোঠা সম্পাদিকা), বিতু শৰ্মা (আলোচনী সম্পাদক), মনালিছা ৰাজবংশী (সাংস্কৃতিক সম্পাদিকা), যুক্তিকা দাস (সমাজ দাস (তৰ্ক বিভাগ সম্পাদিকা), কবি দাস (তৰ্ক বিভাগ সম্পাদিকা), কংকন দাস (উপসভাপতি), দ্বীপমণি দাস (ছাত্ৰ জিকৰী কোঠা সম্পাদক), চম্পক কাকতি (খেল সম্পাদক), গগন দাস (সভাপতি)।

অনুপস্থিত তত্ত্বাবধায়ক সকল - ড° হৰ্ভকত আলী (সভাপতি, উপসভাপতি, সাধাৰণ সম্পাদক), ভূপেন দাস (সমাজসেৱা), ড° মইনুল হক চৌধুৰী (তৰ্ক বিভাগ)

সাংস্কৃতিক বিভাগ তত্ত্বাবধায়িকা - অৱাত ড° বিজয়লক্ষ্মী দাস

অধ্যক্ষৰ সৈতে মহাবিদ্যালয়ৰ কাৰ্যালয় কৰ্মচাৰীসকল - ২০২০-২১

(বাওঁফালৰ পৰা) সৰ্বত্ৰী - মিনীপ দাস, হৰু কাকতি, সৌৰভ গোস্বামী, তিলক বৰুৱা, ড° ৰাণা শৰ্মা (অধ্যক্ষ), পাকুল বৈশ্য (উপাধ্যক্ষ), নিলেন কলিতা, বিকাশ দত্ত, অশ্বিনী কলিতা।
অনুপস্থিত - অমৃত কলিতা, বজেন কলিতা, যতীন কলিতা, যতীন কলিতা, তৰুণ বৰুৱা, ভবেন কলিতা, মণিক বৰা প্ৰধানী (গ্ৰন্থাগাৰিক), মৃগেন কলিতা (সহকাৰী গ্ৰন্থাগাৰিক) বাজেন কলিতা।

VARIOUS PROGRAMME

VARIOUS PROGRAMME

VARIOUS PROGRAMME

VARIOUS PROGRAMME

VARIOUS PROGRAMME

